

การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล
กรณีศึกษา : นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

อัญชติ สิริวงษ์สุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดนตรีตะวันตก
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**THE STUDY OF MUSIC INSTRUCTION FOR STRING
INSTRUMENTS A CASE STUDY : SCHOLARSHIP STUDENTS
AT SARASAS WITAED BANGBON SCHOOL**

AUNCHALEE SIRIWONGSUWAN

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements

for Master of Arts in Western Music

Academic Year 2018

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาเครื่องสายสากล กรณีศึกษา :
นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน
ชื่อผู้วิจัย อัญชติ สิริวงษ์สุวรรณ
สาขาวิชา ดนตรีตะวันตก
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงุฎจิภา สุนทรชนผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.คณกร สว่างเจริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

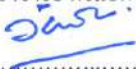

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์)

..... กรรมการ
(ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล)

..... กรรมการ
(ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงุฎจิภา สุนทรชนผล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิบุญ)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครนันท์ อิศวรัชต์โกสิน)
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล กรณีศึกษา : นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศ บางบอน
ชื่อผู้วิจัย	อัญชลี สิริวงษ์สุวรรณ
สาขาวิชา	ดนตรีตะวันตก
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.ชาลินี สุรียนเปล่งแสง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัญฉฎฐิกา สุนทรชนผล
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านผู้สอนและผู้เรียน 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร 4) ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม จากผู้อำนวยการ โรงเรียน 1 คน ผู้บริหาร 3 คน ครูผู้สอน 4 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 12 คน

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านดนตรี มีประสบการณ์ในการสอน 7-14 ปี นักเรียนทั้งหมดไม่มีพื้นฐานทางดนตรีมาก่อน จัดการเรียนการสอนจัดแบบกลุ่มย่อยและแบบเดี่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทุกปี สื่อและอุปกรณ์ดนตรี โรงเรียนจัดหาให้นักเรียนครบถ้วนและมีคุณภาพดี มีห้องเรียนแยกตามเครื่องดนตรี มีการวัดผลในกระบวนการเรียนการสอนตลอดปีการศึกษา และใช้การประเมินแบบอิงเกณฑ์

ปัญหาและอุปสรรค พบว่าครูกำหนดเนื้อหาการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นเกินไป นักเรียนจึงขาดความกระตือรือร้นในการเรียนและการฝึกซ้อม การจัดตารางเรียนพร้อมกันทำให้มีเวลาเรียนน้อย ปัจจุบันไม่มีการอบรมเชิงปฏิบัติการและการชมการแสดงคอนเสิร์ตซึ่งเป็นการสร้าง

แรงบันดาลใจให้นักเรียน ห้องเรียนมีเสียงดังรบกวน คับแคบ และไม่เพียงพอ การวัดผลมีครูผู้สอนให้คะแนนเพียงคนเดียวทำให้เกณฑ์การวัดอาจไม่เท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะจากครูผู้สอนและนักเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากลสำหรับนักเรียน โครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการติดตามกระตุ้นนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มเติมเวลาเรียนหรือจัดตารางเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร อันจะนำมาซึ่งการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียน วางแนวทางการประเมินของครูแต่ละท่านให้ เป็นไปทิศทางเดียวกัน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน ปัญหาและอุปสรรค ปฏิบัติเครื่องสายสากล

Title	The Study of Music Instruction for String Instruments A Case Study : Scholarship Students at Sarasas Witaed Bangbon School
Author	Aunchalee Siriwongsuwan
Program	Western Music
Major Advisor	Dr.Pimonmas Promsukkul
Co-Advisor	Dr.Chalinee Suriyonplengsaeng
Co-Advisor	Assistant Professor Dr.Nuttika Soontorntanaphol
Academic Year	2018

ABSTRACT

This qualitative research aimed to study the teaching process and problems and obstacles at Sarasas Witaed Bangbon school with scholarship students who studied in English - Music Program in string instruments. The researcher represents and categorize into 5 aspects. 1) The curriculum 2) teachers and students 3) learning process management and extra-curricular activities 4) media instruments and places 5) measurements and evaluations. The research methodology are 1) literature reviews 2) semi-structural interviews 3) participating observation. The keys informants as followed: 3 executives, 4 teachers and 12 students at senior high school grades 10-12.

The results of this study were found that most of the teachers graduated in music bachelor's degree and experienced teaching for 7-14 years. All students did not have any knowledge in music before. Teaching management was dividing into small groups or a single student, which focused on individual students' developments. There were extra-curricular activities for the students to show their skills every year. The school supplied media and good qualities musical instruments for all students. The classrooms were divided according to musical instruments type. There were measurements and evaluations on the teaching process throughout the academic year by the criterion basis.

The problems and obstacles were found that the teachers set too flexible teaching contents, which affected the students' enthusiasm in learning and practices. The schedules of learning were overlapped. Also, the hour of the music class is too short for them to focus and learn. Importantly, there was no opportunity for student to attend the concert, which really good resource for music inspiration. The quality of classrooms is not acceptable. The classrooms were narrow, insufficient, and too many noise. The evaluations were done by a single teacher then the criteria might not be comparable.

The developing guidelines were found that the teachers should regularly follow-up and stimulate the students, increase studying hours, or schedule learning periods appropriately to the number of students, promote and support extra-curricular activities, which will be inspirited for learning, and should have specific guidelines for teachers to evaluate the students in the same directions.

Keywords: Teaching Process, Problems and Obstacles in Learning, String Instruments

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ประสบความสำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล และอาจารย์ ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนุช สุนทรธนผล ที่ให้คำแนะนำ ดูแลเอาใจใส่ตรวจแก้ไขอย่างละเอียด จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ดร.สยามพร ทองเนื้อดี ที่อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูล และครูผู้สอนรายวิชาเครื่องสายสากลทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์เก็บข้อมูลและให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการงานวิจัยจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่สาว สามิและบุตรสาวของผู้วิจัยที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้เสมอมา

อัญชลี สิริวงษ์สุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน.....	7
แนวคิดการจัดการเรียนการสอนเครื่องสายสากล.....	55
บริบทของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน.....	67
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	82
ผู้ให้ข้อมูล.....	82
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร.....	87
ด้านที่ 2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน.....	95
ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	102
ด้านที่ 4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่.....	106
ด้านที่ 5 การวัดผลและประเมินผล.....	110
ความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน.....	113
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	116
สรุปผลการวิจัย.....	116
อภิปรายผล.....	123
ข้อเสนอแนะ.....	130
บรรณานุกรม.....	132
ภาคผนวก.....	137
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	138
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	140
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	145
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ.....	157
ภาคผนวก จ แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	171
ภาคผนวก ฉ รูปภาพกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเครื่องสายสากล.....	187
ภาคผนวก ช แบบตอบรับการเผยแพร่บทความวิจัย.....	193
ภาคผนวก ซ สำเนาประกาศนียบัตรอบรมภาษาอังกฤษ.....	195
ประวัติผู้วิจัย.....	197

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงกิจกรรมวันจันทร์-วันศุกร์.....	73
2	กิจกรรมวันเสาร์.....	73
3	กิจกรรมวันอาทิตย์.....	74
4	โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.....	75
5	โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	76
6	โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	77
7	ตารางสรุปเป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษา.....	89
8	ตารางแบบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน.....	92
9	ตารางสรุปปฏิบัติการศึกษาและประสบการณ์ของครูผู้สอน.....	97
10	ตารางกิจกรรมดนตรีประจำปี.....	105
11	ตารางสรุปผลการวิจัยด้านหลักสูตร.....	117
12	ตารางสรุปผลการวิจัยด้านผู้สอนและผู้เรียน.....	118
13	ตารางสรุปผลการวิจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	119
14	ตารางสรุปผลการวิจัยด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่.....	121
15	ตารางสรุปผลการวิจัยด้านการวัดผลและประเมินผล.....	122
16	ตารางสรุปผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน.....	123

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2	ระบบการเรียนรู้ของคาร์รอล.....	8
3	ระบบการเรียนการสอนของคลอสไมเออร์และริปเปิล.....	9
4	ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร.....	20
5	แผนผังแสดงการพัฒนาของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน.....	78

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

โลกเราในปัจจุบันนี้นานาประเทศต่างพยายามพัฒนาศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจของประเทศตนให้ก้าวล้ำ เพียงเพื่อมุ่งหวังให้ได้เป็นผู้นำหน้าทางเศรษฐกิจ ซึ่งมนุษย์ที่ได้ชื่อว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาตินั้นต่างก็ถูกหล่อหลอมด้วยระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นไปในด้านวิชาการ หรือการพัฒนาทางสติปัญญาเป็นส่วนใหญ่ โดยในส่วนของการพัฒนาในด้านจิตใจ คุณธรรมและสุนทรียศาสตร์ในมนุษย์นั้นกลับถูกลดความสำคัญลงไปมาก วิโรจน์ สารรัตนะ (2545, น.58) ได้กล่าวว่าการพัฒนาจิตใจต้องมาก่อนการพัฒนาเศรษฐกิจหรืออย่างน้อยต้องควบคู่กันไป กอร์ดอน ชอร์ (Gardon L. Show, 2000 อ้างถึงใน จเร สำอางค์, 2550, น.36) ได้กล่าวไว้ว่าในระยะหลังมานี้ศาสตร์ทางดนตรีเริ่มเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์มากขึ้นเนื่องจากดนตรีได้รับการยอมรับว่าสามารถที่จะพัฒนามนุษย์ได้ทั้งทางสติปัญญาและทางอารมณ์ “ยิ่งเรารู้ว่าดนตรีมีผลต่อสมองมากเท่าใด เราก็จะเห็นความสำคัญของดนตรีมากขึ้นเท่านั้น เรารู้ดีว่าดนตรีมีผลต่ออารมณ์แต่ไม่ได้มีเพียงแค่นั้น มันยังมีผลต่อสมองส่วนที่ทำการคิดและให้เหตุผลด้วย ดนตรีจะซึมเข้าไปสู่โครงสร้างของสมอง ซึ่งจะช่วยให้คุณคิดอะไรที่ซับซ้อนขึ้น และทำให้คุณได้ใช้สมองในทางที่สร้างสรรค์มากขึ้น”

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันดนตรีจะเป็นศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในการพัฒนามนุษย์ทั้งทางสติปัญญา อารมณ์ และสังคม แต่การจัดการเรียนการสอนดนตรีในระบบการศึกษาของประเทศไทย ดนตรีเป็นเพียงวิชาหนึ่งในสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาต่างก็จัดรูปแบบการเรียนการสอนตามศักยภาพที่ทางโรงเรียนพึงมี โรงเรียนใดให้ความสำคัญในด้านวิชาการมากก็ลดทอนกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีให้ลดน้อยลง โรงเรียนใดให้ความสำคัญต่อวิชาดนตรีและมีงบประมาณมากพอก็สามารถที่จะจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นการเรียนการสอนวิชาดนตรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติเครื่องดนตรีในระบบโรงเรียนในประเทศไทยนั้นจึงมีปริมาณน้อยมาก พ่อแม่ ผู้ปกครองที่ต้องการให้ลูกหลานของตนมีความสามารถทางด้านดนตรีจึงต้องลงทุนและฝากความหวังไว้กับการเรียนดนตรีในโรงเรียนดนตรี 15(2) เป็นส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตามด้วยสภาพสังคมและความต้องการของมนุษย์ที่เปลี่ยนไป ทำให้การเรียนดนตรีมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ ดังที่ วิจิตรา เตรียมตระการผล (2559, น.185-204) ได้กล่าวไว้ว่า

ปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาดนตรีในประเทศไทยได้มีการพัฒนาวัตถุประสงค์การเรียนจากเพื่อพัฒนาสมองและคุณภาพชีวิตมนุษย์ เข้าสู่การเรียนดนตรีเพื่อให้เด็ก ๆ ได้ค้นพบความสนใจหรือความสามารถพิเศษ ที่สามารถพัฒนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้นจนใช้ประกอบอาชีพได้ และพบว่าเริ่มมีโรงเรียนมัธยมสายสามัญที่จัดการศึกษาโดยรัฐบาลและเอกชนเข้ามาแสดงบทบาทในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องความต้องการของผู้เรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีความถนัดในวิชาดนตรี โรงเรียนมัธยมเหล่านี้ได้จัดแผนการเรียนที่เรียกว่า แผนศิลป์-ดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในวิชาดนตรีเพื่อต่อยอดเข้าสู่ระดับอุดมศึกษาในสาขาดนตรีต่อไป

โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน เป็นโรงเรียนหนึ่งที่รับรู้ถึงสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนดนตรีในประเทศไทยและเล็งเห็นถึงความสำคัญของศาสตร์ทางดนตรีที่มีต่อการพัฒนาเยาวชนให้เติบโตขึ้นไป เป็นทรัพยากรของประเทศผู้ร่ำพร้อมทั้งทางสติปัญญา อารมณ์ และสังคม จึงได้กำหนดนโยบายส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนดนตรีตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมากมายหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงพัฒนาการและความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด และหนึ่งในนโยบายที่น่าสนใจอย่างยิ่งคือการจัดทำหลักสูตรอังกฤษ-ดนตรีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนวิชาดนตรีอย่างจริงจัง โดยแผนการเรียนดังกล่าวไม่เพียงเปิดโอกาสให้นักเรียนทั่วไปที่มีความสนใจในดนตรีแต่ยังเปิดโอกาสให้ เด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาจากทั่วทุกภาคของประเทศไม่ว่าจะเป็นนักเรียนชาวชนเผ่าต่าง ๆ นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ซึ่งนักเรียนเหล่านี้จัดเป็นนักเรียน โครงการพิเศษในความอุปถัมภ์ของท่านประธานอำนวยการโรงเรียนในเครือสารสาสน์ โดยมีแนวคิดว่าการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนที่ด้อยโอกาส จะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตัวเองและครอบครัวได้ในภายภาคหน้า เนื่องจากการศึกษาที่ทางโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนจัดให้นั้น เอื้ออำนวยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ความสามารถที่ได้รับ ไปประกอบอาชีพในอนาคต ตอบสนองและรองรับความต้องการของตลาดแรงงานด้วย

ในส่วนของนักเรียน โครงการพิเศษดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่มาจากชนเผ่าต่าง ๆ เช่น ม้ง กระเหรี่ยง อาข่า มูเซอ เป็นต้น โดยมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักเรียนให้เข้ามาศึกษาต่อใน โครงการพิเศษนี้ผ่านตัวแทนทางศาสนาในพื้นที่นั้น ๆ ทั้งนี้ นักเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีประสบการณ์และพื้นฐานทางดนตรีมาก่อน โดยโรงเรียนได้คัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนในสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรีจากการสอบสัมภาษณ์และให้นักเรียนได้ทดลองเรียนตามความความสนใจในระยะเวลาหนึ่งในช่วงก่อนเปิดปีการศึกษา จากนั้นจึงให้ตัดสินใจเลือกสายการเรียนอีกครั้งหนึ่ง

ตอนเปิดปีการศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมายของโครงการนี้นับเป็นสิ่งที่ท้าทายในการที่จะจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเหล่านี้ได้เรียนรู้ฝึกฝน และซึมซับวัฒนธรรมทางดนตรี ให้เกิดทักษะความชำนาญจนสามารถนำไปต่อยอดในอนาคตได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีปฏิบัตินี้จึงต้องมีความเข้มข้น และได้รับการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะทำให้นักเรียน โครงการพิเศษเหล่านี้ได้รับการพัฒนาทักษะทางดนตรีอย่างเต็มศักยภาพในระยะเวลาที่จำกัดเพียง 3 ปี

อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ หลักสูตร ครูผู้สอนและนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร สื่ออุปกรณ์ การวัดผลและประเมินผล ซึ่งแต่ละองค์ประกอบล้วนแล้วแต่เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลสำหรับนักเรียน โครงการพิเศษ สายการเรียน อังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ในด้านหลักสูตร ครูผู้สอนและนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร สื่ออุปกรณ์ การวัดผลและประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมานำเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนเท่านั้น

กลุ่มบุคคลให้ข้อมูล ประกอบไปด้วย

- ผู้บริหาร	4 คน
- ครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล	4 คน
- นักเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลในปีการศึกษา 2559	12 คน

ทำการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ในด้าน

- ด้านหลักสูตร
- ด้านผู้สอนและผู้เรียน
- ด้านการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่
- ด้านการวัดผลและประเมินผล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2559 ถึงเดือนมีนาคมปี พ.ศ. 2560

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อทราบการจัดการจัดการเรียนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน
2. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน
3. เพื่อทราบแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนและสถาบันอื่น ๆ ที่สนใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถในการจัดการสอนโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ หลักสูตร ครูผู้สอนและนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร สื่อ อุปกรณ์และสถานที่ การวัดผลและประเมินผล

เครื่องสายสากล หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายที่ใช้คันชักสีอันประกอบไปด้วยไวโอลิน วิโอลา เชลโล และดับเบิลเบส

สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี หมายถึง สายการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนที่เปิดสอนเฉพาะนักเรียนโครงการพิเศษ โดยจัดการเรียนการสอนเน้นหนักในด้านภาษาอังกฤษและการปฏิบัติทักษะดนตรี

หลักสูตร หมายถึง รายละเอียดรายวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลของนักเรียนโครงการพิเศษโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน อันประกอบไปด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรม และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรมดนตรี

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบาย และทิศทางที่ผู้บริหารกำหนด โดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

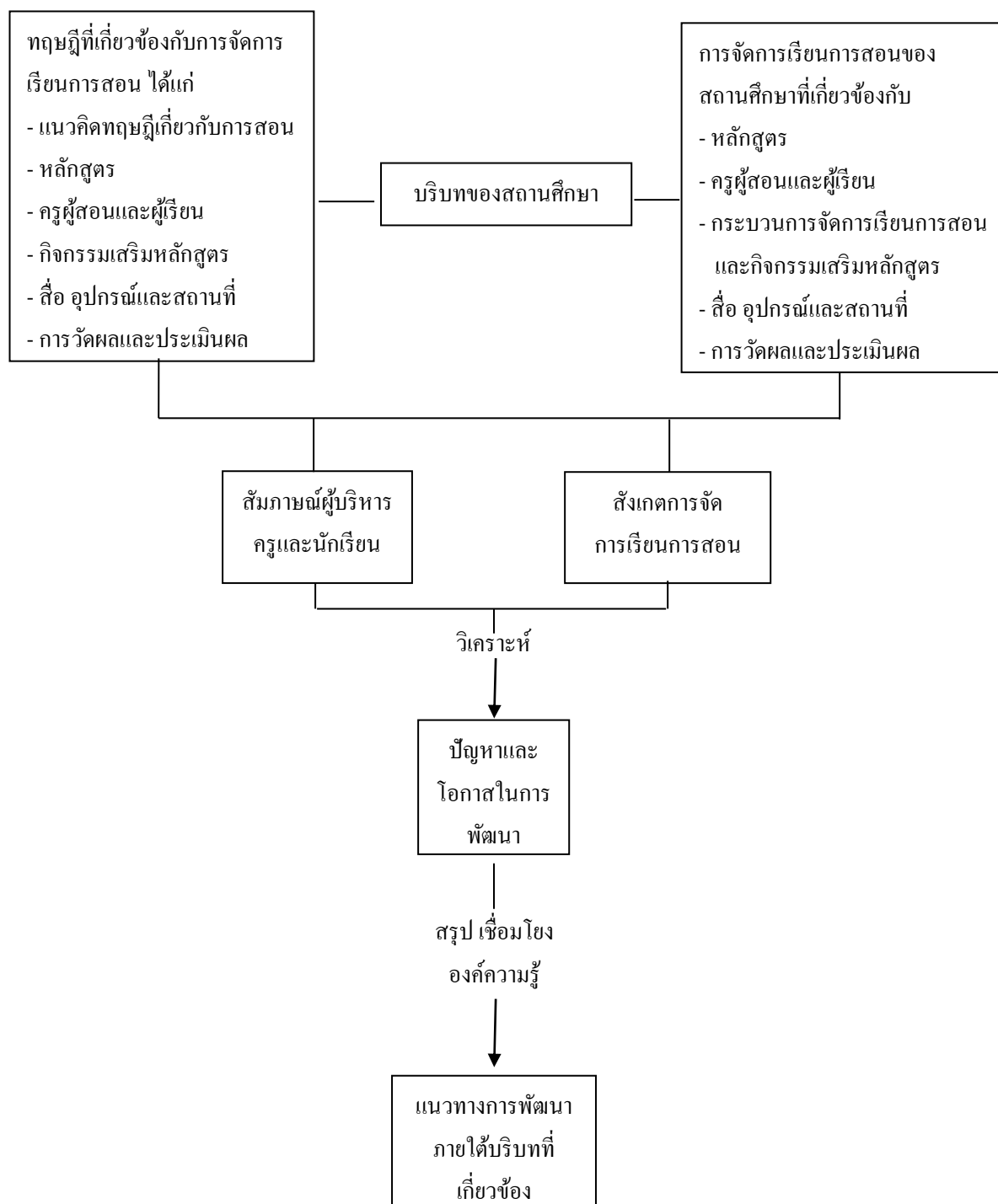
นักเรียนโครงการพิเศษ หมายถึง นักเรียนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาและขาดแคลนทุนทรัพย์ ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนของโรงเรียน โดยได้รับการอุปถัมภ์จากท่านประธานอำนวยการโรงเรียนในเครือสารสาสน์

กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นให้นักเรียนได้ปฏิบัตินอกเหนือจากคาบเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล อันได้แก่ กิจกรรมดนตรีประจำปี การแสดงเปิดอาคารเรียน

สื่อและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องดนตรี รวมทั้งอาคารสถานที่ ที่ใช้เป็นสื่อกลางในกระบวนการเรียนการสอน ที่จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว

Insight Music หมายถึง รายวิชาดนตรีที่เปิดสอนเป็นรูปแบบเฉพาะของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เป็นการเรียนทฤษฎีดนตรีเบื้องต้นผ่านการร้องเพลง ซึ่งจะใช้บทเพลงที่มีความไพเราะ คຸ້ນหູ ทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลในส่วนของการสอนทฤษฎีดนตรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาจัดการเรียนการสอนวิชาเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ในปีการศึกษา 2559 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน
2. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนเครื่องสายสากล
3. บริบทของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

1. ความหมายของการสอนและกระบวนการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการสอนและกระบวนการสอนไว้ดังนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น.2) ได้ให้ความหมายของของการสอนไว้ว่า การสอนคือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

สุพิน บุญชูวงศ์ (2544, น.3) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า การสอน คือ การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนเพื่อที่จะเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2537, น.2) ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า การสอนคือ

1. การถ่ายทอดความรู้
2. การฝึกฝนผู้เรียนให้คิดแก้ปัญหา
3. การจัดการสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ธิดิ ปัญญาอินทร์ (2550, น.11) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ การสอนหมายถึง กระบวนการหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนได้จัดขึ้น โดยมีเป้าหมายที่คาดหวังไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์จากการะบวนการหรือสภาพการณ์นั้น ๆ ที่ผู้สอนได้จัดขึ้น

สายันต์ บุญใบ (2543, น.17)กล่าวว่า กระบวนการสอน หมายถึง ลำดับขั้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูทำอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้น และบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาตามที่ต้องการ

ปรีวัฒน์ ถานิสโร (2544, น.19) กล่าวว่า กระบวนการสอนหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูทำอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้น และบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาตามที่ต้องการ

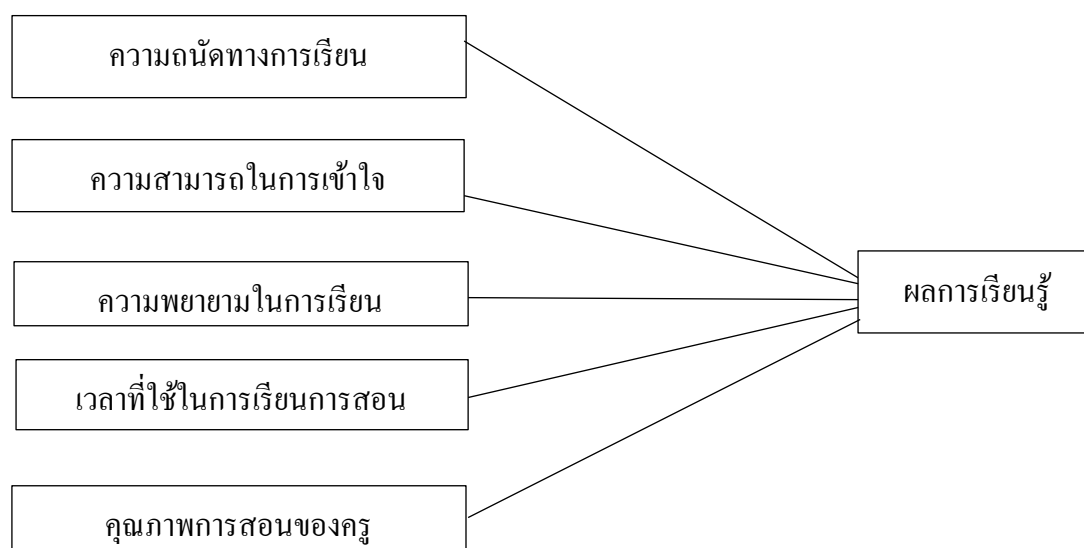
จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอน หมายถึงลำดับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนกำหนดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างสมบูรณ์

2. ระบบการเรียนรู้

ทิสนา เขมมณี (2554, น.207,209) ได้กล่าวถึงระบบการเรียนรู้ของคาร์รอล, คลอสไมเออร์ และริปเปิล ไว้ดังนี้

2.1 ระบบการเรียนรู้ของคาร์รอล (Carroll, 1963)

คาร์รอลมีความเห็นว่าการจัดการเรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงความถนัดทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ความสามารถของผู้เรียนในการเข้าใจ ความพยายามในการเรียน เวลาที่ใช้ในการเรียนและคุณภาพในการสอนของครู องค์ประกอบทั้ง 5 นี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ในการสอนของครูจึงควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญเหล่านี้ ระบบการเรียนรู้ของคาร์รอล แสดงไว้ในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ระบบการเรียนรู้ของคาร์รอล

(Carroll, 1963, p.723-733)

2.2 ระบบการเรียนการสอนของคลอสไมเออร์ และริปเปิล (Klausmeier and Ripple)

คลอสไมเออร์ และริปเปิล (Klausmeier, 1971, p.11) ได้กำหนดองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนไว้ 7 ส่วน คือ 1)การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน 2)การพิจารณาความพร้อมของผู้เรียน 3) การจัดเนื้อหาวิชา วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5)การดำเนินการสอน 6) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และ 7) สัมฤทธิ์ผลของนักเรียน ระบบการเรียนการสอนของคลอสไมเออร์ และริปเปิล มีลักษณะดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ระบบการเรียนการสอนของคลอสไมเออร์ และริปเปิล

(Klausmeier & Ripple, 1971, p.11)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าระบบการเรียนการสอนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนว่าจะกำหนดองค์ประกอบและจัดขั้นตอนความสัมพันธ์ไปในทิศทางใด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

3. การจัดการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning)

ทิสนา แจมมณี (2554, น.126-128) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบรู้จริงไว้ดังนี้

หลักการการเรียนรู้แบบรู้จริง ได้มาจากแนวคิดของ จอห์น คาร์รอล (John Carroll) ผู้มองการเรียนรู้ว่ามีความสัมพันธ์กับเวลาที่ผู้เรียนได้รับในการเรียนรู้ คาร์รอล เชื่อว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ หากผู้เรียนได้รับเวลาที่จะเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ อย่างพอเพียงตามความต้องการของตน ซึ่งความต้องการนั้นย่อมขึ้นกับลักษณะของผู้เรียนและลักษณะของการสอน ผู้เรียนที่มีความถนัดสูงจะใช้เวลาน้อยกว่าผู้เรียนที่มีความถนัดต่ำกว่า การสอนที่มีคุณภาพสูงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าการสอนที่มีคุณภาพต่ำกว่า ซึ่งต่อมา บลูม (Bloom) ได้เพิ่มเติมแนวคิดไว้ (Block & Anderson, 1975, p.1-6) ในการเรียนรู้ใด ๆ ก็ตาม ผู้เรียนที่มีความสามารถทางสติปัญญาหรือความถนัดแตกต่างกัน สามารถที่จะบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้เช่นเดียวกันทุกคน หากผู้เรียนได้รับโอกาสในการเรียนรู้และคุณภาพการสอนที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามความต้องการของแต่ละบุคคล ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบรู้จริงนี้ จึงถือได้ว่าเป็นหลักการจัดการเรียนรู้อารมณ์แบบเอกัตภาพ หรือการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล

นิยามการจัดการเรียนรู้แบบรู้จริง หมายถึงกระบวนการในการดำเนินการให้ผู้เรียนทุกคนซึ่งมีความสามารถและสติปัญญาแตกต่างกัน สามารถเกิดการเรียนรู้แบบแท้จริง (Block & Anderson, 1975, p.25-55) คือสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ทุกข้อ โดยผู้สอนวิเคราะห์เนื้อหาสาระและกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้อย่างละเอียดและเป็นไปตามลำดับขั้นและวางแผนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนแต่ละคน (หรือแต่ละกลุ่มที่มีความต้องการเหมือนกัน) ให้สนองตอบความถนัดที่แตกต่างของผู้เรียน โดยการแสวงหา วิธีการ สื่อ หรือให้เวลาในการเรียนรู้แตกต่างกันตามความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียนมีการดำเนินการเรียนรู้ตามแผนภายใต้การดูแลและการช่วยเหลือของผู้สอน ไปที่ละวัตถุประสงค์จนสามารถบรรลุผลโดยมีการประเมินผลว่าผู้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดจึงสามารถไปเรียนตามวัตถุประสงค์ตามต้องการไปได้ หากผู้เรียนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้สอนจะต้องแสวงหาวิธีการ สื่อ หรือนวัตกรรมต่าง ๆ มาช่วยจนผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ครบทุกวัตถุประสงค์

ตัวบ่งชี้

1. ผู้สอนมีการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างละเอียดในการเรียนรู้เนื้อหาสาระ มีการจัดกลุ่มวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์จะต้องบ่งบอกถึงสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องกระทำให้ได้ เพื่อแสดงว่าตนได้

เกิดการเรียนรู้จริงในสาระนั้น ๆ วัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องจัดเรียนจากสิ่งที่เป็นพื้นฐานไปสู่สิ่งที่ซับซ้อนขึ้น หรือจัดเรียงตามลำดับง่ายไปยาก

2. ผู้สอนมีการวางแผนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มให้สามารถสนองตอบความถนัดที่แตกต่างกันของผู้เรียน ซึ่งอาจเป็นการใช้สื่อการเรียนรู้ วิธีการสอน หรือให้เวลาที่แตกต่างกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3. ผู้สอนมีการชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย วิธีการในการเรียนรู้ และระเบียบกติกา ข้อตกลงต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงาน

4. ผู้เรียนมีการดำเนินการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดไว้และมีการประเมินการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ โดยผู้สอนคอยดูแลและให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล

5. หากผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หนึ่งที่กำหนดไว้แล้ว จึงจะมีการดำเนินการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ข้อถัดไปได้

6. หากผู้เรียนยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้สอนจะต้องมีการวินิจฉัยปัญหาและความต้องการของผู้เรียน และจัดโปรแกรมสอนซ่อมในส่วนที่ยังไม่สัมฤทธิ์ผล แล้วจึงทำการประเมินผลอีกครั้งหนึ่ง หากผู้เรียนสามารถทำได้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น จึงจะสามารถดำเนินการเรียนรู้ในวัตถุประสงค์ต่อไปได้ หากยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้สอนจะต้องมีการแสวงหาวิธีการ สื่อ แบบฝึกหัด หรือนวัตกรรมอื่น ๆ มาช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ จนกระทั่งสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์

7. ผู้เรียนมีการดำเนินการเรียนรู้ไปอย่างต่อเนื่องตามลำดับของวัตถุประสงค์ที่กำหนด จนกระทั่งบรรลุครบตามทุกวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งผู้เรียนจะใช้เวลามากน้อยต่างกัน ตามความถนัดและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

8. ผู้สอนมีการติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียน และเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และมีการใช้ข้อมูลในการวางแผนการเรียนให้แก่ผู้เรียนต่อไป

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริงตามวัตถุประสงค์ได้โดย ครูต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน แล้ววางแผนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน จากนั้นจึงชี้แจงขั้นตอนและดำเนินการสอน หากนักเรียนไม่ผ่านวัตถุประสงค์นั้น ๆ ก็จะต้องหาวิธีการแก้ไขจนกว่าผู้เรียนจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ โดยต้องคำนึงว่าผู้เรียนแต่ละคนอาจจะใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ต่างกัน โดยครูต้องไม่ลืมที่จะติดตามความก้าวหน้าและเก็บข้อมูลเพื่อวางแผนการเรียนการสอนต่อไป

4. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain)

ทิสนา เขมมณี (2556, น.34-40) ได้สรุปลักษณะรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนา ด้านทักษะพิสัยไว้ว่าเป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการ วิธีการ ที่แตกต่างไปจากการพัฒนา ทางด้านจิตพิสัย รูปแบบที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านนี้ ที่สำคัญ ๆ ซึ่งจะนำเสนอ ในที่นี้มี 3 รูปแบบดังนี้

4.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของซิมป์สัน (Instructional Model Based on Simpson's Processes for Psycho-Motor Development)

ซิมป์สัน (Simpson, 1972) กล่าวว่า ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการ ทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกาย ในการ ทำงานที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน การทำงาน ดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีปฏิสัมพันธ์กับความรู้สึที่เกิดขึ้น ทักษะ ปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความ คล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถ สังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการ

วัตถุประสงค์ของรูปแบบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือทำงานที่ต้องอาศัย การเคลื่อนไหวหรือการประสานงานของกล้ามเนื้อทั้งหลายได้อย่างดี มีความถูกต้อง และมีความ ชำนาญ

ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (perception) เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ โดยการ ให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม (readiness) เป็นขั้นการปรับตัวให้พร้อมเพื่อการ ทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่ จะทำหรือแสดงทักษะนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (guided response) เป็นขั้นที่ให้โอกาส แก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบ การกระทำ หรือการ แสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก (trial and error) จนกระทั่งสามารถ ตอบสนองได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือทำงานกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง (mechanism) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ และเกิดความเชื่อมั่นในการทำสิ่งนั้น ๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (complex overt response) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ เป็นไปโดยอัตโนมัติ และด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนเองให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายแล้ว ผู้ปฏิบัติจะเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นที่ตนต้องการ

ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบคือผู้เรียนจะสามารถกระทำหรือแสดงออกอย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ ในสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาความคิด สร้างสรรค์และความอดทนให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนด้วย

4.2 รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ (Harrow's Instructional Model for Psychomotor Domain)

แฮร์โรว์ (Harrow, 1972, p.96-99) ได้จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางด้านทักษะปฏิบัติไว้ 5 ขั้น โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ดังนั้นการกระทำจึงเริ่มจากการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ไปถึงการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อย่อย ลำดับขั้นดังกล่าวได้แก่การเลียนแบบ การลงมือกระทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ การแสดงออกและการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ

วัตถุประสงค์ของรูปแบบมุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสามารถทางด้านทักษะปฏิบัติต่าง ๆ กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์และชำนาญ

ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเลียนแบบ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนสังเกตการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ ซึ่งผู้เรียนย่อมจะรับรู้หรือสังเกตเห็นรายละเอียดต่าง ๆ ได้ไม่ครบถ้วน แต่อย่างน้อยผู้เรียนจะสามารถบอกได้ว่า ขั้นตอนหลักของการกระทำนั้น ๆ มีอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือกระทำตามคำสั่ง เมื่อผู้เรียนได้เห็นและสามารถบอกขั้นตอนของการกระทำที่ต้องการเรียนรู้แล้ว ให้ผู้เรียนลงมือทำโดยไม่มีแบบอย่างให้เห็น ผู้เรียนอาจลงมือทำตามคำสั่งของผู้สอน หรือทำตามคำสั่งที่ผู้สอนเขียนไว้ในคู่มือก็ได้ การลงมือปฏิบัติตามคำสั่งนี้

แม้ผู้เรียนจะยังไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์ แต่อย่างน้อยผู้เรียนก็ได้ประสบการณ์ในการลงมือทำ และค้นพบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และการปรับการกระทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ (precision) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนจนสามารถทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ โดยไม่จำเป็นต้องมีแบบอย่างหรือมีคำสั่งนำทางการกระทำ การกระทำที่ถูกต้องแม่นยำ พอดี สมบูรณ์แบบ เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องสามารถทำได้ในขั้นนี้

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก (articulation) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนมากขึ้น จะกระทั่งสามารถกระทำสิ่งนั้นได้ถูกต้องสมบูรณ์แบบอย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว ราบรื่น และด้วยความมั่นใจ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ (naturalization) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ อย่างสบายๆเป็นไปอย่างอัตโนมัติ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องใช้ความพยายามเป็นพิเศษ ซึ่งต้องอาศัยการปฏิบัติบ่อย ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย

ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบผู้เรียนจะเกิดการพัฒนาทางด้านทักษะปฏิบัติ จนสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

4.3 รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies' Instructional Model for Psychomotor Domain)

เดวิส (Davies, 1971, p.50-56) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น

วัตถุประสงค์ของรูปแบบมุ่งช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะที่ประกอบไปด้วยทักษะย่อยจำนวนมาก

ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไปนัก ก่อนการสาธิตควรควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต ควรชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่

กระทำออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกต และทำตามไปที่ละส่วนอย่างช้า ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีครูสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากคิดขัดจุดใดผู้สอนควรให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียนทำได้ เมื่อแล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนอาจแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น หรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ

ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติทักษะได้อย่างดี มีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาในด้านทักษะพิสัยของซิมพ์สัน แอร์โรว์ และเดวิส สามารถสรุปขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติได้ดังนี้

1. ครูสาธิตให้นักเรียนดู
2. นักเรียนปฏิบัติตาม
3. ครูให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ด้วยตนเอง
4. ครูแนะนำเทคนิคเพิ่มเติมและฝึกฝนจนคล่องแคล่ว
5. นักเรียนนำทักษะย่อยมาปฏิบัติให้ต่อเนื่องสมบูรณ์ และฝึกซ้ำ ๆ จนสามารถปฏิบัติได้อย่างชำนาญ

5. การสอนเพื่อให้เกิดทักษะ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น.67,69) กล่าวว่า ทักษะคือความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว ชำนาญ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้เรียนจะเกิดทักษะขึ้นได้ จะต้องมี การปฏิบัติใน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเรียนรู้ ซึ่งเป็นขั้นที่ผู้เรียนจะปฏิบัติไปกับผู้สอน โดยผู้สอนอธิบายประกอบ ขั้นปฏิบัติเอง เป็นขั้นที่ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเอง เพื่อให้เกิดความแม่นยำ ต้องพยายามไม่ให้เกิดความผิดพลาด และขั้นหาความชำนาญ เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือฝึกบ่อย ๆ ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามในการสอนทักษะจำเป็นต้องคำนึงถึงข้อต่อไปนี้

1. สถานการณ์ในการฝึก ถ้าใช้สถานการณ์ที่เป็นจริงได้ ก็ควรใช้สถานการณ์จริง
2. ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ฝึกฝนในสถานการณ์หลาย ๆ แบบ เป็นการเพิ่มพูนความแม่นยำ คล่องแคล่ว ในการฝึกทักษะนั้น
3. การสาธิตให้ดูก่อน หรือการให้เห็นขั้นตอนการปฏิบัติ
4. ให้ผู้เรียนลงมือฝึกหัดทันทีหลังจากที่ได้ดูการสาธิตแล้ว
5. ผู้ฝึกทักษะต้องได้รับคำแนะนำ เพื่อปรับปรุงพัฒนาทักษะนั้น ๆ ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะสามารถสังเกตผลที่เกิดขึ้นด้วยตนเองก็ตาม การดักเตือนชี้แนะให้เห็นข้อบกพร่อง และแนวปฏิบัติที่ดียังมีความจำเป็นมาก เพราะผู้เรียนอาจประเมินผลการปฏิบัติของตนผิดพลาด
6. การให้คำแนะนำในขณะที่ฝึกหัด ผู้สอนต้องใจเย็น ไม่วิจารณ์ ไม่ดูค่า ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความตึงเครียด หวาดกลัว ควรช่วยผู้เรียนเกิดความพยายามที่จะลอง สร้างบรรยากาศให้เป็นบรรยากาศที่สบายใจ
7. ต้องคำนึงช่วงเวลาฝึก การเรียนทักษะต้องฝึกให้เหมาะกับเวลา ต้องมีการเว้นช่วงเวลา ถ้าฝึกหัดแบบต่อเนื่องอาจเมื่อยล้า หรือให้เกิดความเบื่อหน่ายได้

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทักษะจะเกิดขึ้นได้ด้วยการปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนอย่างถูกต้อง เป็นขั้นเป็นตอน โดยทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องทำการจัดการเรียนการสอนตามลำดับขั้นอย่างครบถ้วนทั้งการสาธิต การลงมือปฏิบัติและการฝึกฝนจนชำนาญ

6. หลักสูตร

6.1 ความหมายของหลักสูตร

ความหมายของ “หลักสูตร” มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้
 ฌซริญา อรัญตระกูล (2553, ออนไลน์) ได้กล่าวว่าหลักสูตร (curriculum) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า "currere" ซึ่งหมายถึงช่องทางสำหรับวิ่ง (a racingchariot, from which is derived a racetrack, or a course to be run) ซึ่งนำมาใช้กับความหมายในทางการศึกษาก็หมายถึงแนวทางสำหรับการเรียนรู้ (a course of study) ที่เป็นดังนี้เพราะการเรียนที่ประสบความสำเร็จจะต้องดำเนินไปตามแนวทางและลำดับขั้นตอน อันเหมาะสมที่ได้กำหนดไว้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น.3) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่าหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายซึ่งเป็นแนวทางสำหรับจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้เขามีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้

(สังค์ อุทรานันท์, 2532, น.8-15 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ 2556, น.2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 7 ลักษณะ

1. หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่ใช้สอน ดังที่ บ็อบบิท (Bobbitt, 1918: p.42) ได้ให้นิยามว่า หลักสูตร คือ รายการของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเด็กและเยาวชนจะต้องทำและจะต้องประสบโดยการพัฒนาความสามารถเพื่อจะทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีและเหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิตในวัยผู้ใหญ่

2. หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนดังที่ ราแกน และ เชฟเฟอร์ (Ragan & Shepherd, 1977, p.192) ให้นิยามว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทุกชนิดของผู้เรียนที่โรงเรียนรับผิดชอบ รวมทั้งรายวิชาที่เปิดสอน เอกสารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ของแต่ละคน

3. หลักสูตร คือ กิจกรรมการเรียนการสอน ดังที่ ทรัมป์และมิลเลอร์ (Trump & Miller, 1968, p.11-12) ให้ความหมายหลักสูตรว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่เตรียมการไว้และจัดให้แก่ผู้เรียนโดยโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน

4. หลักสูตร คือ สิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังจะให้เด็กได้รับ ดังที่ ลาวาเทลลี มัวร์ และคอลลินส์ (Lavatelli, Moore & Kalsounis, 1972, p.1-2) ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ ชุดของการเรียนและประสบการณ์สำหรับผู้เรียนที่วางแผนไว้โดยโรงเรียนเพื่อผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการศึกษา

5. หลักสูตร คือ สื่อกลางหรือวิถีทางที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทาง ดังที่ ทาบา (Taba, 1962, p.10) สรุปว่า หลักสูตร เป็นวิธีการเตรียมเยาวชนให้มีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นสมาชิกที่สามารถสร้างผลผลิตให้แก่สังคมของเรา

6. หลักสูตร คือ ข้อผูกพันระหว่างผู้เรียนกับครูและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนซึ่ง ลีวิสและมิล (Lewis & Miel, 1972, p.27) ให้ความหมายหลักสูตรว่าเป็นชุดของความตั้งใจเกี่ยวกับโอกาสในการสร้างข้อผูกพันของผู้เรียนกับบุคคลอื่นและกับสิ่งต่าง ๆ ภายในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม

7. หลักสูตร คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียนกับครูและสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งอาจารย์ด้านหลักสูตรและการสอนของมหาวิทยาลัยนอร์ทเธอร์นอิลลินอยส์ (Northern Illinois University) ให้ความหมายว่า “หลักสูตร คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู และเนื้อหาสาระในส่วนที่เป็นงานทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ทักษะและค่านิยม เพื่อที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้”

6.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ โดยสรุปหลายประการต่อไปนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น.5) ได้กล่าวว่าหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาของผู้สอนเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะความสามารถและความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม

ธีรารัง บัวศรี (2542, น.9-10 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.3-4) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตรแบ่งเป็นสองส่วน คือ ความสำคัญของหลักสูตรต่อส่วนรวม และความสำคัญของหลักสูตรต่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ความสำคัญของหลักสูตรต่อส่วนรวม เนื่องจากหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่ประชากรของประเทศ หลักสูตรจะเป็นตัวชี้ชัดว่ามีการสอนอะไร เน้นอะไร การเน้นด้านใดย่อมแสดงถึงความรู้และศักยภาพของประชากรในด้านนั้น ๆ เช่น ในปัจจุบันหลักสูตรของประเทศเน้นพัฒนาประชากรด้านวิทยาศาสตร์ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มขององค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ของคนในประเทศที่จะเข้มแข็งขึ้น ดังนั้นถ้าไม่มีหลักสูตร การที่จะให้การศึกษาแก่คนในประเทศย่อมเป็นไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติลงสู่การปฏิบัติ เช่นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่เป็นทิศทางการจัดการศึกษาของคนไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมแล้ว 12 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะช่วยเหลือหลอมให้คนไทยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

2. ความสำคัญของหลักสูตรต่อการเรียนการสอน หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่ช่วยชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแผนที่เดินเรือซึ่งบอกให้กัปตันหรือผู้สอนรู้ว่าตั้งเข็มทิศไปทางใดและจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนคืออะไร และระหว่างทางที่จะต้องทำอะไรบ้าง ต้องใช้สื่อหรืออุปกรณ์อะไร จะต้องตรวจสอบประเมินผลอย่างไร หรือต้องปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างไร รวมทั้งในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้เรียนต้องทราบล่วงหน้าว่าจะได้เรียนรู้อะไร ต้องเตรียมการอย่างไร และจะได้รับผลอย่างไร ดังนั้นหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการช่วยกำหนดแนวทางในการเรียนการสอน เพื่อให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน จนบรรลุจุดหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

วารินทร์ แก้วอุไร (2549, น.21-22) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ ได้แก่

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ
3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล หรือเป็นธรรมเนียมในการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม
4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษา
5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุม ดูแล ติดตาม ให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล
6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะเป็นไปในรูปแบบใด
8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังคนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล
9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ซึ่งถ้าประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันท่วงที และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

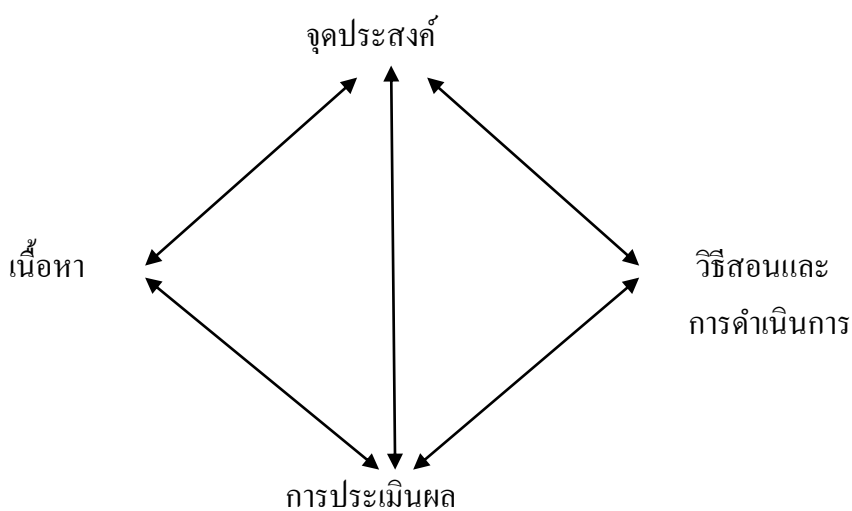
6.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

ธารง บัวศรี(2542, น.8-9 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.6) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรมี 9 ประการคือ

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education goals and policies) หมายถึงสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum aims) หมายถึงผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชา หรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject objectives) หมายถึงผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นแล้ว
5. เนื้อหา (Content) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional objectives) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional strategies) หมายถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum materials and Instructional media) หมายถึงเอกสารสิ่งพิมพ์ วัสดุทัศน ภาพ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น ที่จะช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

กาญจนา คุณารักษ์ (2543, น.20-22 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.6) ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตร ตามแนวคิดของทาบาว ไว้ 4 ประการ คือ จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาที่สอน และการดำเนินการ และการประเมินผล ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4 ภาพความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร

จากภาพอธิบายความสัมพันธ์แต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรได้ดังนี้

1. จุดประสงค์ (Objectives) มีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากจุดประสงค์ จะเป็นแนวทางของการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนรู้ว่าจุดประสงค์อะไรบ้างในการสอน ต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนใคร สอนทำไม และจะมีวิธีการสอนและประเมินผลอย่างไร

2. เนื้อหา (Subject matter) หมายถึงสาระของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ เนื้อหาวิชาจะต้องเป็นรายละเอียดของสาระความรู้และประสบการณ์ดังกล่าวที่นำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. วิธีสอนและการดำเนินการ (Methods and organization) เป็นการแปลงจุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร ไปสู่การสอนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้โดยใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน โดยประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ โดยใช้จุดประสงค์เป็นแนวทางหรือเป็นเกณฑ์ในการประเมิน

จากข้อมูลข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่าหลักสูตรคือ สิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ อันประกอบไปด้วยจุดประสงค์ของการเรียนการสอน เนื้อหาสาระ วิธีการดำเนินการสอน และกระบวนการวัดและประเมินผล ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย หรือจุดประสงค์ที่วางไว้ โดยหลักสูตรจะเป็นกรอบแนวทางที่ช่วยให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนมีความชัดเจนและเกิดความสอดคล้องกัน ในองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งนี้หลักสูตรที่ดีจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้และทักษะอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่หากหลักสูตรมีข้อบกพร่องก็จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นล้มเหลว

7. ครูผู้สอนและนักเรียน

7.1 ลักษณะของครูที่ดีและมีประสิทธิภาพ

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2554, น.13) ได้กล่าวไว้ว่าครูที่ดีและมีวิธีสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึงครูที่มีการสอนที่รับรองได้ว่านักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ นักจิตวิทยาการศึกษาหลายท่านได้ทำการวิจัยหรือหาตัวแปรที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ศาสตราจารย์ จอห์น แครร์รอล (John Carroll, 1963) ได้เขียนบทความจิตวิทยาการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุด บทความนี้ชื่อว่า “A Model of School Learning” แครร์รอลได้อธิบายความหมายของครูที่มีประสิทธิภาพว่า ให้ความแก่นักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้โดยพิจารณาความแตกต่างของบุคคล และวิชาที่สอน บางคนต้องการเวลามากแต่บางคนต้องการเวลาน้อยซึ่งขึ้นกับ

วิชาที่ครูสอน รวมทั้งจัดกิจกรรมและ ประสบการณ์เองจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ แครร์รอล กล่าวต่อไปว่าการสอนที่มีประสิทธิภาพไม่ได้ขึ้นอยู่กับการสอนของครูเท่านั้น แต่ขึ้นกับตัวนักเรียนด้วย คุณลักษณะของนักเรียนมีส่วนให้นักเรียนเรียนรู้ ในอัตราความเร็วแตกต่างกันด้วยคือ

1. ความถนัด (Aptitude) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่จะเรียนรู้
2. ความสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่ครูสอน (Ability to Understand Instruction)
3. ความเพียรพยายาม (Perseverance) นักเรียนใช้เวลาสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งมักจะเนื่องมาจากการที่นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียน
4. การมีโอกาส ครูให้เวลานักเรียนในการเรียนรู้สิ่งที่ครูสอน โดยคำนึงถึงความสามารถและความถนัดของนักเรียน

จากการวิจัยของนักจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดี และมีประสิทธิภาพหลายท่าน ก็ได้ผลคล้ายคลึงกันและอาจสรุปได้ว่าคุณลักษณะสำคัญของครูที่ดีและมีประสิทธิภาพดังต่อไปนี้ (Ryans, 1964 ; Emmer, Evertson & Anderson, 1980, Good & Grows, 1979; Housner & Griffy, 1983)

1. ต้องเป็นนักมนุษยนิยม (Humanist) คือเป็นผู้ที่ยอมรับนักเรียนอย่างจริงจัง ให้ความอบอุ่น มีความเข้าใจนักเรียน มีความยุติธรรม และมีคุณลักษณะของครูตามทัศนะของนักจิตวิทยามนุษยนิยม และเป็นกัลยาณมิตรของนักเรียน
2. เป็นผู้ที่มีความรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนการสอนคือ ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้และสามารถที่จะให้วิธีสอนที่เหมาะสม และจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ ครูจะต้องใช้วิธีการประเมินผลที่สามารถบอกได้ว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นจริง
3. เป็นผู้ที่รู้จักนักเรียน ครูไม่เพียงแต่เป็นผู้สอนนักเรียนทางวิชาการเท่านั้น แต่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางบุคลิกภาพของนักเรียนด้วย ดังนั้นครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการเพื่อจะช่วยนักเรียนให้มีพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญาและด้านบุคลิกภาพด้วย โดยทำตนเป็นผู้ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้ไปในทางบวก เพื่อนักเรียนจะได้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีชีวิตในสังคมอย่างมีคุณค่า มีความภูมิใจในตัวเองและมีความสุข
4. เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทางวิชาการ โดยเฉพาะในวิชาต่าง ๆ ที่ตนจะต้องสอนสำหรับความรู้ด้านวิชาการนั้น เมื่อนิสิตนักศึกษาครูเรียนจบหลักสูตรแล้ว ก็อาจจะเชื่อได้ว่าได้รับการเตรียมตัวพร้อมที่จะเป็นผู้สอนได้ และนอกจากนี้ถ้านิสิตนักศึกษาเป็นผู้ที่พยายามขวนขวายหาความรู้อยู่เสมอ ไม่ว่าจะด้วยการอ่านค้นคว้าด้วยตนเองหรือไปอบรมต่อในวิชาที่ตนสอนก็จะเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิทางวิชาการที่ทันสมัยเสมอ

5. เป็นผู้นำที่ดีและเป็นผู้ฟังที่ดี สามารถจะช่วยนักเรียนให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในกรณีที่มีความขัดแย้งกัน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

6. มีทักษะในการจัดการห้องเรียนให้เอื้อการเรียนรู้

7. เป็นผู้ที่นิยมในวิธีการวิทยาศาสตร์และเข้าใจกฎแห่งพฤติกรรม และเป็นนักวิทยาศาสตร์พฤติกรรม

8. จะต้องมีทักษะของชีวิต (Life Skills) คือเป็นผู้สามารถสื่อสารกับผู้อื่น ได้ดีและมีความสัมพันธ์อันดีหรือต้องมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจได้ มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ จะต้องมีความมุ่งมั่นหมายของชีวิตและมีใจรักอาชีพที่เลือก

นอกจากคุณลักษณะทั่วไปดังกล่าว ยังมีลักษณะเฉพาะที่นักจิตวิทยา เอ็มเมอร์และคณะ (Emmer, Evertson & Anderson, 1980) ผู้ศึกษาความแตกต่างของครูที่มีการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และครูที่ไม่มีประสิทธิภาพไม่พบตัวแปรหรือเทคนิคที่ทำให้ครูมีประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

1. อธิบายวัตถุประสงค์ของบทเรียนที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้อย่างแจ่มแจ้ง
2. ใช้อุปกรณ์วัสดุเกี่ยวกับการสอนหลายชนิด
3. เตรียมการสอนและเครื่องใช้ที่จะใช้ในการสอนอย่างพร้อม
4. ใช้หนังสือ ประสบการณ์ กิจกรรมที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
5. บอกนักเรียนถึงเหตุผลว่าทำไมบทเรียนที่ครูสอนจึงมีความสำคัญและนักเรียนต้องตั้งใจเรียนให้เกิดการเรียนรู้
6. รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ทุกวินาที และปรับเนื้อหาให้เหมาะสมโดยคิดถึงระยะเวลา ความใส่ใจของนักเรียน
7. ครูควรจะสอนนักเรียนให้มีอัตราความสำเร็จในการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ
8. เนื้อหาที่สอนเป็นที่สนใจแก่นักเรียน
9. การตั้งความคาดหวังของครู และการตั้งเกณฑ์ของความสำเร็จของนักเรียนจะต้องเหมาะสม ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป

นอกจากตัวแปร 9 อย่าง ดังกล่าว เอ็มเมอร์และคณะพบว่า ครูจะต้องมีความสามารถในการสื่อสาร เพราะการที่ครูจะสอนหรือพูดให้นักเรียนเข้าใจได้ ครูจะต้องมีทักษะในการพูด สามารถจะสื่อสารให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ครูต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ได้ และสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือครูจะต้องรู้จักหลักการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feed back) เช่น นอกจากจะบอกนักเรียนว่าทำ “ถูก” หรือ “ผิด” ครูจะต้องให้คำชมเวลานักเรียนทำถูกและไม่คิดว่านักเรียนเป็นส่วนตัวเวลาผิด เช่น “เธอนี่ใจจริง” แต่บอกนักเรียนให้ทราบว่าจะทำไม่ถึงผิด

จากข้อมูลข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า ครูคือบุคคลที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ด้วย กลวิธีการสอนที่ดี และต้องแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนได้ ต้องเป็นผู้ที่หมั่นพัฒนาตนเองอยู่เสมอ นอกเหนือจากการถ่ายทอดวิชาการความรู้แล้ว ยังต้องเป็นผู้อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนด้วย อีกทั้งยังต้องสามารถสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถและความถนัดของนักเรียนเอง

นอกจากนี้ คำรึห์ บรรณวิทยกิจ (2545, น.57-58,62-63) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของ ครูที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ครูต้องไม่ตั้งสมมุติฐานว่านักเรียนจะเข้าใจเนื้อหาที่สอนทันที การกระทำเช่นนี้จะ เป็นอุปสรรคต่อ การเรียนอย่างยิ่ง เพราะเมื่อนักเรียนมีความรู้สึกที่ไม่เข้าใจ เขาจะกลัวและไม่กล้า ถาม ซึ่งจะเป็นการพอกพูนความสงสัยให้กับนักเรียน พยายามตั้งคำถามให้นักเรียนตอบสนองบ้าง เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าเขาจะเข้าใจจริง ถ้าครูลองเล่นบทนักเรียนสมมติที่บิดูอาจจะทำให้ครูเข้าใจ กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ได้ดีขึ้น

2. ครูต้องมีบทบาทและหน้าที่ 3 ด้านอย่างชัดเจน คือสอนให้นักเรียนมีทักษะเพียง พอที่จะเล่นเพลงได้ (เทคนิคพื้นฐานในการเล่นเครื่องดนตรี) คอยช่วยพัฒนาความเข้าใจเชิงศิลปะ และความเป็นนักดนตรี กระตุ้นและส่งเสริมความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวนักเรียน ซึ่ง ความสามารถที่กล่าวถึงนี้จะฉายประกายออกมาเป็นบุคลิกภาพที่โดดเด่นของนักเรียนในการ สื่อสารดนตรีสู่ผู้ฟังต่อไป

3. ครูต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 3.1 มีความรู้ความเข้าใจในเครื่องดนตรีของตน
- 3.2 มีความรักดนตรี
- 3.3 มีทักษะในการสื่อสาร
- 3.4 มีจินตนาการด้านดนตรี
- 3.5 มีความนับไว้ในทางดนตรี
- 3.6 มีทักษะในการจัดการ
- 3.7 มีความรู้รอบตัวเกี่ยวกับวงการดนตรีในพื้นที่และเป็นคนกว้างขวาง
- 3.8 มีบุคลิกภาพที่กระตือรือร้นและมีความเป็นครูสูง กล่าวคือ เป็นคน อดทน มีอารมณ์ขัน แต่ต้องเข้มงวดบ้างเป็นบางครั้ง
- 3.9 มีความสามารถที่จะคลอใจให้นักเรียนกล้าทำ กล้าแสดงออก
- 3.10 มีความถ่อมตัว ความสัมพันธ์ของครูและนักเรียนเป็นแบบเคารพใน ความคิดของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ครูก็สามารถเรียนรู้จากนักเรียนได้เช่นกัน

4. ครูต้องมีความเข้าใจว่า นักเรียนมีหลายประเภท ซึ่งต้องใช้เทคนิคการสอนไม่เหมือนกัน บางคนมาเรียนด้วยใจรักคนตรี บางคนมาเรียนเพราะตามเพื่อนฝูง บางคนก็ถูกบังคับจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูควรจะมีพื้นฐานเหล่านี้ไว้บ้าง เพื่อประโยชน์ในการประยุกต์แนวการสอน นอกจากนั้นพยายามทำให้ความรู้จักนักเรียนในแง่มุมอื่น ๆ ด้วย เช่น งานอดิเรก ความสนใจในด้านอื่น พี่น้อง สัตว์เลี้ยง ซึ่งจะทำให้นักเรียนคุ้นเคย และรู้ว่าครูใส่ใจในตัวเขาเช่นกัน เป็นเทคนิคการลดช่องว่างระหว่างครูและนักเรียนที่ดี

และนอกจากนี้ครูที่ดีควรมีหลักพื้นฐานในการสอนดังต่อไปนี้

1. วางแผนระยะยาวว่าจะสอนและคาดหวังให้นักเรียนเรียนรู้อะไร
2. อธิบายโดยใช้ภาษาและการเปรียบเทียบที่เข้าใจง่ายตามวัยของนักเรียน
3. สอนนักเรียนให้เข้าใจทีละเรื่อง เพื่อป้องกันความสับสน
4. สอนให้นักเรียนรู้จักคิดหากวิธีการซ่อมของตนเองที่ฉลาดและสร้างสรรค์
5. คอยตรวจสอบในหัวข้อหรือข้อผิดพลาดเดิม ๆ ที่นักเรียนยังทำได้ไม่ดี
6. วางเป้าหมายระยะสั้นให้นักเรียน
7. พยายามสาธิตในจุดที่เป็นลักษณะเฉพาะทางดนตรี และอารมณ์เพลงมากกว่า

การอธิบายแต่เพียงอย่างเดียว

8. เชื่อมโยงสิ่งใหม่กับสิ่งที่นักเรียนรู้อยู่แล้ว
9. พยายามสอดแทรกความรู้ด้านทฤษฎีดนตรี ประวัติศาสตร์ และ โสตทัศนศึกษาอย่าง

สม่ำเสมอ

ครูประสิทธิภาพต้องรู้ว่าต้องการอะไรจากบทเรียนแต่ละชั่วโมงอย่างเป็นรูปธรรม การที่ครูจะมีสมุดบันทึกเล่มเพื่อบันทึกความก้าวหน้าของงานที่มอบหมายให้เด็กในแต่ละชั่วโมง จะช่วยให้ครูเห็นภาพของพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างชัดเจนครูควรแบ่งเวลาในหนึ่งชั่วโมงออกเป็น 3 ส่วน ตามความเหมาะสม โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามนี้เสมอไป

1. ช่วงเวลาสำหรับบทเพลงที่ได้รับการมอบหมายจากชั่วโมงก่อน (พัก)
2. ช่วงเวลาสำหรับการทบทวนเทคนิคพื้นฐานที่จะช่วยประยุกต์ใช้กับบทเพลง (พัก)
3. ช่วงเวลาสำหรับสรุปบทเรียนและมอบหมายงานสำหรับชั่วโมงหน้า

การเรียนการสอนในแต่ละช่วงเวลาต้องเป็นไปอย่างจริงจัง แต่สามารถสอดแทรกมุขตลกหรือเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยทางดนตรีไว้บ้าง มีบทสนทนาที่กระตุ้นหรือจูงใจให้นักเรียนเกิดกำลังใจที่จะซ่อม และรักเสียงดนตรีมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามได้อย่างมีอิสระด้วยบทเรียนแต่ละชั่วโมงจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนและน่าประทับใจ ครูที่ดีต้องนำเสนอแนวคิดที่

ละเรื่อง การให้กำลังใจและคลอใจให้นักเรียนมีไฟที่จะกลับไปซ้อมต่อที่บ้านถือเป็นหน้าที่สำคัญของครูประสิทธิภาพ นักเรียนจะต้องรู้ว่าจะไปซ้อมอะไร อย่างไร

7.2 หลักการปฏิบัติของครูและนักเรียน

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2554, น.455-457) ได้กล่าวว่าหน้าที่ของครูไม่ใช่แต่เพียงเป็นผู้ที่สอนด้านวิชาความรู้ให้นักเรียนแต่เพียงอย่างเดียว ครูมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นผู้ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพทางบวกอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้หมายความว่า ช่วยให้นักเรียนมีบุคลิกภาพที่สามารถจะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้อย่างมีความสุข เป็นผู้มีมาตรฐานทางจริยธรรมสูง มีความรับผิดชอบทางสังคม มีความเมตตา มีขันติ และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เห็นแก่ตัว และมีการควบคุมสติของตนเอง การที่ครูจะสร้างบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และเสริมสร้างพัฒนาการทางบุคลิกภาพของนักเรียนได้นั้น ทั้งครูและนักเรียนจะต้องทราบหลักการที่จะปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ทั้งครูและนักเรียนจะตกลงกันตั้งแต่วันแรกของโรงเรียนเปิดว่า ต้องการให้บรรยากาศของห้องเรียนชนิดใด ทั้งครูและนักเรียนจะต้องเข้าใจว่าห้องเรียนที่มีบรรยากาศเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพนั้นหมายถึง ห้องเรียนที่มีบรรยากาศอบอุ่นราบรื่น ทุกคนมีความจริงใจต่อกันและกัน และต่างคนต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนและครูต่างก็มีความสุข นักเรียนทุกคนเคารพกฎเกณฑ์ และระเบียบของห้องเรียนซึ่งครูและนักเรียนช่วยกันคิดขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นความสัมพันธ์ที่ต่างก็ไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความจริงใจต่อกันและหวังดีต่อกัน โดยครูเป็นกัลยาณมิตรของนักเรียนและเป็นนักมนุษยนิยม

2. ทั้งครูและนักเรียนจะต้องพยายามที่จะปรับปรุงทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ครูจะต้องแสดงต้นแบบตัวแบบ โดยเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะ และมีมนุษยสัมพันธ์อันดี คือเป็นผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.1 ไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น และเป็นผู้ที่เข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น
“โดยเอาใจเขามาใส่ใจเรา” หรือมีความร่วมความรู้สึกและอารมณ์(empathy)

2.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต

2.3 มีมาตรฐานทางจริยธรรมและค่านิยมของตนเอง

2.4 เป็นผู้มีเมตตา มีขันติ และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

2.5 เป็นผู้มองคนในแง่ดี

2.6 มีอัธยาศัยสนทนทางบวก

2.7 เป็นผู้ที่ยอมรับผู้อื่น โดยถือว่าคนเราแต่ละคนเป็นปัจเจกบุคคล

2.8 ยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น

2.9 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และ
ทักษะ

2.10 มีความจริงใจ และสามารถควบคุมสติของตนเองได้

3. ทั้งนักเรียนและครูมีหน้าที่ที่จะสร้างบรรยากาศของห้องเรียน เพื่อเอื้อต่อการ
เรียนรู้ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักเรียน ดังคำจำกัดความที่ให้ไว้ในข้อแรก หน้าที่ของครูและ
นักเรียนมีดัง ต่อไปนี้

3.1 ครูจะต้องทำตนให้นักเรียนรักและเชื่อถือ คิดว่าครูเป็นที่พึ่งได้ ครู
จะต้องไม่แสดงความรักที่เหลื่อมล้ำ ควรจะมีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยใจเป็นกลางไม่มี
อคตินอกจากนี้ครูจะต้องมีความสม่ำเสมอ และควบคุมอารมณ์ได้ มีทัศนคติทางบวกต่อชีวิต ที่จะ
ช่วยนักเรียนแก้ปัญหา ถือว่าปัญหาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ถ้าใช้ความพยายามก็จะแก้ไขได้ เป็นผู้
มองโลกในแง่ดี และมีอารมณ์ขัน และถ้านักเรียนในห้องสามารถจะช่วยให้บรรยากาศของห้องเรียน
ครื้นเครงด้วยอารมณ์ขันก็ไม่ควรจะติเตียน เป็นผู้ที่นักเรียนนับถือ แต่มีความสนิทสนมไว้วางใจต่อ
ครู และถือว่าครูเป็นกัลยาณมิตร และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือนักเรียน

3.2 ครูควรพยายามให้แรงเสริมหรือให้รางวัล เช่นชมเชยนักเรียนที่
แสดงพฤติกรรมที่เสริมสร้างบรรยากาศของห้องเรียนเพื่อเอื้อการเรียนรู้ นักเรียนผู้นั้นจะได้เป็นตัว
แบบที่ดี

3.3 นักเรียนทุกคนจะต้องทราบว่าตนมีหน้าที่ที่จะช่วยสร้างบรรยากาศ
ของห้องเรียนเพื่อเอื้อการเรียนรู้และเสริมสร้างบุคลิกภาพ โดยเป็นผู้ที่ตั้งใจเรียน พร้อมทั้งจะร่วมมือ
ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชั้นเรียน และยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อความราบรื่นของห้องเรียน

3.4 นักเรียนต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบ เชื่อถือได้ และเป็นผู้ที่มีน้ำใจ
คอยช่วยเหลือเพื่อนนักเรียน ครูและช่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับห้องเรียนและโรงเรียน มีความเมตตาต่อ
ผู้อื่น เห็นใจเพื่อนนักเรียนที่เรียนไม่ได้ คอยให้ความช่วยเหลือเพื่อน เช่น ดิวิชาการที่เพื่อนทำ
ไม่ได้แต่ตนทำได้สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ นักเรียนจะต้องมีคุณสมบัติ 10 ประการ ตามหลักมนุษย
สัมพันธ์ดังกล่าวไว้ในข้อ 2

การสร้างบรรยากาศของห้องเรียนเพื่อเอื้อการเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาการ
ทางด้านบุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่ครูทุกคนควรจะต้องตั้งเป้าหมายเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะเริ่มเข้าสอน ครู
บางคนอาจจะคิดว่าทำไม่ได้ เพราะครูเองได้สังเกตบรรยากาศของห้องเรียนในฐานะเด็กนักเรียนมา
เป็นเวลานาน อย่างน้อย 16 ปี ห้องเรียนส่วนใหญ่มีครูที่เป็นผู้มีอำนาจและใช้การลงโทษเป็น
เครื่องมือที่จะควบคุมห้องเรียนให้มีระเบียบวินัยจากการวิจัยของนักจิตวิทยาการศึกษา พบว่าการ

เรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพสูง ก็ต่อเมื่อบรรยากาศของห้องเรียนมีลักษณะดังที่ได้อธิบายไว้ในข้อที่หนึ่ง

นอกจากนี้ คำรึห์ บรรณวิทยกิจ (2545, น.63) ได้กล่าวถึงระเบียบปฏิบัติประจำชั้นเรียนคนตรีไว้ว่า เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างครูกับนักเรียน ครูจะต้องแจ้งกฎระเบียบ กติกา มารยาท ในการมาเรียนให้นักเรียนทราบ กล่าวคือ ห้ามมาเรียนโดยไม่ได้เตรียมตัว นักเรียนต้องแต่งตัวสะอาด สุภาพ เรียบร้อย ต้องดูแลรักษาเครื่องดนตรี และ โน้ตเพลงเป็นอย่างดี เตรียมสมุดบันทึก และ โน้ตเพลงต่าง ๆ ที่จำเป็นมาทุกครั้ง ไม่เข้าใจถามทันที และนักเรียนห้ามมาสาย

ในส่วนของสิ่งที่ครูต้องยึดถือปฏิบัติเองโดยครูไม่ต้องแจ้งให้นักเรียนทราบ คือ ครูห้ามมาสาย และไม่สอนเกินเวลา ต้องทำให้นักเรียนสนใจในการสอนตลอดเวลา ต้องปรับกลยุทธ์ตามสถานการณ์ให้บทเรียนน่าประทับใจ

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า การสร้างบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นั้น เป็นหน้าที่ของครูและนักเรียนที่จะต้องตกลงและวางเป้าหมายร่วมกัน โดยร่วมมือกันสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งครูต้องเป็นผู้ที่มีความยุติธรรม อารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี สามารถทำให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจได้ ส่วนนักเรียนก็ต้องเป็นผู้รู้หน้าที่ รับผิดชอบ และร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งถ้าหากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดบกพร่องต่อหน้าที่ของตนแล้ว บรรยากาศในห้องเรียนก็จะเกิดความตึงเครียด ไม่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ได้ อันจะเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

7.3 คุณลักษณะของนักเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือกใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

นอกจากนี้ คำริห์ บรรณวิทยกิจ (2545, น.59-61) ได้กล่าวถึงศักยภาพของนักเรียนไว้ว่า ครูจะต้องสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อที่จะรู้ว่านักเรียนมีศักยภาพมากน้อยเพียงไรต่อการเรียนดนตรี โดยซักถามคำถาม เช่น ปัจจัยทางการเงินสำหรับซื้อเครื่องดนตรีสำหรับการรับบทเรียนอย่างต่อเนื่อง สำหรับการซื้ออุปกรณ์ประกอบการฝึกซ้อม หรือแม้แต่การเข้าร่วมเทศกาลดนตรีต่าง ๆ (ถ้ามี ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้เป็นค่าใช้จ่ายที่หลีกเลี่ยงได้ยาก)

นอกจากนั้นจะต้องสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนว่า เป็นคนเปิดเผยกล้าแสดงออกหรือไม่ มีความกระตือรือร้นและความสนใจดนตรีมากน้อยเพียงไร นักเรียนมีใฝ่ฝันที่ดีหรือไม่ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนการสอนและกำหนดความคาดหวังซึ่งจะต้องทำความเข้าใจกับพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กได้ถูกต้อง และได้แบ่งกลุ่มอายุของนักเรียนดนตรีไว้ดังนี้

1. เด็กเล็กควรให้เข้าร่วมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ ร้อง เล่น เต้น รำ ปล่อยให้เด็กได้สนุกสนานกับการกดเปียโนเล่น ตีกลอง หรือร้องเพลง อย่างสนุกสนานจะทำให้เด็กการรับรู้ดนตรีได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยมากเด็กมักจะเริ่มเรียนเครื่องดนตรีชิ้นแรกตั้งแต่อายุ 3-6 ปี ครูที่สอนในช่วงอายุนี้นี้จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีเด็กโดยตรง ซึ่งครูเหล่านี้จะต้องเข้าใจจิตวิทยาเด็กเล็ก และเข้าใจธรรมชาติของเด็กเล็ก ว่าเขาไม่สามารถจะจดจ่อกับอะไร ได้อย่างใดอย่างหนึ่งได้เป็นเวลานาน ๆ ดังนั้นการเรียนการสอนจะต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และน่าติดตาม และครูจะต้องเป็นคนชอบการสอนและอดทนโดยไม่คาดหวังผลอะไรมากนักจากเด็กวัยนี้ หลักสูตรที่ใช้สำหรับเด็กเล็ก

ได้แก่ Kodaly (ร้อง/Musicianship), Suzuki(String/Piano/Flute), Yamaha(Keyboard/Musicianship) Dalcroze (Rhythm/ Movement)

2. เด็กวัย 6-9 ปี เด็กวัยนี้ จะมีความจำดีและกระตือรือร้น แต่ยังคงมีสมาธิที่จำกัด ข้อดีของเด็กวัยนี้คือ มีศักยภาพในการเรียนรู้สูง เขาจะสามารถทำอะไรก็ได้เกินความคาดฝันของผู้ใหญ่ได้เสมอ ดังนั้นอย่าดูแคลนความสามารถของเด็กวัยนี้เป็นอันขาด ครูควรจะถือโอกาสปลูกฝังพัฒนาการ เล่น และพัฒนาความเป็นนักดนตรีให้มาก ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานต่อไปสำหรับอนาคตทางด้านดนตรีของเด็ก กระตุ้นให้เขารักเสียงเครื่องดนตรีต่างชนิดกัน และอาจจะให้หัดแต่งเพลงง่าย ๆ ครูประสิทธิภาพจะต้องรู้จักสอนเครื่องดนตรีเครื่องเดิม ๆ บทเรียนเรื่องเดิม ๆ โดยไม่ให้เกิดความน่าเบื่อหน่าย การเลือกใช้หนังสือเพลง แบบฝึกหัด และบทเพลงเสริมที่เหมาะสม เป็นเรื่องสำคัญของการสอนเด็กวัยนี้

เด็กในช่วงวัย 8-9 ปี บางคนอาจจะเริ่มลดความสนใจที่จะซ้อมได้ เพราะเนื่องจากเรียนดนตรีมาระยะหนึ่งแล้ว ครูประสิทธิภาพจะต้องรู้จักหาทางกระตุ้นให้สามารถนักเรียนซ้อมและกลับมาสนใจดนตรี การพูดคุย ซักถามนักเรียน จะเป็นทางหาสาเหตุของความเบื่อหน่าย เทคนิคในการถามจะต้องใช้คำถามปลายเปิด เช่น กรณีที่นักเรียนไม่ซ้อมเพลงที่ได้รับมอบหมาย ครูควรจะถามเฉียงไปว่า “เท่าที่เรียนมานักเรียนชอบเล่นเพลงไหนมากที่สุด” มากกว่าที่จะถามว่า “นักเรียนชอบเพลงที่กำลังเรียนหรือไม่” การถามคำถามในแบบแรกอาจนำไปสู่คำตอบที่ครูไม่คาดคิดมาก่อนก็ได้ เช่น นักเรียนอาจจะไม่อยากเล่นเครื่องดนตรีชิ้นนี้ แต่อยากเล่นเครื่องดนตรีชิ้นอื่น ๆ แทน

3. เด็กวัย 9-12 ปี เด็กวัยนี้สามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่ยากและสลับซับซ้อนมากขึ้น ความละเอียดอ่อนเกี่ยวกับอารมณ์เพลงจะมีมากขึ้น นักเรียนวัยนี้จะเริ่มแสดงออกว่าชอบเพลงประเภทใด ซึ่งถ้าครูจับจุดได้และแนะนำเพลงได้ตรงกับความต้องการของเด็ก ก็จะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนรักดนตรีได้ ในช่วงวัยนี้ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนร่วมวงดนตรี การเล่นในวงแบบนี้จะทำให้เด็กเรียนรู้จากรุ่นพี่ที่เก่งกว่าได้ด้วย

4. วัยรุ่น 13-20 ปี นักเรียนวัยนี้เป็นวัยที่ทำทลายความสามารถของครูเป็นอย่างมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ค่อนข้างรุนแรง แต่นักเรียนวัยนี้จะรับฟังเหตุผลได้ และสามารถพัฒนาทักษะดนตรีได้เร็วมาก ถ้าครูทำให้เขาชอบดนตรีได้เขาจะทุ่มเทและจริงจัง แต่ถ้าเกลียดดนตรีแล้ว ตัวเขาก็จะต่อต้านอย่างมากเช่นกัน ดังนั้นครูจะต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนบ้างเพื่อสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากนักเรียน

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักปรับตัวให้

เข้ากับผู้อื่นและก้าวทันเทคโนโลยี เพราะคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีความราบรื่น และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ถ้าหากนักเรียนขาดคุณลักษณะข้อหนึ่งข้อใดไป จะส่งผลให้การเรียนการสอนเกิดความล่าช้า ไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร

8. กิจกรรมการเรียนการสอน

8.1 ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอน

ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สีนสกุล (2520, น.84) ได้กล่าวว่ากิจกรรมการเรียน คือ การกระทำที่ผู้เรียนแสดงออกมาซึ่งอาจสังเกตได้ด้วยตา หรือดูผลของการกระทำได้ ไม่ว่าจะป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนฝึกฝักระทำเอง หรือครูวางแผนไว้ให้ทำ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.71-72) กล่าวว่าไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรฉบับปัจจุบัน จะใช้ว่า กิจกรรมการเรียนรูู้ เพราะต้องการเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง เน้นที่บทบาทของผู้เรียน ถึงแม้จะเน้นที่บทบาทของผู้เรียน แต่ผู้สอนก็ยังคงมีบทบาทร่วมด้วยเช่นกัน คือ เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ได้แก่ เป็นผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด เป็นผู้จัดระเบียบ เป็นผู้แนะนำและกำกับไม่ให้ออกนอกทางหรือหลงทาง เป็นต้น ดังนั้นการใช้คำ การเรียนการสอนจึงมีความหมายที่ยังคงใช้ได้กับหลักสูตรปัจจุบัน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2533, น.189-190) ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนในครั้งนั้น ๆ ได้ผลดี หมายถึง การสอนของครูเป็นไปอย่างมีความหมาย นักเรียนได้ทั้งความรู้และความสนุกเพลิดเพลิน

วไลพร คุโณทัย (2530, น.19) ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการณ์ของการจัดประสบการณ์ และการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ น่าสนใจ และผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521, น.2) ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนว่ากิจกรรมการเรียน หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ในโรงเรียน ทั้งโดยครูและนักเรียน เช่น การสอนให้นักเรียนค้นคว้าอภิปราย การบรรยาย การอบรม การสาธิต การปฏิบัติงานการจัดนิทรรศการ และการศึกษานอกสถานที่ ฯลฯ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พิจารณาได้ว่าเป็นความหมายที่กล่าวไว้ในแนวเดียวกัน ถึงการกระทำของครูและนักเรียน ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน ดังนั้น จึงสรุปความหมายไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ การสอนที่กำหนดไว้

8.2 ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.72-73) กล่าวว่า iva กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอน เพราะกิจกรรมทั้งของผู้เรียนและผู้สอนที่เหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างแท้จริง วารี ธีระจิตร (2530, น.162-163) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ไว้หลายประการดังนี้

1. กิจกรรมช่วยเร้าความสนใจของเด็ก
2. กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
3. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
4. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
5. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว
7. กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้รู้สึกสนุกสนาน
8. กิจกรรมช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
9. กิจกรรมช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวาง
10. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของเด็ก
11. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ
12. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
13. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้รู้จักทำงานเป็นหมู่
14. กิจกรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในบทเรียน
15. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความซาบซึ้ง ความงามในเรื่องต่าง ๆ

ดังนั้น ผู้สอนจึงไม่ควรละเลยที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ให้สอดคล้องกับวัย สติปัญญา ความสามารถของผู้เรียน และเนื้อหาของบทเรียนนั้น โดยต้องจัดอย่างมีจุดมุ่งหมาย

8.3 จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.73-76) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมกัน

2. เพื่อสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนทุกคน ซึ่งแต่ละคนจะมีแตกต่างกัน

3. เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเพลิดเพลิน ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน

4. เพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เกิดทักษะกระบวนการให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขและมีความเป็นไทย

5. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียน ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนคือ การกระทำหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน อันมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามพัฒนาการและความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น กล้าแสดงออก ภายใต้บรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

8.4 หลักการจัดกิจกรรม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.73-76) ได้กำหนดข้อควรคำนึงถึงหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร หลักสูตรฉบับปัจจุบันมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย สามารถคิดค้นคว้า แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรักการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีการคิด วิธีการทำ วิธีการแก้ปัญหา และสอนอย่างมีลำดับขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรมุ่งหวัง ผู้สอนจึงต้องศึกษาหลักสูตร แล้วจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน กล่าวคือ ผู้สอนต้องพิจารณาว่าจุดประสงค์การสอนในครั้งนั้นมุ่งเน้นพฤติกรรมด้านใด หากเน้นพฤติกรรมด้านทักษะ ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ

3. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน

4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชามีหลายประเภท เช่น ประเภทข้อเท็จจริง การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม เนื้อหาวิชาแต่

ละประเภทต้องอาศัยเทคนิควิธีสอน หรือการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น ถ้าเป็นประเภททักษะก็ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกฝนอย่างมีขั้นตอน จึงจะเกิดทักษะได้

5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน เพื่อผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ไม่สับสน และสามารถโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เรียนได้ การจัดลำดับขั้นตอนควรเริ่มจากง่ายไปยาก รูปธรรมไปนามธรรม โกลัตัวไปไกลตัว และส่วนร่วมไปส่วนย่อย จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี

6. จัดกิจกรรมให้น่าสนใจ โดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม สื่อการสอน สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

6.1 สื่อบุคคลและของจริง หมายถึง ผู้สอน ผู้ช่วยสอน วิทยากรพิเศษ หรือของจริงต่าง ๆ เพื่อช่วยในการประกอบการสอน เป็นต้น

6.2 วัสดุและอุปกรณ์เครื่องฉาย เช่น ภาพยนตร์ แผ่นโปร่งใส สไลด์ फिल्म สตรีป ฯลฯ

6.3 วัสดุและอุปกรณ์เครื่องเสียง เช่น วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง ฯลฯ

6.4 สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร รูปภาพ ฯลฯ

6.5 วัสดุที่ใช้แสดง เช่น แผนที่ ลูกโลก ของจำลองต่าง ๆ ฯลฯ

7. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่วนตัวความรู้เป็นผลพลอยได้จากการกระทำกิจกรรม ทั้งนี้เพราะระหว่างทำกิจกรรมผู้เรียนจะได้รับผล คือ เกิดการพัฒนาตนเองทางการคิด การปฏิบัติการแก้ปัญหาการทำงานร่วมกัน การวางแผนจัดการ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เรียกว่า เรียนรู้วิธีการหาความรู้ (Learn how to learn) ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าตัวความรู้ (สงข ลักษณ์, 2534, น.1) ดังนั้นในการสอนจึงต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรม

8. จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่มีความท้าทายความคิดความสามารถของผู้เรียน ฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน และได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างแท้จริง กิจกรรมเหล่านี้เป็นทั้งกิจกรรมในวิชาที่เรียน และกิจกรรมเสริมประกอบการเรียน (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ ความถนัด และได้พัฒนาศักยภาพส่วนตัวของผู้เรียนได้ดี

9. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ในการสอนแต่ละเนื้อหาวิชาและแต่ละครั้ง ผู้สอนไม่ควรใช้วิธีเดียวกันตลอด ควรคิดหากิจกรรมการสอนให้

น่าสนใจ เลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา ผู้เรียนก็จะเรียนด้วยความกระตือรือร้น และเกิดการเรียนรู้ได้ดี

10. จัดกิจกรรมโดยให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนานและเป็นกันเอง เพราะทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสุข สบายใจ ไม่ตึงเครียด อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน บรรยากาศจะเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้สอนเป็นสำคัญ ถ้าผู้สอนเข้มงวด เคร่งขรึม และเคร่งเครียด บรรยากาศจะตึงเครียด ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจในการเรียน แต่ถ้าผู้สอนเข้าใจผู้เรียน ให้ความเมตตา มีบุคลิกภาพที่ร่าเริง แจ่มใส ไม่เข้มงวด ดุดัน ให้อิสระภาพแก่ผู้เรียนในการซักถามปัญหา และปรึกษาหารือกันระหว่างทำกิจกรรม โดยไม่วุ่นวายสับสน มีวินัยในตนเอง ก็จะเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมการทำกิจกรรมได้ดี

11. จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง เพื่อค้นหาข้อดี ข้อบกพร่องแล้วนำผลไปปรับปรุงแก้ไขสำหรับใช้ในครั้งต่อไป ในการวัดผลควรมีทั้งการวัดผลระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรม และภายหลังการทำกิจกรรม โดยครูอาจใช้วิธีสังเกต ซักถาม ตรวจสอบผลงานหรือทดสอบ เมื่อวัดผลแล้วถ้าพบว่ากิจกรรมนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีก็สามารถนำไปใช้ได้ แต่ถ้าผู้เรียนพบปัญหาขณะปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนควรได้วิเคราะห์หาสาเหตุแล้วแก้ไขให้ตรงจุด กิจกรรมนี้อาจยากเกินระดับความสามารถของเด็ก สถานการณ์สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย หรือผู้เรียนยังขาดประสบการณ์พื้นฐาน ก็จะเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยมุ่งพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน เราให้ผู้เรียน ได้แสดงออก ได้มีส่วนร่วมฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และจัดโดยมีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน ตลอดจนจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน

8.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดกิจกรรม

ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ, สุดา สินสกุล (2520, น.85-86) ได้กล่าวว่าการกำหนดกิจกรรมการเรียนขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ กล่าวคือ

1. เนื้อหาสาระบางวิชามีสาระที่มีลักษณะเป็นกิจกรรมอยู่แล้วเช่น วิชาพลศึกษา และหัตถศึกษาที่สามารถที่จะจัดกิจกรรมได้ทันที บางวิชาที่เป็นเนื้อหาวิชาสามัญครูก็ต้องจัดกิจกรรม ที่เน้นการปฏิบัติมากขึ้น

2. ความพร้อมของผู้เรียนที่จะประกอบกิจกรรม อันเป็นผลมาจากลักษณะนิสัยที่ได้สั่งสมมาตั้งแต่เป็นเด็ก

3. สภาพแวดล้อมการเรียน อาทิ ขนาด แสง และอุณหภูมิของห้องเรียน

4. ความสะดวกในการซื้อหาสื่อการสอน และห้องทดลองปฏิบัติการต่าง ๆ ที่จะช่วยนักเรียนประกอบกิจกรรมได้อย่างดี

5. นโยบายของสถาบันการศึกษา เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

6. ความกระตือรือร้นและความใจกว้างของผู้สอน ที่จะจัดให้มีกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนคือ การกระทำหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน อันมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามพัฒนาการและความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น กล้าแสดงออก ภายใต้บรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยหลักการจัดกิจกรรมนั้นต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเนื้อหารายวิชา ความสนใจของผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งมีครูเป็นผู้คอยแนะนำ ส่งเสริมด้วยเทคนิคที่หลากหลาย แต่อย่างไรก็ดีการจัดกิจกรรมให้ได้ผลสัมฤทธิ์ที่ดีนั้นต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น ความพร้อมในการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน สภาพแวดล้อม นโยบายของสถานศึกษา และความกระตือรือร้นของผู้สอนเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมที่ดีเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง

8.6 กิจกรรมดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544, น.133-155) กล่าวว่า กิจกรรมดนตรีมิใช่หมายถึงเพียงกิจกรรมดนตรีที่ครูใช้ในห้องเรียนเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของกิจกรรมทุกรูปแบบที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับดนตรีซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรมดนตรีในห้องเรียนนอกห้องเรียน นอกโรงเรียน และกิจกรรมดนตรีตามสื่อต่าง ๆ เรื่องราวของกิจกรรมดนตรีที่จะกล่าวต่อไปนี้ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และผู้สอนดนตรีควรคำนึงถึงอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อให้เหมาะสมกับโอกาส สถานการณ์ อันช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตต่อไป

กิจกรรมดนตรี หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทางดนตรีที่ผู้จัดกิจกรรมกำหนดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ดนตรีสำหรับผู้ร่วมกิจกรรมดนตรีทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะดนตรี องค์ประกอบของกิจกรรมดนตรี ได้แก่ ผู้จัดกิจกรรม ผู้ดำเนินกิจกรรม ผู้ร่วมกิจกรรม และลักษณะหรือรูปแบบของกิจกรรม กิจกรรมดนตรีมีหลากหลายเป็นไปตามจุดประสงค์ สภาพของการจัดกิจกรรม และประเภทของกิจกรรมดนตรีทำให้มีรายละเอียดขององค์ประกอบต่างกันไป ได้แก่

1. กิจกรรมดนตรีในห้องเรียน ผู้จัดและผู้ดำเนินกิจกรรม คือ ครูผู้สอนดนตรี ผู้ร่วมกิจกรรม คือ นักเรียน หรือผู้เรียนดนตรี และรูปแบบของกิจกรรม คือ กิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีในห้องเรียนซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ

2. กิจกรรมดนตรีนอกห้องเรียนผู้จัดอาจจะเป็นครูหรือนักเรียน ผู้ดำเนินกิจกรรม อาจจะเป็นครูหรือวิทยากรรับเชิญ ผู้ร่วมกิจกรรมคือนักเรียน

3. กิจกรรมดนตรีในสังคม ปกติแล้ว กิจกรรมดนตรีในสังคม มักจะเป็นกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงดนตรี ในลักษณะนี้ ผู้จัด คือ หน่วยงานต่าง ๆ ทางดนตรี หรือทางการศึกษา ผู้ดำเนินกิจกรรม คือ นักดนตรี ผู้ร่วมกิจกรรม คือ ผู้ฟังดนตรี นอกจากนี้แล้วกิจกรรมดนตรีในสังคมอาจจะเป็นรูปแบบอื่น ๆ ได้ นอกเหนือไปจากการแสดง เช่น การให้ความรู้ทางดนตรีกับเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ในลักษณะนี้ ผู้จัดมักจะเป็นหน่วยงานทางการศึกษา ผู้ดำเนินกิจกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ทางดนตรีที่ผู้จัดคัดเลือก หรือเชิญมาเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม ผู้ร่วมกิจกรรม คือ เด็ก เยาวชนและประชาชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของผู้จัดกิจกรรม

4. กิจกรรมตามสื่อต่าง ๆ มีหลายลักษณะ โดยมีรูปแบบเป็นไปตามประเภทของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์ ผู้จัด คือ ผู้ผลิตรายการ ผู้ดำเนินรายการ คือ ผู้ที่มีความรู้ทางดนตรี หรือวิทยากรที่ผู้จัดเชิญมา ผู้ร่วมกิจกรรม คือ ผู้ร่วมรายการในห้องส่ง หรือผู้ชมที่บ้าน สื่อวิทยุ ผู้จัด คือ ผู้ผลิตรายการ ซึ่งอาจจะเป็นคน ๆ เดียวกับผู้ดำเนินรายการ ผู้ร่วมกิจกรรม คือ ผู้ฟังที่บ้าน เป็นต้น

ด้วยความหลากหลายของประเภทของกิจกรรมดนตรี และรายละเอียดองค์ประกอบที่ต่างกัน ไปตามประเภทของกิจกรรมดนตรี และวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมดนตรีควรคำนึงถึงความหมายหลัก คือ การให้สาระความรู้ทางดนตรีแก่ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นหลักเสมอ

8.7 แนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษา

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2540, น.157-160) ได้กล่าวถึงแนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษาไว้ ในระดับมัธยมศึกษาจัดเป็นระดับการศึกษาที่เริ่มพัฒนาความสามารถด้านดนตรี ในระดับกลางซึ่งมีความลึกซึ้งในเนื้อหาสาระเพิ่มมากขึ้นกว่าในระดับประถมศึกษา เพื่อพัฒนาความสามารถด้านดนตรีของผู้เรียนในการศึกษาดนตรีขั้นอุดมศึกษาต่อไปได้ช่วย นอกเหนือจากการศึกษาเป็นวิชาบังคับในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการเรียนเพื่อจุดมุ่งหมายใด ผู้เรียนควรได้สัมผัสกับดนตรีที่มีคุณค่าเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งในสุนทรียรสของดนตรี

การจัดกิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญบางประการ ดังนี้

1. กิจกรรมดนตรีควรมีหลายรูปแบบ ทั้งการสอนโดยผู้สอนเองและการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยการทำรายงาน ศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติในสิ่งที่ตนชอบได้อย่างแท้จริง และผู้เรียนในวัยนี้ก็มีความสามารถปฏิบัติได้แล้ว

2. นอกเหนือไปจากกิจกรรมดนตรีที่จัดในลักษณะของวิชาทั่วไปแล้ว ผู้เรียนที่สนใจดนตรีควรมีโอกาสได้ศึกษาวิชาทักษะหรือด้านทฤษฎีดนตรีด้วย ซึ่งจัดเป็นรากฐานสำคัญในการศึกษาดนตรีต่อไปในระดับอุดมศึกษา

3. กิจกรรมพิเศษจัดเป็นสิ่งสำคัญอีกด้านหนึ่งที่ผู้สอนควรจัดให้กับผู้เรียนที่มีความสนใจเข้าร่วม เพื่อช่วยพัฒนาทักษะและความรู้ดนตรีให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป กิจกรรมพิเศษสามารถจัดในรูปของชมรมดนตรีในลักษณะต่าง ๆ ได้

4. ผู้สอนควรส่งเสริมผู้ที่มีความถนัดดนตรีให้มีโอกาสศึกษาดนตรีเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อสร้างนักดนตรีที่มีคุณภาพหรือนักดนตรีระดับศิลปินเดี่ยวในวงการดนตรี

5. ผู้เรียนควรมีโอกาสเรียนรู้ดนตรีของสังคมต่าง ๆ ทั่วโลก เพื่อให้เป็นผู้ที่มีหูตากว้าง มีความเข้าใจในโศดศิลป์ของประเทศอื่น ๆ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหาดนตรีเป็นอย่างดีได้อีกทางหนึ่ง

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษาที่สำคัญ คือการพัฒนาสาระดนตรีในระดับกลางหรือระดับสูง รายละเอียดของจุดมุ่งหมายคือ

1. พัฒนาสาระดนตรีทั้งในด้านเนื้อหาและทักษะดนตรีในระดับกลางและระดับสูงสำหรับผู้เรียน

2. พัฒนาการฟังซึ่งเป็นทักษะที่นำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี โดยเฉพาะการสอนดนตรีซึ่งเป็นวิชาบังคับ เพราะผู้เรียนส่วนใหญ่มิได้มุ่งหวังศึกษาดนตรีเพื่อเป็นวิชาชีพ ผู้เรียนเหล่านี้จะเป็นผู้ฟังที่ดีต่อไปได้ ถ้ากิจกรรมการเรียนในระดับมัธยมศึกษามุ่งพัฒนาทักษะการฟังอย่างถูกต้อง

3. พัฒนาทักษะการร้องเพลง ในลักษณะของดนตรีที่เป็นวิชาทั่วไปนั้น ผู้เรียนควรมีโอกาสพัฒนาทักษะการร้องเพลงให้อยู่ในระดับที่สามารถร้องเพลงได้โดยไม่เพี้ยน ซึ่งเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ และเป็นทักษะที่ทุกคนควรมีโอกาสได้ปฏิบัติด้วย และโดยทักษะการร้องเพลงที่ถูกต้องเช่นนี้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี

4. พัฒนาทักษะการเล่นซึ่งเป็นทักษะสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาดนตรีเป็นวิชาเอกต่อไปในระดับอุดมศึกษา ซึ่งผู้เรียนควรมีทักษะด้านการอ่าน และทฤษฎีดนตรีควบคู่ไปด้วย

5. เป็นวิถีทางในการแสดงออกของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ผู้เรียนในวัยนี้มีพลังงานเหลือเฟือเพราะอยู่ในวัยของการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว การมีกิจกรรมดนตรีพิเศษนอก

เวลาเรียนช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาใช้พลังงานที่ตนมีอยู่ออกมาในทางที่ถูกที่ควร ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนในวัยนี้อย่างมาก เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่หันไปกระทำสิ่งต่างๆ ที่มีขอบได้

เนื้อหาของกิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษา กล่าวได้ว่าเป็นเนื้อหาที่ลึกซึ้งมากพอสมควร เพราะผู้เรียนมีความสามารถในการรับรู้แนวคิดต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะผู้ที่ศึกษาดนตรีเป็นวิชาเอกนั้น ควรที่จะได้เรียนรู้ทักษะที่ตนเลือกอย่างลึกซึ้งถึงแก่นกับผู้สอนที่มีความชำนาญ ควบคู่กับเนื้อหาด้านทฤษฎีแขนงต่างๆ เพื่อสร้างเสริมและพัฒนาความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างของดนตรี

กิจกรรมดนตรีในระดับมัธยมศึกษาควรมีทั้งกิจกรรมในเชิงปฏิบัติและการบรรยาย ทั้งนี้ผู้เรียนอยู่ในวัยที่มีความพร้อม มีสมาธิในการฟังการบรรยาย และเนื้อหาดนตรีในระดับนี้ต้องอาศัยการเรียนโดยการบรรยายมากขึ้น เพื่อสร้างพื้นฐานและแนวคิดให้กว้างไกลออกไปได้ในระยะเวลาสั้น โดยการอธิบายของผู้สอน

ในด้านทักษะนั้นผู้เรียนควรใช้เวลาในห้องเรียนในการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่เรียนรู้ไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความแม่นยำ ความถูกต้องในการเล่น ผู้สอนควรพัฒนาเทคนิควิธีเล่นของผู้เรียนให้ก้าวหน้าไปด้วย มิใช่มุ่งแต่การสอนให้เล่นแต่บทเพลงได้เพียงอย่างเดียว

ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในการศึกษาดนตรีในลักษณะของวิชาทั่วไป ซึ่งผู้เรียนควรมีโอกาสค้นคว้าจัดทำสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนสั่งเพื่อความรู้ อันแตกฉาน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาศศึกษาทำความเข้าใจและนำเสนอเนื้อหาสาระตามความคิดของตนเอง ซึ่งเป็นการปลูกฝังความคิดในเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นการต้องการของผู้เรียนในวัยนี้อย่างมากในอันที่จะมีอิสระในการคิดการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

กิจกรรมนอกห้องเรียน ในรูปของกิจกรรมพิเศษ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมอีกลักษณะหนึ่งที่จำเป็นในระดับมัธยมศึกษา เพราะช่วยให้ผู้เรียนที่สนใจดนตรีมีโอกาศได้เรียนรู้ดนตรีอย่างเต็มที่ ทำให้ผู้เรียนที่ร่วมกิจกรรมเหล่านี้พัฒนาแนวคิดและทักษะดนตรีได้ลึกซึ้งมากขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวพอสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาที่เรียนดนตรีเป็นวิชาเอก ควรศึกษาและฝึกฝนทักษะทางดนตรีควบคู่ไปกับทฤษฎีดนตรีส่วนต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้สอนไม่เพียงแต่จะเน้นเรื่องของการบรรเลงบทเพลงเพียงอย่างเดียวยังต้องมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในส่วนของเทคนิคการบรรเลงด้วย ในส่วนของกิจกรรมนอกห้องเรียนเช่นการฝึกซ้อมดนตรี การร่วมแสดงดนตรีเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในวัยนี้

จากข้อมูลทั้งหมดพอสรุปได้ว่ากิจกรรมดนตรีคือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้สาระดนตรี เกิดค่านิยมและเห็น

คุณค่าของคนตรีภายใต้กิจกรรมที่มีความสนุกสนาน น่าสนใจ แต่อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมคนตรินั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับนักเรียน ในเรื่องของวัย เพศ และพัฒนาการของนักเรียน โดยเสริมสร้างให้นักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ผลงานในแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งการจัดกิจกรรมคนตรีที่มีประสิทธิภาพนั้นจะทำให้การเรียนการสอนคนตรีประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย และเห็นพัฒนาการทางคนตรีของนักเรียนอย่างชัดเจนมากขึ้น

9. สื่อการสอน

9.1 ความหมายของสื่อการสอน

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า

กิดานันท์ มลิทอง (2543, น.89) กล่าวว่า สื่อ (medium,pl.media) เป็นคำที่มาจากภาษาลาตินว่า “Medium” แปลว่า “ระหว่าง” (between) หมายถึง เพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อมีการนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอน จึงเรียกว่า “สื่อการสอน” (Instructional Media) หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผ่นภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับทำให้การสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี

ศรีมงคล เทพเรณู (2545, น.192) กล่าวว่า สื่อการเรียน (Instructional Media) หมายถึง ตัวกลาง พาหนะในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจทักษะและประสบการณ์ในการเรียนการสอน หรือ สื่อการสอน หมายถึง ทั้งที่เป็นวัสดุ (Material) อุปกรณ์ (Equipment) และวิธีการ (Method) ที่ใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และทักษะไปสู่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการสอนเป็นตัวทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สื่อการเรียนการสอน มากจากคำว่า “สื่อ” (Media) และ “การเรียนการสอน” (Instruction) นำคำ 2 คำมารวมกันเป็น “สื่อการเรียนการสอน” หมายถึง ตัวกลางที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ครูและนักเรียนเข้าใจสิ่งที่ถ่ายทอดซึ่งกันและกันได้ผลดี ตรงตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

ชัยขันธ์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล. (2520, น.96) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.2 คุณค่าของสื่อการสอน

ศรีมงคล เทพเรณู. เอกสารคำสอน (2545, น.193) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะนามธรรม
2. ได้รับความสนใจในการทำกิจกรรม
3. ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนของจริงได้อย่างรวดเร็วและเป็นพื้นฐานโยงให้เข้าใจสิ่งอื่นได้

ได้

4. ช่วยลดการบรรยายของครู
5. ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาแก่ผู้เรียน
6. การใช้สื่อสม่ำเสมอจะช่วยเปลี่ยนความคิดให้เกิดจินตนาการได้
7. ให้ประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ กว้างขวาง
8. ผู้เรียนเกิดความคิดเป็นระบบ
9. สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้
10. เป็นศูนย์รวมความสนใจ
11. เปลี่ยนบทบาทของครูขณะสอน
12. สามารถให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งยาก ๆ ได้รวดเร็ว

กิดานันท์ มลิทอง (2543, น.98) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนว่า สื่อการสอนสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งกับผู้เรียนและผู้สอนดังต่อไปนี้

สื่อกับผู้เรียน

1. เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยังยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้น ในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน

3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียน

4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอนด้วย

5. ช่วยสร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น

6. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

สื่อกับผู้สอน

1. การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สอนมีความสุขสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้การบรรยายเพียงอย่างเดียว และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้นด้วย

2. สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหา เพราะบางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อเอง

3. เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม สื่อการสอนจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อผู้สอนได้นำไปใช้อย่างเหมาะสมและถูกวิธี ดังนั้น ก่อนที่จะนำสื่อแต่ละอย่างไปใช้ ผู้สอนจึงควรจะได้ศึกษาถึงลักษณะและคุณสมบัติของสื่อการสอน ข้อดีและข้อจำกัดอันเกี่ยวข้องกับตัวสื่อและการใช้สื่อแต่ละอย่าง ตลอดจนการผลิตและการใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่าสื่อการสอนหมายถึง เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อกลางระหว่างผู้สอนและผู้เรียน อันจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยสื่อการสอนนั้นจะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว สนุกสนาน เกิดความคิด จินตนาการ ดังนั้นถ้าหากครูผู้สอนละเลยในการใช้สื่อแล้ว กระบวนการเรียนการสอนนั้นอาจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้เรียนจะต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น และอาจเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงการใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดในการจัดการเรียนการสอน

9.3 สื่อการสอนดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544, น.167-172) ได้กล่าวถึงสื่อการสอนดนตรีไว้ดังนี้

สื่อการสอนดนตรีจัดเป็นสิ่งสำคัญในการสอนดนตรีเนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ที่เป็นนามธรรม การใช้สื่อต่าง ๆ ทางด้านทัศนูปกรณ์มาช่วยในการสอนช่วยให้ลักษณะนามธรรมของดนตรีเป็นรูปธรรมมากขึ้นช่วยให้ผู้เรียนรู้ดนตรีได้เข้าใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนในระดับปฐมวัย และประถมศึกษา สื่อการสอนดนตรีจัดเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก นอกจากนี้สื่อประเภทเสียงจัดเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนดนตรีเพราะช่วยให้ผู้เรียนได้รับฟังดนตรีเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งเป็นสิ่งเร้าช่วยให้ผู้เรียนรู้ดนตรีได้อย่างดี

9.4 ประเภทของสื่อการสอนดนตรี

1. บทเพลงในการสอนดนตรี เพลงจัดเป็นสื่อที่ผู้สอนใช้เสมอ โดยเฉพาะเพลงประกอบการร้อง นอกจากนี้เพลงที่นำมาใช้ยังมีเพลงประกอบการสอนฟัง การสอนการเคลื่อนไหว การสอนการอ่านอีกด้วย เพลงที่นำมาใช้ในการสอนควรได้รับการเลือกสรรเพื่อให้เหมาะกับกิจกรรมตามทักษะต่าง ๆ และเหมาะกับผู้เรียนด้วย ซึ่งมีหลักในการเลือกดังนี้

1.1 ความยากง่ายของบทเพลง เพลงแต่ละเพลงย่อมมีเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไป เพลงบางเพลงง่ายต่อการร้องและการฟัง ซึ่งสามารถนำมาใช้กับผู้เรียนในระดับปฐมวัยและประถมศึกษาได้ ในขณะที่เพลงที่มีเนื้อหาสามารถนำมาใช้ในระดับมัธยมศึกษา ความยากง่ายของเพลงดูได้จากองค์ประกอบด้านจังหวะและทำนองเป็นหลัก

1.2 ความยาวของบทเพลง โดยปกติผู้เรียนระดับประถมมีช่วงสมาธิการฟังสั้น เพลงในระดับประถมควรมีความยาวพอสมควร ไม่ควรยาวจนเกินไป ส่วนเพลงในระดับมัธยมสามารถมีความยาวได้มากเพราะผู้เรียนมีความพร้อม และสมาธิในการฟังมากกว่าผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

1.3 ประเภทของบทเพลง ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ฟังเพลงทุก ๆ ประเภท ผู้สอนจึงควรนำเพลงทุกประเภทมาสอน ไม่ว่าจะเป็นเพลงไทย เพลงขอลานิยม เพลงอมตะทั้งของไทยและตะวันตก ตลอดจนเพลงพื้นเมือง เป็นต้น

2. แผนภูมิและแผนภาพ การสอนดนตรีมักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องการอ่านโน้ตหรือร้องเพลงเสมอ ดังนั้นแผนภูมิลักษณะต่าง ๆ ควรเป็นสื่อดนตรีที่ผู้สอนจัดทำไว้ใช้ในการสอน นอกจากนี้แผนภาพซึ่งเกี่ยวข้องกับดนตรีก็เป็นสิ่งจำเป็น เช่น แผนภาพแสดงเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ แผนภูมิผู้ประพันธ์เพลง เป็นต้น

3. เครื่องดนตรี การสอนดนตรีไม่ว่าจะเป็นการสอนดนตรีศึกษาหรือดนตรีเชิงทักษะสิ่งที่ขาดไม่ได้คือเครื่องดนตรี เครื่องดนตรีที่ใช้ในการสอนดนตรีศึกษามักเป็นประเภทเครื่องประกอบจังหวะต่าง ๆ คีย์บอร์ด และขลุ่ย เป็นต้น ซึ่งใช้เล่นประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรมีเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์ และเครื่องดนตรีไทยบางชนิด ให้ผู้เรียนได้เห็นหรือลองเล่นเป็นบางครั้งบางคราวเพื่อให้รู้จัก ส่วนเครื่องดนตรีที่ใช้ในการสอนทักษะมักจะเป็นเครื่องดนตรีที่ผู้เรียนเป็นเจ้าของและใช้ในการฝึกฝน ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดนตรีประเภทใด ควรเป็นเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ มีความทนทาน ทั้งนี้เพื่อความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย และเสียงที่ไพเราะ

4. สื่อประเภทเสียง สิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้ในการสอนดนตรีคือ สื่อประเภทเสียง ซึ่งได้แก่ วัสดุและอุปกรณ์เสียง เพราะในการสอนดนตรีทักษะ การฟังจัดเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ

การให้ผู้เรียนได้ฟังเพลงจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งวัสดุ และอุปกรณ์เสียงควรมีคุณภาพดีเพื่อสร้างเสริม และพัฒนาการรับรู้เชิงคุณภาพของผู้เรียนซึ่งนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี

4.1 วัสดุเสียง ได้แก่ แผ่นเสียง แอ็บเสียงหรือเทป และดิสก์ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ล่าสุดในด้านวัสดุเสียงที่มีคุณภาพดี แต่ราคาค่อนข้างแพง โดยทั่วไปแอ็บเสียงเป็นสิ่ง ที่ใช้กันอย่างกว้างขวางเพราะสะดวกในการใช้ ราคาไม่แพง หาซื้อได้ทั่วไป การเก็บรักษาง่ายและ ไม่เปื่อยที่นัก ส่วนแผ่นเสียงเป็นวัสดุเสียงที่มีมานานและยังคงนิยมใช้กันอยู่เช่นกัน แต่มีราคา ค่อนข้างแพงกว่าแอ็บเสียง การเก็บและการระวังรักษา ตลอดจนการใช้ก็ค่อนข้างยากกว่าแอ็บเสียง แอ็บเสียงซึ่งเป็นวัสดุเสียงที่หาง่าย ราคาถูกนั้น คุณภาพมักจะด้อย จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ควร เลือหาแอ็บเสียงที่มีคุณภาพดีราคาถูก มิใช่คำนึงถึงแต่ราคาเพียงอย่างเดียว เพราะถ้าคุณภาพเสียง ไม่ดีจนเกินไปแล้วย่อมทำให้ผู้เรียนได้รับฟังสิ่งที่ไม่ดี นอกจากนี้ความทนทานถาวรก็มีน้อยตาม ไปด้วย ทำให้ต้องหาซื้อใหม่อยู่เสมอ สำหรับแผ่นเสียงนั้นแม้จะมีราคาแพงกว่าแอ็บเสียงแต่มีข้อดี ที่ว่า ที่ของใส่แผ่นเสียงมักมีรายละเอียดของเพลงบอกไว้เสมอ ซึ่งใช้เป็นข้อมูลได้อย่างดีสำหรับ ผู้สอน ซึ่งโดยปกติมักไม่มีของใส่แอ็บเสียง

4.2 อุปกรณ์เสียง สิ่งสำคัญมากในการสอนดนตรีอีกอย่างหนึ่งคืออุปกรณ์ เสียงจำพวกเครื่องแอ็บเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียงควรเป็นเครื่องเสียงที่มีคุณภาพพอสมควร จนถึง ระดับคุณภาพดีเพราะเครื่องเสียงจำพวกนี้สามารถให้เสียงที่มีคุณภาพดี ทำให้ผู้เรียนได้รับฟัง เสียงดนตรีที่ไพเราะ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความชอบ ความรัก และซาบซึ้งเพราะแม้ เครื่องเสียงจะดีขนาดไหน ถ้าสภาพห้องเรียนไม่ดีพอ ย่อมทำให้ผู้เรียนได้ฟังเสียงที่ดีไม่เท่าที่ควร จะเป็นได้เช่นกัน

5. สิ่งพิมพ์ ได้แก่ สื่อประเภทหนังสือส่วนใหญ่ซึ่งจัดเป็นสื่อที่มีความสำคัญในการ สอนดนตรีเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ นอกจากนี้เรื่องราวและภาพประกอบ ภายในหนังสือมักใช้เป็นอุปกรณ์การสอนด้วยเสมอ การสะสมสิ่งพิมพ์จึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนดนตรีควร กระทำอยู่ตลอดเวลาหนังสือที่ผู้สอนดนตรีควรมีไว้ ได้แก่ พจนานุกรมดนตรี สารานุกรมดนตรี นอกจากนี้ได้แก่ หนังสือประเภทอื่น ๆ ในด้านวิชาการดนตรี ซึ่งมักมีการพิมพ์ออกมาใหม่เสมอ ๆ ผู้สอนดนตรีจึงควรติดตามอยู่ตลอดเวลาเพื่อนำสิ่งต่าง ๆ มาใช้เป็นสื่อและยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ใหม่ ๆ อีกด้วย

6. สื่ออื่น ๆ นอกจากสื่อต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว สิ่งต่าง ๆ อีกมากมายที่สามารถจัด เป็นสื่อในการสอนดนตรีได้ โดยความคิดของผู้สอนเอง ซึ่งมองเห็นว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์สามารถ ใช้เป็นสื่อในการสอนดนตรี เช่น เครื่องดนตรีที่ผลิตขึ้นเอง ชุดสื่อการสอนดนตรีต่าง ๆ ในรูปแบบ ของเกมประกอบการสอนหรือสื่อช่วยสอนในเรื่องประเภทของวงดนตรีต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้

ภาพนิ่ง แลบบภาพ และภาพยนตร์เกี่ยวกับดนตรีเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์มากในการสอนดนตรี เพราะผู้เรียนสามารถเห็นภาพและได้ยินเสียงด้วย รายการโทรทัศน์เป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่ผู้สอนสามารถใช้ได้โดยอาจจะสั่งให้ผู้เรียนดูเป็นการบ้านหรือผู้สอนอาจจะอัดเป็นแลบบภาพนำมาใช้ประกอบการสอนได้ นอกจากนี้สื่อสำคัญอีกประเภทหนึ่งที่ใช้ได้ในทุกระดับชั้นและนับวันจะมีบทบาทมากขึ้นเรื่อย ๆ คือ คอมพิวเตอร์ ปัจจุบันมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการเรียนดนตรีทั้งในระดับเด็กเล็กจนถึงระดับอุดมศึกษา สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาด้านดนตรีได้ดี เพราะผู้เรียนเรียนตามความสามารถของตนและมักจะสอดแทรกความสนุกสนานน่าสนจำไว้ด้วยเสมอ

สื่อดนตรีประเภทต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่พบเห็นได้โดยทั่วไป การเรียนการสอนดนตรีที่ใช้สื่อเหล่านี้ประกอบย่อมช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2553, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนดนตรีไว้ดังนี้

1. เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้ จากการวิจัยพบว่า เครื่องดนตรีที่ดี อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน คือ มีอุปกรณ์การใช้งานครบถ้วน อยู่ในสภาพสมบูรณ์ เด็กสามารถหยิบจับมาเล่นได้ทันที ดังนั้น การตรวจสอบสภาพการใช้งานของเครื่องดนตรีจึงมีความสำคัญมาก และผู้ปกครองควรมีส่วนช่วยเหลือเด็ก โดยการปรึกษาครูผู้สอนว่าจะต้องดูแลเครื่องดนตรีอย่างไร เพราะเครื่องดนตรีชิ้นหนึ่งก็มีใช้ราคาสูง และถ้าผู้ปกครองสอนให้เด็กรู้จักรักษาเครื่องดนตรี เด็กก็จะมีความรักในเครื่องดนตรีด้วย

2. ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกซ้อม การจัดสถานที่ซ้อมดนตรีที่เหมาะสมให้กับนักเรียนย่อมส่งผลดีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดนตรีที่ดี โดยห้องซ้อมดนตรีที่ดีในบ้านควรเป็นห้องที่มีอากาศถ่ายเท หรือมีเครื่องปรับอากาศ เป็นห้องที่ไม่ได้ทำกิจกรรมอย่างอื่นขณะที่นักเรียนกำลังซ้อมดนตรี มีความสงบเงียบปราศจากเสียงรบกวนสมาธิอื่น

3. สื่อทางโสตที่เอื้อหนุนต่อการเรียนดนตรีวิธีการสอนไวโอลินของชูชุกี เน้นการฟังดนตรีต้นฉบับเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนดังที่ชูชุกีเสนอแนวการสอนว่า สิ่งแวดล้อมทางการฟังดนตรีจัดว่ามีความสำคัญมากสำหรับเด็ก เพราะเด็กจะเลียนแบบคุณภาพของเสียงดนตรีที่ได้ยินและนำมาปฏิบัติในเครื่องดนตรีเช่นเดียวกับการฝึกพูดโดยเลียนแบบภาษาแม่ (Mother tongue) ดังนั้น สื่อทางโสตทัศนประการแรกที่เขาไม่ได้ในการฝึกซ้อมไวโอลินของนักเรียนที่บ้าน คือแผ่นเสียงต้นฉบับของชูชุกี นักเรียนจำเป็นต้องฟังเพลงที่ตนกำลังศึกษาอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อการเล่นเลียนแบบให้ได้คุณภาพเสียงเช่นเดียวกัน และถ้านักเรียนได้ฟังเพลงอื่น ๆ มาล่วงหน้าก่อนเรียน จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกับเพลงและสามารถฝึกฝนได้ง่ายขึ้น

นอกจากนั้น สื่อทางโสตทัศนอื่น ๆ ก็นับว่ามีความสำคัญเช่นเดียวกัน ได้แก่ แผ่นเสียงดนตรีบรรเลงที่เป็นเครื่องดนตรีต่าง ๆ ที่เด็กเรียน หรือเพลงคลาสสิก เพราะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างประสบการณ์ทางการฟังดนตรี และทำให้เกิดบรรยากาศของดนตรีที่บ้าน ทำให้เด็กรู้สึกรักดนตรี เข้าใจความงามของเสียงดนตรีมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการทางด้านอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดของเด็ก ส่วนเพลงประเภทอื่น ๆ เช่น เพลงบรรเลงอื่น ๆ เพลงพื้นบ้าน เพลงไทย เพลงร้องร่วมสมัย ก็นับว่ามีประโยชน์ในแง่การเสริมประสบการณ์การฟังดนตรีที่หลากหลาย แม้จะไม่มีส่วนช่วยในการเรียนดนตรีโดยตรง

สื่อทางโสตทัศนอื่น ๆ เช่น วิดิทัศน์ ก็นับว่ามีความสำคัญสำหรับนักเรียนมาก เช่นเดียวกัน การที่นักเรียนได้ชมวิดิทัศน์ที่เกี่ยวกับนักไวโอลิน กิตกวี หรือการแสดงดนตรี ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในดนตรีชัดเจนขึ้น เป็นการสร้างแรงจูงใจอยากเล่นดนตรีให้เก่งขึ้น และชดเชยการชมการแสดงดนตรีสดได้บ้าง

4. อุปกรณ์ประกอบการเรียนดนตรี นักเรียนที่ประสบความสำเร็จทางการเรียนดนตรีอย่างสูง ทุกคนล้วนแต่มีอุปกรณ์ประกอบการเรียนที่ครบครัน เช่น เครื่องเทียบเสียง (Tuner) เครื่องนับจังหวะ (Metronome) ขาตั้งโน้ตดนตรี อุปกรณ์ประกอบที่เกี่ยวกับการเล่นดนตรี เช่น ถ้าเป็นเครื่องดนตรีเครื่องสายต้องมี ขางสน หางม้าคันทัน ที่รองคาง ที่รองไหล่ สายไวโอลิน อยู่ในสภาพดีทั้งสิ้น การขาดอุปกรณ์ประกอบการเรียนดนตรีบางอย่างก็ส่งผลถึงข้อบกพร่องทางการเรียนได้ เช่น เครื่องเทียบเสียงช่วยให้นักเรียนตรวจสอบได้ว่า ไวโอลินมีเสียงเพี้ยนหรือไม่ ขาตั้งโน้ตดนตรีช่วยให้นักเรียนมีการมองเห็น โน้ตที่ดี ช่วยให้อยู่ในอิริยาบถที่เหมาะสมกับการซ้อมดนตรี สายไวโอลินที่เก่าและขึ้นสนิมมีผลทำให้ตำแหน่งการกดเสียงเกิดความผิดพลาดได้ และเสียงไม่ไพเราะ การไม่มีที่รองไหล่ทำให้หนีบจับไวโอลินได้ยากมาก การไม่มีเครื่องนับจังหวะ ทำให้เด็กเล่นดนตรีไม่ตรงจังหวะ เหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนดนตรีได้

5. ลักษณะการซ้อมดนตรีที่บ้าน จากการวิจัยพบว่า ลักษณะการซ้อมดนตรีที่บ้านมีความสำคัญและส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดนตรีของนักเรียนได้ กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีการซ้อมดนตรีที่สม่ำเสมอ มีระยะเวลาการซ้อมแต่ละครั้งพอสมควร คือ ประมาณ 30-45 นาทีสำหรับเด็กโต และเด็กเล็กประมาณ 10-20 นาที มีความถี่ของการซ้อมประมาณ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ จะส่งผลต่อการเล่นดนตรีที่ดีได้ นักเรียนที่มีระยะเวลาและจำนวนการซ้อมน้อยกว่านี้ ก็ทำให้ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นผู้ปกครองจึงมีส่วนช่วยในการจัดตารางการซ้อมดนตรีของนักเรียน และต้องช่วยเป็นที่ปรึกษาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น การบ้านของนักเรียน กิจกรรมของนักเรียนต้องจัดการซ้อมดนตรีให้เป็นกิจวัตรส่วนหนึ่งซึ่งต้องทำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัยในการซ้อมอย่างเคร่งครัด

6. บรรยากาศภายในครอบครัวที่ช่วยในการเรียนดนตรี ตามที่ชูชุกิได้ให้แนวทาง การสอนไว้ว่า สภาพแวดล้อมที่บ้านมีผลมากต่อการเรียนดนตรี และเป็นหน้าที่ผู้ปกครองต้องจัดบรรยากาศการเรียนดนตรีให้เกิดขึ้นที่บ้านด้วยนอกเหนือจากการที่นักเรียนศึกษากับครูผู้สอน ดังนั้นบรรยากาศภายในครอบครัวที่ควรจัดให้มีขึ้น คือ การเปิดเพลงฟังในบ้าน ในขณะที่พักผ่อนหรือทำกิจกรรมใด เพื่อให้เด็กมีความคุ้นเคยกับดนตรีมาก และควรเลือกประเภทบทเพลงที่เป็นเพลงประกอบการเรียนดนตรี เพลงบรรเลงเครื่องดนตรีต่างๆ ที่เด็กเรียน หรือเพลงคลาสสิก มากกว่าเพลงประเภทอื่น ๆ การเล่นดนตรีร่วมกันระหว่างบุคคลภายในบ้านกับนักเรียนก็ช่วยในการสร้างบรรยากาศดนตรีในเกิดขึ้นในบ้านได้ ซึ่งอาจจะเป็นง่าย ๆ ที่เล่นกันได้ ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเล่นดนตรีได้มากขึ้น และการแสดงภายในครอบครัวหมู่ญาติพี่น้อง ก็มีส่วนช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออก และมีความภูมิใจที่ได้แสดง

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่าสื่อการสอนดนตรีนั้นมีมากมายหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็น บทเพลง แผนภาพ แผนภูมิ สื่อสิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์ เครื่องดนตรีและการจัดการสิ่งแวดล้อมในการเรียนและการฝึกซ้อม เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรี เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวช่วยทำให้การสอนทักษะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามในการเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์ดนตรีแต่ละชนิดนั้น ผู้สอนก็ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนอย่างสูงสุด

10. การวัดผลและประเมินผล

10.1 ความหมายของการวัดผลและการประเมินผล

มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้ดังนี้

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2554, น.440-441) ได้ให้ความหมายของการวัดผล (Measurement) และ การประเมินผล (Evaluation) ไว้ดังนี้

การวัดผลเป็นกระบวนการที่จะหาปริมาณ (Quantity) ของสิ่งของ การวัดผลในการศึกษา โดยมากใช้ข้อทดสอบ (Test) เพราะสามารถที่จะวัดความสามารถของนักเรียนในวิชาต่าง ๆ ออกมาเป็นตัวเลขได้

การประเมินผลเป็นกระบวนการที่ประกอบไปด้วยการที่ผู้ประเมินตีค่า (Value) หรือให้ค่ากับสิ่งที่ต้องการประเมิน มักจะเป็นการแปลความหมายของตัวเลขจากการวัดผล หรือเป็นการตั้งเกณฑ์ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการประเมินว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร

พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล (2545, น.40-41) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้ดังนี้

การประเมินผล (evaluation) หมายถึง การประเมินค่าจากการวัดผล ว่าผลที่ได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามที่ตั้งจุดประสงค์ก็ให้ดูว่าต่างไปจากที่กำหนดมากน้อยแค่ไหน

การวัดผล (measurement) หมายถึง การดูผลที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในขั้นตอนของการวางแผนหรือไม่ เช่น ก่อนการสอนตั้งเป้าหมายไว้ว่า เมื่อจบการเรียนการสอนแล้วนักเรียนสามารถอ่านโน้ตบนบรรทัด 5 เส้นได้หรือไม่ อย่างไร

การวัดผลควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดว่าจะวัดอย่างไร โดยทั่วไปวิชาดนตรีจะวัดในสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ด้านความรู้ คือการวัดความรู้ในเนื้อหาทางดนตรี เราอาจกำหนดการวัดเนื้อหานี้ไว้ประมาณ 20-30%

2. ด้านทักษะ คือ การวัดความชำนาญ ความคล่องแคล่ว ความสามารถในทางทักษะทางดนตรีทั้ง 6 ด้าน คือ 1) การฟัง 2) การร้องเพลง 3) การเคลื่อนไหวร่างกาย 4) การเล่นเครื่องดนตรี 5) การสร้างสรรค์ดนตรี 6) การอ่าน เขียนโน้ต โดยกำหนดการวัดทักษะไว้ประมาณ 60%

3. ด้านเจตคติ คือ การวัดความนิยมชมชอบทางดนตรี ความกล้าแสดงออก ความรับผิดชอบ ซึ่งเราอาจกำหนดการวัดด้านนี้ไว้ประมาณ 10-20%

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ควรมีความเหมาะสม ไม่สิ้นเปลืองมากเกินไป เช่น ไม่ต้องถึงกับถ่ายวีดิทัศน์เพื่อสังเกตการร้องเพลง การวัดผลทำให้ครูได้เห็นพฤติกรรมของนักเรียนสามารถกำหนดและปรับปรุงจุดมุ่งหมายการสอนให้ชัดเจนขึ้น เมื่อได้ผลจากการสอนว่า บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด ช่วยในการปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนทราบข้อบกพร่องของตนเอง ผู้ปกครองก็จะได้หาทางปรับปรุงข้อบกพร่องของบุตรหลาน และสำหรับระดับผู้บริหารก็จะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ให้ดียิ่งขึ้นตลอดไป

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555, น.247-248) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลไว้ว่า

การวัด หรือการวัดผล มาจากคำภาษาอังกฤษ คือ Measurement หมายถึงการวัด โดยใช้เครื่องมือเพื่อการได้มาของปริมาณที่แน่นอนซึ่งมักเป็นตัวเลข ส่วนคำว่าประเมินผลมาจากคำภาษาอังกฤษ คือ Evaluation หมายถึงการประเมินค่าโดยให้ความหมายของการกระทำว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร ส่วนคำว่า Assessment เป็นคำกลาง ๆ ใช้ทั่วไป หมายถึงกระบวนการในการวัดและประเมินผลของผู้เรียนซึ่งรวมกระบวนการวัดผล (Assessment) และประเมินผล (Evaluation) ไว้ด้วยกัน (Lefrançois,2000)

ปกติเมื่อกล่าวถึงการวัดผลมักจะนึกถึงการสอบเสมอ เนื่องจากการวัดผลทำให้ได้มาซึ่งปริมาณที่สามารถเห็นว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากน้อยเท่าใด กล่าวคือ เป็นคะแนนสำหรับการประเมินผลเป็น 2 กรณี คือ เมื่อได้ผลจากการวัดผลแล้ว นำมาประเมินตีค่าว่าดีมากน้อยเพียงใดปกติมักจะประเมินค่าเป็นเกรด เช่น A,B,C,D, ฯลฯ อีกกรณีหนึ่งคือ การประเมินไม่จำเป็นต้องเกิดจากการวัดผลเป็นค่าตัวเลขหรือคะแนน แต่เป็นการประเมินผลจากสภาพที่เห็นโดยไม่มี การวัดเป็นคะแนน เช่น การประเมินความสามารถในการเล่นดนตรี ผู้ประเมินหรือครูมักจะประเมินผลเป็นค่าความพึงพอใจมากกว่าจะวัดเป็นผลคะแนน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ เมื่อครูให้นักเรียนแสดงความสามารถทางดนตรี สิ่งที่ครูกล่าวหลังการแสดงได้แก่ การชมเชยว่าเล่นได้ดีมาก โดยจะไม่มี การกล่าวชมเชยว่าเล่นได้คะแนนเต็ม จึงเห็นได้ว่า การประเมินผลกรณีได้ผลเป็นคุณค่าหรือเชิงคุณภาพ ซึ่งในวงการดนตรีการประเมินผลจะเป็นกรณีเช่นนี้เสมอ อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ประเมินต้องการคิดเป็นคะแนน สามารถคิดคุณค่าที่ประเมินเป็นเชิงคุณภาพนั้นออกมาเป็นคะแนนเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น นักเรียนเล่นดนตรีได้ดีมาก อาจหมายถึงคะแนนเต็ม

10.2 หลักของการวัดผลและประเมินผล

พรพิมล พรพิรชนม์ (2550, น.201-202) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า กระบวนการรวบรวมและอภิปรายข้อมูลของผู้เรียนในด้านความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถ ในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ โดยมีหลักการของการประเมินผลที่สำคัญ ดังนี้

1. การประเมินผลต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก เพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งช่วยสร้างแรงจูงใจและเจตคติที่ดีในการเรียน
2. การประเมินผลควรสอดคล้องกับความสำเร็จของผู้เรียน
3. สิ่งที่จะประเมินควรพิจารณาจากสิ่งที่สำคัญและมีความหมายสำหรับผู้เรียน
4. การประเมินผลสามารถทำได้ในลักษณะง่าย ๆ เช่น การสังเกต การอภิปราย การสัมภาษณ์ หรือในลักษณะของความซับซ้อนเช่น การนำเสนอผลงาน การผลิตชิ้นงาน และควรต้องสร้างความมั่นใจได้ว่าการประเมินผลครอบคลุมไปยังพัฒนาการของทักษะและความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ
5. การแสดงความเข้าใจของผู้เรียน รายชื่อชิ้นงาน และการนำเสนอผลงานเป็นสิ่งที่ช่วยผู้สอนในการจัดหาประสบการณ์และการประเมินผลที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียน

การประเมินผล ประกอบด้วยเกณฑ์ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญดังนี้ (Ward & Ward, 1999)

1. ความเที่ยงตรง (Validity) คือ การวัดผลได้ตรงตามเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการสอน
 2. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายความว่า ผลจากการวัดนั้น มีความคงที่ และเชื่อถือได้
 3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) คือ การประเมินภาระงานและกระบวนการให้คะแนนที่มีการออกแบบลักษณะของการให้คะแนนอยู่บนมาตรฐานเดียวกัน
 4. ความยุติธรรม (Fairness) คือ การวัดผลที่คะแนนอยู่บนเกณฑ์การประเมิน ซึ่งมีความคงที่สำหรับผู้เรียนทุกคน ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเท่ากันทุกอย่างในการทดสอบ
- นอกจากนั้นการประเมินผลควรวัดได้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านจิตพิสัย

10.3 วิธีการประเมินการปฏิบัติ

ในการประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนนั้นผู้สอนสามารถใช้วิธีการที่หลากหลายซึ่ง วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541, น. 65 อ้างถึงใน พรพิมล พรพิรชนม์, 2550, น. 211-212) ได้จำแนกออกเป็นด้านหลัก ๆ ดังนี้

1. การสืบค้น (Inquiry) โดยการถามผู้เรียนตรง ๆ เกี่ยวกับความรู้สึกลึกซึ้งที่มีต่อตนเองต่อการปฏิบัติงานต่อสิ่งต่าง ๆ รวมถึงการประเมินความสำเร็จของตน โดยอาจให้ผู้เรียนรายงานผลด้วยการพูด หรือเขียน หรือตอบแบบตรวจสอบรายการหรือบันทึกข้อดีข้อด้อยของตนในการทำงาน
2. การสังเกต (Observation) โดยการสังเกตผู้เรียนขณะที่เรียนและในกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการตอบคำถามและการทำงานที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ผู้สอนควรใช้การสังเกตอย่างสม่ำเสมอโดยผู้เรียนไม่รู้ตัวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงภาพการปฏิบัติงานที่แท้จริงของผู้เรียน
3. การวิเคราะห์ (Analysis) โดยการวิเคราะห์การปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละคนขณะที่ปฏิบัติงานเพื่อหาว่างานส่วนใดที่ผู้เรียนทำได้ดี และส่วนใดที่ควรปรับปรุงผู้สอนอาจวิเคราะห์ขณะที่ผู้เรียนเข้าร่วมปฏิบัติงานหรือโครงการที่ได้รับมอบหมายหรือเมื่อทำงานสำเร็จแล้วก็ได้
4. การทดสอบ (Testing) โดยการวัดการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อตัดสินระดับความสำเร็จในการเรียนรู้ตามผลงานหรือกระบวนการที่กำหนด แบบทดสอบอาจใช้วัดความสามารถในการเรียนรู้ระดับทักษะที่ได้จากการปฏิบัติการบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนหรือเจตคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

10.4 เทคนิควิธีการประเมินการปฏิบัติ

พรพิมล พรพิรชนม์ (2550, น.211) กล่าวว่า การประเมินการปฏิบัติสามารถทำได้หลายวิธีด้วยเครื่องมือหลายประเภท เช่น ขณะทำการทดสอบหรือ ขณะทำการเรียนการสอนผู้สอนสามารถประเมินการปฏิบัติของผู้เรียน โดยฝึกให้ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตนด้วยตนเอง ให้เพื่อประเมิน หรือผู้สอนเป็นผู้ประเมินเอง การประเมินควรมีความยืดหยุ่นและยุติธรรมต่อผู้เรียนทุกคน ไม่ว่าผู้สอนจะใช้เทคนิควิธีการประเมินแบบใด การประเมินนั้นจะต้องตอบสนองจุดมุ่งหมายของการประเมินในแต่ละครั้งนั้นผู้สอนอาจใช้เทคนิควิธีการประเมินดังนี้

1. การประเมินรายบุคคล (Individual Assessment) เป็นการพิจารณาความก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคลในห้องเรียนหรือในกลุ่ม ในการประเมินผู้สอนต้องกำหนดว่าจะใช้การประเมินโดยอิงกลุ่ม อิงเกณฑ์ หรืออิงตนเองก็ได้

2. การประเมินกลุ่ม (Group Assessment) เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของผู้เรียนในสถานการณ์กลุ่มต่าง และตัดสินใจความก้าวหน้าของผู้เรียน ผู้สอนอาจให้คะแนนผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคลหรือใช้คะแนนรายบุคคลบวกกับคะแนนกลุ่ม ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ (มักใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ)

3. การประเมินตนเองและประเมิน โดยเพื่อน (Self - Peer Assessment) เป็นการประเมินตนเองและประเมิน โดยเพื่อนจะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการประเมินงานของตน และของเพื่อนร่วมห้อง ทั้งนี้ก่อนใช้วิธีการประเมินแบบนี้ผู้สอนต้องมั่นใจว่าผู้เรียนมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะประเมินตนเองและประเมินเพื่อนได้ตรงตามความจริง โดยผู้สอนอาจฝึกการประเมินดังกล่าว ด้วยการเตรียมแบบตรวจสอบรายการ และแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่าให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ก่อนจนแน่ใจว่าผู้เรียนสามารถพิจารณาประเด็นในการประเมินได้ตรงและสามารถประเมินด้วยการเขียนหรือพูดบรรยายได้

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่าการวัดผลคือ การหาปริมาณออกมาเป็นค่าตัวเลข ส่วนการประเมินผลนั้น คือการนำเอาตัวเลขที่ได้จากการวัดผลมาประเมินค่าโดยการวัดผลและประเมินผลนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก อาจทำการประเมินจากการสังเกต อภิปราย หรือสัมภาษณ์ก็ได้ โดยการวัดผลและประเมินผลสามารถทำได้ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยในแต่ละช่วงของการประเมินนั้นก็มีความหมายที่แตกต่างกัน แต่การวัดผลและประเมินผลทั้ง 3 ช่วงเวลานี้ จะช่วยทำให้ผู้สอนเห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียนอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ดี ผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนด้วยความเป็นมิตร มิใช่การมุ่งจับผิด โดยผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลนี้ มีส่วนสำคัญในการที่จะนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

10.5 ช่วงเวลาของการประเมินผล

ในการจัดการเรียนรู้ระดับรายวิชา หรือระดับหน่วยการเรียนรู้ นั้น ผู้สอนสามารถประเมินผู้เรียนได้ตลอด 3 ช่วงเวลา คือ (กรมวิชาการ, 2545 อ้างถึงใน พรพิมล พรพิรชนม์, 2550, น. 202-204)

1. การประเมินก่อนเรียน เพื่อหาสาระสนเทศของผู้เรียนเบื้องต้น สำหรับนำไปจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพื้นฐานของผู้เรียน ตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ไม่นำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการพิจารณาตัดสินผลการเรียน การประเมินผลก่อนเรียนประกอบด้วย การประเมิน ดังนี้

1.1 การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน เป็นการตรวจสอบความรู้ ทักษะ ความพร้อมต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เป็นพื้นฐานของเรื่องใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนต้องเรียน โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีความพร้อมและพื้นฐานที่จะเรียนทุกคนหรือไม่ แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง ซ่อมเสริม หรือเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมและพื้นฐานเพียงพอซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี การประเมินพื้นฐานและความพร้อมของผู้เรียนก่อนเรียน จึงมีความสำคัญและจำเป็นที่ผู้สอนทุกคนจะต้องดำเนินการ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนทุกครั้งจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถคาดหวังความสำเร็จได้อย่างแน่นอน

1.2 การประเมินความรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนการเรียน เป็นการประเมินผู้เรียนในเรื่องที่จะทำการสอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะในเรื่องที่จะเรียนนั้นมากน้อยเพียงไร เพื่อนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนแต่ละคนว่าเริ่มต้นเรียนเรื่องนั้น ๆ โดยมีความรู้เดิมอยู่เท่าไร จะได้นำไปเปรียบเทียบกับผลการเรียนภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ว่าเกิดพัฒนาการหรือเกิดการเรียนรู้หรือไม่เพียงไร ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการสนองตอบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มต่อไป ประโยชน์ที่เกิดขึ้นในเบื้องต้นของการประเมินผลก่อนเรียน คือ ผู้สอนสามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดเตรียมวิธีการจัดกิจกรรมการเรียน ให้สอดคล้องกับความรู้เดิมของผู้เรียนว่าจะต้องจัดอย่างเข้มข้นหรือมากน้อยเพียงไร จึงจะทำให้แผนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้วยกันทุกคน ในขณะที่ไม่ทำให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้เดิมอยู่แล้วเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและเสียเวลาเรียนในสิ่งที่ตนรู้แล้ว

2. การประเมินระหว่างเรียน เป็นการประเมินที่มุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่าบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้วางแผนหรือไม่ เพื่อนำ

สารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปสู่การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและเกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ การประเมินผลระหว่างเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

2.1 วางแผนการเรียนรู้และประเมินผลระหว่างเรียน ผู้สอนจัดทำแผนการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และแนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งในแผนการเรียนรู้ควรระบุภาระงานที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างเหมาะสม

2.2 เลือกวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมหลักที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติ ทั้งนี้วิธีการประเมินที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการประเมินระหว่างเรียน ได้แก่ การประเมินจากสิ่งที่ผู้เรียนแสดงให้เห็นว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ตลอดจนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันเป็นผลจากการเรียนรู้ ตามที่ผู้สอนได้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้

3. การประเมินหลังเรียนเพื่อสรุปผลการเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน เมื่อผ่านการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่ง หรือสิ้นสุดการเรียนรายวิชาปลายปี/ปลายภาค ประกอบด้วย

3.1 การประเมินหลังเรียน เป็นการประเมินผู้เรียนในเรื่องที่เรียนจบแล้ว เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนที่คาดหวังหรือไม่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียนว่าผู้เรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้เพียงไร และกิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนเพียงไร

3.2 การประเมินผลการเรียนปลายปี/ปลายภาค เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี การประเมินผลนี้นอกจากจะมีจุดประสงค์เพื่อการสรุปตัดสินความสำเร็จของผู้เรียนในการเรียนสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคเป็นสำคัญแล้ว ยังใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงแก้ไข ซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา ให้เกิดพัฒนาการและมีผลการเรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ด้วย

จะเห็นว่าการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนนั้น มีแนวคิด เป้าหมายและวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการประเมินในแต่ละช่วงเวลาเป็นอย่างดี รวมทั้งควรเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงเวลาของการประเมินจะช่วยส่งผลให้ข้อมูลที่ได้มานั้นมีคุณค่า มีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555, น.248-249) ในทางดนตรี การประเมินผลในกระบวนการ(ระหว่างเรียน) และการประเมินหลังการสอน(หลังเรียน)เกิดขึ้นเสมอ ในการเรียนการสอนดนตรีโดยเฉพาะ การเรียนทักยะ ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำผู้เรียนเสมอเมื่อปฏิบัติสิ่งใดไม่ได้ เพื่อการพัฒนาความสามารถในการเล่นดนตรีของผู้เรียน บางครั้งการสอนอาจจะไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากผู้เรียนไม่เข้าใจ ผู้สอนจึงพยายามคิดหาเทคนิคการสอน การอธิบายหรือสาธิตให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้นในทันทีหรือในการเรียนซ้ำๆ ไปถึงไป สำหรับการประเมินในลักษณะที่ 2 เป็นการแสดงผลงานทางดนตรี โดยผู้เรียนต้องแสดงความรู้ความสามารถทั้งหมดที่เรียนรู้มาตลอดภาคการศึกษา ส่วนผู้สอนจะประเมินผลการแสดงดนตรีทั้งรายการเพื่อให้เกรด

การประเมินผลในกระบวนการจึงน่าจะเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนทักยะดนตรี เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนสามารถใช้ความรู้ความสามารถในการประเมินและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนในทันที อย่างไรก็ตาม การแสดงดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนทักยะ เป็นการสอบเพื่อให้เกรด ซึ่งได้คะแนนจากความสามารถในการแสดงครั้งนั้น ผู้สอนไม่มีส่วนช่วยพัฒนาอย่างใดได้อีกแล้ว

10.6 การประเมินทักษะดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544, น.202-203) ได้กล่าวว่าการประเมินผลทักษะดนตรีเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติ ซึ่งสามารถกระทำได้ในสองลักษณะตามประเภทของการปฏิบัติดนตรีคือ การปฏิบัติเดี่ยว และการปฏิบัติกลุ่มอย่างไรก็ตามเมื่อกล่าวถึงการประเมินผลทักษะดนตรีมักมุ่งเน้นไปสู่การปฏิบัติเดี่ยวมากกว่าเนื่องจากการประเมินผลภาคปฏิบัติกระบวนการประเมินผลจึงต้องกระทำเป็นรายบุคคลย่อมต้องใช้เวลาช่วงหนึ่งของการเรียนการสอน ดังนั้นในการวางโครงการสอน ผู้สอนควรคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินทักษะดนตรีไว้ด้วย

การประเมินทักษะดนตรี ควรที่มีการประเมินผลทักษะต่าง ๆ ครบทุกประเภทตามที่ผู้สอนสอนไป กล่าวคือ ควรมีการประเมินผลเกี่ยวกับทักษะการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหวการอ่าน และการสร้างสรรค์ ดังได้กล่าวไปข้างแล้วเกี่ยวกับทักษะการฟังและการสร้างสรรค์ว่า เป็นทักษะที่สามารถวัดได้โดยใช้ข้อทดสอบ โดยเฉพาะการฟังสามารถใช้ข้อทดสอบวัดทักษะได้โดยตรงเนื่องจากทักษะการฟังเป็นทักษะที่ผู้เรียนเกิดมีขึ้นในตัวและสามารถแสดงออกได้โดยการบรรยายทางภาษาเขียน ซึ่งการใช้ข้อทดสอบแบบต่าง ๆ สามารถจะวัดทักษะการฟังของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีส่วนการสร้างสรรค์ส่วนหนึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบ และอีกส่วนหนึ่งซึ่งควรจะวัดโดยการทดสอบทางปฏิบัติ เพื่อวัดทางด้านความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นทันทีเมื่อเห็นปัญหา ได้แก่ การอิมโพรไวเซชั่น

การวัดผลทักษะดนตรีควรแบ่งคะแนนของการวัดผลออกเป็นสองส่วนคือเรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติทักษะ (เชิงปริมาณ) และคุณภาพของการปฏิบัติ (เชิงคุณภาพ) ดังนั้นเนื่องจากดนตรีเป็นศิลปะแม้ว่าการบรรเลงเพลงเดียวกัน นักดนตรีสองคนย่อมจะมีลีลาเป็นของตนเองซึ่งผู้ฟังย่อมจะรู้สึกและสัมผัสกับความแตกต่างเชิงคุณภาพของการบรรเลงดนตรีได้ ในการวัดผลทักษะดนตรีจึงควรวัดทักษะทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เชิงปริมาณได้แก่ทักษะที่ผู้เรียนควรปฏิบัติได้หลังจากเรียนรู้ไปแล้ว ส่วนเชิงคุณภาพได้แก่ความไพเราะ ลีลาการเคลื่อนไหว ประกอบจังหวะ และลีลาการทำสัญญาณมือ เป็นต้น การวัดผลทักษะดนตรีซึ่งเป็นการวัดผลเชิงปฏิบัติ จึงควรวัดผลเป็นรายบุคคล อย่างไรก็ตาม ในบางโอกาสการวัดผลอาจจะกระทำเป็นกลุ่มเล็ก (ประมาณ 4-5 คน) ได้สำหรับการวัดผลในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เพื่อความรวดเร็วในการวัดผล อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรคำนึงถึงคุณภาพของการวัดผลเป็นอันดับแรก ถ้าจะใช้การวัดผลเป็นกลุ่ม

10.7 เกณฑ์การประเมินผล

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544, น.206-207) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินผล ไว้ดังนี้ หลังจากได้คะแนนจากการวัดผลทางด้านต่าง ๆ มาแล้ว ได้แก่ ด้านเนื้อหา ทักษะและเจตคติดนตรี จะมาถึงขั้นตอนของการประเมินผลตีค่าของคะแนนออกมาในลักษณะของการตัดสินค่าว่าผู้เรียนแต่ละคนมีระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอยู่ในระดับใด โดยปกติการประเมินผลมักนำเสนอในรูปแบบของเกรด A B C D และ F ซึ่งเกณฑ์ของการตัดสินว่าคะแนนมากน้อยเท่าไรควรจะได้เกรดอะไรนั้น ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในสองลักษณะ คือ

1. การตัดสินประเมินผลอิงเกณฑ์ คือ เกณฑ์การประเมินผลที่ผู้สอนได้วางหลักเกณฑ์หรือระดับคะแนนเท่าใดจะได้เกรดอะไรไว้เรียบร้อยแล้ว โดยกำหนดหลักเกณฑ์ตายตัวไว้ เช่น ต้องได้คะแนน 80 ขึ้นไปถึงได้ A เป็นต้น การใช้เกณฑ์แบบนี้ในบางครั้งอาจจะไม่มีผู้ใดได้ A เลย เพราะไม่มีผู้ใดทำคะแนนถึง 80 คะแนน

2. การตัดสินประเมินผลอิงกลุ่ม คือ เกณฑ์การประเมินผลที่ผู้สอนใช้กลุ่มผู้เรียนเป็นเกณฑ์ซึ่งอาจใช้ค่าทางสถิติเข้ามาช่วยในการหาอันดับคะแนนที่จะแบ่งเป็นเกรด A B C D และ F และอาจจะมีการปรับระดับคะแนนได้เล็กน้อยจากคะแนนทั้งหมด การประเมินผลเช่นนี้ ในการประเมินผลทุกครั้งจะมีผู้ได้ A แน่แน่นอน เพราะช่วงคะแนนสูงสุดซึ่งประเมินค่ามาเป็นเกรดจะต้องเป็นเกรด A

นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินผลอาจจะใช้สองเกณฑ์ควบคู่กันไปได้ในบางโอกาสตามที่ผู้สอนเห็นสมควรและยุติธรรมกับการประเมินผลในครั้งนั้น ๆ ข้อสำคัญคือผู้สอนควรวางเกณฑ์การประเมินผลไปก่อนที่จะมีการประเมินผล ทั้งนี้เพื่อความยุติธรรมของผู้เรียนไม่ควรกำหนดเกณฑ์หลังจากการทดสอบแล้ว

จากข้อมูลดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่าขั้นตอนการประเมินนั้นอาจแบ่งออกเป็นการประเมินในกระบวนการ อันจะทำให้รู้ปัญหาที่เกิดขึ้น และหาทางแก้ปัญหาได้ในทันที และการประเมินหลังการสอนที่อาจอยู่ในรูปของการแสดงดนตรี ซึ่งจะแสดงผลสัมฤทธิ์รวมออกมา เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนในเทอมถัดไป ในการประเมินนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงรูปแบบการประเมินให้มีความครอบคลุม กำหนดสาระที่จะประเมินอย่างชัดเจน และกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสม การวัดและประเมินที่มีประสิทธิภาพนั้น จะส่งผลให้ผู้สอนและผู้เรียนรู้จุดบกพร่องและสามารถวางแผนแก้ไขเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในอนาคตได้

กล่าวโดยรวมว่า การจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญมากมาย แต่ที่จะขาดมิได้คือครูผู้สอนที่เป็นส่วนขับเคลื่อนกระบวนการเรียนการสอนที่สำคัญนั้น จะต้องมีความเข้าใจด้านดนตรี เข้าใจตนเอง เข้าใจนักเรียน และพร้อมที่จะประยุกต์การใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเพศ วัย และความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ดังบทสรุปที่ รศ.ดร.ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ เขียนไว้ในหนังสือจิตวิทยาการสอนดนตรีว่า “ผู้สอนดนตรีควรมีความรู้ลึกซึ้งในเรื่องของผู้เรียน และการเรียนรู้ดนตรี เพราะเป็นสาระที่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาในกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน และวัตถุประสงค์ของการสอนดนตรี สาระทั้งสองเรื่องนี้ จิตวิทยามีส่วนสำคัญในการวางรากฐานความเข้าใจอย่างมาก ผู้สอนดนตรีควรมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการอย่างดีเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามศักยภาพที่ตนเองมีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด”

แนวคิดและหลักการจัดการเรียนการสอนเครื่องสายสากล

1. วิธีการสอนเครื่องสายสากล

ภานุวัฒน์ วัฒนจินดา (2552, น.19-21) ได้นำเสนอวิธีการสอนไวโอลินของนักไวโอลินและครูที่มีการสอนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปไว้ดังนี้

1.1 วิธีการสอนของ ซุซูกิ (Suzuki)

จากการสังเกตพบว่า เด็กเล็กจะเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาแม่ของตนผ่านทาง การฟัง การเลียนแบบ การแสดงออกซ้ำ ๆ การฝึกฝน และการมีส่วนร่วม กล่าวได้ว่า ความสามารถในการเรียนรู้เอาเองตามธรรมชาติสามารถพัฒนากันได้ ในวัยเด็กสำหรับการเล่นดนตรีโดยให้สภาพแวดล้อมในการเรียนที่เหมาะสม (Suzuki, 1969) กระบวนการ mother-tongue ของซุซูกิ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือ 3 ทางจากเด็ก พ่อแม่ และครูผู้สอนที่สร้างพื้นฐานในการฟังที่ดีและประกอบด้วย 3 สิ่งคือ 1) การฟังเพื่อจับความรู้สึกทางดนตรี Tonalization เพื่อการพัฒนาเสียง 2) การเล่นเพื่อความก้าวหน้าเชิงเทคนิคและศิลปะ วิธีการสอนของซุซูกิ มีการนำเอาเกมและการ

เคลื่อนไหว Eurhythmics ตามหลักการสอนของ Dalcroze และ 3) การแนะนำความรู้เรื่องเทคนิคที่ละเอียดขึ้น ๆ เข้ามารวมในวิธีการสอนเช่นเดียวกับหลักการสอนของ Kodály ด้วยการสอนอ่านเริ่มเข้าได้แต่ควรเน้นไปที่พัฒนาการด้านการฟัง การจดจำดนตรี และการเคลื่อนไหวที่สบายและผ่อนคลาย

โดยทั่วไปเด็ก ๆ จะได้เรียนบทเรียนของแต่ละคนสั้น ๆ และมีการเข้ากลุ่มทุกสัปดาห์ พร้อม ๆ กับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ การแสดงละครเป็นเรื่องธรรมดาพื้นฐาน แต่ก็มีดนตรีที่แท้จริงอยู่ไม่ว่าจะเป็นการเล่นจากความจำ กิริยาบนเวที ท่าทาง โทน และความถูกต้องของ Intonation ที่ได้รับการเน้นย้ำอยู่เสมอ หนังสือ 10 เล่มที่แบ่งออกเป็นชั้น ๆ จะทำให้นักเรียนมีพัฒนาการอย่างเป็นลำดับ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งประทับใจในหลายปีที่ผ่านมาที่ได้ความรู้ ซึ่งจะช่วยให้พวกเขาได้พัฒนาศักยภาพทางดนตรีด้วยทักษะในเทคนิคที่ได้โดยไม่รู้ตัว

ครูสอนไวโอลินส่วนใหญ่จะใช้ตำราการสอนของชูชุกี เป็นคู่มือการสอน ซึ่งตำราของชูชุกีเหมาะสมกับผู้เริ่มเรียนเป็นอย่างมาก เด็กทุกคนสามารถพัฒนาการเล่นไวโอลินได้ถึงระดับสูงซึ่งเนื้อหาการสอนของชูชุกี จะเน้นการฟังและการเล่นเพลงเพื่อพัฒนาการเล่นไวโอลินจากเพลงที่คุ้นเคยโดยการนำเพลงของคีตกวีที่มีชื่อเสียงจากทั่วโลกมาจัดลำดับความง่ายไปหายาก บรรจุอยู่ในแบบเรียนจำนวนทั้งหมด 10 เล่ม ซึ่งในตำราของชูชุกีจะเน้นสอนเทคนิคต่าง ๆ ของการเล่นไวโอลินได้แก่ Scale, Position, Trill, Shifting, Slur, Staccato, Harmonic, Double Stop, Tone production, Vibrato, Repertoire ในรูปของบทเพลง

1.2 วิธีการสอนของ ออตโต แลงกี (Otto Langey)

ตำราการสอนของออตโต แลงกี จะเน้นทางด้านทฤษฎีดนตรีเป็นหลัก คือบรรทัด 5 เส้น ตัวโน้ต และลักษณะตัวโน้ต ตัวหยุดแบบต่าง ๆ เครื่องหมายกำหนดจังหวะโดยใช้บันไดเสียง แบบต่าง ๆ เป็นเนื้อหาการเรียนการสอน ซึ่งจะเริ่มจากบันไดเสียง C เมเจอร์ จากง่ายไปหายากตาม ลำดับ (สุพจน์ ยุคลธรรวศ์, 2540) เนื้อหาการเรียนก็จะเป็นเรื่องของทฤษฎีดนตรีเช่นบันไดเสียง แบบฝึกหัดและบทเพลงจำนวน 125 บท ควบคู่ไปกับเทคนิคการเล่นไวโอลิน Scale, Position, Trill, Slur, Staccato, Harmonic, Double Stop, Tone production ซึ่งการสอนของแลงกีเน้นเน้น ให้ผู้สอนเล่นคลอตามไปกับเด็กด้วยทำให้ผู้เรียนตรวจสอบตนเองตลอดเวลาในเรื่องความถูกต้องของระดับเสียงและเทคนิค

1.3 วิธีการสอนของชูชาติ พิทักษากร

ชูชาติ พิทักษากร กล่าวว่าครูผู้สอนต้องมีความรู้ในวิธีการสอนไวโอลินแต่ละแบบเป็นอย่างดี เช่น German Method, Russian Method, Suzuki Method นอกจากนี้ครูควรต้องติดตามงานวิจัยในด้านการสอนใหม่ ๆ จากวงการดนตรีนานาชาติ (สุพจน์ ยุคลธรรวศ์, 2540) การสอนที่ดี

ต้องนำจุดเด่นของแต่ละแบบการสอนมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน การกำหนดให้ผู้เรียนเล่นตามครูผู้สอนทุกอย่างถือว่าการสอนที่ไม่ยืดหยุ่น เช่นการกำหนดให้ผู้เรียนจับคันชักแบบเยอรมันทุกคนไม้อาจกระทำไม่ได้เพราะสรีระของมือผู้เรียนแต่ละคนสั้นยาวแตกต่างกันไป ครูผู้สอนต้องสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนแต่ละคนว่าเหมาะสมกับวิธีการแบบใด และนำวิธีการนั้นเป็นแกนในการสอน

1.4 วิธีการสอนของ กาลาเมียน (Galamian)

กาลาเมียน กล่าวไว้ในหนังสือ Principles of Violin Playing & Teaching (1962) ว่ากุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความชำนาญในเทคนิค คือ “ความสัมพันธ์กัน” หรือการควบคุมทางจิตใจเหนือการเคลื่อนไหวทางร่างกาย ทั้งทางกายและจิตของการเล่น และความสำคัญอีกประการหนึ่งคือ Tonal sonority เสียงที่ถูกต้อง และการควบคุมจังหวะนั้นเป็นพื้นฐานเบื้องต้น

กาลาเมียน เน้นที่ความสบายและความมีประสิทธิภาพของท่าทาง กาลาเมียน ได้พูดถึงถึงเทคนิคการสีคันชักในรายละเอียดที่ลงลึก การพึ่งพากันระหว่างความเร็วคันชัก แรงกด และ contact point และพูดถึงความสำคัญของการแบ่งส่วนคันชักอย่างชำนาญเพื่อให้เกิดเสียงที่ดีที่สุด เทคนิคต่าง ๆ อยู่ใน legato, detaché stroke มากมาย portato, foute, simple and sustained, martelé, collé, spiccato, sautillé, staccato, flying staccato และ flying spiccato และ ricochet

1.5 วิธีการสอนของ ฟิชเชอร์ (Fischer)

ฟิชเชอร์ กล่าวไว้ใน หนังสือ Basics by Simon Fischer (1997) การสอนของเค้าจะมุ่งไปที่แขนและมือขวา และการจับคันชัก การเปลี่ยนคันชัก การให้น้ำหนักบนสาย การเคลื่อนไหวของแขน การใช้คันชักยาว ๆ โดยการสีขนานไปกับ bridge และการข้ามสาย การผลิตเสียงถูกจัดให้อยู่ในส่วนที่สอง พร้อมด้วยแบบฝึกสัมผัสทั่วไปมากพอ ๆ กับ bow attack แบบต่าง ๆ และฟิชเชอร์ยังพิจารณา contact point และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับความเร็วและแรงกดของคันชัก ในส่วนถัดมาการสีคันชักที่สำคัญอย่าง detaché, collé, martelé, staccato, spiccato, sautillé และ springing bow อีกหลายแบบ

2. แนวคิดในการฝึกซ้อมดนตรี

ชูชาติ พิทักษากร (2535, น.141-143) ได้กล่าวว่าการฝึกซ้อมดนตรีประจำวันเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดในการฝึกทักษะ แต่ผู้ฝึกจะต้องวางแผนการฝึกให้รอบคอบและเหมาะสมกับเวลาที่ตนมีอยู่ การฝึกซ้อมโดยไม่มีวางแผนและไม่มีความรู้ที่เหมาะสมอาจจะเป็นการเสียเวลาเปล่าก็ได้ การฝึกซ้อมควรแบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ 1) การฝึกซ้อมเทคนิค 2) การฝึกซ้อมเพลง และ 3) การฝึกแสดงจริง

การฝึกซ้อมเทคนิค คือการแก้ไขข้อบกพร่องทางเทคนิคของแต่ละบุคคล ผู้ฝึกจะต้องสำรวจตัวเองอย่างละเอียดว่ามีจุดบอดในทางเทคนิคที่จะต้องแก้ไขที่ไหนบ้าง และจะแก้ไขได้อย่างไร จะต้องใช้แบบฝึกหัดบทไหน หรือจะต้องใช้แบบฝึกหัดเกี่ยวกับยิมนาสติก หรือโยคะมาช่วยเสริมบ้าง การแก้ไขข้อบกพร่องควรเป็นสิ่งแรกที่พึงกระทำในการฝึกซ้อมประจำวัน หากไม่รีบแก้ไขก็จะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการก้าวหน้าทางเทคนิค

ขั้นต่อไปก็ต้องตัดสินใจว่าจะพัฒนาเทคนิคส่วนไหนก่อน พิจารณาหาความเร่งด่วนของเทคนิค และดำเนินการฝึกให้ถูกวิธี วิเคราะห์ห่อวาระที่จะต้องใช้สำหรับเทคนิคแต่ละอย่าง แล้วเริ่มฝึกซ้ำ ๆ ด้วยการมีสติตลอดเวลา เคล็ดลับของความสำเร็จคือ ฝึกซ้ำ ๆ และมีสติทุกครั้งที่ฝึก ควรจะฝึกให้ถูกเสมอเพื่อป้อนข้อมูลที่ถูกต้องให้แก่จิตใจสำนึก ถ้าผู้ฝึกเล่นผิดแสดงว่าไม่มีสติอยู่กับตัวหรือเล่นเร็วเกินไป วิธีการแก้ไขก็คือ ซ้อมให้ช้ากว่าความเร็วที่ควรจะเป็นสัก 2, 3 หรือ 4 เท่าหรือช้ากว่านั้นก็ได้ แต่ทุกครั้งที่ต้องเล่นให้ถูกเสมอ มิฉะนั้นเวลาแสดงจริง ๆ ผู้เล่นอาจจะเล่นผิดก็ได้ เพราะเคยซ้อมไว้ผิด โปรดจำไว้ว่าการซ้อมนี้เป็นมีด 2 คมถ้าซ้อมผิดก็จะติดลบอย่างแน่นอน

การพัฒนาเทคนิคควรแบ่งออกเป็น 3 อย่าง คือ 1) Scales and Arpeggios 2) Pure Exercises และ 3) Applied Exercises

เพลงส่วนมาก ยกเว้นเพลงร่วมสมัยบางประเภทสร้างขึ้นจาก Scales และ Arpeggios ถ้าเราฝึกจนคล่องแล้ว จะตัดปัญหาไปได้มากในการเล่นเพลง

Pure Exercises หมายถึงแบบฝึกหัดที่บ่งเทคนิคเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยไม่คำนึงถึงในแง่ของดนตรี ตัวอย่างของไวโอลินได้แก่ Sevcik เป็นต้น ส่วน Applied Exercises จะออกมาในรูปของ Etude ซึ่งจะมีเรื่องของดนตรี และเทคนิคคู่กัน ไป ทั้ง 3 ส่วนนี้เป็นหัวใจของการพัฒนาเทคนิค

หลังจากการฝึกซ้อมเทคนิคเสร็จแล้วก็มาถึงการฝึกซ้อมเพลง ควรวิเคราะห์เพลงที่จะเรียนในแง่ของดนตรี (เช่น รูปแบบ และการประสานเสียง เป็นต้น) และในแง่ของเทคนิค พยายามตีความหมายเพลงให้เข้าใจก่อนที่จะลงมือซ้อม จะเป็นการดีเยี่ยมถ้าผู้ฝึกจะพยายามได้ยินเพลงนั้นในใจก่อนที่จะเริ่มทำการฝึกซ้อม พยายามหาวิธีการที่จะทำให้เพลงนั้นถูกต้องตามความประสงค์ของผู้ประพันธ์ให้มากที่สุด จุดใดที่มีปัญหาไม่ว่าจะในแง่ของเทคนิค หรือการตีความหมายจะต้องหยุดทบทวนและฝึกซ้อมจนมั่นใจว่าสามารถจะเล่นได้ถูกต้องทุกครั้ง

การฝึกซ้อมขั้นสุดท้าย คือการฝึกแสดงจริง เช่น การเล่นคู่กับนักเปียโน หรือแผ่นเสียงประเภท Music Minus One การฝึกแสดงจริงควรจะไปตามโปรแกรมที่ได้จัดไว้ หากมีการผิดพลาดเกิดขึ้นอย่าหยุดเล่นเพราะในการแสดงจริง ๆ จะหยุดเล่นไม่ได้ ควรใช้เครื่องบันทึกเสียงอัดไว้ เพื่อนำมาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ หลังจากที่ได้เล่นเพลงตามโปรแกรมนั้นจบลง

โปรดจำไว้ว่าเพียงแค่ฝึกซ้อมเพื่อให้เล่นได้ถูกต้องเท่านั้นยังไม่พอ แต่จะต้องซ้อมจนเล่นไม่ผิดจึงจะใช้ได้

นอกจากนี้ อภิชัย เลี่ยมทอง (2555, น.30-38) ได้กล่าวถึงหลักแนวคิดสำหรับการฝึกซ้อมให้ได้ผลสูงสุด 10 ข้อไว้ดังต่อไปนี้

1. วางเป้าหมาย วางแผนเวลา สถานที่การซ้อมให้เหมาะกับสถานการณ์และสมาชิกของแต่ละบุคคลก่อนเริ่มทำการฝึกซ้อม นักดนตรีควรเริ่มจากการวางเป้าหมายสำหรับการฝึกซ้อม ลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ เช่น ต้องการเรียนเพลงหรือเทคนิคใหม่ ที่ยังทำไม่ได้หรือยังทำไม่ได้ดี หรือแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคที่เฉพาะเจาะจงสำหรับการบรรเลง หรือต้องการทบทวนเพลงหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่ทำได้ดีแล้ว หรือเพื่อซ้อมเตรียมแสดงคอนเสิร์ต การแข่งขัน หรือสอบทักษะ หรือซ้อมเพื่อทบทวนเพลงที่ต้องการหาการตีความบทเพลงในแนวที่แตกต่างออกไปจากเดิม เป็นต้น จากนั้นจึงควรวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับช่วงเวลาและระยะเวลาในการฝึกซ้อมของแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์หรือในระยะยาวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของตน นักดนตรีควรใช้เวลาในการฝึกซ้อมให้มากที่สุดตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล โดยให้เริ่มจากสำรวจกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่เป็นต้องปฏิบัติ เลือกตัดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นเพื่อให้เวลาสำหรับการฝึกซ้อมให้มากที่สุด การฝึกซ้อมดนตรีให้เกิดความก้าวหน้าและมีความชำนาญนั้น เป็นการฝึกฝนกล้ามเนื้อเพื่อใช้ควบคุมเทคนิคการบรรเลงเครื่องดนตรีให้เกิดความเชี่ยวชาญที่ต้องการความสม่ำเสมอในการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง นักดนตรีต้องมีระเบียบวินัยสำหรับการฝึกซ้อม เมื่อวางแผนได้แล้วนักดนตรีควรปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ฉะนั้นการวางแผนสุดท้ายที่ต้องทำให้สำเร็จและการวางแผนให้เกิดขั้นตอนการฝึกซ้อมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของนักดนตรี จึงเป็นสิ่งแรกที่นักดนตรีต้องทำก่อนการเริ่มต้นฝึกซ้อม

การวางแผนเวลาฝึกซ้อมดนตรีของแต่ละคนอาจแตกต่างกัน ซึ่งควรปรับเปลี่ยนไปตามสถานภาพและสถานการณ์ของแต่ละบุคคลเช่น นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีบ้านอยู่ไกลสถานศึกษา และมีตารางเรียนและการบ้านจำนวนมาก อาจวางแผนฝึกซ้อมดนตรีครึ่งชั่วโมงทุกวันหลังจากทำการบ้าน และสามารถปรับเปลี่ยนตารางซ้อมให้สามารถปฏิบัติมากขึ้นและบ่อยขึ้น เมื่อปิดภาคการศึกษา หรือนักดนตรีอาชีพที่มีการสอนดนตรีประจำเต็มวันในวันหยุดราชการ ซึ่งสามารถมีเวลาฝึกซ้อมอย่างเต็มที่โดยเฉพาะในวันราชการ เมื่อใกล้มีการแสดงดนตรีจึงวางแผนฝึกซ้อมให้บ่อยขึ้น เป็นต้น ไม่ว่าจะผู้ฝึกซ้อมจะอยู่ในสถานภาพใดก็ตาม เป้าหมายสุดท้ายคือความเข้าใจบทเพลงอย่างละเอียดสามารถในการปฏิบัติบทเพลงได้โดยไม่มีความกังวลเรื่องปัญหาทางเทคนิคของการบรรเลง นักดนตรีควรตระหนักว่าประสิทธิภาพของการฝึกอาจไม่ขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการฝึกซ้อม การ

ฝึกซ้อมอย่างมีสมาธิ มีเป้าหมายเพียง 2 ชั่วโมงต่อวัน จะให้ผลดีกว่าการฝึกซ้อม 7 หรือ 8 ชั่วโมงอย่างเลื่อนลอยไม่มีเป้าหมาย

นักดนตรีควรรู้จักตนเองว่าระยะเวลาานเท่าไรที่สามารถฝึกซ้อมได้อย่างมีสมาธิ ต้องศึกษาให้ทราบจุดเด่นและจุดด้อยในการบรรเลงดนตรีของตน และต้องเรียนรู้ที่จะฟัง และวิจารณ์การเล่นของตนโดยไม่ปล่อยให้เกิดสิ่งผิดพลาดในการฝึกซ้อมโดยไม่แก้ไข นักดนตรีต้องเป็นครูคอยสอน สิ่งที่เกี่ยวข้องตัวเองเสมอ ความสามารถในการเรียนรู้ของนักดนตรีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการฝึกซ้อมให้ได้ผลดี นักดนตรีที่เรียนรู้ช้า แต่ทำการฝึกซ้อมอย่างค่อยเป็นค่อยไปและสมาธิอาจจะเข้าใจได้ดีและสามารถแก้ไขเทคนิคการเล่นให้ดีขึ้นและมั่นคงกว่านักดนตรีที่เรียนรู้เร็ว แต่ฝึกซ้อมอย่างรีบร้อนและขาดสมาธิ สถานที่ของการฝึกซ้อมที่เหมาะสมก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ผู้ฝึกซ้อมควรให้ความสำคัญ สถานที่ฝึกซ้อมที่ดีควรเป็นสถานที่ที่มีความเงียบ ไม่มีเสียงรบกวน และเสียงดนตรีของการฝึกซ้อมไม่ควรรบกวนผู้อื่น สถานที่ฝึกซ้อมที่ดีไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ แต่ไม่ควรมีขนาดเล็กจนทำให้ผู้ฝึกซ้อมรู้สึกอึดอัด มีอุณหภูมิที่ไม่สูงหรือต่ำมากเกินไป ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฝึกซ้อมสามารถฝึกซ้อมได้อย่างมีสมาธิ และไม่ควรมีความชื้นหรือความแห้งในอากาศสูงเพื่อป้องกันอันตรายจากความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศที่อาจเป็นอันตรายต่อเครื่องดนตรีได้

2. ต้องรู้ตัวเสมอว่ากำลังฝึกซ้อมอะไร เพื่อแก้ไขสิ่งใด และรู้ว่าทำไมต้องแก้ไขเมื่อสามารถวางเป้าหมาย วางแผนตารางการฝึกซ้อมแล้ว ขณะที่นักดนตรีทำการฝึกซ้อม ควรรู้ตัวเสมอว่ากำลังฝึกซ้อมเพื่อจุดประสงค์ใด เช่น เพื่อเพิ่มทักษะ เพื่อจดจำบทเพลง เพื่อทบทวนบทเพลงหรือเพื่อแก้ไขเทคนิคที่ยังปฏิบัติไม่ได้ยังไม่ให้ผลเป็นที่พอใจ และควรต้องตระหนักว่าเพราะเหตุใด จึงต้องมีการแก้ไวนั้น เป็นต้น นักดนตรีที่ดีควรค้นหาปัญหาในการบรรเลงของตนให้พบ ทราบถึงวิธีการบรรเลงที่ถูกต้อง แยกแยะและย่อยปัญหาที่มีอยู่ให้เป็นขั้นตอน และเรียนรู้ขั้นตอนและวิธีการแก้ไขปัญหานั้น สำหรับนักดนตรีที่มีประสบการณ์ทางดนตรีไม่มาก อาจปรึกษาครูอาจารย์ผู้สอนจากชั้นเรียนดนตรีเพื่อให้ผู้สอนบอกปัญหาของการบรรเลงของตน แนะนำวิธีการบรรเลงที่ถูกต้องและวิธีแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ เมื่อนักดนตรีที่มีประสบการณ์มากขึ้นแล้ว จึงจะสามารถแยกแยะวิธีการแก้ไขปัญหการบรรเลงด้วยตนเอง

การฝึกซ้อมที่เป็นเพียงแค่การบรรเลงหรือขับร้องไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีจุดหมายการฝึกที่แน่ชัด นอกจากจะไม่แก้ไขปัญหาในการบรรเลงใด ๆ แล้ว อาจเกิดการขี้และซ้ำสิ่งผิดพลาดให้เกิดขึ้นบ่อยจนเป็นความเคยชินในสิ่งที่ผิดพลาดนั้น ซึ่งจะทำให้เกิดความลำบากในการนำกลับมาแก้ไขให้ถูกต้องในภายหลัง นักดนตรีควรต้องเข้าใจเรื่องพื้นฐานความสัมพันธ์ของสรีระร่างกายของคนที่มีความสัมพันธ์กับเครื่องดนตรีที่ตนปฏิบัติ โดยหาหนทางการฝึกซ้อมหลายรูปแบบเพื่อประยุกต์ให้เข้ากับสรีระร่างกายของตน วิธีการฝึกซ้อมว่าจะทำอะไรในการซ้อม ปัญหาคืออะไร วิธี

แก้ปัญหานั้น และได้แก้ไขปัญหามีอยู่แล้วหรือไม่ ควรหยุดการฝึกซ้อมเพื่อให้เวลาเล็กน้อยตอบคำถามเหล่านี้ในใจก่อนทำการฝึกซ้อมต่อไป เป็นการตรวจสอบวัตถุประสงค์ให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างสมบูรณ์

3. นำช่วงที่ยากของบทเพลงออกมาซ้อมเฉพาะจุด เมื่อมีการวางแผนจัดการการฝึกซ้อมที่ดีแล้ว ผู้ฝึกซ้อมควรเริ่ม ทำความเข้าใจกับบทเพลงที่ต้องฝึกหัดทั้งด้านเทคนิคการบรรเลง ที่ต้องใช้อารมณ์ของบทเพลง เป็นต้น อาจเริ่มจากการมองหาช่วงที่มีความยากของบทเพลงที่จะสร้างปัญหาด้านเทคนิคของการบรรเลง โดยศึกษาจากการฟังการบันทึกเสียงบทเพลงที่จะทำการฝึกซ้อมหรือทดลอง บรรเลงบทเพลงด้วยจังหวะบรรเลงจริงที่ควรจะเป็นเพื่อให้ผู้ฝึกได้ ทราบว่ามีช่วงใดของบทเพลงบ้าง ที่ต้องการการฝึกซ้อมเป็นพิเศษผู้ฝึกซ้อมควรคัดแยกช่วงของบทเพลงออกเป็นสามลักษณะอย่างคร่าวคือ ช่วงที่มีโน้ตและจังหวะที่ไม่ซับซ้อน ช่วงที่มีความยากเล็กน้อย แต่ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาในการซ้อมมากนัก และช่วงที่มีความยากด้านเทคนิคการบรรเลง มีจังหวะหรือโน้ตที่ซับซ้อน ต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อมมาก เมื่อจำแนกช่วงตอนของบทเพลงได้แล้ว ผู้ฝึกซ้อมควรนำช่วงที่มีความยากและต้องการเวลาในการซ้อมออกมาฝึกซ้อมก่อน โดยการฝึกซ้อมควรซ้อมย้ำช่วงนั้นหลายครั้งเพื่อให้ร่างกายของผู้ฝึกซ้อมเกิดความเคยชินกับการใช้สรีระของร่างกายที่ต้องใช้ในการบรรเลงช่วงที่ยากนั้นจนเป็นความคล่องตัวอย่างธรรมชาติ การนำช่วงที่มีความยากออกมาฝึกซ้อมนั้น ผู้ฝึกซ้อมสามารถนำช่วงที่มีความยากหลายช่วง มาฝึกพร้อมกันในการซ้อมแต่ละครั้งได้โดยควรฝึกซ้อมด้วยจังหวะช้าเสียก่อน เมื่อมีความคล่องตัวเพิ่มมากขึ้นจึงสามารถฝึกซ้อมด้วยจังหวะที่เร็วมากขึ้น

4. แบ่งปัญหาที่พบออกเป็นปัญหาย่อย และแก้ไขทีละปัญหา ในการฝึกซ้อมแบบฝึกหัดหรือบทเพลง ผู้ฝึกอาจจะพบช่วงยากที่ต้องการการฝึกซ้อมหลายทีในแต่ละที่อาจมีปัญหาคคล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน ปัญหาที่ต้องการฝึกซ้อมแก้ไขนี้ อาจเป็นปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นปัญหาหลายด้านรวมกัน การที่ผู้ฝึกพยายามฝึกซ้อม โดยพยายามแก้ไขปัญหานั้นไปพร้อมกัน อาจจะทำให้ผู้ฝึกไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ครบถ้วน ผู้ฝึกซ้อมควรแบ่งปัญหาที่พบให้ชัดเจนว่าช่วงที่นำออกมาฝึกซ้อมนี้จะมีปัญหาการบรรเลงด้านใดบ้าง ตัวอย่างเช่น ปัญหาด้านจังหวะ ระดับเสียง การควบคุมระดับเสียง (Articulation) เทคนิคเฉพาะของมือซ้ายหรือมือขวา ปัญหาเรื่องการประสานงานการบรรเลงระหว่างมือทั้งสอง ความคล่องตัวของนิ้ว มือ แขน การใช้ลม หรืออื่น ๆ หรือเป็นปัญหาหลายอย่างรวมกัน เมื่อผู้ฝึกสามารถจำแนกปัญหาของการบรรเลงได้แล้ว ควรแก้ไขปัญหานั้นทีละชนิด โดยการฝึกซ้อมด้วยจังหวะช้าเพื่อให้กล้ามเนื้อของผู้ฝึกได้เรียนรู้วิธีการเล่นอย่างถูกวิธี เมื่อปัญหาแรกได้รับการแก้ไขได้แล้ว หลังจากนั้นจึงควรมุ่งสมาธิเพื่อแก้ปัญหานั้นทีละปัญหานั้นจนครบ เทคนิคเฉพาะบางอย่างนั้น ผู้ฝึกอาจต้องใช้บันทึกเทคนิค

เฉพาะเช่น Studies และ Etudes ฝึกฝนเพิ่มเติมเพื่อช่วยแก้ปัญหาเทคนิคสำหรับการบรรเลงบทเพลงของผู้ฝึก

5. ย้ำการฝึกซ้อมที่ถูกต้องตั้งแต่แรกโดยไม่ให้เกิดความผิดพลาด ในการฝึกซ้อมช่วงต้นอาจยังไม่ให้ผลที่ถูกต้องทันทีทันใด ผู้ฝึกควรหาปัญหาด้านเทคนิค การบรรเลงให้พบและหาวิธีการแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับผู้ฝึกแต่ละคน ถ้าผู้ฝึกซ้อมได้ฝึกฝนโดยวิธีการซ้อมซ้ำหลายครั้งจนสามารถบรรเลงช่วงที่ยากนั้น ได้ถูกต้องเป็นครั้งแรกหลังจากเกิดความผิดพลาดหลายครั้ง ผู้ฝึกไม่ควรคิดว่าสามารถแก้ไขปัญหการเล่นได้แล้ว ในความเป็นจริงผู้ซ้อมได้ย้ำสอนร่างกายให้เคยชินกับการบรรเลงที่ผิดพลาดหลายครั้ง และเพิ่งจะสามารถบรรเลงได้อย่างถูกต้องเพียงครั้งแรกเท่านั้น ฉะนั้นแนวโน้มในการนำผลการฝึกซ้อมไปใช้ในการแสดงดนตรีที่อาจมีความตื่นเวทีรวมอยู่ด้วยนั้น ผู้ฝึกอาจสูญเสียสมาธิและการควบคุมทำให้ออกาสบรรเลงผิดพลาดสูง เพราะร่างกายของผู้ฝึกเกิดความเคยชินกับการบรรเลงอย่างผิดพลาดเนื่องจากการฝึกซ้อมที่ได้ย้ำสิ่งผิดพลาดมาหลายครั้ง ระหว่างการฝึกซ้อมผู้ฝึกควรซ้อมซ้ำให้เกิดความถูกต้องให้ตั้งแต่แรก ถ้ามีการบรรเลงที่ผิดพลาด ควรควบคุมแก้ไขให้เกิดการบรรเลงอย่างถูกต้องให้มากกว่าเกิดความผิดพลาด ซ้ำและย้ำการบรรเลงอย่างถูกต้องนี้อย่างระมัดระวังจนกระทั่งไม่เกิดความผิดพลาดขึ้นอีก โดยควรซ้อมอย่างช้าก่อนเพื่อให้ผู้ฝึกซ้อมได้ชินและสามารถสังเกตได้ว่า สิ่งที่บรรเลงอยู่ขณะนั้นถูกต้องทุกด้าน ทั้งระดับเสียง(Pitch) ลักษณะจังหวะ(Rhythm) เทคนิคการบรรเลง (Playing Technique) และการเคลื่อนไหวของร่างกายที่เป็นธรรมชาติ ไม่มีความเกร็ง (Body Movement) นักดนตรีควรตระหนักว่า ร่างกายมนุษย์เปรียบได้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ ถ้าใส่ข้อมูลผิดเข้าไปหลายครั้ง โอกาสที่คอมพิวเตอร์จะแสดงผลผิดพลาดจะมีสูง และต้องใช้เวลาในการแก้ไขให้ถูกต้องนานกว่าการป้อนข้อมูลที่ถูกต้องตั้งแต่ต้น

6. ฝึกซ้อมด้วยจังหวะที่เร็วโดยไม่ละเลยการฝึกซ้อมด้วยจังหวะช้า บางช่วงของบทเพลงที่นักดนตรีนำมาฝึกซ้อมนั้น มักเป็นช่วงที่มีความยากด้านการใช้สรีระร่างกายในการบรรเลง ผู้ฝึกซ้อมอาจต้องการฝึกให้เกิดความคล่องตัวในการบรรเลงโน้ตที่มีความรวดเร็ว มีการเปลี่ยนตำแหน่งของร่างกายที่ใช้บรรเลงเครื่องดนตรี เช่นมือสำหรับการเล่นเปียโน เครื่องสาย หรือรูปปากสำหรับเครื่องเป่าที่ต้องการความแม่นยำในการบรรเลง เป็นต้น ฉะนั้น การฝึกซ้อมควรมีเป้าหมายให้กล้ามเนื้อที่ใช้บรรเลงเหล่านี้ เรียนรู้วิธีการเคลื่อนไหวได้อย่างแม่นยำ การฝึกให้กล้ามเนื้อเรียนรู้การเคลื่อนไหวที่ถูกต้องและแม่นยำนั้น ผู้ฝึกซ้อมต้องเรียนรู้การฝึกซ้อมด้วยจังหวะที่ช้ากว่าการบรรเลงจริงเพื่อให้ผู้ฝึกได้มีความระมัดระวังในด้านจังหวะ ระดับเสียง และการเคลื่อนไหวของร่างกาย การฝึกซ้อมด้วยจังหวะช้านั้น ไม่ควรเป็นจังหวะที่ช้ามากเกินไปจนทำให้การซ้อมนั้น ขาดความน่าสนใจ ทำให้ผู้ซ้อมขาดสมาธิ และไม่ควรมีจังหวะที่เร็วจนผู้ฝึกไม่สามารถควบคุมจังหวะ

ระดับเสียง และการเคลื่อนไหวของร่างกายที่ถูกต้องได้ ผู้ฝึกซ้อมควรเลือกจังหวะซ้ำที่เหมาะสมที่ผู้ฝึกสามารถควบคุมการบรรเลงให้ถูกต้องทุกด้านแม้ว่าการฝึกซ้อมด้วยจังหวะซ้ำอาจทำให้บทเพลงที่ฝึกไม่มีความไพเราะ ขาดจิตวิญญาณความเป็นดนตรี และอาจทำให้ผู้ฝึกซ้อมเบื่อหน่ายได้ง่าย ผู้ฝึกอาจทดลองบรรเลงบทเพลงด้วยจังหวะจริงก่อนเพื่อให้รู้ถึงลักษณะและทำนองของบทเพลงที่ควรจะเป็น อีกทั้งยังสามารถเห็นปัญหาที่จะพบในการบรรเลงอย่างคร่าว ๆ ก่อน จากนั้นจึงเริ่มการฝึกซ้อมด้วยจังหวะซ้ำที่สามารถควบคุมการบรรเลงให้ถูกต้อง ผู้ฝึกควรมุ่งสมาธิไปยังความถูกต้องด้านจังหวะ ระดับเสียงและการเคลื่อนไหวของร่างกาย จนกระทั่งมั่นใจว่าสามารถควบคุมได้ทั้งหมด หลังจากนั้นจึงฝึกซ้อมด้วยจังหวะซ้ำหลายครั้งจนกระทั่งรู้สึกว่าการบรรเลงเป็นธรรมชาติ ไม่ต้องการการบังคับการเคลื่อนไหวมากนัก เมื่อการซ้อมด้วยจังหวะซ้ำที่มีความแม่นยำมากขึ้นแล้ว ผู้ฝึกจึงสามารถเปลี่ยนจังหวะการซ้อมให้เร็วขึ้นเล็กน้อยเป็นขั้นตอนจนกระทั่งสามารถบรรเลงได้อย่างแม่นยำด้วยจังหวะการบรรเลงจริง การซ้อมด้วยจังหวะซ้ำเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ประสาทหูและสมองได้รับข้อมูลอย่างถูกต้อง สามารถควบคุมกล้ามเนื้อทุกส่วนให้เคลื่อนไหวถูกต้องสำหรับการบรรเลงได้

ขณะที่ทำการฝึกซ้อมด้วยจังหวะซ้ำนั้น ผู้ฝึกอาจทดลองบรรเลงด้วยจังหวะที่เร็วใกล้เคียงจังหวะบรรเลงจริงบ้างเป็นครั้งคราว และเมื่อผู้ฝึกเกิดความคล่องตัวในการบรรเลงมากขึ้น จนอาจบรรเลงด้วยจังหวะได้อย่างมั่นคงและไม่มีปัญหาแล้ว ผู้ฝึกควรกลับมาซ้อมด้วยจังหวะซ้ำบ้างเป็นครั้งคราวด้วยเช่นกัน มีผู้เชี่ยวชาญดนตรีท่านหนึ่งเคยกล่าวว่า เมื่อเริ่มฝึกหัดบทเพลงใหม่ ควรซ้อมด้วยจังหวะซ้ำ 4 ครั้ง และจึงฝึกด้วยจังหวะเร็ว 1 ครั้ง และเมื่อมีความคล่องตัวมากขึ้น จึงให้ฝึกซ้อมด้วยจังหวะเร็ว 4 ครั้ง และย้อนกลับมาฝึกด้วยจังหวะซ้ำอีก 1 ครั้งเสมอจึงจะทำให้การฝึกซ้อมเกิดความแม่นยำและได้ผลดี เครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) เป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นในการควบคุมจังหวะที่ผู้ฝึกควรใช้กำกับจังหวะซ้ำและเร็วขณะทำการซ้อม นักเรียนดนตรีหลายคนสามารถบรรเลงด้วยจังหวะเร็วได้ด้วยความสะดวก แต่เมื่อให้บรรเลงด้วยจังหวะซ้ำ อาจไม่สามารถควบคุมเทคนิคการบรรเลงต่าง ๆ ให้คงอยู่ได้ นั่นแสดงว่าการฝึกซ้อมยังไม่ให้ผลที่สมบูรณ์ นักดนตรีควรตระหนักว่าถ้าบรรเลงด้วยจังหวะซ้ำได้ไม่ดี จะทำให้ไม่สามารถบรรเลงด้วยจังหวะเร็วได้อย่างปลอดภัย

7. ให้ความสำคัญกับคุณภาพเสียงระหว่างการฝึกซ้อม เครื่องดนตรีหลายชนิดต้องใช้มือทั้งสองในการบรรเลง แต่ผู้ฝึกซ้อมมักให้ความสำคัญกับมือที่ใช้บรรเลง โน้ตมากกว่าเสมอ เช่น นักเปียโนอาจมุ่งความสนใจกับมือที่เล่นทำนองมากกว่ามือที่เล่นเสียงประสาน หรือผู้เล่นเครื่องเป่าอาจให้ความสำคัญกับนิ้วกดมากกว่าเรื่องการใช้ลม สำหรับผู้เล่นเครื่องสายประเภทเครื่องสี่ เช่น ไวโอลิน วิโอลา เชลโล และดับเบิลเบสนั้นอาจให้ความสำคัญแก่มือซ้ายมากกว่ามือขวา และมือซ้าย

เป็นมือที่ใช้กดสายซึ่งทำให้ได้ยินความถูกต้องของระดับเสียงอย่างชัดเจน แต่ในความจริงแล้วคุณภาพของเสียง เช่น ความคมชัด อารมณ์ของบทเพลง ความสั้นยาว ดังเบาของเสียง ซึ่งเป็นหลักสำคัญของบทเพลงอยู่ที่มือขวาที่ใช้คันชักสี น้ำหนักนิ้ว หรือการใช้ลมเป่าทั้งสิ้น ดังนั้นผู้ฝึกซ้อมควรให้ความสำคัญของคุณภาพเสียงระหว่างการฝึกซ้อมด้วยเช่นกัน เมื่อผู้ฝึกเครื่องสายสามารถฝึกฝนจนมีความชำนาญการบรรเลงของมือซ้ายได้แล้ว ผู้ฝึกควรจะให้ความสำคัญสำหรับการใช้คันชักของมือขวา นักเปียโนให้ความสำคัญกับน้ำหนักนิ้วที่กดลงบนลิ้มของเปียโน หรือสำหรับผู้ฝึกเครื่องเป่าที่ควรให้ความสำคัญกับการใช้ลมนอกเหนือไปจากการฝึกซ้อมโน้ต เป็นต้น การให้ความสำคัญแก่การฝึกซ้อมส่วนของร่างกายที่ใช้ในการสร้างคุณภาพเสียงของเครื่องดนตรีไปพร้อมกับการฝึกอื่น ๆ ด้วยนั้นจะทำให้การฝึกซ้อมนั้นได้ผลสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

8. ไม่ละเลยการฝึกซ้อมช่วงง่ายของบทเพลง บทเพลงที่ผู้ฝึกกำลังฝึกซ้อมอยู่นั้น อาจมีบางช่วงบางตอนที่มีความเรียบง่าย ไม่มีปัญหาในการบรรเลงแม้ว่าจะเป็นการบรรเลงเป็นครั้งแรกในลักษณะการอ่านโน้ตทันควัน (Sight-Reading) ก็ตาม ผู้ฝึกซ้อมควรให้ความสำคัญในการฝึกซ้อมช่วงง่ายของบทเพลงด้วยเช่นกัน แม้ว่าช่วงที่มีความง่ายนี้อาจไม่มีความยุ่งยากและซับซ้อนทางโครงสร้างจังหวะ โน้ต หรือเทคนิคการบรรเลงมากนัก ผู้ฝึกซ้อมควรได้ฝึกซ้อมปฏิบัติไว้บ้างโดยผู้ฝึกอาจไม่จำเป็นต้องฝึกปฏิบัติซ้ำหลายครั้งเหมือนกับการฝึกซ้อมช่วงที่มีความยาก แต่อาจศึกษาด้านความสัมพันธ์ของบทเพลง ช่วงง่ายนี้ในมุมมองลักษณะอื่น เช่นแนวประสานเสียง แนวการบรรเลงประกอบ (Accompaniment) มีความสัมพันธ์กับทำนอง (Melody) อย่างไรควรบรรเลงด้วยเนื้อเสียงแบบใด มีความสั้นยาว ดังเบาเช่นใด เป็นต้น ทำให้เกิดความเข้าใจในภาพรวม และเพื่อไม่ให้ช่วงตอนที่มีความง่ายนี้กลายเป็นสิ่งที่ไม่คุ้นเคย สร้างความลังเล ไม่แน่ใจ และเป็นการทำลายสมาธิของผู้แสดงขณะทำการแสดงดนตรีได้

9. ฝึกซ้อมโดยไม่ใช้เครื่องดนตรี เมื่อผู้ฝึกซ้อมได้ฝึกปฏิบัติได้อย่างครบถ้วน จนเกิดความชำนาญในการบรรเลงบทเพลงแล้ว ผู้ฝึกควรได้หาโอกาสฝึกซ้อมโดยไม่ต้องใช้เครื่องดนตรีด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นการฝึกซ้อมด้วยจิต ซึ่งมีวัตถุประสงค์สามประการคือ 1) เพื่อการศึกษาการตีความบทเพลง (Interpretation) สังกิตลักษณ์ (Form) มิติเสียง (Sound Dimension) ที่ควรจะเป็นทิศทางของประโยคเพลง (Phrasing) อาจเริ่มด้วยให้ผู้ฝึกดูโน้ตที่ตนฝึกหัดจินตนาการให้ได้ยินเสียงตามโน้ตที่บันทึกไว้นี้ถึงมิติของโน้ต (ความสั้นยาว ดังเบา) และทิศทางประโยคของบทเพลงที่ควรจะเป็นซึ่งจะทำให้ผู้เข้าใจในสิ่งที่จะบรรเลงมากขึ้น แม้ว่าจะเป็นบทเพลงที่ฝึกใหม่หรือเป็นบทเพลงที่นักดนตรีรู้จักดีก็ตาม ด้วยวิธีการซ้อมโดยไม่ใช้เครื่องดนตรีนี้ บางครั้งผู้ฝึกอาจพบวิธีการตีความบทเพลงลักษณะใหม่ที่ดีกว่าการตีความบทเพลงที่คุ้นเคย 2) เพื่อฝึกการจดจำบทเพลงในกรณีที่จะแสดงดนตรีด้วยความจำ และ 3) เพื่อฝึกการจดจำการเคลื่อนไหวของร่างกายในการ

บรรเลง จินตนาการถึงการเคลื่อนไหวร่างกายเหมือนการบรรเลงเครื่องดนตรีจริง เป็นการฝึกซ้อมในใจ เพื่อให้สมองของผู้ฝึกซ้อมได้ควบคุมจัดการกับบทเพลงและความเคลื่อนไหวของร่างกายทุกอย่างที่ต้องใช้ในการบรรเลงเช่นเดียวกับคอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพได้จะต้องมีโปรแกรมที่ดีสำหรับการฝึกเพื่อการบรรเลงนั้น ผู้ฝึกซ้อมควรรหาสถานที่ที่ไม่มีเสียงรบกวน หลับตาแล้วจินตนาการว่ากำลังเคลื่อนไหวบรรเลงบทเพลงหลังจากการฝึกซ้อมด้วยเครื่องดนตรีจนเกิดความชำนาญแล้ว ถ้าผู้ฝึกซ้อมสามารถจินตนาการเสียงและการเคลื่อนไหวคล้ายการบรรเลงจริงได้ตั้งแต่ต้นจนจบโดยไม่มีการหลงลืมหรือหยุด อาจกล่าวได้ว่าผู้ฝึกมีความจำและความแม่นยำในบทเพลงได้แล้ว แต่ถ้ายังหลงลืมบางจุด ผู้ฝึกควรกลับไปฝึกซ้อมเพื่อแก้ไขจุดนั้น

การซ้อมโดยไม่ใช้เครื่องดนตรีนี้อาจทำได้เมื่อผู้ฝึกสภาพร่างกาย หรือเครื่องดนตรีที่ไม่พร้อม เช่นมีอาการเหนื่อยล้าทางร่างกาย ไม่สบาย ส่งเครื่องดนตรีไปซ่อม หรือไม่สะดวกในการฝึกซ้อมด้วยเครื่องดนตรี เช่นไม่สามารถซ้อมในยามวิกาล หรือระหว่างการเดินทางด้วยเครื่องบิน รวมถึงสามารถฝึกซ้อมในความเงียบเช่นนี้หลังเวทีก่อนการแสดงคอนเสิร์ต เป็นต้น สิ่งสำคัญในการฝึกซ้อมโดยไม่ใช้เครื่องดนตรีนี้คือ ฝึกจะต้องได้ยินโน้ตภายในใจ (Inner Hearing) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่นักดนตรีทุกคนควรมี

10. ฝึกซ้อมการแสดงดนตรีก่อนการแสดงจริง ก่อนการแสดงจริงซักระยะหนึ่ง ผู้ฝึกซ้อมควรรหาโอกาสฝึกทำการแสดงก่อนทำการแสดงดนตรีจริงด้วย การบรรเลงได้อย่างดีในห้องฝึกซ้อมดนตรีนั้น ไม่ใช่เป้าหมายสุดท้ายของการฝึกซ้อม และไม่ถือว่าได้เรียนรู้จากการฝึกซ้อมอย่างสมบูรณ์ ถ้าผู้ฝึกซ้อมยังไม่ได้้นำออกแสดง

การแสดงดนตรีต่อผู้ชมดนตรีในสถานที่ที่นักดนตรีอาจจะคุ้นเคยหรือไม่คุ้นเคย อีกทั้งผู้ฟังดนตรีอาจเป็นบุคคลที่นักดนตรีรู้จักและไม่รู้จักนั้น สามารถสร้างความตื่นเวทีซึ่งเป็นการรู้สึกที่ขากต่อการควบคุมที่จะเป็นปัญหาทำให้คุณภาพของการแสดงดนตรีลดลงได้ การตื่นเวทีของนักดนตรีมักเกิดจากความกลัวที่จะเกิดความผิดพลาดในการแสดง เนื่องจากศิลปะการแสดงสดนั้น มีโอกาสสำหรับการแสดงเพียงครั้งเดียว ไม่เหมือนการสร้างผลงานศิลปะประเภทอื่น เช่น การวาดรูป ซึ่งเมื่อวาดผิดพลาดแล้ว สามารถลบแล้ววาดใหม่ หรือพักไว้เพื่อไปวาดต่อในโอกาสอื่นได้ ความตื่นตื่นหรือตื่นเวทีนี้เป็นเรื่องของจิตใจโดยตรงซึ่งอาจส่งผลทางร่างกายเช่น หัวใจที่เต้นถี่เร็วและแรง อาการเข้าห้องน้ำเพื่อถ่ายปัสสาวะบ่อย เหงื่อออกที่มือ มือสั่น ไม่มีแรง ปวดมวนท้อง เป็นต้น การควบคุมความรู้สึกตื่นเวทีนี้เป็นประจำจนเกิดความเคยชิน เมื่อนักดนตรีฝึกซ้อมปฏิบัติด้วยเครื่องดนตรีจนได้ผลเป็นที่พอใจแล้ว ควรรหาโอกาสฝึกซ้อมการแสดงก่อนการแสดงจริง ถ้าเป็นไปได้ควรฝึกซ้อมในสถานที่ที่จะแสดงดนตรีโดยบรรเลงเพลงจนจบคล้ายการแสดงจริง เพื่อให้ทราบว่ายังมีปัญหาการบรรเลงใดบ้างที่ยังหลงเหลืออยู่ นอกจากนี้ยังทราบถึงสภาพพหุโสมของเสียงในห้องแสดง

ภาพความสว่างของแสงบนเวที ซึ่งไม่สามารถนำไปจัดการแก้ไขก่อนการแสดงจริงได้ทัน หรือถ้าไม่มีโอกาสในการทดลองบรรเลงที่สถานที่แสดงจริง ผู้ฝึกซ้อมอาจสมมุติและสร้างสถานการณ์จำลองให้คล้ายกับการแสดงดนตรี เช่น การใช้เครื่องบันทึกเสียงบันทึก การบรรเลงโดยไม่หยุด ตั้งแต่ต้นจนจบบทเพลง หรือเชิญเพื่อน ญาติ คนรู้จักให้เป็นผู้ชมทดสอบ เพราะจะทำให้ผู้ฝึกซ้อมได้ฝึกการควบคุมความตื่นเวที ทราบปัญหาการบรรเลงที่ยังเหลืออยู่ที่สามารถนำกลับไปแก้ไขในการฝึกซ้อม และสามารถสอบถามขอความคิดเห็นของผู้ชมที่อาจนำมาพัฒนาการแสดงดนตรีให้สมบูรณ์ที่สุดได้

จากหลักแนวคิดสำหรับการฝึกซ้อมให้ได้ผลสูงสุดทั้ง 10 ข้อ จะเห็นว่าได้แบ่งระยะพัฒนาการของการฝึกซ้อมเป็น 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่หนึ่ง เป็นการวางแผนการฝึกซ้อม การจัดการด้านเป้าหมาย สถานที่ฝึกซ้อม ช่วงเวลาและระยะเวลาฝึกซ้อม

ขั้นตอนที่สอง เป็นการฝึกซ้อมกับเครื่องดนตรี จากการเริ่มฝึกหัดจากบทเพลงใหม่ที่ผู้ฝึกซ้อมไม่คุ้นเคย หรือนำบทเพลงเก่ากลับมาฝึกหัดใหม่อีกครั้ง เป็นการฝึกซ้อมด้านระดับเสียง จังหวะ แก้ไขปัญหาเรื่องเทคนิคการบรรเลง อันเป็นเรื่องพื้นฐานทั่วไปของดนตรีและทักษะเครื่องดนตรี

ขั้นตอนที่สาม เป็นการตีความบทเพลง โดยไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องดนตรี เป็นการศึกษาถึงมิติของเสียงด้านความดังเบา ความสั้นยาวของโน้ต การสั่นเสียง(Vibrato) เป็นต้น เพื่อเพิ่มสีสันให้กับบทเพลง สร้างความเป็นดนตรีที่มีมิติมากขึ้นตามที่ผู้ประพันธ์เพลงวางไว้

ขั้นตอนที่สี่ หลังจากศึกษาทั้งสามขั้นตอนข้างต้นแล้ว ผู้ฝึกซ้อมควรมีโอกาสทดลองฝึกการแสดงก่อนการแสดงจริง โดยสร้างสถานการณ์จำลองคล้ายการแสดงจริง เพื่อพบปัญหาการบรรเลงจะได้นำไปแก้ไขได้ทัน เพื่อให้การแสดงดนตรีมีความสมบูรณ์สูงสุด

จากแนวคิดในการฝึกซ้อมดนตรีข้างต้น สรุปได้ว่าการฝึกซ้อมที่จะส่งผลให้เกิดทักษะทางดนตรีที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้ปฏิบัติควรคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม เทคนิคต่างๆ และควรมุ่งเน้นแก้ไขหรือพัฒนาทักษะของตนเองอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อให้เวลาที่ใช้ในการฝึกซ้อมนั้นไม่เป็นการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์

บริบทของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

1. ประวัติความเป็นมาและนโยบายของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน เป็นโรงเรียนลำดับที่ 14 ของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เปิดทำการสอนปีการศึกษา 2543 ในหลักสูตรสองภาษา (Bilingual Program) และหลักสูตรสามัญ (Mini Bilingual Program) ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งอยู่เลขที่ 50/487 หมู่ 10 ถนนบางบอน 3 เขตบางบอน แขวงบางบอน กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150 โทร. 02-8953472 โทรสาร. 02-8953493 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3

ปีการศึกษา 2543 เปิดทำการสอนเป็นปีแรก ผู้รับใบอนุญาต/ผู้จัดการ นายพิบูลย์ ยงค์กมล ผู้อำนวยการ ดร.สมพร ทองเนื้อดี เปิดทำการสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งถือเป็นปฐมฤกษ์ของโรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,142 คน ครูชาวไทย 60 คน ครูต่างชาติ 10 คน มีอาคารเรียน 1 หลัง เป็นอาคาร 5 ชั้น มีห้องประกอบการเรียน จำนวน 32 ห้องเรียน โดยจัดเป็น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องพยาบาล ห้องทะเบียน ห้องธุรการ ห้องประชุม ห้องดนตรี และในปีนีทางโรงเรียนได้ทำการขยายพื้นที่เพิ่มเติมและเริ่มดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนหลังที่ 2

ปีการศึกษา 2544 เปิดทำการสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,794 คน ครูชาวไทย 168 คน ครูชาวต่างชาติ 44 คน และในปีนี้ได้ทำพิธีเปิดอาคารเรียนหลังที่ 2 เป็นอาคารเรียน 5 ชั้น มีห้องประกอบการเรียน จำนวน 54 ห้องเรียน โดยจัดเป็น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องวิดิทัศน์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี ห้องนอนเด็กอนุบาล ห้องพุทธศาสนา ห้องสื่อการเรียนการสอน ห้องพยาบาล โรงอาหาร และในปีนีทางโรงเรียนได้ทำการขยายพื้นที่เพิ่มเติม และเริ่มดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนหลังที่ 3

ปีการศึกษา 2545 เปิดทำการสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 3,688 คน ครูชาวไทย 252 คน ครูชาวต่างชาติ 71 คน และในปีนี้ได้ทำพิธีเปิดอาคารเรียนหลังที่ 3 เป็นอาคารเรียน 4 ชั้น ประกอบด้วยห้องเรียน ห้องสมุดขนาดใหญ่ ห้องนาฏศิลป์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องภูมิศาสตร์ ห้องวิดิทัศน์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องพยาบาล โรงอาหาร นอกจากนี้ยังมีอาคารเรือนไทยสำหรับใช้ในการเรียนการสอนและการฝึกซ้อมดนตรีไทย นอกจากนี้ทางโรงเรียนมีนโยบายจะทำการขยายพื้นที่เพิ่มเติม และเริ่มดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนหลังใหม่เพิ่มเติมอีก 3 หลัง

ปีการศึกษา 2546 เปิดทำการสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 4,678 คน ครูชาวไทย 343 คน ครูชาวต่างชาติ 107 คน และในปีนี้ได้ทำพิธีเปิด

อาคารเรียนหลังที่ 4, 5 เป็นอาคารเรียน 2 ชั้น ซึ่งใช้เป็นห้องเรียนในระดับชั้นอนุบาล และอาคารเรียนหลังที่ 6 เป็นอาคารเรียน 4 ชั้น โดยชั้นที่ 4 เปิดใช้เป็นหอพักนักเรียนประจำ ซึ่งเปิดเป็นที่แรก ของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ และในชั้นที่ 1-3 เป็นห้องปฏิบัติการดนตรีทั้งไทยและสากล และได้ทำการปรับปรุง โรงอาหารอาคาร 1 ใช้เป็นหอประชุม 1 พร้อมติดตั้งเครื่องปรับอากาศ ตกแต่ง อาคารสถานที่ให้เหมาะสมและสวยงามและในปีนีทางโรงเรียนมีนโยบายจะทำการขยายพื้นที่ เพิ่มเติม และเริ่มดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนหลังใหม่เพิ่มเติมอีก 1 หลัง

ปีการศึกษา 2547 เปิดทำการสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน นักเรียนทั้งสิ้น 5,580 คน ครูชาวไทย 369 คน ครูชาวต่างชาติ 124 คน และในปีนี้ได้ทำพิธีเปิด อาคารเรียนหลังที่ 7 ที่มีชื่อว่า The Memorial of Sarasas 40th เนื่องในโอกาสครบรอบ 40 ปี โรงเรียน สารสาสน์พิทยา โดยเป็นอาคาร 7 ชั้น ขนาด 55 ห้องเรียน และอาคารเรียนหลังที่ 8 ซึ่งเป็นอาคาร 3 ชั้น ขนาด 24 ห้องเรียน และในปีนีทางโรงเรียนกำลังดำเนินการก่อสร้าง มีนโยบายจะทำการขยาย พื้นที่เพิ่มเติม ซึ่งจะใช้เป็นค่ายลูกเสือ ณ บริเวณค่ายลูกเสือประกอบไปด้วย อาคารหลังที่ 9 จะเปิด ทำการใช้เป็นที่พักลูกเสือ - เนตรนารี ฐานการทำกิจกรรมต่าง ๆ และหอประชุม 2 พร้อมทั้งทำการ ตกแต่งสถานที่ให้สวยงาม

ปีการศึกษา 2548 สร้างอาคารเรียนเพิ่มอีก 4 หลังดังนี้ อาคาร 9 เป็นอาคารสูง 4 ชั้น สำหรับ กิจกรรมการพักแรมลูกเสือ - เนตรนารีของนักเรียนในเครือโรงเรียนสารสาสน์ หอประชุม 2 เป็น อาคาร 3 ชั้น ความจุ 2,500 คน หอพักนักเรียนประจำชาย เป็นอาคาร 3 ชั้น หอพักนักเรียนประจำ หญิง เป็นอาคาร 2 ชั้น ในปีการศึกษานี้ โรงเรียนได้ขยายชั้นเรียนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เปิด การเรียนการสอน 5 แผนการเรียน คือ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ แผนการเรียน ภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาฝรั่งเศส แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน (Mini Bilingual) ในปีการศึกษานี้ โรงเรียนมี นักเรียนจำนวน 6,187 คน ครูไทยจำนวน 445 คน และครูต่างชาติ 118 คน

ปีการศึกษา 2549 สร้างอาคารเรียน SANCTA CECILIA เป็นอาคารสำหรับการเรียนการสอน และฝึกซ้อมวิชาดนตรี ในปีการศึกษานี้ โรงเรียนได้เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 7,011 คน ครูชาวไทย 545 คน ครูชาวต่างชาติ 120 คน

ปีการศึกษา 2550 สร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ (อาคาร 11) เพิ่มอีก 1 หลัง เป็นอาคาร 4 ชั้น ในปีการศึกษานี้โรงเรียนเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังเปิดรับนักเรียนโครงการพิเศษรุ่นแรก จำนวน 43 คน ซึ่งรวมแล้วในปีการศึกษานี้โรงเรียนมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 7,251 คน ครูไทย จำนวน 616 คน ครูต่างชาติ 155 คน ในระดับช่วงชั้นที่ 4 เปิดการเรียนการสอน 7 แผนการเรียน คือ

แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาฝรั่งเศส แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ศิลปกรรม แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ดนตรี แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน (Mini Bilingual) และในปีนี้มีนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 เป็นรุ่นแรก จำนวน 219 คน สามารถสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยของรัฐ และเอกชน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

ปีการศึกษา 2551 สร้างอาคารพระแม่ฟาติมาเป็นอาคารเรียน 3 ชั้น ขนาด 17 ห้องเรียน สำหรับนักเรียนระดับอนุบาล ภายในอาคารประกอบด้วย ห้องเรียน 10 ห้อง ห้องนอน 6 ห้อง ห้อง Mini Theatre 1 ห้อง นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังเปิดรับนักเรียนโครงการพิเศษ รุ่นที่ 2 จำนวน 76 คน ซึ่งรวมแล้วในปีการศึกษานี้โรงเรียนมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 7,472 คน ครูไทยจำนวน 667 คน ครูต่างชาติจำนวน 169 คน ในระดับช่วงชั้นที่ 4 เปิดการเรียนการสอน 8 แผนการเรียน คือ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ญี่ปุ่น แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาฝรั่งเศส แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ศิลปกรรม แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ดนตรี แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน (Mini Bilingual) และในปีนี้มีนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 เป็นรุ่นที่ 2 จำนวน 151 คน

ปีการศึกษา 2552 สร้างอาคาร Don Bosco เป็น อาคาร 3 ชั้น ชั้นที่ 1-2 เป็นห้องเรียน สำหรับนักเรียนแผนก Mini Bilingual ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3 จำนวน 18 ห้องเรียน 3 เป็นห้องพัก สำหรับนักเรียนโครงการชาย นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังเปิดรับนักเรียนโครงการพิเศษ รุ่นที่ 3 จำนวน 106 คน ซึ่งรวมแล้วในปีการศึกษานี้โรงเรียนมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 8,020 คน ครูไทย 701 คน และครูต่างชาติ 173 คน นักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นรุ่นที่ 3 จำนวน 345 คน

ปีการศึกษา 2553 สร้างอาคาร 3 ชั้น เป็นส่วนต่อเติมจากอาคาร 3 เดิม ชั้นที่ 2-3 เป็นห้องเรียนปฏิบัติการของนักเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ - อุตสาหกรรมบริการ ชั้นล่างเป็นห้องอาหารปรับอากาศ นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังเปิดรับนักเรียนโครงการพิเศษ รุ่นที่ 4 จำนวน 109 คน ซึ่งรวมแล้วในปีการศึกษานี้โรงเรียนมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 8,149 คน ครูไทยจำนวน 698 คน ครูต่างชาติจำนวน 182 คน ในระดับช่วงชั้นที่ 4 เปิดการเรียนการสอนใน 9 แผนการเรียน คือ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ญี่ปุ่น แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาฝรั่งเศส แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ศิลปกรรม แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ดนตรี แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - อุตสาหกรรมบริการ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน (Mini Bilingual) และในปีนี้มีนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 เป็นรุ่นที่ 4 จำนวน 354 คน

ปีการศึกษา 2554 สร้างอาคารเรียน 4 ชั้นเป็นอาคารเรียนสำหรับหลักสูตรการเรียนการสอน แบบนานาชาติ (International Education Programme) หรือ IEP ตั้งแต่ระดับ Kg. 3 – Years 8 และจะขยายเพิ่มเติมปีละ 1 ชั้น จนถึง Year 12 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) เพิ่มสระว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็ก ด้านหน้าอาคาร 8 และสนามกีฬาากลางบอสโก

ในระดับช่วงชั้นที่ 4 เปิดการเรียนการสอนในแผนการเรียนภาษาอังกฤษ - สื่อสารมวลชน เพิ่มจากเดิมอีก 1 แผนการเรียนนอกจากนี้ทางโรงเรียนยังเปิดรับนักเรียนโครงการพิเศษ รุ่นที่ 5 จำนวน 134 คน ซึ่งรวมแล้วในปีการศึกษานี้โรงเรียนมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 8,412 คน ครูไทย 624 คน และครูต่างชาติ 181 คน นักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นรุ่นที่ 5 จำนวน 357 คน

ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนยังเปิดรับนักเรียน โครงการพิเศษ รุ่นที่ 6 จำนวน 149 คน ซึ่งรวมแล้วในปีการศึกษานี้โรงเรียนมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 8,391 คน ครูไทยจำนวน 605 คน ครูต่างชาติ จำนวน 156 คน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นเตรียมอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน 3 แผนก็คือ

แผนกสามัญญ (Mini Bilingual Programme) แผนกสองภาษา (Bilingual Programme) และแผนกการจัดการศึกษานานาชาติ (International Education Programme)

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเปิดการเรียนการสอน “โครงการเสริมสร้างอัจฉริยภาพ” (Talent Project) ใน 4 โครงการ ดังนี้ โครงการเสริมสร้างอัจฉริยภาพด้านวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ โครงการเสริมสร้างอัจฉริยภาพด้านภาษา โครงการเสริมสร้างอัจฉริยภาพด้านศิลปกรรม โครงการเสริมสร้างอัจฉริยภาพด้านดนตรี

ในระดับช่วงชั้นที่ 4 เปิดการเรียนการสอนใน 10 แผนการเรียน คือ แผนการเรียน วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ญี่ปุ่น แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาฝรั่งเศส แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ศิลปกรรม แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ดนตรี แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - อุตสาหกรรมบริการ แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - สื่อสารมวลชน แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน (Mini Bilingual) และในปีนี้มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นรุ่นที่ 6 จำนวน 417 คน

ปีการศึกษา 2556 ทางโรงเรียนยังเปิดรับนักเรียน โครงการพิเศษ รุ่นที่ 7 จำนวน 192 คน ซึ่งรวมแล้วในปีการศึกษานี้โรงเรียนมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 8,188 คน ครูไทยจำนวน 582 คน ครูต่างชาติจำนวน 159 คน จำนวนนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นรุ่นที่ 7 จำนวน 534 คน

ปีการศึกษา 2557 ในปีการศึกษานี้ มีการก่อสร้างอาคารเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้น ณ บริเวณใกล้สนามกีฬาบอสโก ปรับปรุงค่ายลูกเสือสารสาสน์โดยขยายพื้นที่เพิ่มขึ้น ในปีการศึกษานี้ทางโรงเรียนเปิดรับนักเรียน โครงการพิเศษ รุ่นที่ 8 จำนวน 238 คน รวมแล้วในปีการศึกษานี้โรงเรียนมี

นักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 7,816 คน ครูไทยจำนวน 527 คน ครูต่างชาติจำนวน 147 คน มีนักเรียนจบ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นรุ่นที่ 8 จำนวน 506 คน

ปีการศึกษา 2558 ในปีการศึกษานี้ มีการก่อสร้างค่ายลูกเสือเพิ่มขึ้น ณ บริเวณใกล้สนาม
กีฬาบอสโก โดยการขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นในปีการศึกษานี้ทางโรงเรียนเปิดรับนักเรียน โครงการพิเศษ
รุ่นที่ 9 จำนวน 156 คน รวมโรงเรียนมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 7,666 คน ครูไทยจำนวน 515 คน
ครูต่างชาติจำนวน 147 คน มีนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นรุ่นที่ 9 จำนวน 549 คน

ปีการศึกษา 2559 ในปีการศึกษานี้ทางโรงเรียนเปิดรับนักเรียน โครงการพิเศษ รุ่นที่ 10
จำนวน 139 คน รวมโรงเรียนมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 7,288 คน ครูไทยจำนวน 479 คน ครูต่างชาติ
จำนวน 169 คน มีนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นรุ่นที่ 10 จำนวน 477 คน

2. นโยบายโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

1. โรงเรียนมีระบบการบริหารและจัดการเป็นแบบแผน
2. บุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาความรู้ คู่คุณธรรม
3. ครูมีความรู้ความสามารถ ในด้านการพัฒนาหลักสูตร ให้มีความยืดหยุ่นทันสมัย
สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยยึดนักเรียนเป็นจุดสำคัญ
4. ครูทุกคนมีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมเตรียม
ความพร้อมให้นักเรียน มีการพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุลและสอดคล้องกับหลักสูตร
5. จัดสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ พัฒนาปรับปรุงและ
ผลิตสื่อให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรและนักเรียน
6. นักเรียนมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกัน
เป็นหมู่คณะจึงมีจิตสำนึกและแสดงออกถึงความเป็นประชาธิปไตย เคารพในสิทธิของผู้อื่น
7. นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหาวิชา มีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์และ
แก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์สูงขึ้น และนำไป
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
8. ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน มีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน
ในโอกาสต่าง ๆ

3. นโยบายของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ด้านดนตรี

โรงเรียนในเครือสารสาสน์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการปลูกฝังให้ดนตรีมีส่วนในการ
พัฒนาผู้เรียน เนื่องจากดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เป็นเครื่องมือที่จะเปลี่ยนแปลงบรรยากาศ
ทางการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสติปัญญา และความสามารถในการเรียนรู้ต่าง ๆ
ของนักเรียน อีกทั้งจะนำมาสู่ความเป็นสากลที่มนุษยชาติให้การยอมรับ ทางโรงเรียนมีนโยบาย

ทางการดนตรี ทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ ดังนี้ 1) นักเรียนทุกคนต้องอ่านโน้ต และร้องเพลงได้ 2) นักเรียนทุกคนต้องเล่นเครื่องดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชิ้น 3) นักเรียนสามารถอ่านโน้ต และร้องเพลงได้แม้ไม่เคยเห็น ไม่เคยได้ยิน ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนการเรียนการสอนดนตรีได้รับความสำเร็จระดับที่น่าพอใจ ด้วยศักยภาพและความพร้อมของนักเรียน ทำให้มีการก่อตั้งวงดนตรีประเภทต่าง ๆ ขึ้น พร้อมกับการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถสู่สาธารณชน

4. นโยบายของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนในการรับนักเรียนโครงการพิเศษ

โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนมีแนวคิดในการเปิดรับนักเรียน โครงการพิเศษโดย นายพิบูลย์ ยงค์กมล ประธานอำนวยการ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน เล็งเห็นความสำคัญทางการศึกษาที่มีต่อเยาวชนของชาติ และต้องการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาต่อตัวนักเรียนเอง และยังสามารถต่อยอดทางความรู้ไปประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งจะเป็นการสร้างเสริมให้เยาวชนของชาติได้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งต่อตนเองและสังคม

5. การจัดการงบประมาณ

งบประมาณที่ใช้สำหรับนักเรียน โครงการพิเศษ เป็นงบประมาณส่วนตัวของท่านประธานอำนวยการโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนซึ่งแบ่งออกเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนต่างๆดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายด้านการเรียนการสอน (ธรรมเนียมการศึกษา อุปกรณ์การเรียน)
2. ค่าอาหาร (อาหารหลัก 3 มื้อและอาหารว่างบ่าย)
3. ค่าเบี้ยเลี้ยงประจำวัน (จันทร์-ศุกร์)
4. ค่าที่พัก (ตู้เสื้อผ้า เตียงนอน เครื่องนอน ค่าน้ำ ค่าไฟ)
5. ค่าชุดนักเรียน ชุดพละ กระเป๋านักเรียน รองเท้า ถุงเท้า

6. เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อ

1. ผ่านการทดสอบในรายวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการเรียน
3. มีบุคลิกภาพที่ดี ไม่มีรอยสัก ทำสีผม นักเรียนชายไม่เจาะหู
4. ไม่มีโรคประจำตัวที่มีผลต่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และไม่เป็นโรคที่ต้องมีคนดูแล

ใกล้ชิด

7. กิจวัตรประจำวันของนักเรียนโครงการพิเศษ

กิจวัตรประจำวันของนักเรียน โครงการพิเศษจะแบ่งออกตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 กิจกรรมวันจันทร์-วันศุกร์

เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
04.30 น.	ตื่นนอน ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว	
05.30 น.	ทำความสะอาดรอบที่พัก	
06.30 น.	รับประทานอาหารเช้า	
07.00-11.30 น.	เรียนตามปกติ	
11.30-12.30 น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
12.30-16.30 น.	เรียนตามปกติ	
17.00-18.00 น.	ทำความสะอาดรอบที่พักและเล่นกีฬา	
18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น	
19.00-21.30 น.	ทำการบ้าน,ฝึกซ้อมดนตรี,ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว	ในวันจันทร์และศุกร์เรียนพิเศษเพิ่มเติม
21.30 น.	เข้านอน	

ตารางที่ 2 กิจกรรมวันเสาร์

เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
04.30 น.	ตื่นนอน ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว	
05.30 น.	ทำความสะอาดรอบที่พัก	
07.00 น.	รับประทานอาหารเช้า	
08.00-12.00 น.	เรียนเสริมพิเศษ	
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-15.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย	
15.00 น.	รับประทานอาหารว่าง	
15.30-18.00 น.	ทำความสะอาดรอบที่พักและเล่นกีฬา	
18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น	
19.00-21.30 น.	ทำการบ้าน ฝึกซ้อมดนตรี ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว	
21.30 น.	เข้านอน	

ตารางที่ 3 กิจกรรมวันอาทิตย์

เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
04.30 น.	ตื่นนอน ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว	ผู้ปกครองสามารถมาเยี่ยม นักเรียนได้ทุกวันอาทิตย์
05.30 น.	ทำความสะอาดรอบที่พัก	
07.00 น.	รับประทานอาหารเช้า	
08.00-10.00 น.	ทำการบ้าน, ฝึกซ้อมดนตรี, ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว	
10.00-11.00 น.	เรียนคำสอน	
11.00-12.00 น.	เข้าโบสถ์	
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-15.00 น.	ทำการบ้าน, ฝึกซ้อมดนตรี, ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว	
15.00 น.	รับประทานอาหารว่าง	
15.30-18.00 น.	ทำความสะอาดรอบที่พักและเล่นกีฬา	
18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น	
19.00-21.30 น.	ทำการบ้าน, ฝึกซ้อมดนตรี, ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว	
21.30 น.	เข้านอน	

8. โครงสร้างหลักสูตรแผนการเรียนอังกฤษ - ดนตรี (นักเรียนโครงการพิเศษ)

วิชาการปฏิบัติดนตรีสากลจัดอยู่ในกลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม

มัธยมศึกษาปีที่ 4

ศ31203 การปฏิบัติดนตรีสากล1	4 คาบ/สัปดาห์	2 หน่วยกิต
ศ31204 การปฏิบัติดนตรีสากล2	4 คาบ/สัปดาห์	2 หน่วยกิต

มัธยมศึกษาปีที่ 5

ศ32203 การปฏิบัติดนตรีสากล3	4 คาบ/สัปดาห์	2 หน่วยกิต
ศ32204 การปฏิบัติดนตรีสากล4	4 คาบ/สัปดาห์	2 หน่วยกิต

มัธยมศึกษาปีที่ 6

ศ33203 การปฏิบัติดนตรีสากล5	4 คาบ/สัปดาห์	2 หน่วยกิต
ศ33204 การปฏิบัติดนตรีสากล6	4 คาบ/สัปดาห์	2 หน่วยกิต

ตารางที่ 4 โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

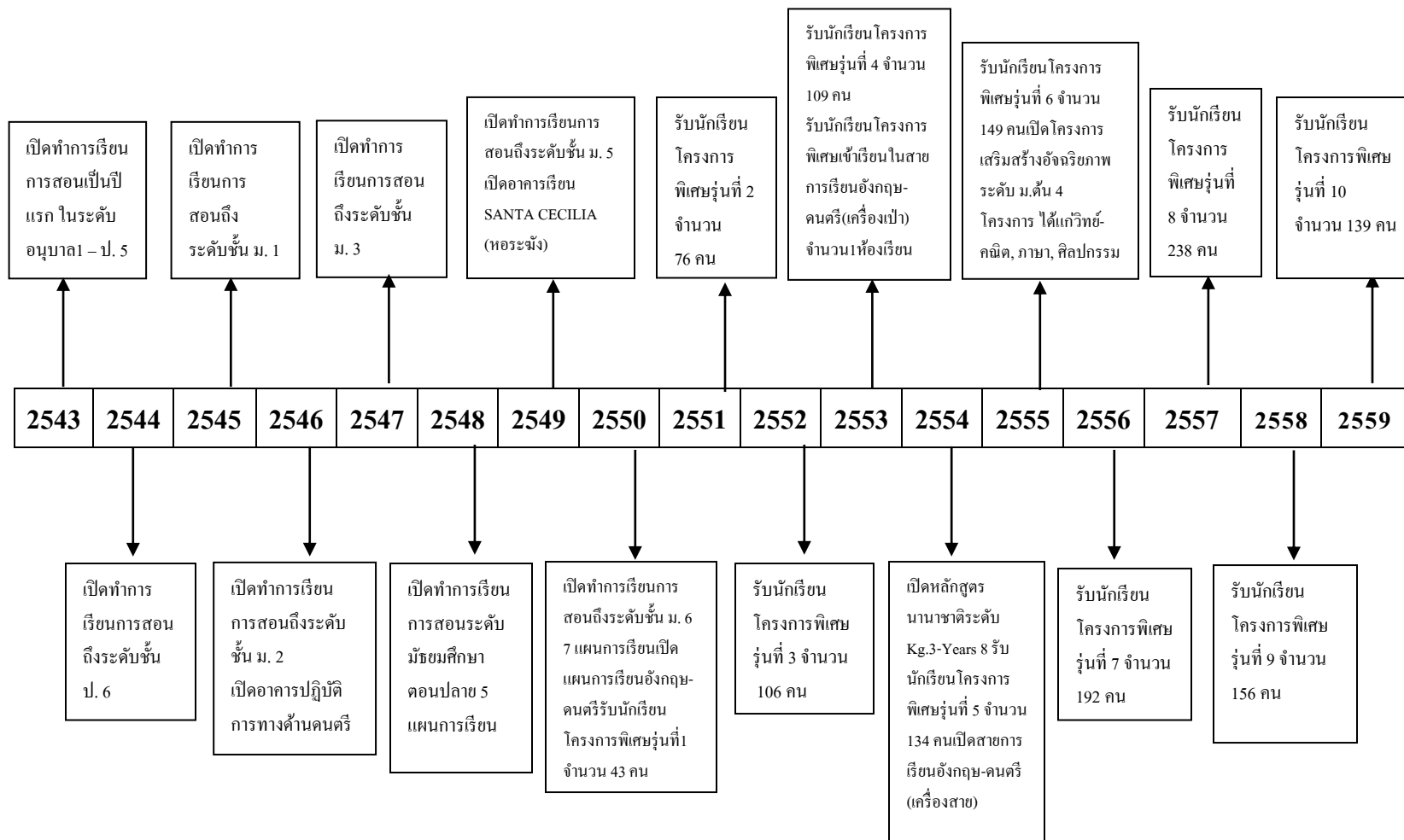
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
รายวิชา/กิจกรรม	เวลาเรียน	รายวิชา/กิจกรรม	เวลาเรียน
	(นก./ชม.)		(นก./ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน	7.0(280)	รายวิชาพื้นฐาน	7.0(280)
ท31101 ภาษาไทย	1.0(40)	ท31102 ภาษาไทย	1.0(40)
ค31101 คณิตศาสตร์	1.0(40)	ค31102 คณิตศาสตร์	1.0(40)
ว31101 วิทยาศาสตร์	1.0(40)	ว31102 วิทยาศาสตร์	1.0(40)
ส31101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1.0(40)	ส31103 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1.0(40)
ส31102 ประวัติศาสตร์	0.5(20)	ส31104 ประวัติศาสตร์	0.5(20)
พ31101 สุขศึกษาและพลศึกษา	0.5(20)	พ31102 สุขศึกษาและพลศึกษา	0.5(20)
ศ31101 ศิลปะ	0.5(20)	ศ31102 ศิลปะ	0.5(20)
ง31101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	0.5(20)	ง31102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	0.5(20)
อ31101 ภาษาอังกฤษ	1.0(40)	อ31102 ภาษาอังกฤษ	1.0(40)
รายวิชาเพิ่มเติม	8.5(340)	รายวิชาเพิ่มเติม	9.0(360)
		ส30231 หน้าที่พลเมือง1	0.5(20)
พ31201 วอลเลย์บอล	0.5(20)	พ31202 บาสเกตบอล	0.5(20)
ง30201 การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์1	0.5(20)	ง30202 การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์2	0.5(20)
ศ31201 ทฤษฎีดนตรีสากล1	1.0(40)	ศ31202 ทฤษฎีดนตรีสากล2	1.0(40)
ศ31203 การปฏิบัติดนตรีสากล1	2.0(80)	ศ31204 การปฏิบัติดนตรีสากล2	2.0(80)
ศ31207 ประวัติดนตรีตะวันตก1	1.0(40)	ศ31208 ประวัติดนตรีตะวันตก2	1.0(40)
ศ31209 ขบร้องประสานเสียง1และโซล ทักยะ1	1.0(40)	ศ312010 ขบร้องประสานเสียง2และโซล ทักยะ2	1.0(40)
อ30201 ภาษาอังกฤษเสริมทักยะ1	1.0(40)	อ30201 ภาษาอังกฤษเสริมทักยะ2	1.0(40)
อ31205 ภาษาอังกฤษเพื่อการฟัง-พูด1	1.5(60)	อ31205 ภาษาอังกฤษเพื่อการฟัง-พูด2	1.5(60)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60
กิจกรรมแนะแนว	20	กิจกรรมแนะแนว	20
กิจกรรมชุมชน	20	กิจกรรมชุมชน	20
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	20	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	20
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	15.5(680)	รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	16.0(700)

ตารางที่ 5 โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
รายวิชา/กิจกรรม	เวลาเรียน	รายวิชา/กิจกรรม	เวลาเรียน
	(นก./ชม.)		(นก./ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน	7.0(280)	รายวิชาพื้นฐาน	7.0(280)
ท32101 ภาษาไทย	1.0(40)	ท32102 ภาษาไทย	1.0(40)
ค32101 คณิตศาสตร์	1.0(40)	ค32102 คณิตศาสตร์	1.0(40)
ว32101 วิทยาศาสตร์	1.0(40)	ว32102 วิทยาศาสตร์	1.0(40)
ส32101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1.0(40)	ส32103 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1.0(40)
ส32102 ประวัติศาสตร์	0.5(20)	ส32104 ประวัติศาสตร์	0.5(20)
พ32101 สุขศึกษาและพลศึกษา	0.5(20)	พ32102 สุขศึกษาและพลศึกษา	0.5(20)
ศ32101 ศิลปะ	0.5(20)	ศ32102 ศิลปะ	0.5(20)
ง32101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	0.5(20)	ง32102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	0.5(20)
อ32101 ภาษาอังกฤษ	1.0(40)	อ32102 ภาษาอังกฤษ	1.0(40)
รายวิชาเพิ่มเติม	9.0(360)	รายวิชาเพิ่มเติม	9.0(360)
ส30232 หน้าที่พลเมือง2	0.5(20)	ส30233 หน้าที่พลเมือง3	0.5(20)
พ32203 แบดมินตัน	0.5(20)	พ32204 ซอฟท์บอล	0.5(20)
ง30245 เทคโนโลยีสารสนเทศ1	0.5(20)	ง30246 เทคโนโลยีสารสนเทศ2	0.5(20)
ศ32201 ทฤษฎีดนตรีสากล3	1.0(40)	ศ32202 ทฤษฎีดนตรีสากล4	1.0(40)
ศ32203 การปฏิบัติดนตรีสากล3	2.0(80)	ศ32204 การปฏิบัติดนตรีสากล4	2.0(80)
ศ32205 การรวมวง1	1.0(40)	ศ32206 การรวมวง2	1.0(40)
ศ32207 ประวัติดนตรีตะวันตก3	1.0(40)	ศ32208 ประวัติดนตรีตะวันตก4	1.0(40)
อ30203 ภาษาอังกฤษเสริมทักษะ3	1.0(40)	อ30204 ภาษาอังกฤษเสริมทักษะ4	1.0(40)
อ32203 ภาษาอังกฤษเพื่อการฟัง-พูด3	1.5(60)	อ32204 ภาษาอังกฤษเพื่อการฟัง-พูด4	1.5(60)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60
กิจกรรมแนะแนว	20	กิจกรรมแนะแนว	20
กิจกรรมชุมชน	20	กิจกรรมชุมชน	20
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	20	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	20
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	16.0(700)	รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	16.0(700)

ตารางที่ 6 โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
รายวิชา/กิจกรรม	เวลาเรียน	รายวิชา/กิจกรรม	เวลาเรียน
	(นค./ชม.)		(นค./ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน	6.5(260)	รายวิชาพื้นฐาน	6.5(260)
ท33101 ภาษาไทย	1.0(40)	ท33102 ภาษาไทย	1.0(40)
ค33101 คณิตศาสตร์	1.0(40)	ค33102 คณิตศาสตร์	1.0(40)
ว33101 วิทยาศาสตร์	1.0(40)	ว33102 วิทยาศาสตร์	1.0(40)
ส33101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1.0(40)	ส33103 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1.0(40)
พ33101 สุขศึกษาและพลศึกษา	0.5(20)	พ33102 สุขศึกษาและพลศึกษา	0.5(20)
ศ33101 ศิลปะ	0.5(20)	ศ33102 ศิลปะ	0.5(20)
ง33101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	0.5(20)	ง33102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	0.5(20)
อ33101 ภาษาอังกฤษ	1.0(40)	อ33102 ภาษาอังกฤษ	1.0(40)
รายวิชาเพิ่มเติม	9.5(380)	รายวิชาเพิ่มเติม	9.5(380)
ส33203 อาเซียนศึกษา	0.5(20)	ส30234 หน้าที่พลเมือง4	0.5(20)
พ32205 ฟุตบอล	0.5(20)	พ32206 แฟล็กฟุตบอล	0.5(20)
ง30247 การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์1	0.5(20)	ง30247 การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์2	0.5(20)
ศ33201 ทฤษฎีดนตรีสากล5	1.0(40)	ศ32202 ทฤษฎีดนตรีสากล6	1.0(40)
ศ33203 การปฏิบัติดนตรีสากล5	2.0(80)	ศ33204 การปฏิบัติดนตรีสากล6	2.0(80)
ศ33207 ประวัติดนตรีตะวันตก5	1.0(40)	ศ33208 ประวัติดนตรีตะวันตก6	1.0(40)
ศ33210 คอมพิวเตอร์ช่วยงานดนตรี1	0.5(20)	ศ33211 คอมพิวเตอร์ช่วยงานดนตรี2	0.5(20)
ศ33212 เครื่องมือโทและโซคัทักยะ	1.0(40)	ศ33213 เครื่องมือโทและโซคัทักยะ	1.0(40)
อ30205 ภาษาอังกฤษเสริมทักษะ5	1.0(40)	อ30206 ภาษาอังกฤษเสริมทักษะ6	1.0(40)
อ3303 ภาษาอังกฤษเพื่อการฟัง-พูด5	1.5(60)	อ33204 ภาษาอังกฤษเพื่อการฟัง-พูด6	1.5(60)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60
กิจกรรมแนะแนว	20	กิจกรรมแนะแนว	20
กิจกรรมชุมชน	20	กิจกรรมชุมชน	20
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	20	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	20
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	16.0(700)	รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	16.0(700)

ภาพที่ 5 แผนผังแสดงการพัฒนาของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เทคนิคการสอนไวโอลินของ รศ.ดร. โกวิทช์ ชันชศิริ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคนิคการสอนไวโอลินของ รศ.ดร. โกวิทช์ ชันชศิริ จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการสอนพบว่า แนวการสอนของ รศ.ดร. โกวิทช์ ชันชศิริ ยึดหลักการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้ตำรา และแบบฝึกให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน มีการวางหลักการสอนอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจาก ชี้นำเสนอ ชี้นการสอน ชี้นสรุปการสอน และชี้นการประเมินผล อีกทั้งมีการสอนให้นักเรียนมีการแตกฉานองค์ความรู้ทางดนตรีด้วย อีกทั้งยังให้ความสำคัญและใช้เวลากับการฝึกสอดประสานควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติดนตรี และการเรียนทฤษฎีดนตรีสากล และการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยส่งผลดีต่อนักเรียนอย่างยิ่ง

ต่อพงศ์ อุตระพงศ์ (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ สภาพการเรียนการสอน ปัญหาและอุปสรรค ในการเรียนการสอนวิชาดนตรีปฏิบัติ กีตาร์คลาสสิก ในมหาวิทยาลัยทักษิณ การวิจัยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สัมภาษณ์แบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม อาจารย์หัวหน้าสาขา อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกและอาจารย์สอนปฏิบัติเครื่องมือนอกอื่น ๆ คน และนักศึกษาวิชาเอกชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่4 และนักศึกษาวิชาโท ชั้นปีที่ 3 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 19 คน ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร วิชาปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกมีในรายวิชาทักษะดนตรี 1-8 กำหนดการเรียนการสอนปฏิบัติแบบกลุ่ม ด้านผู้สอนจบการศึกษาระดับปริญญาโทและมีประสบการณ์ในการแสดงดนตรีและการสอนดนตรี ด้านผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางดนตรีต่างกัน นักศึกษาเครื่องมือนอกส่วนใหญ่ทำการฝึกกีตาร์คลาสสิกเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ก่อนเข้าศึกษาต่อ นักศึกษาวิชาโทส่วนใหญ่มีพื้นฐานในการจับคอร์ด นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการฝึกซ้อมเท่าที่ควร การจัดการเรียนการสอนกำหนดเป็นแบบกลุ่มแต่อาจารย์ใช้ทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม อาจารย์เป็นผู้กำหนดบทเพลงสำหรับนักศึกษาแต่ละคน การจัดกิจกรรมกีตาร์คลาสสิกมีจำนวนน้อย สื่อการเรียนการสอน กีตาร์คลาสสิกที่ใช้ยังมีคุณภาพเสียงที่ไม่ดีนัก ขนาดของห้องเรียนเหมาะกับการเรียนเดี่ยวมากกว่าการเรียนกลุ่ม มีการวัดผลทอมละ 2 ครั้งและใช้เกณฑ์การประเมินแบบอิงเกณฑ์

ปัญหาและอุปสรรค ด้านหลักสูตร การเรียนแบบกลุ่มยังไม่มีความเหมาะสมกับการเรียนในระดับสูง ด้านผู้เรียนนักศึกษายังซ้อมน้อยเนื่องจากมีปัญหาเรื่องการแบ่งเวลา มีการจัดกิจกรรมกีตาร์คลาสสิกที่น้อยเกินไป นักศึกษาใช้กีตาร์คลาสสิกที่ยังมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร และการวัดผลไม่มีการกำหนดมาตรฐานของเพลงที่ใช้สอบในแต่ละชั้นปี

ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียน ไวโอลิน โดยปัจจัยที่ศึกษาได้แก่สภาพแวดล้อมทางบ้านและแรงจูงใจทางบ้าน การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากร คือ นักเรียนไวโอลินที่ศึกษากับผู้วิจัยจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 แบบ คือ (1) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนไวโอลิน (2) แบบสัมภาษณ์นักเรียน และ (3) แบบสอบถามผู้ปกครอง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์นักเรียนและแบบสอบถามผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางบ้านที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนไวโอลินได้ดี คือ ลักษณะของเครื่องดนตรีที่ดีที่นักเรียนใช้ ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกซ้อม การมีสื่อทางโสตทัศนที่เอื้อหนุนต่อการเรียนไวโอลิน อุปกรณ์การเรียนไวโอลิน การฝึกซ้อมที่บ้าน และบรรยากาศภายในครอบครัวที่ช่วยในการเรียนไวโอลิน ส่วนปัจจัยทางด้านแรงจูงใจในการเรียนไวโอลินจากทางบ้านที่ดี คือ การมีผู้ปกครองหรือญาติพี่น้องในบ้านที่เล่นดนตรีได้ การฟังดนตรีและประเภทของบทเพลง การเข้าชมการแสดงดนตรี ความต้องการของนักเรียนในการเรียนดนตรีกับความสนใจในดนตรี และการเสริมแรงของผู้ปกครองที่ช่วยสนับสนุนการเรียน

เกษม รักษาเคน (2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา ตามหลักสูตรสถาบันราชภัฏ การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านเนื้อหาวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ อาจารย์และนักศึกษาให้ความสำคัญต่อการใช้ท่าพอด ลี้น นวม และการหมั่นดูแลรักษาความสะอาดเครื่องดนตรี การวางท่าทางปฏิบัติที่สวยงาม การบังคับกล้ามเนื้อระบบหายใจ ใบหน้า ปาก คาง การบังคับเสียง ลี้น ยาว ให้มีคุณภาพ แต่ไม่พิถีพิถันในการเรียกชื่อของชิ้นส่วนประกอบที่ถอดได้ว่าเป็นแบบแผน

ด้านจุดประสงค์รายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ อาจารย์และนักศึกษาให้ความสำคัญในกฎเกณฑ์และขั้นตอนการปฏิบัติเครื่องดนตรี ประเมินความสามารถและแปลความหมายจากเสียงดนตรีไปสู่อารมณ์ความรู้สึก รู้จักเชื่อมโยงและเลียนแบบการปฏิบัติได้ดี

ด้านสภาพการสอนและกิจกรรมการสอน อาจารย์ผู้สอนมีคุณลักษณะส่วนตัวดีแทบทุกด้าน มีความสามารถในการปฏิบัติดนตรี มีการสาธิตการสอน สอนจากง่ายไปหายาก นักศึกษามีวิธีการเรียนหลายทางเช่น ฝึกตามคำแนะนำของอาจารย์ในคาบสอน ฝึกตามลำพังและฝึกบรรเลงกลุ่มกับเพื่อน

ด้านสื่อการเรียนการสอน นอกเหนือจากเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ดนตรีแล้ว สื่อประเภทอื่น ๆ เช่น วิดีทัศน์ แผ่นภาพ แผนภูมิมีการนำมาใช้ในการเรียนการสอนน้อยมาก

ด้านการวัดผลประเมินผล อาจารย์กำหนดให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบปฏิบัติทุกระยะตลอดการเรียน แต่ไม่นิยมทดสอบใด ๆ ก่อนเริ่มเรียนวิชาเหล่านี้ ส่วนใหญ่มักเก็บคะแนนระหว่างภาคต่อปลายภาคเรียนเป็น 80:20

สุพจน์ บุคลธรวงศ์ (2540) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการสอนไวโอลินตามแนวการสอนของ ชูชาติ พิทักษากร สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ไม่ได้ศึกษาไวโอลินเป็นวิชาเอก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาแนวการสอนเนื้อหาการสอนไวโอลินของชูชูกิ แลงกี๋เปรียบเทียบกับชูชาติ พิทักษากร 2. พัฒนาชุดการสอนเรื่องไวโอลินตามแนวของ ชูชาติ พิทักษากร โดยใช้การวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต สาขาวิชาเอกดนตรีที่ไม่ได้ศึกษาไวโอลินเป็นวิชาเอก ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 11 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเรียนไวโอลินตามแนวของชูชาติ พิทักษากร แบบประเมินผลและเกณฑ์การให้คะแนนการเรียนภาคปฏิบัติ แบบประเมินผลและเกณฑ์การให้คะแนนเพลงมาตรฐาน grade 1 และ grade 2 ตามแนวของ Trinity College of Music (London) และแบบตรวจสอบความถูกต้องชุดการสอนเรื่องไวโอลินสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ผลการวิจัยพบว่า

แนวการสอนของชูชูกิ และชูชาติ พิทักษากร คล้ายกันโดยใช้ธรรมชาติของสรีระเป็นหลักมุ่งใช้สอนกับผู้ใหญ่ ใช้การยืดหยุ่นกล้ามเนื้อในการพัฒนาการเล่นไวโอลินให้ได้ผลดีมากยิ่งขึ้น โดยการสร้างชุดการสอนเรื่องไวโอลินตามแนวของชูชาติ พิทักษากร มีมาตรฐานดี นิสิตเห็นด้วยอย่างยิ่งกับวิธีการสอนไวโอลินของชูชาติ พิทักษากร ผลการวิเคราะห์แบบตรวจสอบความถูกต้องและสอดคล้องกันทั้งด้านจุดประสงค์ เนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอน ระยะเวลาในการทำกิจกรรม และการวัดการประเมินผล ซึ่งมีประโยชน์ในการนำไปใช้ในระดั้มากถึงมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนวิชาเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยมีระเบียบวิธีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

1. ผู้บริหาร จำนวน 4 ท่าน โดยคัดเลือกจากความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1.1 ผู้อำนวยการ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนผู้ซึ่งเป็นที่ปรึกษาและควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน 1 ท่าน

1.2 รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไปผู้ซึ่งประสานงานและควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน 1 ท่าน

1.3 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรมผู้ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมทั้งหมดในโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน 1 ท่าน

1.4 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรมดนตรีผู้ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลจัดการเรียนการสอนดนตรีและการจัดกิจกรรมดนตรีในโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน 1 ท่าน

2. ครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล จำนวน 4 ท่าน ได้แก่

2.1 ครูผู้สอนไวโอลิน 1 ท่าน

2.2 ครูผู้สอนวิโอลา 1 ท่าน

2.3 ครูผู้สอนเชลโล 1 ท่าน

2.4 ครูผู้สอนคัมเบิลเบส 1 ท่าน

3. นักเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลในปีการศึกษา 2559 จำนวน 12 คน ได้แก่
 - 3.1 นักเรียนเครื่องมือเอกไวโอลินชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับชั้นละ 1 คน
 - 3.2 นักเรียนเครื่องมือเอกไวโอลาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับชั้นละ 1 คน
 - 3.3 นักเรียนเครื่องมือเอกเชลโลชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับชั้นละ 1 คน
 - 3.4 นักเรียนเครื่องมือเอกคัมเบิลเบสชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับชั้นละ 1 คน

ซึ่งทั้งหมดต้องเป็นนักเรียน โครงการพิเศษ และคัดเลือกจากนักเรียนที่มีความสามารถในการสื่อสารให้เข้าใจและมีความยินยอมในการให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ดังนี้

1. ผู้วิจัยร่างข้อคำถามขึ้นมาจากสาระสำคัญของการทบทวนวรรณกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยสร้างเป็นคำถามที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยโครงสร้างคำถามจะแบ่งออกเป็น

1.1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1.2 คำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านหลักสูตร
- ด้านผู้สอนและผู้เรียน
- ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่
- ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีการ IOC

3. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) (ไพศาล วรรคำ, 2556, น.268-269)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
	ΣR	แทน	คะแนนระดับความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินในแต่ละข้อ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น

4. จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งสูงกว่าระดับความสอดคล้องที่กำหนดว่ายอมรับได้ และผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมารวบรวมและปรับแก้ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านทฤษฎีต่าง ๆ ข้อมูลทางวิชาการจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ วารสาร บทความต่าง ๆ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน

2.1 ทำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล จากนั้นนัดหมายวันเวลาที่เข้าเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล แล้วลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามแผนที่กำหนดไว้

2.2 ผู้วิจัยทำการลงพื้นที่เพื่อทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participate Observation) ให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่าง ๆ สอดคล้องและเกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2.3 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างโดยกำหนดคำถามให้ครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ โดยในการสัมภาษณ์นั้นจะทำการสัมภาษณ์จนกว่าจะไม่พบข้อสงสัย หรือที่เรียกว่าข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation) จึงหยุดการสัมภาษณ์ โดยในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้การจดบันทึกสรุปประเด็นสำคัญและข้อมูลอื่น ๆ เช่น ท่าทาง น้ำเสียงของผู้ให้ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลทั้งจากการบันทึกเสียงและการจดบันทึก ข้อมูลจะถูกนำมาถอดเทปและบันทึกเพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน หรือไม่ชัดเจนเพียงพอ เพื่อนำไปสัมภาษณ์หรือหาข้อมูลอีกครั้ง จากนั้นนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกและการบันทึกเสียงมาทบทวนและวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลที่ได้มา
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และกำหนดประเด็นเนื้อหา
3. นำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้
4. นำเสนอข้อมูล โดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์เป็นหลัก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล กรณีศึกษา นักเรียนโครงการพิเศษโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ด้านคือ

ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร

ด้านที่ 2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน

ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ด้านที่ 4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน มี 3 ส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เนื่องจาก ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับทิศทางที่ผู้บริหารกำหนดโดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ และนักเรียนผู้ซึ่งได้รับการพัฒนาจากการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดขึ้น นอกจากนี้ในการคัดเลือกเข้าเรียนสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี พบว่าไม่มีการทดสอบวัดความรู้หรือความสามารถทางด้านดนตรี ในเบื้องต้นจะเป็นการสอบสัมภาษณ์ถึงความสนใจในสายการเรียนต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองเรียนในช่วงภาคฤดูร้อน ก่อนที่จะเลือกแผนการเรียนที่สนใจอีกครั้งตอนเปิดภาคเรียน ซึ่งการเลือกเครื่องมือเอกล้วน ครูผู้สอนจะให้นักเรียนได้เลือกเองในเบื้องต้น แล้วครูพิจารณาความเหมาะสมของสรีระอีกครั้ง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์และสังเกตการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ของ นักเรียนโครงการพิเศษโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 คน ครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลจำนวน 4 คนและผู้บริหาร โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนจำนวน 4 คน

ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร

ผู้บริหาร

1. ทางโรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สาขาการเรียนอังกฤษ - ดนตรีไว้อย่างไร

- นักเรียนต้องมีพื้นฐานทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพราะคิดว่าพื้นฐานที่ดีจะทำให้นักเรียนสามารถต่อยอดเทคนิคต่าง ๆ ได้ดี พัฒนาได้อย่างยั่งยืนในอนาคต มีความรู้สามารถปฏิบัติได้ดี สามารถอ่านโน้ตและบรรเลงได้อย่างคล่องแคล่ว มีศักยภาพเพียงพอที่จะไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้

2. มีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชา การวางแผนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลหรือไม่ อย่างไร ใครเป็นผู้กำหนด

- ในการกำหนดจุดประสงค์รายวิชา และเนือหารายวิชานั้น ทางผู้บริหารและครูผู้สอน จะวางแผนร่วมกันว่าในโครงสร้างที่เราต้องการ เราจะสอนอย่างไรบ้าง เพื่อให้การเรียนการสอนในภาพรวมดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน โดยที่ทางโรงเรียนจะเปิดโอกาส ให้อิสระครูผู้สอน ได้เป็นผู้กำหนดเนือหาการเรียนการสอน เพราะเชื่อว่าครูผู้สอนเป็นผู้ใกล้ชิด และรู้จักสภาพของนักเรียนเป็นอย่างดี โดยที่ครูผู้สอนมีหน้าที่จัดทำกำหนดการสอนรายเทอมอย่างกว้าง ๆ เพื่อที่จะสามารถจัดเนือหาให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ และจัดทำบันทึกการสอนรายคาบที่ระบุเนือหาที่จะสอนในแต่ละคาบ เพื่อให้ผู้บริหารได้ติดตามพัฒนาการของผู้เรียนว่าตรงตามกำหนดการสอนที่วางไว้หรือไม่ ถือได้ว่าเป็นหลักสูตรเฉพาะกิจที่โรงเรียนสร้างขึ้น โดยคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ปัจจุบันหลักสูตรที่ใช้ในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สาขาการเรียนอังกฤษ - ดนตรีมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

- หลักสูตรที่ทางโรงเรียนใช้อยู่ในปัจจุบัน มีการปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา เพราะทางโรงเรียนยึดเอาความสามารถของผู้เรียนเป็นที่ตั้ง โดยปรับการเรียนการสอนให้เข้ากับความสามารถและปัญหาของนักเรียน ดังนั้นเราจึงเชื่อว่า เนือหาในหลักสูตรนี้จะเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนือหารายวิชาที่กำหนดขึ้นจะต้องมีการปรับปรุงทุกปี ซึ่งจริง ๆ แล้วปีหนึ่งปรับแค่ครั้งเดียวยังถือว่าสายไป เราควรจะไปทดสอบไปแล้วมาคุยกันเป็นระยะ ๆ เมื่อพบว่าการสอนในจุดใดจุดหนึ่งมีปัญหา ก็ควรจะแก้ไขทันที ไม่ปล่อยให้จบสิ้นปีการศึกษา

4. มีแนวโน้มการพัฒนาหรือแก้ไขในเรื่องใดบ้าง

- ทางโรงเรียนมุ่งมั่นในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียน และมุ่งเน้นพัฒนา ศักยภาพของนักเรียน โดยจะมีการปรึกษาหารือ พุดคุยรายละเอียดการเรียนการสอนกับครูอยู่เสมอ เพื่อดูแลและร่วมกันวางแผนการดำเนินการสอนที่เหมาะสมต่อไป ผู้บริหารท่านที่ 3 กล่าวว่าทาง โรงเรียนได้มีการปรึกษาหารือ และมุ่งมั่นในการพัฒนาแนวนโยบายให้ทันยุคทันสมัยมากขึ้น โดย มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้เหล่านี้ไปศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ โดยในอนาคตจะมีการ เชิญนักวิชาการ หรือวิทยากรด้านการศึกษาคณตรี หรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ เป็นแนวทางการ ศึกษาต่อเพื่อที่จะให้ทางโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนได้มีการเตรียมความพร้อมในการศึกษา ต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป

5. การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล มีจำนวนหน่วยกิต คาบเรียน เวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

- จำนวนหน่วยกิตในรายวิชาดนตรีปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม คือ 2 หน่วยกิต มีคาบ เรียนในวันอังคาร-วันศุกร์ วันละ 1 คาบ รวม 4 คาบต่อสัปดาห์ นอกจากนี้มีการจัดการเรียนการ สอนเพิ่มเติมให้แก่ักเรียนทุกวันจันทร์-วันศุกร์ในเวลา 15.30-16.30 น. เนื่องจากทางโรงเรียน เล็งเห็นว่าการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นเรื่องของทักษะ ควรจะให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนและ ฝึกซ้อมอย่างเต็มที่และสม่ำเสมอ

ครูผู้สอน

1. ในฐานะครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ท่านได้วางเป้าหมายและขอบเขตทางการ ศึกษาให้กับนักเรียนอย่างไร

- วิชาไวโอลินวางเป้าหมายไว้ให้นักเรียนเมื่อจบการศึกษาศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องสามารถเล่น Concerto ได้อย่างน้อย 1 บท หรือ เล่นบทเพลงในแบบเรียน Suzuki เล่มที่ 4 โดย สามารถปฏิบัติเทคนิคการใช้ Position ที่ 3 ได้ บันไดเสียง 3 octave

- วิชาไวโอลาวางเป้าหมายไว้ให้นักเรียนเมื่อจบการศึกษาศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องสามารถปฏิบัติ Scale และ Arpeggios 4 ชาร์ป 4 แฟลต ทั้งเมเจอร์และไมเนอร์ สามารถอ่าน โน้ต ปฏิบัติเทคนิคการใช้ Position ที่ 3 เล่นบทเพลงในแบบเรียน Suzuki เล่มที่ 3 โดยประมาณ

- วิชาเชลโลวางเป้าหมายขอบเขตทางการศึกษา สามารถปฏิบัติ Scale และ Arpeggios 4 ชาร์ป และ 4 แฟลต ทั้งเมเจอร์และไมเนอร์ เล่นบทเพลงในแบบเรียน Suzuki เล่มที่ 3 เล่น Cello Suite No.1 ได้ อ่านโน้ตแบบ Sight-Reading ได้บ้าง

- วิชาดับเบิลเบส เน้นปูพื้นฐานให้นักเรียนสามารถไปศึกษาต่อเนื่องในระดับอุดมศึกษาได้ โดยสามารถปฏิบัติ scale 4 ชาร์ป และ 4 แฟลต ทั้งเมเจอร์และไมเนอร์, แบบฝึกหัดของ Simadl 10 ข้อแรกขึ้นไป เพลงแสดงเดี่ยวต่างๆจากแบบเรียน Suzuki เล่มที่ 3

ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 ตารางสรุปเป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษา

เครื่องมือ	แบบเรียน	บันไดเสียง	เทคนิคอื่น ๆ
ไวโอลิน	Suzuki เล่ม 4	Scale Major, Minor + Arpeggios 3 Octave (4ชาร์ป 4แฟลต)	Position 3 เป็นอย่างน้อย
ไวโอลา	Suzuki เล่ม 3	Scale Major, Minor + Arpeggios 3 Octave (4ชาร์ป 4แฟลต)	Position 3 เป็นอย่างน้อย
เชลโล	Suzuki เล่ม 3	Scale Major, Minor + Arpeggios 2 Octave (4ชาร์ป 4แฟลต)	Position 4 เป็นอย่างน้อย
ดับเบิลเบส	Suzuki เล่ม 3	Scale Major, Minor + Arpeggios 2 Octave (4ชาร์ป 4แฟลต)	แบบฝึกหัด Simadl 10 ข้อแรก ขึ้นไป

2. มีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชาการวางแผนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลหรือไม่ อย่างไร ใครเป็นผู้กำหนด

- ในการกำหนดจุดประสงค์รายวิชา ผู้สอนเป็นผู้กำหนดเอง โดยวางจุดประสงค์ในแต่ละชั้นปีไว้กว้าง ๆ แล้วปรับรายละเอียดบทเรียน และแบบฝึกหัดเพิ่มเติมต่าง ๆ ตามความแตกต่างและพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละบุคคล

3. รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลเป็นอย่างไร และเหตุผลที่เลือกใช้การเรียนการสอนดังกล่าวเพราะอะไร

- รูปแบบการสอนวิชาดนตรีปฏิบัติ จะเป็นการสอนกลุ่มใหญ่ในช่วงแรกที่นักเรียนเริ่มเรียนพื้นฐานการจับเครื่องดนตรี การสีสายเปล่า จากนั้นเมื่อนักเรียนเริ่มปฏิบัติเพลงและเริ่มมีความแตกต่างกันทางพัฒนาการในการเรียนจะเริ่มการเรียนแบบกลุ่มย่อยและเป็นรายบุคคล ขั้นตอนการเรียนการสอนครูผู้สอนอธิบายลักษณะของเพลง รายละเอียดที่อยู่ในบทเรียนและสาธิตให้นักเรียนดู จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติตามเป็นวรรคสั้น ๆ โดยครูตรวจดูความถูกต้อง ให้คำแนะนำในการฝึกซ้อม ให้เวลาฝึกซ้อม โดยครูจะคอยสังเกตความถูกต้องระหว่างการฝึกซ้อมอยู่เสมอ ถ้าหากนักเรียนปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือติดขัดในจุดใด ครูจะแก้ไขให้เป็นรายบุคคล ทั้งนี้ในการสอนแต่ละครั้งจะประกอบไปด้วยเนื้อหาหลัก ๆ 3 ส่วน คือ บันไดเสียง แบบฝึกหัดเทคนิค และบทเพลง

4. ท่านได้แบ่งเนื้อหาในการสอนในแต่ละระดับชั้นไว้อย่างไร และที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- เนื้อหาในแต่ละระดับจะแบ่งคร่าว ๆ ดังนี้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนจะเรียนพื้นฐานท่าทางในการจับเครื่องดนตรี การสีสายเปล่า การกดนิ้วใน position ที่ 1 การใช้คันชักแบบ Détaché

และ Legato ซึ่งในการเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 นี้ค่อนข้างใช้เวลาแต่ละบทเรียนมาก เนื่องจากต้องการให้นักเรียนมีพื้นฐานที่ถูกต้องที่สุด เนื่องจากครูเชื่อว่า ถ้าพื้นฐานไม่ดีพอก็จะไม่สามารถพัฒนาเทคนิคอื่นได้ พอถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เริ่มจะเริ่ม Suzuki เล่ม 2 และเล่ม 3 การใช้ Position 3 การใช้คันชักแบบ Slur, Spiccato บันไดเสียงต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบทเพลง พอถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะเริ่มการใช้ position 3 มากขึ้น และเริ่ม Suzuki เล่ม 3 โดยพยายามให้ได้เริ่มเล่น Concerto ในเทอม 2 ที่ผ่านมานักเรียนส่วนใหญ่จะเล่นมาถึง Suzuki เล่ม 4 ตามที่กำหนดไว้แต่มีบางส่วนที่เล่นได้แค่เพียง Suzuki เล่ม 3 เนื่องจากปฏิบัติไม่ได้ในบางเทคนิค จึงทำให้ต้องใช้เวลากแก้ปัญหาในจุดนั้น ในส่วนของวิชาเซลล์โลตั้งเป้าหมายไว้ถึงแบบเรียน Suzuki เล่ม 3 ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จะสามารถปฏิบัติได้ตามที่กำหนดไว้ โดยจะมีการเพิ่มเติมการปฏิบัติบันไดเสียงแบบฝึกหัดตามเพลง และปัญหาของบุคคล และนักเรียนบางส่วนสามารถปฏิบัติได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ในส่วนของวิชาดับเบิลเบสจะแบ่งเนื้อหาเป็น ระดับชั้น ม.4 จะเริ่มเรียนตั้งแต่การส่ายเปล่าจนกระทั่งถึงแบบฝึกหัดใน Position ที่ 3 และบทเพลงในแบบเรียน Suzuki เล่มที่ 1 เมื่อถึงระดับชั้น ม.5 จะเริ่มเรียน แบบฝึกหัดใน position ที่ 4 ถึง 6 และบทเพลงในแบบเรียน Suzuki เล่มที่ 2 ส่วนในระดับชั้น ม.6 จะเริ่มเรียน แบบฝึกหัดใน position ที่ 7 และบทเพลงในแบบเรียน Suzuki เล่มที่ 3 ที่ผ่านมานักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

5. ท่านมีเทคนิคในการสอนอย่างไรเพื่อให้นักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

- เทคนิคการสอน พยายามจัดกลุ่มนักเรียนให้ใกล้เคียงกันมากที่สุด ถึงแม้จะเน้นการพัฒนา นักเรียนเป็นรายบุคคล แต่ก็อยากให้นักเรียนได้มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้ได้ทันเพื่อน ๆ ด้วย มิเช่นนั้นนักเรียนจะไม่มี ความพยายามที่จะผลักดันตนเอง และจะทำให้การเรียนการสอนไม่เต็มประสิทธิภาพ พยายามกระตุ้นให้นักเรียนฝึกซ้อมอย่างถูกต้องและพยายามที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะครูผู้สอนดับเบิลเบสจะมีการทดสอบระหว่างเรียนในทุกหัวข้อที่สอนเพื่อเช็ค รายละเอียด และเพื่อให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ

6. แบบเรียนแบบฝึกหัด หรือบทเพลงที่ใช้ในการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง และใช้เกณฑ์ใดในการคัดเลือกนำมาใช้

- ครูไวโอลินใช้แบบเรียน Suzuki เป็นหลัก แต่มีการใช้แบบฝึกหัดอื่น ๆ ประกอบการสอนด้วย เช่น Wohlfahrt, Schradieck, Sitt, Kayser โดยจะเลือกใช้แค่บางบทเท่านั้น พิจารณาจากความเชื่อมโยงกับบทเพลงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น เช่นความแข็งแรงของนิ้ว ความเพี้ยน และรูปทรงของมือซ้าย เป็นต้น

- ครูวิโอลาใช้แบบเรียน Suzuki เป็นหลัก แต่มีการใช้แบบฝึกอื่น ๆ ประกอบการสอนด้วย เช่น Schradieck, Kayser โดยจะเลือกใช้แค่บางบทเท่านั้น พิจารณาจากความเชื่อมโยงกับบทเพลง หรือปัญหาที่เกิดขึ้น เช่นความแข็งแรงของนิ้ว ความเพี้ยน เป็นต้น

- ครูเซลโลใช้แบบเรียน Suzuki แบบฝึกหัดของ LOUIS R. FEUILLARD Daily Exercises for Cello เบอร์ 9 เป็นหลัก

- ครูคับบีเซลโลจะใช้ตำราของ Franz Simandl ชื่อหนังสือ New Method for the Double Bass และ 30 ETUDES FOR THE STRING BASS เป็นหลัก เพราะเป็นแบบเรียนที่ปูพื้นฐานมาตั้งแต่ Position ที่ 1-7 ได้อย่างครบถ้วน ครอบคลุม ส่วนหนังสือ Suzuki จะใช้เสริมในส่วนของบทเพลงเท่านั้น

- ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าครูผู้สอน ไวโอลิน วิโอลา เซลโล เลือกใช้แบบเรียนของ Suzuki เป็นหลักเนื่องจากมีความเห็นตรงกันว่า บทเพลงในแบบเรียนนี้ มีความไพเราะ คำนึง และจัดลำดับจากง่ายไปหายากอย่างเป็นลำดับ โดยในแต่ละบทเพลงจะสอดแทรกเทคนิคต่าง ๆ ไปด้วย

ตารางที่ 8 ตารางแบบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

เครื่องดนตรี	แบบฝึกหลัก	เกณฑ์ในการนำมาใช้	แบบฝึกเสริม	เกณฑ์ในการนำมาใช้	การวัดและประเมินผล
Violin	- Suzuki Violin School	-นักเรียนจะได้เรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ ผ่านบทเพลงที่มีความไพเราะ และคุ้นหู -เป็นแบบเรียนที่จัดลำดับความง่ายไปสู่ยากอย่างเป็นขั้นตอน	- Wohlfahrt Sixty Studies Op.45 Book1 - Schradieck The School of Violin Technics - Sitt - Kayser Elementary and progressive Studies Op.20	- เน้นการฝึกความแข็งแรงของนิ้ว - ตำแหน่งการวางนิ้ว และความตรงของเสียง - ความสัมพันธ์ของมือซ้ายและแขนขวา - โน้ตไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย จำง่าย	ครูผู้สอนพิจารณาจาก - ความตรงของระดับเสียงและจังหวะ - ความคล่องแคล่วและต่อเนื่องในการปฏิบัติ - มีความไพเราะและสุนทรีย์ของบทเพลง - พัฒนาการโดยรวม
Viola	- Suzuki Violin School	-นักเรียนจะได้เรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ ผ่านบทเพลงที่มีความไพเราะ และคุ้นหู -เป็นแบบเรียนที่จัดลำดับความง่ายไปสู่ยากอย่างเป็นขั้นตอน	- Schradieck School of Viola Technique - Kayser	- เน้นการฝึกความแข็งแรงของนิ้ว - ตำแหน่งการวางนิ้ว และความตรงของเสียง - ความสัมพันธ์ของมือซ้ายและแขนขวา - โน้ตไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย จำง่าย	- ความเข้าใจในการฝึกซ้อม
Cello	- Suzuki Cello School	-นักเรียนจะได้เรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ ผ่านบทเพลงที่มีความไพเราะ และคุ้นหู -เป็นแบบเรียนที่จัดลำดับความง่ายไปสู่ยากอย่างเป็นขั้นตอน	- Louis R.Feuillard Daily Exercise for Cello (บทที่9)	- เน้นการฝึกความแข็งแรงของนิ้ว - การวางนิ้วใน Position ต่าง ๆ - รูปแบบโน้ตจำง่าย สะดวกต่อการฝึกซ้อม	
Double Bass	- Franz Simandl “New Method for the Double Bass”	- เป็นแบบเรียนที่มุ่งสอนพื้นฐานของการเรียนอย่างเป็นขั้นตอน	- Suzuki Double Bass School - 30 Etudes for the string Bass	- เลือกใช้บทเพลงที่ตรงตามเทคนิคที่กำลังเรียนอยู่ เพื่อฝึกการนำเทคนิคไปใช้ และเรียนรู้ในด้านอารมณ์ของบทเพลง - แบบเรียน 30 Etudes for the string Bass ใช้ในนักเรียนชั้น ม.6 เท่านั้น	

7. การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีจำนวนหน่วยกิต คาบเรียน เวลาเรียนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

- วิชาดนตรีปฏิบัติมี 2 หน่วยกิต โดยกำหนดเวลาเรียนตามตาราง 4 คาบต่อสัปดาห์ แต่มีการเพิ่มเวลาเรียนในคาบเรียนพิเศษ 15.20-16.30 ในทุก ๆ วัน แต่ตารางเรียนของทุกคนพร้อมกันทั้งหมด ทำให้สอนไม่ทัน แม้จะมีการเพิ่มเวลาเรียนแล้วก็ตาม เนื่องจากการเรียนดนตรีปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นการเรียนการสอนรายบุคคล การที่นักเรียนทุกคนมาพร้อม ๆ กันทำให้มีปัญหาในการจัดสรรเวลา การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาเป็นไปตามตามความสามารถของนักเรียน

8. ท่านคิดว่าปัจจุบันหลักสูตรวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลของทางโรงเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่ และควรเพิ่มเติมในเรื่องใด

- หลักสูตรในปัจจุบันคิดว่าเนื่องจากครูมีอิสระในการจัดการเรียนการสอน ทำให้บางครั้งอาจมีความยืดหยุ่นมากจนทำให้นักเรียนไม่เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควร นอกจากนี้ควรเพิ่มเติมและปรับปรุงในส่วนของ การจัดสรรเวลาเรียนให้มีความสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน ควรกำหนดเวลาเรียนหรือคาบเรียนแยกตามระดับชั้นเพื่อที่จะทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้อย่างเต็มที่

นักเรียน

1. หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันมีจำนวนหน่วยกิต คาบเรียน เวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

- มีจำนวนหน่วยกิต 2 หน่วยกิต เวลาเรียน 4 คาบต่อสัปดาห์ ไม่รวมคาบเรียนพิเศษในทุก ๆ วัน วันละ 1 ชั่วโมง นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดว่าเวลาเรียนเหมาะสมดีแล้ว นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดว่าเวลาเรียนค่อนข้างเหมาะสมดีแต่ถ้าเพิ่มก็จะดีมาก นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดว่าเวลาเรียนน้อยเกินไป เนื่องจากในระดับชั้น ม.6 เพลงยากขึ้น มีเทคนิคที่ต้องซ้อมมากขึ้น จึงต้องการเพิ่มเวลาเรียนและฝึกซ้อม

2. ในเนื้อหาวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ครูผู้สอนได้จัดเนื้อหาการเรียนอย่างไร ใช้แบบเรียนหรือแบบฝึกหัดอะไร บทเพลงอะไร มีความเหมาะสมและพึงพอใจหรือไม่

- วิชาไวโอลินเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นเรื่องของการจับเครื่องดนตรี การสีสาย เปลา และเพลงในแบบเรียน Suzuki ซึ่งมีรายละเอียดที่ต้องระวังมากมาย ในช่วงแรกรู้สึกว่าการค่อนข้างยาก แต่เมื่อฝึกซ้อมก็สามารถปฏิบัติได้ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปัจจุบันเรียนถึง Suzuki เล่ม 2 มีการเรียนบันไดเสียงมากขึ้น และใช้แบบฝึกหัดเพิ่มเติม ของ Wohlfahrt และ Schradieck ซึ่งในส่วนของเพลงรู้สึกว่าจะมีความยากพอสมควร ในส่วนของแบบฝึกหัดรู้สึกว่าจะเวลาฝึกซ้อมไม่ค่อยมี

แรงจูงใจเนื่องจากไม่ไพเราะ ฟังไม่เป็นเพลงในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันเรียนถึง Suzuki เล่ม 4 และใช้แบบฝึกหัดของ Schradieck, Sitt, Kayser มีการเรียนเทคนิคต่าง ๆ มากขึ้นในระยะหลัง ไม่ว่าจะเป็น ซึ่งคิดว่าเนื้อหาในระดับ ม.5 และ ม.6 นี้ค่อนข้างยาก

- วิชาไวโอลานเนื้อหาการเรียนในช่วงเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นการจับค้ำชกและเครื่องดนตรีที่รู้สึกว่ายากจนท้อแท้ แต่พอเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องก็ทำให้รู้สึกดีขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเล่นได้เป็นเพลงแล้ว เนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จะเริ่มเรียน Suzuki เล่มที่ 2 บันไดเสียงต่าง ๆ และ Position 2 และ 3 โดยมีการเสริมแบบฝึกหัดของ Schradieck ซึ่งคิดว่าเหมาะสมดี เนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะเรียน Suzuki เล่ม 3 และ เล่ม 4 การใช้ Position 2 และ 3 บันไดเสียงต่าง ๆ มีแบบฝึกหัด Schradieck ที่ใช้ฝึกมาตั้งแต่ ม.5 แต่มีการเพิ่มข้อย่อยมากขึ้น เปลี่ยนรูปแบบค้ำชกเป็น Slur

- วิชาซอลโลเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นการจับเครื่อง จับค้ำชก การส่ายเปล่า ซึ่งใช้เวลาในการเรียนนานกว่าจะได้เริ่มเล่นเพลง ในช่วงแรกรู้สึกเบื่อหน่ายมาก แต่เมื่อเริ่มเรียนเพลงก็สนุกมากขึ้น เนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เริ่มเรียนเพลงในหนังสือ Suzuki เล่ม 2 มีการเรียนบันไดเสียง แบบฝึกหัดเพิ่มเติม โดยใช้แบบฝึกหัดของ LOUIS R. FEUILLARD เบอร์ 9 เนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะเรียนบทเพลงจากแบบเรียน Suzuki เล่ม 2 และ 3 มีการเรียนบันไดเสียงมากขึ้น เรียนแบบฝึกหัด LOUIS R. FEUILLARD

- วิชาดับเบิลเบสเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จะเริ่มเรียนตั้งแต่การจับค้ำชก การจับเครื่องดนตรีท่าทางลักษณะการยืน นั่ง จากนั้นจะเป็นการเริ่มสีใน Half Position โดยใช้แบบเรียนของ Franz Simandl ชื่อ New Method for the Double Bass และ 30 ETUDES FOR THE STRING BASS เนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จะเป็นการเรียนแบบฝึกหัด Franz Simandl ซึ่งเป็นการเพิ่ม Position และมีการเรียนเรื่องบันไดเสียงด้วย ในส่วนของเพลงจะเป็นเพลงจากแบบเรียน Suzuki เนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรียนเพลงในแบบเรียน Suzuki เล่ม 3 แบบฝึกหัดของ Franz Simandl ซึ่งเป็นการเรียนถึง Position ที่ 7

3. เนื้อหาที่เรียนเป็นอย่างไร มีความต่อเนื่องหรือไม่

- เนื้อหามีความต่อเนื่อง โดยเริ่มจากพื้นฐานที่มีความละเอียดมาก ไปมาเพลงที่มีความยากมากขึ้นมีเทคนิคใหม่ ๆ มีรายละเอียดของการบรรเลงมากขึ้น ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื้อหาในการเรียนมีรายละเอียดที่ต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ แต่ครูก็เอาใจใส่และให้คำแนะนำดีมาก

ด้านที่ 2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน

ผู้บริหาร

1. ครูผู้สอนเครื่องสายสากลที่ดีในความคิดของท่านควรมีลักษณะอย่างไร
 - จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้น ๆ โดยตรง สามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีความเอาใจใส่ต่อนักเรียน
2. หลักเกณฑ์คัดเลือกครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลของโรงเรียนมีรายละเอียดอย่างไรบ้าง
 - ต้องจบการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาตรีทางด้านดนตรี โดยจบวิชาเอกทางด้านเครื่องสายสากล มีความชำนาญในการปฏิบัติเครื่องดนตรีและมีความสามารถในการสอนซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนได้ความรู้อย่างถูกต้องและสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครู นอกจากนี้เราจะคัดเลือกครูเบื้องต้นโดยให้ครูหาเพื่อน ๆ หรือคนรู้จักกันมาเอง เพราะจะทำให้ทำงานด้วยกันง่าย โดยจะมีการสัมภาษณ์เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับทัศนคติและวิสัยทัศน์ในการทำงาน เพื่อให้การทำงานดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน
3. ทางโรงเรียนมีการประเมินครูผู้สอนในแต่ละปีการศึกษาหรือไม่ อย่างไร
 - เรามีการประเมินการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอตลอดปีการศึกษา การประเมินครูผู้สอน ผู้บริหารทางด้านดนตรีจะเป็นผู้ประเมิน โดยประเมินจากกรณีการสอน การตรวจกำหนดการสอน และแผนการสอน
4. ทางโรงเรียนมีแผนพัฒนาครูผู้สอนหรือไม่ อย่างไร
 - โดยปกติโรงเรียนจะมีโครงการอบรมพัฒนาครูในส่วนของวิชาทั่วไปอยู่เสมอ มีการพัฒนาครูผู้สอนดนตรีในส่วนของ การสอนวิชา Insight Music แต่การอบรมพัฒนาครูผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องจะเป็นอบรมพัฒนาแนวคิดโดยรวม มิได้เฉพาะเจาะจงการสอนเครื่องดนตรีใดเครื่องดนตรีหนึ่ง ซึ่งเราถือว่าเป็นเรื่องเฉพาะทาง เราจะเปิดโอกาสให้ครูนำเสนอ โครงการอบรมนอกสถานที่ต่าง ๆ ที่ครูสนใจ โดยการสนับสนุนครูเข้าฝึกอบรม ตามที่ครูแจ้งความประสงค์มา นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังพร้อมให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสไปแสดงความสามารถตามที่ครูได้ขอมา
5. ในปัจจุบันครูผู้สอนเครื่องสายสากลในโรงเรียนของท่านมีความรู้ความสามารถเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และควรปรับปรุงพัฒนาตนเองเพิ่มเติมในเรื่องใด
 - ครูของเรามีความสามารถซึ่งเราเห็นได้จากการที่นักเรียนของเรามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เราเชื่อว่านักเรียนได้ดีเพราะมีครูที่ดี แต่ทางโรงเรียนก็ยังอยากมุ่งเน้นให้ครูปลูกฝังให้นักเรียนมี

ความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ ขยันฝึกซ้อม มีความพยายามพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ด้วยความที่เรามีครูที่สอนตรงเครื่องมือ ทำให้การทำงานในส่วนเครื่องสายเป็นไปอย่างรวดเร็ว เมื่อมีกิจกรรมใด ๆ นักเรียนเราสามารถปฏิบัติได้โดยใช้เวลาฝึกซ้อมไม่มาก เนื่องจากครูจะแยกนักเรียนไปสอนได้ทันที

6. ทางโรงเรียนได้กำหนดคุณสมบัติในการรับนักเรียน โครงการพิเศษเข้าศึกษาต่อในสายอังกฤษ - ดนตรีไว้อย่างไร

- นักเรียนโครงการพิเศษเป็นเด็กที่ไม่มีพื้นฐานทางด้านดนตรีมาก่อน เราจึงไม่มีการวัดความรู้ทางด้านดนตรี โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนจากความชื่นชอบเป็นหลัก เพราะเชื่อว่า เมื่อนักเรียนชอบ มีครูที่ดี มีเครื่องดนตรีที่ดี หลักสูตรเหมาะสม เราก็จะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ มุ่งเน้นให้นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และมีความตั้งใจ มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีความสนใจในด้านดนตรี มีความพยายาม ได้เข้ามาเรียน เพราะทางโรงเรียนเชื่อว่า การจัดการเรียนการสอนของเราจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้

7. ในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อใช้วิธีการคัดเลือกแบบใด

- เราจะมี การสอบวัดความรู้ใน 5 วิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่มีการสอบวัดความรู้ทางดนตรี มีการสอบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะได้ทราบรายละเอียดในการเลือกสายการเรียนที่ตนเองชื่นชอบ และเปิดโอกาสให้ทดลองเรียนในภาคฤดูร้อน ซึ่งหากนักเรียนต้องการเปลี่ยนสายการเรียนหรือเครื่องมือเอก ก็จะสามารถเลือกได้อีกครั้งตอนเปิดปีการศึกษาถัดไป

8. ทางโรงเรียนมีนโยบายช่วยเหลือและสนับสนุนนักเรียน โครงการพิเศษในด้านใดบ้าง

- ทางโรงเรียนให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายครบถ้วนทุกอย่าง เช่น ค่าเทอม ค่าที่พัก อาหารทุกมื้อ ของว่าง เสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน และเบี้ยเลี้ยง

9. ในปัจจุบันนักเรียนโครงการพิเศษในสายการเรียน อังกฤษ - ดนตรี วิชาเอกเครื่องสายสากลมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใด ควรปรับปรุงเพิ่มเติมในเรื่องใด

- ความสามารถของนักเรียนในปัจจุบันถือว่าน่าพอใจ นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ดี เรามีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้นมาตลอด นักเรียนสามารถแสดงผลงานในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี มีนักเรียนบางส่วนสามารถสอบเข้าศึกษาต่อทางด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษาได้

ครูผู้สอน

1. วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน

- ครูผู้สอนไวโอลินจบการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (ดนตรีสากล) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เครื่องมือเอกไวโอลา ศึกษาไวโอลินเพิ่มเติมกับอาจารย์สิทธิชัย เฟ็งเจริญ

- ครูผู้สอนไวโอลาจบการศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต (ดนตรีสากล) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เครื่องมือเอกไวโอลา

- ครูผู้สอนเชลโลจบการศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต (ดนตรีสากล) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เครื่องมือเอกเชลโล

- ครูผู้สอนดับเบิลเบสจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ศึกษาการบรรเลงดับเบิลเบส เพิ่มเติมกับอาจารย์ศิววุฒิ วัฒนวงศ์ศิริ

2. ประสบการณ์ในการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

- ครูผู้สอนทั้งหมดมีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 7-14 ปี โดยครูผู้สอนไวโอลินมีประสบการณ์ในการสอน 9 ปี ครูผู้สอนไวโอลามีประสบการณ์ในการสอน 13 ปี ครูผู้สอนเชลโลมีประสบการณ์ในการสอน 14 ปี และครูผู้สอนดับเบิลเบสมีประสบการณ์ในการสอน 7 ปี

3. ประสบการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ครูผู้สอนไวโอลินเป็นอาจารย์พิเศษที่โรงเรียนดนตรียามาฮ่าสาขานครปฐม สาขาพลัสมอลล์บางใหญ่ และสาขาโลตัสศาลายา และครูดับเบิลเบสมีประสบการณ์ร่วมฝึกซ้อมวงเครื่องสายสากล Sunrise String Orchestra

ตารางที่ 9 ตารางสรุปวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของครูผู้สอน

ครู	วุฒิการศึกษา	การศึกษาเพิ่มเติม	ประสบการณ์การสอน	ประสบการณ์อื่น ๆ
ครูท่านที่ 1	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ดนตรีสากล) เครื่องมือเอกไวโอลา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	ศึกษาไวโอลินเพิ่มเติมกับอาจารย์สิทธิชัย เฟ็งเจริญ	9 ปี	ครูพิเศษโรงเรียนยามาฮ่า (นครปฐม, พลัสมอลล์, บางใหญ่, โลตัสศาลายา)
ครูท่านที่ 2	ครุศาสตรบัณฑิต(ดนตรีสากล) เครื่องมือเอกไวโอลา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	-	13 ปี	-

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ครู	วุฒิการศึกษา	การศึกษาเพิ่มเติม	ประสบการณ์ การสอน	ประสบการณ์อื่น ๆ
ครูท่าน ที่ 3	ครุศาสตรบัณฑิต(ดนตรีสากล) เครื่องมือเอกเชลโล มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	-	14 ปี	-
ครูท่าน ที่ 4	ปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	ศึกษาศดับเบิลเบส เพิ่มเติมกับ อาจารย์ สิววุฒิ วัฒนวงษ์คีรี	7 ปี	สมาชิกวงเครื่องสาย สากล Sunrise String Orchestra

4. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลของ โรงเรียนมีหลักเกณฑ์
อย่างไรบ้าง

- หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูก็จะเป็นการแสดงความสามารถในการบรรเลง การสอน
ทักษะคติในการทำงาน ความสามารถในการสอน การสื่อสาร

5. ภาระหน้าที่ที่ได้รับในการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีรายละเอียดอย่างไร

- ครูผู้สอนไวโอลิน มีภาระหน้าที่สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลเครื่องมือไวโอลิน วิชา
เครื่องมือโท และวิชารวมวง ในแผนการเรียนอังกฤษ - ดนตรี นอกจากนี้มีวิชาดนตรีปฏิบัติ
เครื่องมือไวโอลิน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมทั้งดูแลการฝึกซ้อมรวมวง การ
จัดการการแสดงของเครื่องสายสากลในกิจกรรมต่าง ๆ

- ครูผู้สอนไวโอลา ภาระหน้าที่ที่ได้รับคือ สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลเครื่องมือไวโอลา
และวิชาเครื่องมือโท ในแผนการเรียนอังกฤษ - ดนตรี นอกจากนี้ยังมีวิชาดนตรีปฏิบัติเครื่องมือ
ไวโอลิน ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งดูแลการฝึกซ้อมรวมวง การจัดการ
การแสดงของเครื่องสายสากลในกิจกรรมต่าง ๆ

- ครูผู้สอนเชลโล มีภาระหน้าที่คือสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลเครื่องมือเชลโล วิชา
เครื่องมือโท ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และวิชารวมวง มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในแผนการเรียนอังกฤษ -
ดนตรี นอกจากนี้มีสอนวิชาดนตรีปฏิบัติเครื่องมือไวโอลิน ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 รวมทั้งดูแลการฝึกซ้อมรวมวง การจัดการการแสดงของวงเครื่องสายสากลในกิจกรรมต่าง ๆ

- ครูผู้สอนดับเบิลเบส มีภาระหน้าที่คือ สอนวิชาดนตรีปฏิบัติดับเบิลเบส และวิชารวมวง ในแผนการเรียนอังกฤษ - ดนตรี สอนวิชาดนตรีปฏิบัติเครื่องมือไวโอลิน กีตาร์ อูคูเลเล่ เมโลเดียน และ Insight Music ดูแลการฝึกซ้อมวงเครื่องสายสากลในแผนกนานาชาติ

6. คุณสมบัติของครูผู้สอนเครื่องสายสากลในอุดมคติ ควรมีคุณสมบัติแบบใดบ้าง

- ครูผู้สอนเครื่องสายในอุดมคติ มีความเชี่ยวชาญในเครื่องดนตรีที่ตนสอน สามารถสอนให้นักเรียนเข้าใจโดยง่าย ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียนมีความสุขในการเป็นผู้ให้

7. ในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในแผนการเรียนอังกฤษ - ดนตรี มีวิธีการคัดเลือกอย่างไร

- การคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนในแผนการเรียนอังกฤษ - ดนตรี มีสอบเฉพาะวิชาหลักคือ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และสังคม ไม่มีการสอบวัดความรู้หรือความสามารถทางด้านดนตรี ในเบื้องต้นจะเป็นการสอบสัมภาษณ์ถึงความสนใจในสายการเรียนต่างๆ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองเรียนในช่วงภาคฤดูร้อน ก่อนที่จะเลือกแผนการเรียนที่สนใจอีกครั้งตอนเปิดภาคเรียน โดยการเลือกเครื่องมือเอกครูผู้สอนจะให้เลือกเองในเบื้องต้น แล้วครูพิจารณาความเหมาะสมของสรีระอีกครั้ง

8. พื้นฐานทางเครื่องสายสากลของนักเรียน โครงการพิเศษที่ผ่านการคัดเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

- นักเรียนไม่มีพื้นฐานทางดนตรี ไม่เคยปฏิบัติเครื่องสายสากลมาก่อน ทุกคนเริ่มต้นในระดับพื้นฐานเหมือนกัน แต่เมื่อผ่านการเรียนไประยะหนึ่ง นักเรียนจะมีความสามารถที่ไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ครูพยายามเสริมพื้นฐานทางดนตรีเพิ่มเติมให้แก่ นักเรียน

9. ผู้สอนได้วางแผนแก้ไขปัญหาในเรื่องความแตกต่างทางด้านพื้นฐานทางดนตรีของนักเรียนอย่างไร

- ในการเรียนการสอนพบว่า ถึงแม้ในช่วงแรกของการเรียนนักเรียนจะไม่มีพื้นฐานทางดนตรี และมาเริ่มเรียนพร้อมกัน แต่การเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ช้า - เร็วไม่เท่ากัน มีปัญหาในการปฏิบัติแตกต่างกัน ทำให้ต้องจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มย่อย และเป็นรายบุคคล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน แต่ในช่วงแรกหรือระดับ ม.4 เมื่อนักเรียนเริ่มมีความสามารถหรือทักษะไม่เท่ากัน ก็จะพยายามให้เกาะกลุ่มกันไว้ก่อนเพื่อให้นักเรียนได้มีความพยายามในการที่จะพัฒนาตนเองด้วย และจะเริ่มแบ่งกลุ่มย่อยหรือรายบุคคลอย่างจริงจังในระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6

10. มาตรฐานในการเรียนการฝึกซ้อมของนักเรียนในปัจจุบัน โดยรวมครูผู้สอนมีความคิดเห็นอย่างไร

- มาตรฐานในการฝึกซ้อมของนักเรียนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ สังเกตได้ว่านักเรียนที่มีความตั้งใจจะศึกษาต่อทางดนตรีในระดับอุดมศึกษาจะมีความขยัน และกระตือรือร้นในการเรียน การซ้อมมากกว่านักเรียนคนอื่น ๆ อย่างไรก็ตามพบว่านักเรียนในส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกเรียนจากความชอบจะไม่มี ความกระตือรือร้นในการฝึกซ้อมเท่าที่ควร นอกจากนี้ปัญหาที่พบมากคือ การที่นักเรียนฝึกซ้อมอย่างไม่ใส่ใจในรายละเอียดและไม่ตั้งเป้าหมายในการฝึกซ้อม คิดว่าแค่ปฏิบัติไปเรื่อย ๆ ทำให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำ ๆ จนติดเป็นนิสัย และต้องมาแก้ไขในภายหลังซึ่งเป็นการยาก และส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาไปได้เท่าที่ควร

นักเรียน

1. นักเรียนคิดว่าครูผู้สอนควรมีคุณสมบัติแบบใด

- ครูที่มีความสามารถในการปฏิบัติและอธิบายเนื้อหาวิธีการได้อย่างละเอียดชัดเจน สอนให้เข้าใจได้โดยง่าย ใจดี มีความเป็นกันเอง เข้าใจนักเรียน สามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนได้ สามารถให้คำปรึกษาได้ดีมีความเอาใจใส่และสอนสนุก

2. นักเรียนต้องการให้ครูผู้สอนช่วยเหลือให้คำปรึกษาทางการเรียนอย่างไรบ้าง

- ปัจจุบันครูก็ให้คำปรึกษาเรื่องการเรียนอยู่เสมอ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มักจะมีปัญหาในการปรับตัวอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ หรือกฎระเบียบของหอพัก ครูจะคอยสอบถามพูดคุย และแนะนำการวางตัว นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เห็นว่าไม่ว่าจะมีปัญหาใด ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัว ครูก็จะให้คำปรึกษาและแนะนำได้เสมอ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องการให้ครูแนะนำแนวทางการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ช่วยหาข้อมูลต่าง ๆ และคอยกระตุ้นถามความคืบหน้าในการเตรียมตัวศึกษาต่อด้วย

3. ครูผู้สอนมีหลักการสอนหรือเทคนิคอย่างไร

- เริ่มเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากเริ่มพื้นฐานเหมือนกัน โดยครูจะสาธิตและอธิบายรายละเอียดและวิธีการปฏิบัติให้ฟัง จากนั้นจะปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน แล้วค่อยเช็คความถูกต้องทีละคน และบอกวิธีปรับปรุง แก้ไขเป็นรายบุคคลไป ในระดับพื้นฐานครูจะค่อนข้างเข้มงวดกับท่าทางที่ถูกต้อง เมื่อเริ่มเล่นเพลงที่แตกต่างกัน ก็จะแยกกลุ่มเล็กลง ในระดับ ม.5 ครูจะเริ่มสอนในส่วนของเทคนิค แบบฝึกหัด และบันไดเสียง ในกระบวนการสอนครูจะให้ลองอ่านโน้ต ดูรายละเอียดที่อยู่ในบทเพลงก่อน ต่อมาครูจะสาธิตให้ดูและอธิบายให้ฟังเป็นวรรคสั้น ๆ จากนั้นจะให้ปฏิบัติตาม แล้วค่อยนำวรรคสั้น ๆ นั้นมาต่อกันจนเป็นเพลงในที่สุดและให้ปฏิบัติซ้ำจนกว่าจะ ได้จริงให้ปฏิบัติเร็วขึ้น ถึงแม้ว่ากระบวนการสอนนี้จะใช้เวลานานกว่าจะจบบทเพลงแต่ก็สามารถทำให้ปฏิบัติได้จริง ในบางครั้งครูผู้สอนไวโอลินจะใช้วิธีให้นักเรียนคนอื่น ๆ อยู่

ในห้องเรียนด้วย ร่วมอภิปรายพูดคุย เรียนรู้ข้อบกพร่องและวิธีแก้ไขไปด้วยกัน ครูผู้สอนวิโอลา มักจะใช้วิธีตั้งคำถามให้คิดถึงวิธีปฏิบัติ แล้วค่อยปฏิบัติไปเป็นวรรคสั้น ๆ ต่อกันไปเรื่อย ๆ

4. นอกเหนือจากการเรียนปฏิบัติเครื่องสายสากล ได้อบรมนักเรียนในด้านอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร

- ครูอบรมเรื่องระเบียบวินัย มารยาท ความรับผิดชอบความตรงต่อเวลาการใช้ชีวิตใน โรงเรียนการความอดทนและความพยายาม วางตัวในฐานะที่เป็นนักเรียนโครงการ มารยาท การเคารพสิทธิผู้อื่น การอยู่ร่วมกับผู้อื่น

5. นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนดนตรีมาก่อนหรือไม่อย่างไร

- ไม่มีพื้นฐานทางการเรียนดนตรีมาก่อน

6. เหตุผลที่นักเรียนเข้าศึกษาต่อทางด้านดนตรีคืออะไร

- มีหลากหลายเหตุผล เช่น เลือกที่จะเรียนไวโอลินเอง เพราะสนใจและชอบ บางส่วนมี ญาติเคยเรียนและได้รับคำแนะนำต่อ ๆ กันมา

7. นักเรียนได้รับคัดเลือกให้มาเรียนในแผนกอังกฤษ - ดนตรีด้วยวิธีใด

- ไม่มีการทดสอบความสามารถทางด้านดนตรี มีสอบเฉพาะวิชาหลักคือ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และสังคม คัดเลือกจากความสนใจความชอบในเครื่องมือเอก โดยครูจะพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้ง

8. นักเรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลได้อย่างไร

- นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทุกเครื่องมือยังไม่ได้ตั้งเป้าหมายทางการศึกษา ใด ๆ เลย

- นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีบางคนที่ตั้งใจแล้วว่าอยากเป็นครูฝึกหัดสอน ดนตรี แต่ต้องดูรายละเอียดตอนเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ว่ามีรายละเอียดอย่างไรบ้าง เพื่อเป็น ข้อมูลในการตัดสินใจในการศึกษาต่ออีกครั้ง บางส่วนไม่คิดศึกษาต่อทางด้านดนตรีเนื่องจาก ต้องการกลับไปเรียนใกล้ ๆ บ้านซึ่งไม่มีสาขาดนตรี

- นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนบางส่วนตั้งใจศึกษาต่อทางด้านดนตรี โดยจะไปสอบเข้าเรียนทางดนตรีที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา บางส่วนจะเป็นครู ฝึกหัดและเลือกเรียนในสาขาวิชาอื่นตามที่สะดวกต่อการทำงานและการเรียน

9. นักเรียนมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเรียนและการฝึกซ้อมของตนเอง

- นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าตนเองตั้งใจเรียนและตั้งใจฝึกซ้อมดี แต่นักเรียนในระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 คิดว่ายังมีเวลาฝึกซ้อมน้อยเกินไป เนื่องจากบทเรียนมีความยากขึ้น มีรายละเอียดมากขึ้น

ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ผู้บริหาร

1. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีรายละเอียดอย่างไร

- ในกระบวนการสอนทางโรงเรียนจะเน้นย้ำถึงขั้นตอนที่สำคัญ 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นนำ ชั้นสอน และสรุป ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้ครูผู้สอนต้องชี้แจงลงในแผนการสอนรายคาบ ทั้งนี้ในรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนของการสอนไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนสามารถพิจารณา กำหนดวิธีการ กำหนดกลุ่มผู้เรียนให้เหมาะสมตามความสามารถของผู้เรียนได้ทันที

2. ทางโรงเรียนมีแนวคิดและนโยบายในการจัดกิจกรรมทางดนตรีเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

- แนวคิดของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ สอดคล้องกับทักษะของนักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ มีความสุขในการแสดง รู้ตัวรู้ตนว่าทำได้ ได้รับสุนทรียภาพที่ดี โดยวางแผนการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูและนักเรียนได้วางแผนการเรียนและการฝึกซ้อมซึ่งเราเชื่อว่ากิจกรรมที่ดีจะช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียน

3. ที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรเพิ่มเติมหรือแก้ไขในด้านใด

- กิจกรรมหลักในด้านดนตรีก็จะเป็นงาน Music Festival ซึ่งเราจัดขึ้นทุกปี และถือเป็นเวทีใหญ่ที่ให้นักเรียนที่มีความสามารถทางด้านดนตรีมาโชว์ศักยภาพทางดนตรีของตนเอง นอกจากนี้ยังมีมหกรรมดนตรีในเครือสารสาสน์ และงานเทศกาลคริสต์มาสที่นักเรียนไปร่วมกิจกรรมการแสดงดนตรีให้เข้ากับบรรยากาศเฉลิมฉลอง นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่นำดนตรีประเภทเครื่องสายไปมีส่วนร่วมในพิธีต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันครู งานเปิดอาคารเรียนใหม่ เป็นต้น ซึ่งงานในลักษณะนี้จะเป็นการรวมวงขนาดเล็ก ในอนาคตเราอาจจะเพิ่มเติมในส่วนของการแสดงในลักษณะของการบรรเลงเดี่ยว หรือ การแสดงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ

4. ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน โครงการพิเศษสายการเรียน อังกฤษ - ดนตรี ที่ผ่านมาเป็นอย่างไรควรเพิ่มเติมหรือแก้ไขในด้านใด

- ที่ผ่านมานักเรียนสามารถแสดงความสามารถออกมาได้อย่างเป็นที่น่าพอใจ ในอนาคตอาจจะมีการปรึกษารื้อกับครูผู้สอนถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายมากขึ้น ในปัจจุบันกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการเล่นรวมวงใหญ่ ซึ่งในอนาคตจะพยายามส่งเสริมเพิ่มเติมให้นักเรียนได้แสดงในลักษณะของการแสดงเดี่ยวบ้าง

ครูผู้สอน

1. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีรายละเอียดอย่างไร

- วิธีการสอนครูเน้นตนเองเป็นศูนย์กลาง บรรยายและสาธิตให้นักเรียนดูเป็นขั้นตอน ในการสอนส่วนใหญ่จะเป็นการสอนเดี่ยว มีการสอนเป็นกลุ่มกับนักเรียนที่เริ่มเรียนพร้อมกัน มีทักษะใกล้เคียงกัน ครูผู้สอนใช้วิธีบรรยาย และสาธิตให้นักเรียนดูทีละขั้นตอน แล้วให้นักเรียน ปฏิบัติตาม โดยแบ่งเนื้อหาเป็นวรรคย่อย ๆ เมื่อได้แล้วจะสอนวรรคต่อไป แต่ถ้านักเรียนยังปฏิบัติ ไม่ได้หรือติดขัดอะไร ครูจะแก้ปัญหาในส่วนนั้นก่อน จึงทำให้ส่วนใหญ่ นักเรียนจะเรียนเป็น รายบุคคล และได้รับแบบฝึกหัด และข้อแนะนำที่แตกต่างกัน แต่ในการสอนระดับพื้นฐานจะเป็น การสอนแบบกลุ่มเพราะนักเรียนมีพื้นฐานที่เหมือนกัน แต่เมื่อเรียนไปช่วงหนึ่ง จะมีความแตกต่าง กันในด้านทักษะปฏิบัติ ก็จะแยกสอนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มย่อย ขึ้นตอน เนื้อหาในการสอน ประกอบด้วย บัน ใดเสียง แบบฝึกหัดเทคนิค และเพลงที่กำหนด ครูคอยสังเกต ถ้ามีนักเรียนปฏิบัติ ไม่ถูกต้องจะแก้ปัญหาโดยการให้ปฏิบัติช้าลง นอกจากนี้ครูทุกท่านยังให้ความสำคัญต่อการ ฝึกซ้อมของนักเรียน โดยพยายามเน้นย้ำให้นักเรียนซ้อมอย่างถูกต้องกล่าวคือ ต้องตั้งเป้าหมายใน การฝึกซ้อมทุกครั้ง ว่าต้องการแก้ไขหรือพัฒนาตนเองในด้านใด เน้นการซ้อมซ้ำ ๆ และใส่ใจ รายละเอียด มีสติและระมัดระวังไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด โดยครูจะเป็นผู้ชี้แนะวิธีการฝึกซ้อม และจุด ที่ต้องแก้ไขให้นักเรียนเป็นรายบุคคล

2. ในปัจจุบันมีกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องสายสากลมี ความเหมาะสมแล้วหรือไม่ ควรเพิ่มเติมในด้านใด

- มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงอยู่หลายกิจกรรมไม่ว่าจะเป็น Music Festival ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นงานแสดงดนตรีของนักเรียนที่มีความสามารถทางดนตรีทุก เครื่องมือ โดยจะมีการจัดการแสดงในหลากหลายรูปแบบเช่น Orchestra, Symphonic Band, String Combo, String Chamber Orchestra, Chorus เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีงานมหกรรมเครื่องสายสากลที่ รวบรวมนักดนตรีเครื่องสายสากลของโรงเรียนในเครือข่ายทั้งหมดมาบรรเลงร่วมกัน โดย การร่วมกิจกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการจัดการแสดงเป็นกลุ่มใหญ่ในลักษณะของวง Orchestra และ String Chamber Orchestra ในอนาคตจะพยายามส่งเสริมให้นักเรียนให้ได้มีกิจกรรม การแสดงดนตรีในรูปแบบการแสดงเดี่ยวหรือเป็นวง 4-5 ชิ้นบ้าง นอกเหนือจากกิจกรรมที่กล่าว มายังมีกิจกรรมย่อย ๆ อีกมากมายที่นักเรียนได้มีโอกาสได้ร่วมแสดงเช่น งานเฉลิมฉลองเทศกาล คริสต์มาส งานดนตรีสัญจร งานวันวิชาการ เป็นต้น อย่างไรก็ตามกิจกรรมดังที่กล่าวมาส่วนใหญ่ ถูกจัดอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ดังนั้นครูจะต้องมีการวางแผนการฝึกซ้อมตั้งแต่ต้นปีการศึกษา เพื่อที่จะได้ ไม่เป็นงานหนักสำหรับนักเรียนเกินไปและยังมีการจัดแบ่งนักเรียนให้เป็นส่วน ๆ เพื่อกระจายให้ นักเรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมอย่างเท่าเทียม

3. ครูผู้สอนมีทัศนคติอย่างไรต่อการทำกิจกรรมดนตรีของนักเรียนในปัจจุบัน

- กิจกรรมที่ควรเสริมให้นักเรียนควรแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ กิจกรรมที่ให้นักเรียนร่วมแสดงนั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนได้นำทักษะทางดนตรีไปใช้จริง และกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ร่วมชมเพื่อเสริมประสบการณ์ และสร้างแรงบันดาลใจอันได้แก่การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การชมการแสดงคอนเสิร์ต ซึ่งในจุดนี้นักเรียนยังไม่มีโอกาสได้เข้าร่วม

4. นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร

- นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมดีสามารถแสดงศักยภาพของตนเองออกมาได้ดี

5. ท่านคิดว่ากิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านดนตรีหรือไม่ อย่างไร

- กิจกรรมการร่วมแสดงดนตรีที่จัดขึ้นส่งผลต่อทักษะทางดนตรีอย่างมาก กล่าวคือ ถ้าเพลงที่ใช้ในการแสดงเป็นเพลงที่มีความยาก และเทคนิคที่เหมาะสมกับนักเรียนก็จะทำให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ได้เป็นอย่างดี ในทางตรงกันข้ามถ้าเพลงที่ต้องใช้แสดงกิจกรรมมีความยากมาก หรือมีเทคนิคใด ๆ ที่นักเรียนยังไม่เคยเรียน ก็จะทำให้เกิดผลเสียได้ เช่น ระบบการวางนิ้ว การใช้คันชักเป็นต้น ครูจึงต้องคัดเลือกบทเพลงและนักเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกัน แต่อย่างไรก็ตามผลดีของการทำกิจกรรมต่างที่เห็นได้ชัดคือนักเรียนได้มีโอกาสนำทักษะที่มีไปใช้จริง และส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในการฝึกซ้อมรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น

6. ผลงานทางดนตรีของนักเรียนเครื่องสายที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

- ที่ผ่านมานักเรียนก็สามารถร่วมกิจกรรมการแสดงต่าง ๆ ได้ดีตามศักยภาพของนักเรียน
นักเรียน

1. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีรายละเอียดอย่างไร

นักเรียนเริ่มเรียนพื้นฐาน เป็นการเรียนแบบกลุ่ม โดยรวมมีความพอใจ เพราะถึงจะเป็นการเรียนแบบกลุ่มแต่เมื่อมีปัญหา ดิฉันจะคอยช่วยเหลือ ครูจะแยกไปทำการสอนจนสามารถปฏิบัติได้และกลับมาเรียนกลุ่มได้เหมือนเดิม

ตอนเริ่มต้นเรียนจะเป็นการเรียนแบบกลุ่ม เนื่องจากทุก ๆ คนเริ่มต้นเหมือนกัน แต่พอผ่านมาซักระยะหนึ่ง เมื่อนักเรียนเริ่มเรียนไม่เหมือนกัน มีคนที่ช้า หรือเร็ว ครูก็จะแยกสอนเป็นกลุ่มเล็ก หรือรายบุคคล

ครูสอนปฏิบัติเดี่ยวและกลุ่ม ใช้วิธีการสอนแบบอธิบายและสาธิต

2. ในปัจจุบันมีกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องสายสากลมีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ ควรเพิ่มเติมในด้านใด

- กิจกรรมที่เกี่ยวกับเครื่องสายที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีได้แก่ งาน Music Festival นักเรียนเครื่องสายสากลจะร่วมบรรเลงในวง Orchestra และ String Chamber Orchestra นอกจากนี้

ยังมีงานแสดงเนื่องในเทศกาลคริสต์มาสวันแม่แห่งชาติ มหกรรมเครื่องสายสากลโรงเรียนในเครือ
 สารสาสน์และการแสดงต้อนรับแขกของโรงเรียน เป็นต้น

3. นักเรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมภายนอกโรงเรียนหรือไม่อย่างไร

- ไม่มีโอกาสร่วมกิจกรรมภายนอกโรงเรียน

4. ประสพการณ์จากการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านมาส่งผลต่อการพัฒนาทักษะดนตรีของ
 นักเรียนหรือไม่อย่างไร

- การร่วมกิจกรรมแม้จะยากในช่วงแรก แต่พอเริ่มเล่นได้ก็รู้สึกสนุก และชอบ รู้สึกกล้า
 ปฏิบัติมากขึ้น มีความมั่นใจ ได้ฝึกการรวมวงกับผู้อื่นด้วย

5. กิจกรรมดนตรีต่าง ๆ ที่นักเรียนเข้าร่วมมีผลกระทบต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ หรือไม่
 อย่างไร

- การร่วมกิจกรรมไม่มีผลกระทบกับวิชาอื่น ๆ เนื่องจากฝึกซ้อมในคาบเรียนปฏิบัติอยู่แล้ว

ตารางที่ 10 ตารางกิจกรรมดนตรีประจำปี

วัน/เดือน/ปี	รายการ	หมายเหตุ
เมษายน	งานจตุรศิลป์	
พฤษภาคม	งานถวายปีการศึกษา	เข้าร่วมแสดงเป็นครั้งคราว
สิงหาคม	งานวันวิชาการ	
	งานประชุมผู้ปกครอง	
	กิจกรรมวันแม่	เข้าร่วมแสดงเป็นครั้งคราว
พฤศจิกายน	เทศกาลดนตรี	
	งานฉลองนักบุญซาเซริอา	
ธันวาคม	งานเทศกาลคริสต์มาส	
มกราคม	กิจกรรมวันครู	
กุมภาพันธ์	มหกรรมเครื่องสายในเครือสารสาสน์	

ด้านที่ 4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

ผู้บริหาร

1. ทางโรงเรียนให้การสนับสนุนสื่อ และอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากลอย่างไรบ้าง

- เครื่องดนตรีทางโรงเรียนจัดหาให้นักเรียนทุกคนมีเครื่องดนตรีเป็นของตัวเองทุกคน โดยเลือกเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการเรียนในทุก ๆ ระดับ นอกจากนี้เครื่องดนตรียังมีการสนับสนุนในส่วนของอุปกรณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ตามที่ครูผู้สอนได้เสนอมา

2. เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใด และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการเรียน ต่อการพัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

- เครื่องดนตรีที่โรงเรียนจัดให้ นั้นเป็นเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการเรียนในแต่ละระดับชั้น

3. ในการคัดเลือกสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องกับวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีหลักการอย่างไร เช่น งบประมาณ ความคุ้มค่า การนำไปใช้ เป็นต้น

- การคัดเลือกสื่อการสอนและเครื่องดนตรีนั้น ทางโรงเรียนจะเน้นในเรื่องคุณภาพ และการคุ้มค่าในการใช้งาน ในบางครั้งเราเลือกของที่ราคาสูงกว่าแต่สามารถใช้งานได้นาน ซึ่งโรงเรียนจะให้ครูผู้สอนเป็นผู้เสนอรายละเอียดของอุปกรณ์ดังกล่าว นำมาพิจารณาให้สอดคล้องกับงบประมาณ ทั้งนี้ทางโรงเรียนจะเน้นย้ำให้ครูผู้สอนอบรมปลูกฝังนักเรียนให้เป็นผู้รักษา ดูแล เครื่องดนตรีของตนเพื่อให้เกิดการใช้งานที่คุ้มค่าที่สุด

4. ท่านคิดว่าทางโรงเรียนให้การสนับสนุนในด้านสื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลเพียงพอแล้วหรือไม่ ควรเพิ่มเติมในเรื่องใด

- โรงเรียนให้การสนับสนุนการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนให้นักเรียนอย่างเต็มที่ เนื่องจากเล็งเห็นว่าเป็นจุดสำคัญในการที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด

5. สถานที่เรียนและสถานที่ฝึกซ้อมมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนแล้วหรือไม่ มีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ และมีสภาพอย่างไร

- มีอาคารปฏิบัติการดนตรีแยกออกจากอาคารเรียนอื่น ๆ ห้องเรียนดนตรีปฏิบัติตั้งอยู่บริเวณชั้น 2 และ 3 เป็นห้องเรียนที่แยกตามเครื่องดนตรีโดยมีลักษณะเป็นห้องเปิดโล่ง ไม่มีอุปกรณ์ซับเสียง ดังนั้นจึงมีปัญหาเรื่องเสียงรบกวนกันพอสมควร นอกจากนี้ยังมีห้องฝึกซ้อมรวมวง 1 ห้องที่เป็นห้องปรับอากาศและเก็บเสียง ซึ่งมีขนาดใหญ่สำหรับการรวมวงออร์เคสตรา

6. แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่

- แหล่งค้นคว้า มีห้องสมุดดนตรีโดยเฉพาะ มีหนังสือ ตำราและโน้ตเพลงให้ครูและนักเรียนค้นคว้าหาความรู้ โดยตั้งอยู่ที่อาคารปฏิบัติการดนตรีเพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน ซึ่งครูผู้สอนดนตรีจะเป็นผู้นำเสนอหนังสือ ตำรา และโน้ตเพลงที่น่าสนใจและทางโรงเรียนจะมีจัดสรรงบประมาณจัดซื้ออย่างเป็นประจำ ในส่วนของสื่อมัลติมีเดีย ทางโรงเรียนจัดเรื่องเล่น CD, DVD และโทรทัศน์ ไว้ในห้องสมุดดนตรีซึ่งนักเรียนและครูสามารถใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ ซึ่งส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะเป็นผู้จัดหาแผ่น DVD CD มาให้นักเรียนเอง เนื่องจากทางโรงเรียนมีไว้ในจำนวนไม่มากและอาจไม่ตรงกับความต้องการของครูผู้สอนและนักเรียน แต่ทั้งนี้ห้องสมุดจะเปิดในเวลาที่มีคาบการเรียนการสอนวิชาดนตรีทั้งของนักเรียน โครงการพิเศษและนักเรียนทั่วไป ในส่วนของการค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต นักเรียนจะใช้จากคอมพิวเตอร์ในห้องคอมพิวเตอร์และห้องสมุดประจำอาคารเรียนต่าง ๆ

ครูผู้สอน

1. สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบของหนังสือ แบบเรียน แบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอน มีอะไรบ้าง และมีที่มาอย่างไร

- สื่อการเรียนในรูปแบบหนังสือ สำหรับวิชาไวโอลินก็จะมี SUZUKI VIOLIN SCHOOL, Wohlfahrt Sixty Studies Op.45, Schradieck The School of Violin Technics, Sitt, Kayser Elementary and progressive Studie Op.20 โดยในเบื้องต้นจะใช้ แบบเรียน SUZUKI เป็นหลัก เมื่อนักเรียนเริ่มเรียนเทคนิคต่าง ๆ ก็จะเลือกแบบฝึกหัดให้นักเรียนเป็นรายบุคคลไป แต่ทั้งนี้นักเรียนทุกคนต้องฝึก Schradieck บทที่ 1 ทุกคนตอน ม.5 วิชาไวโอลินจะใช้แบบเรียน Suzuki เป็นหลัก แต่มีการใช้แบบฝึกอื่น ๆ ประกอบการสอนด้วย เช่น Schradieck, Kayser โดยจะเลือกใช้แค่บางบทเท่านั้น วิชาเซลโลจะใช้แบบเรียน Suzuki และหนังสือแบบฝึกหัดของ LOUIS R. FEUILLARD Daily Exercises for Cello เบอร์ 9 ส่วนวิชาดับเบิลเบสจะใช้ตำราของ Franz Simandl ชื่อหนังสือ New Method for the Double Bass และ 30 ETUDES FOR THE STRING BASS เป็นหลัก ส่วนหนังสือ Suzuki จะใช้เสริมในส่วนของบทเพลง

2. มีการใช้สื่อการสอนประเภทอื่น ๆ หรือไม่อย่างไร

- มีการใช้สื่อมัลติมีเดีย ในช่วงแรก ๆ ครูจะเป็นผู้จัดหาแผ่นคอนเสิร์ตต่าง ๆ มาให้นักเรียนดูในห้องสมุดแต่ในปัจจุบันมักจะเปิดจากสมาร์ตโฟน หรือแท็บเล็ตส่วนตัวของครู เพราะสะดวกรวดเร็วกว่า

3. เครื่องดนตรีและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนหรือไม่อย่างไร

- โรงเรียนให้การสนับสนุนเครื่องดนตรี อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างครบถ้วน โดยจัดซื้อเครื่องดนตรีให้นักเรียนมิใช่เป็นส่วนตัวคนละ 1 เครื่อง และมีอุปกรณ์เสริม เช่น สาย คันชักสำรอง ที่รองบ่า ไว้ให้นักเรียนเบิกใช้อีกจำนวนหนึ่ง เครื่องดนตรีและอุปกรณ์ที่นักเรียนใช้ มีสภาพค่อนข้างดี มีที่ซำรุด เสียหายบ้าง ต้องรอการซ่อมบำรุง

4. เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใด และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการพัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

- เครื่องดนตรีไวโอลินที่นักเรียนใช้มี 2-3 รุ่น ซึ่งแต่ละรุ่นมีคุณภาพต่างกันเล็กน้อย ซึ่งครูผู้สอนจะเลือกเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพดีที่สุดให้นักเรียนที่อยู่ในชั้น ม.6 ใช้เพื่อรองรับเทคนิคและบทเรียนที่ยากขึ้น ส่วนนักเรียน ม.5 ก็จะใช้เครื่องดนตรีที่มีคุณภาพดีปานกลาง ในระดับ ม.4 ที่เริ่มเรียนพื้นฐานก็จะเป็นเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการเรียนพื้นฐาน สำหรับไวโอลาเครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพเหมาะสมกับการเรียนในระดับเบื้องต้น เครื่องดนตรีเชลโลมีคุณภาพดีเหมาะสมกับการเรียนในเบื้องต้น ทั้งนี้อาจจะต้องมีการปรับแต่ง ซ่อมบำรุงเครื่องดนตรี เปลี่ยนสายให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นเพื่อให้รองรับการเรียนในระดับที่สูงขึ้นของนักเรียน ม.6 ส่วนดับเบิลเบส เครื่องดนตรีมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีบางเครื่องที่รองรับประมาณในการการซ่อมบำรุง

5. สถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนการสอนหรือไม่ มีสภาพเป็นอย่างไร

- ห้องเรียน ไม่มีวัสดุซับเสียง ทำให้เสียงดังรบกวนกันมาก ทั้งเสียงจากการเรียนการสอนในห้องและจากห้องข้างเคียง ห้องเรียนไม่มีกระจก ครูเห็นนักเรียน แต่นักเรียนไม่เห็นตนเอง ยังไม่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร จริงแล้วเครื่องสายสากลควรเล่นและเรียนในห้องที่มีเครื่องปรับอากาศ

6. ห้องซ้อมดนตรีมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร

- ไม่มีห้องซ้อมส่วนตัวดังนั้นนักเรียนจะซ้อมที่ห้องเรียนและบริเวณ โดยรอบ เช่น ระเบียง โถงทางเดิน ห้องน้ำ ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการ และไม่เหมาะสมเนื่องจากมีเสียงดังรบกวน

7. แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร

- แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม มีห้องสมุดดนตรีที่มีหนังสือที่เกี่ยวกับดนตรีอยู่จำนวนหนึ่ง ในส่วนของโน้ตเพลง ตำราเรียนต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นของส่วนตัวของครู แล้วให้นักเรียนไปถ่ายสำเนาการใช้สื่อมัลติมีเดีย ครูจะหาแผ่น DVD คอนเสิร์ตต่าง ๆ มาให้นักเรียนเปิดดูที่ห้องสมุด หรือในบางครั้งจะให้ฟังเพลงหรือการแสดงผ่านแท็บเล็ตส่วนตัวของครู รวมทั้งการหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตด้วย นักเรียนจะให้ครูช่วยหาให้

นักเรียน

1. เครื่องดนตรีและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนหรือไม่อย่างไร

- โรงเรียนมีเครื่องดนตรีให้ใช้เป็นส่วนตัว มีอุปกรณ์ต่างๆครบถ้วน เครื่องดนตรีสามารถนำกลับไปซ้อมที่หอพักได้ อุปกรณ์อื่น ๆ เช่นที่วางโน้ต หนังสือแบบเรียน โรงเรียนก็มีให้พร้อม ถ้ามีอุปกรณ์ชำรุดเช่นสายขาด คัทชักเสียบ ครูจะเปลี่ยนให้ เชลโลมีกล่องแข็งแรงมีล้อเข็น ทำให้สะดวกต่อการนำไปซ้อมที่หอพักส่วนดับเบิลเบส ไม่มีชุดล้อทำให้เวลาที่เอาเครื่องกลับไปซ้อมที่หอพักค่อนข้างลำบาก

2. เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใด และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการเรียนต่อการพัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

- เครื่องดนตรีมีคุณภาพดี กล่องไม้เครื่องดนตรีอาจจะดูเก่าหรือมีการชำรุดนิดหน่อยแต่ก็สามารถใช้งานได้ นักเรียนไวโอลินระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 คิดว่า เมื่อเรียนเทคนิคยากขึ้นเช่นการเล่น position ที่ 3 รู้สึกว่าสายมันแข็งเกินไปจนเจ็บนิ้ว นักเรียนเชลโลในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดว่าเครื่องมีคุณภาพดีมาก ง่ายต่อการเล่นเทคนิคต่าง ๆ มีเสียงไพเราะ เล่นแล้วมีกำลังใจ

3. สถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่อย่างไร

- ห้องเรียนมีกระจกเงาไว้ดูท่าทางของตนเอง เป็นห้องเปิดโล่งไม่เก็บเสียง เรียนร่วมกับเพื่อน ๆ เวลาปฏิบัติพร้อมกันเสียงค่อนข้างดัง ได้ยินเสียงตนเองไม่ชัดเจนได้ยินเสียงครูไม่ชัดเจน แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จะชอบเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ เพราะทำให้กล้าเล่น นักเรียนเชลโลและดับเบิลเบสกล่าวว่าห้องเรียนมีพื้นที่ค่อนข้างคับแคบเนื่องจากเครื่องดนตรีมีขนาดใหญ่แต่ครูจะแบ่งนักเรียนไปใช้ห้องเรียนที่อยู่ข้าง ๆ ก็จะลดปัญหาความคับแคบไปได้ แต่เรื่องเสียงดังรบกวนกันก็ยังมีอยู่

4. ห้องซ้อมดนตรีมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร

- ไม่มีห้องซ้อมส่วนตัว เรียนและซ้อมอยู่ในห้องเดียวกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดว่าคืออยู่แล้วจะได้ไม่เหงา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 ต้องซ้อมอยู่ในห้องเรียนหรือบริเวณรอบ ๆ เช่น ระเบียงทางเดิน มุมต่าง ๆ ของอาคารเรียน ซึ่งมักจะมีเสียงรบกวนทำให้เวลาซ้อมไม่มีสมาธิและฟังยากว่าเพื่อนหรือไม่

5. แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร

- มีห้องสมุดดนตรี นักเรียนไวโอลินและไวโอลาได้เข้าไปใช้บ่อยโดยครูจะให้เข้าไปใช้ในเวลาพักเบรก ส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าไปหาประวัติคติดกี ความหมายของคำศัพท์หรือเครื่องหมาย

ต่าง ๆ ที่เจอในบทเพลง นักเรียนเชลโลกกล่าวว่าได้มีโอกาสเข้าไปใช้บ้าง แต่ไม่บ่อยนัก ส่วนใหญ่เวลาที่ห้องสมุดเปิดจะเรียนอยู่พอดี การใช้สื่อมัลติมีเดียจะได้ฟังหรือดูการแสดงต่าง ๆ จากสมาร์ตโฟนหรือแท็บเล็ตส่วนตัวของครู การหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตจะใช้ที่ห้องคอมพิวเตอร์ โดยครูก็จะบอกว่าควรทำอะไร แล้วไปหาจาก YouTube ในห้องเรียนคอมพิวเตอร์ บางครั้งครูจะให้ยืมแผ่น DVD ไปดูที่หอพัก

ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

ผู้บริหาร

1. วิธีการวัดผลและประเมินผลในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีรายละเอียดอย่างไร
 - ใช้วิธีการวัดผลโดยการปฏิบัติ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติเป็นสำคัญ ซึ่งครูผู้สอนจะใช้วิธีการสังเกตจากการปฏิบัติ ว่ามีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นหรือไม่ สามารถปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงนำมาประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้จะมีการเก็บคะแนนย่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการสอบแสดงเดี่ยวปลายภาคเพื่อประเมินทักษะโดยรวมอย่างชัดเจน
2. ทางโรงเรียนคิดว่าวิธีการวัดผลและประเมินผลในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - คิดว่ามีความเหมาะสมดี เนื่องจากในการสอบปลายภาคเราสามารถเห็นพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างชัดเจนเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ในการประเมินผลในกระบวนการปฏิบัติที่อยู่ในรูปแบบของการเก็บคะแนนย่อย จะเป็นข้อมูลที่ใช้ในการติดตามพัฒนาการของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ครูผู้สอนจะทราบถึงการพัฒนาของนักเรียนว่าสามารถผ่านจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ทางโรงเรียนคิดว่าครูผู้สอนเป็นผู้รู้ถึงพัฒนาการของผู้เรียน ได้ดีที่สุด จึงเป็นการเหมาะสมที่ครูผู้สอนเป็นผู้มีสิทธิ์ขาดในการประเมิน
3. คะแนนจากการวัดผลและประเมินผลในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ควรแก้ไขในเรื่องใดบ้าง
 - โดยส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในเกณฑ์ที่ดีเป็นที่น่าพอใจนักเรียนมีส่วนใหญ่มีพัฒนาการไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม อาจจะมีนักเรียนบางส่วนที่ยังทำไม่ได้ดีนัก เราก็ต้องมีการวางแผนร่วมกับครูผู้สอนในการที่จะทำให้นักเรียนเหล่านี้สามารถพัฒนาตนเองได้ยิ่งขึ้น
4. ปัจจุบันในการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลประเมินแบบใด
 - ประเมินผลแบบอิงเกณฑ์

ครูผู้สอน

1. ครูผู้สอน ได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติเครื่องสายไว้อย่างไร

- เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความพร้อมในการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้นในการกำหนดเกณฑ์การวัดผลจะเน้นที่กระบวนการปฏิบัติและการพัฒนาเป็นรายบุคคล โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความขยันและมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีความกระตือรือร้นและสามารถปฏิบัติได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ก็ถือว่าประสบความสำเร็จในการเรียนการสอน

2. เพลงและแบบฝึกหัดที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลใครเป็นผู้กำหนด ในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

- ครูและนักเรียนจะร่วมกันเลือกบทเพลงที่จะใช้สอบแสดงเดี่ยว โดยให้นักเรียนเลือกบทเพลงที่ตนเองชอบหรือปฏิบัติได้ดี จากนั้นครูจะพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อไม่ให้บทเพลงง่ายหรือยากเกินไป เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความพยายามและกระตือรือร้นในการที่จะพัฒนาทักษะของตนเองด้วย ทำให้นักเรียนแต่ละคนก็จะได้รับเพลงสอบไม่เหมือนกัน แต่ในส่วนของภาระคะแนนย่อย ๆ จะใช้แบบฝึกหัดเดียวกัน เพราะถือว่าเป็นเทคนิคและเนื้อหาที่ทุกคนต้องได้รับการพัฒนาเหมือนกัน

3. รูปแบบการวัดผลใช้การวัดผลแบบใด มีการสอบกี่ครั้ง และมีรายละเอียดการให้คะแนนอย่างไร

- เน้นการวัดผลในกระบวนการปฏิบัติเป็นสำคัญ ดำเนินการวัดผลตลอดปีการศึกษา โดยแบ่งเป็นการประเมินผลระหว่างเรียน ซึ่งเป็นการสอบย่อยในทุก ๆ ครั้งที่จบจุดประสงค์การเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นจากแบบฝึกหัดหรือบทเพลง โดยพิจารณาจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติ ความตั้งใจ ความขยันฝึกซ้อม และพัฒนาการของนักเรียน และการประเมินผลหลังเรียน โดยการสอบแสดงเดี่ยวภาคเรียนละ 2 ครั้ง คือ กลางภาคเรียน และปลายภาคเรียน ซึ่งในการสอบแสดงเดี่ยวกลางภาค และปลายภาคเรียนจะมีครูท่านอื่นเข้ามาเป็นกรรมการร่วมสอบและร่วมให้คำแนะนำ แต่สิทธิ์ขาดในการให้คะแนนคือครูผู้สอนเพียงคนเดียว โดยมีอัตราส่วนของคะแนนคือ

คะแนนก่อนกลางภาคเรียน	30 คะแนน
สอบแสดงเดี่ยวกลางภาคเรียน	20 คะแนน
คะแนนก่อนปลายภาคเรียน	30 คะแนน
แสดงเดี่ยวปลายภาคเรียน	20 คะแนน

4. การประเมินใช้หลักเกณฑ์อย่างไร

- ใช้การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ นำเสนอในรูปแบบเกรด 1,1.5,2,2.5,3,3.5,4
ค่าระดับคะแนนเป็น

$80 - 100 = 4$	$75 - 79 = 3.5$
$70 - 74 = 3$	$65 - 69 = 2.5$
$60 - 64 = 2$	$55 - 59 = 1.5$
$50 - 54 = 1$	$0 - 49 = 0$

5. ท่านคิดว่าปัจจุบันนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการวัดผลและประเมินผลที่ใช้ในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

- พึงพอใจกับการวัดผลและประเมินผลในปัจจุบัน

6. เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการวัดผลและประเมินผลนักเรียนได้รับการแนะนำและรับทราบข้อบกพร่องของตนเองหรือไม่ อย่างไร

- ในการสอบแสดงเดี่ยวจะมีการบันทึกวิดีโอ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ดูข้อดี ข้อบกพร่องของตนเอง และมาคุยรายละเอียดต่าง ๆ อีกครั้งในชั้นเรียนจะมีการแนะนำข้อแก้ไขปรับปรุงให้นักเรียนทราบเป็นรายบุคคล

นักเรียน

1. บทเพลงและแบบฝึกหัดที่ใช้สอบมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กล่าวว่าครูเป็นผู้เลือกเพลงสอบให้โดยทุกคนได้เพลงสอบเหมือนกันทั้งหมด เป็นเพลงที่ใช้เรียนอยู่ในเทอมนี้อยู่แล้ว ส่วนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 กล่าวว่า ในเบื้องต้นครูจะให้โอกาสนักเรียนลองเลือกเพลงที่อยากจะสอบเองก่อน จากนั้นครูจะพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้ง โดยส่วนใหญ่แต่ละคนจะได้บทเพลงสอบไม่เหมือนกันและคิดว่าบทเพลงที่ใช้สอบมีความเหมาะสมดี โดยมีความสอดคล้องกับเทคนิคที่เรียนอยู่

2. นักเรียนมีความเห็นอย่างไรต่อการวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอน

- การทดสอบย่อย ๆ ในแต่ละบทเรียนรู้สึกไม่กดดันเท่าการสอบแสดงเดี่ยว นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไม่ชอบการสอบแสดงเดี่ยวเพราะรู้สึกกลัวและตื่นเต้น ถ้าได้ปฏิบัติพร้อมกับเพื่อนจะมีความมั่นใจและทำได้ดีกว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 คิดว่าในช่วงแรก ๆ ไม่ชอบการสอบแสดงเดี่ยว เพราะรู้สึกตื่นเต้นและแต่ปัจจุบันเริ่มปรับตัวได้ดีขึ้น แต่ถึงแม้จะผ่านการสอบแสดงเดี่ยวมาหลายครั้งแต่ก็ยังรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้ง จนคิดว่าปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ซ้อมมาแต่ครูจะคอยย้ำเสมอว่าให้คิดถึงการพัฒนาตนเอง เรื่องคะแนนไม่ต้องกังวลมากนัก

3. หลังการวัดผลได้ทราบข้อบกพร่องของตนเองและได้แก้ไข ปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร

- หลังการสอบทุกครั้งครูผู้สอนจะมีวิดีโอให้ดู ซึ่งข้อบกพร่องและวิธีแก้ไขในคาบเรียนถัดไป แต่โดยปกติเวลาซ้อมก่อนจะสอบครูจะบอกอยู่แล้วว่าให้ระวังตรงจุดใด

4. นักเรียนมีความเห็นอย่างไรต่อวิธีวัดและประเมินผลของครูผู้สอน

- มีสอบย่อยๆจากการปฏิบัติต่าง ๆ เช่น การจับคันชัก การสีสายเปล่า แบบฝึกหัดต่าง ๆ และเพลงที่เรียนในท่อนั้น ๆ นอกจากนี้จะมีการสอบแสดงเดี่ยวท่อมละ 2 ครั้ง คือ การสอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน นักเรียนคิดว่าเหมาะสมแล้ว

5. นักเรียนคิดว่าเกณฑ์การให้คะแนนและวิธีการให้คะแนนมีความยุติธรรมหรือไม่อย่างไร

- นักเรียนคิดว่าการให้คะแนนมีความยุติธรรมดี และมีความพอใจในผลการเรียนของตนเอง เกรดที่ได้มีความยุติธรรมดี ครอบอกไว้เกณฑ์การให้คะแนนให้ทราบล่วงหน้าแล้ว

ความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

1. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตร

- ครูผู้สอนและนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นตรงกันว่าเนื้อหา มีรายละเอียดและเทคนิคที่ยากขึ้น จึงคิดว่าควรเพิ่มเวลาเรียนเวลาฝึกซ้อมให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านครูผู้สอนและนักเรียน

- ผู้บริหารกล่าวว่าอยากเห็นการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืนของผู้เรียน ปลูกฝังความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความขยันหมั่นเพียร โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะและให้คำปรึกษาตลอดเวลา ผู้บริหารทางดนตรีเน้นย้ำส่งเสริมทักษะการอ่านโน้ตให้มากขึ้น เนื่องจากในบางครั้งนักเรียนต้องไปร่วมการแสดงในพิธีหรือกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียน การอ่านโน้ตที่คล่องแคล่ว จะช่วยให้การฝึกซ้อมดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว

- ครูผู้สอนกล่าวว่า เนื่องจากครูเครื่องสายทุกคนมีทัศนคติตรงกันในเรื่องของการทำงานเป็นทีม ทำให้มีความสุขและสนุกกับงานมาก ถึงแม้ในการเรียนการสอนจะมีปัญหาเกิดขึ้นบ้างแต่ครูก็สามารถช่วยกันแก้ปัญหาจนผ่านไปได้ด้วยดี ในส่วน of นักเรียนครูผู้สอนเห็นว่าเนื่องจากนักเรียนที่เลือกเรียนแผนการเรียนนี้มีทั้งที่เลือกจากความชอบ และบางส่วนเลือกเพราะได้รับคำแนะนำมาจากครูหรือญาติพี่น้องไม่ได้เป็นความต้องการของตนเอง ทำให้นักเรียนบางส่วนไม่ตั้งใจเรียนจนทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนเสีย จนต้องกล่าวตักเตือน พูดคุยกันในเรื่องพฤติกรรมอยู่บ่อยครั้ง

- ในส่วนของครูนักเรียนไวโอลินกล่าวว่าครูค่อนข้างใจดี มีบ้างที่เข้มงวด แต่ก็ทำให้เราสามารถปฏิบัติได้ นักเรียนไวโอลินกล่าวว่าครูค่อนข้างเข้มงวดกับเรื่องระเบียบวินัยแต่ดูแลเอาใจใส่เราดีมาก นักเรียนเชลโลคิดว่าครูใจดีมีความเป็นกันเอง ทำให้บรรยากาศในการเรียนดี นักเรียนดับเบิลเบสกล่าวว่าปัจจุบันครูต้องประจำที่แผนกนานาชาติ มาสอนถึง 15.30 น. จึงอยากให้ครูอยู่ประจำที่อาคาร 6 เมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหาใด ๆ จะได้ถามและปรึกษาได้ทันที

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

- ผู้บริหารกล่าวว่าในทุก ๆ ภาคเรียน ทางผู้บริหารและครูผู้สอนจะมีการพูดคุย วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมต่อผู้เรียนอยู่เสมอ สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นแผนการดำเนินงานในอนาคตจะส่งเสริมกิจกรรมการแสดงดนตรีให้มากขึ้นไปอีก โดยนำเอาดนตรีเข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น ทั้งนี้ในส่วน of เครื่องสายสากลก็จะปรึกษากับครูผู้สอนว่าเหมาะสมกับการนำไปร่วมกับกิจกรรมใด อย่างไร นอกจากนี้ยังมีการวางแผนการจัดดนตรีสัญจรตามอาคารเรียนต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ ผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนกันไป ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนคนอื่น ๆ หันมาสนใจการเรียนดนตรีมากขึ้นพยายามส่งเสริมผลักดันให้นักเรียน ได้มีโอกาสได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ จากผู้เชี่ยวชาญ โดยจะประสานงานกับนักดนตรี ผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอความอนุเคราะห์

- ครูผู้สอนกล่าวว่าต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมในส่วนของการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการชมการแสดงคอนเสิร์ตภายนอกจากนักดนตรีอาชีพ และจะพยายามผลักดันให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นการเปิดประสบการณ์ใหม่ ๆ และสร้างแรงบันดาลใจในการเรียน

- นักเรียนกล่าวว่าทางโรงเรียนมีกิจกรรมให้ร่วมแสดงดนตรีในปริมาณเหมาะสมดี แต่อยากให้กิจกรรมเหล่านั้นจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอตลอดปีการศึกษา เพราะในปัจจุบันกิจกรรมที่ร่วมแสดงมีขึ้นในภาคเรียนที่ 2 เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ต้องการให้มีอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือชมการแสดงคอนเสิร์ตบ้าง เคยมีรุ่นพี่ที่เรียนจบไปแล้วไปเรียนต่อทางด้านดนตรีมาแสดงให้ดู ซึ่งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจที่ดี

4. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

- นักเรียนทุกคนต้องการให้ห้องเรียนเก็บเสียง มีความเงียบพอที่จะได้ยินเสียงครูและเสียงตนเองอย่างชัดเจน และมีห้องฝึกซ้อมแยกเป็นส่วนตัว และต้องการให้มีห้องเรียนเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะได้แยกกันเรียนหรือแบ่งกลุ่มกันไป นักเรียนที่เรียนเชลโลและนักเรียนดับเบิลเบสอยากได้กล่องใส่หรือถุงเก็บเครื่องดนตรีที่มีชุดล้อ เนื่องจากเวลานำกลับไปซ้อมที่หอจะได้สะดวกมากขึ้น

- ครูผู้สอนในห้องเรียนควรมีกระจก เครื่องเสียงที่ใช้เปิดเพลง หรือโทรทัศน์เครื่องเล่น DVD ที่สามารถเปิดให้นักเรียนดูในห้องเรียนได้ทันที ห้องเรียนควรเป็นห้องเก็บเสียง และควรมีห้องซ้อมแยกเป็นส่วนตัว ในส่วนของห้องสมุดดนตรีควรจะเพิ่มหนังสือที่เกี่ยวกับดนตรีในด้านต่าง ๆ ให้มีความหลากหลายมากขึ้น มีโน้ตเพลงหรือตำราที่ใช้เป็นประจำ เช่น Kayser, Mazas, Schradieck เป็นต้น ห้องสมุดดนตรี ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมระบบอินเทอร์เน็ตไว้ประจำใน

ห้องสมุดดนตรี เพื่อให้นักเรียนและครูได้ใช้อย่างสะดวกรวดเร็ว ซึ่งถ้ามีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การใช้สื่อมัลติมีเดียก็จะใช้ผ่านคอมพิวเตอร์ได้ทันที ไม่จำเป็นต้องหาแผ่น DVD หรือ CD เพลง โรงเรียนควรให้งบประมาณในการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ดนตรีอย่างรวดเร็วเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการใช้เครื่องดนตรีของเด็ก

5. ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาในด้านการวัดผลและประเมินผล

- ครูผู้สอนมีความเห็นว่าควรมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมามีส่วนร่วมในการประเมิน เพื่อเป็นการพัฒนาทั้งในตัวนักเรียนและครูผู้สอน อีกทั้งการจะมีการปรึกษากับครูท่านอื่น ๆ เพื่อวางแผนจัดการจัดระบบการแสดงเดี่ยวให้มีความน่าสนใจและหลากหลายมากขึ้นเนื่องจากในปัจจุบันการสอบแสดงเดี่ยวจะเรียงตามเครื่องดนตรีทำให้อาจจะน่าเบื่อสำหรับผู้ชม ในการสอบแสดงเดี่ยวจะพยายามให้มีการใช้ Accompaniment ให้มากขึ้นโดยอาจจะมีการปรึกษากับครูวิชา Piano เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสแสดงร่วมกัน

- ในการวัดและประเมินผลในแต่ละครั้งและในแต่ละรายวิชา ครูผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง ซึ่งครูผู้สอนแต่ละคนก็จะมีเกณฑ์ในการวัดและประเมินไม่เท่ากัน จึงคิดว่าควรจะมีการร่วมพูดคุยและวางแผนให้ไปในทิศทางเดียวกันให้มากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล กรณีศึกษา นักเรียน
โครงการพิเศษโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียน
โครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ในด้านต่างๆดังนี้

- 1.1 ด้านหลักสูตร
- 1.2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน
- 1.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 1.4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่
- 1.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสำหรับ
นักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ทราบข้อมูลในด้านต่างๆของการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาได้ สามารถศึกษาการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการจัดการเรียนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียน
โครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ทั้ง 5 ด้าน สามารถ
สรุปได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร

จากการศึกษาเก็บข้อมูลในด้านหลักสูตรสามารถสรุปผลได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 11 ตารางสรุปผลการวิจัยด้านหลักสูตร

ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัยด้านหลักสูตร
ผู้บริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - มุ่งเน้นให้นักเรียนมีพื้นฐานที่ดี สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา - เปิดโอกาสให้ครูเป็นกำหนดจุดประสงค์รายวิชา การวางแผนการจัดกระบวนการเรียนการสอน - กำหนดจำนวนหน่วยกิต 2 หน่วยกิต 4 คาบเรียนต่อสัปดาห์ เพิ่มเวลาเรียนพิเศษวันละ 1 ชั่วโมง - มุ่งมั่นพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ในอนาคตจะขอความร่วมมือนักวิชาการด้านการศึกษามาให้ความรู้ข้อมูลแนวทางการศึกษาต่อ
ครูผู้สอน	<ul style="list-style-type: none"> - วางเป้าหมายให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามความมาตรฐานการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา - ครูผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์รายวิชา วางแผนการจัดการเรียนการสอน และกำหนดเนื้อหาเอง - เน้นการวางพื้นฐานที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน และฝึกฝนเทคนิคอย่างต่อเนื่องจากง่ายไปยาก - ครูไวโอลิน วิโอลา และเชลโล ใช้แบบเรียน Suzuki เป็นหลัก เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ในรูปแบบของบทเพลงจากง่ายไปยาก อีกทั้งยังเป็นการฝึกที่เน้นสรีระตามธรรมชาติของผู้เรียน ครูดับเบิลเบสใช้แบบเรียน Franz Simandl เป็นหลัก เนื่องจากเป็นแบบฝึกที่ปูพื้นฐานอย่างเป็นลำดับและครอบคลุมการพัฒนาเทคนิคต่าง ๆ ได้ดี - มีเวลาเรียนน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน
นักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดว่าจำนวนคาบเรียนเหมาะสมแล้ว แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 ที่ต้องการศึกษาต่อด้านดนตรีต้องการให้เพิ่มเวลาเรียนมากขึ้น - เนื้อหาที่เรียนมีความต่อเนื่องดี

จากตารางที่ 11 สามารถอธิบายเพิ่มเติมในเรื่องการกำหนดจุดประสงค์รายวิชา การวางแผนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ว่ามีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และครูผู้สอน เพื่อกำหนดทิศทางให้เป็นไปในแนวเดียวกัน แต่ในการลงรายละเอียดเนื้อหา และวิธีการนั้น ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดและมีความรู้ความสามารถเฉพาะทางเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและวิธีการ โดยครูผู้สอนจะวางจุดประสงค์ไว้คร่าว ๆ แล้วปรับรายละเอียดบทเรียน และแบบฝึกหัดเพิ่มเติมต่าง ๆ ตามความแตกต่างและพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละบุคคล ซึ่งครูผู้สอนต้องจัดทำกำหนดการสอนและบันทึกการสอนเพื่อให้ผู้บริหารได้ติดตามพัฒนาการของนักเรียนและการสอนของครูต่อไป

ครูผู้สอนวางเป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนวิชาไวโอลิน วิโอลา เชลโล วางเป้าหมายไว้ว่านักเรียนจะต้องสามารถปฏิบัติ Scale และ Arpeggios 4 ชาร์ป 4 แฟลต ทั้ง เมเจอร์ ไมเนอร์ เล่น Concerto ได้อย่างน้อย 1 บท หรือประมาณ Suzuki เล่มที่ 4 อ่านโน้ตแบบ Sight-Reading ได้บ้าง ในส่วนของวิชาดับเบิลเบสต้องสามารถแบบฝึกหัดของ Simadl 10 ข้อแรก ขึ้นไป เพลงบรรเลงเดี่ยวต่าง ๆ จากSuzuki เล่มที่ 3

เนื้อหาในการสอนในแต่ละระดับชั้น พบว่า ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับพื้นฐานการปฏิบัติ ที่ถูกต้องของผู้เรียนมาก ซึ่งในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนจะเรียนพื้นฐาน ทำท่างในการจับเครื่องดนตรี การส่ายเปล่า การกดนิ้วใน position ที่ 1 การใช้คันชักแบบ Détaché และ Legato เรียนบท เพลงจากแบบเรียน Suzuki เล่ม 1 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จะเริ่ม Suzuki เล่ม 2 การใช้ Position 3 การใช้คันชักแบบ Slur, Spiccato บันไดเสียงต่างๆที่สอดคล้องกับบทเพลง พอถึงชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 จะเริ่มการใช้ position 3 มากขึ้น และเริ่ม Suzuki เล่ม 3 และเล่ม 4 โดยพยายามให้ได้เริ่มเล่น Concerto ในทอม 2 วิชาเชลโลจะตั้งเป้าหมายไว้คล้ายคลึงกันเพียงแต่จะตั้งเป้าหมายไว้ที่แบบเรียน Suzuki เล่ม 3 ในส่วนของวิชาดับเบิลเบส จะเริ่มเรียนตั้งแต่ Position ที่ 1 และเรียงลำดับไปเรื่อย ๆ จนจบ Position ที่ 7 ตอนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยจะเสริมบทเพลงจากแบบเรียน Suzuki เล่ม 1 ถึง 3

ด้านที่ 2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน

จากการศึกษาเก็บข้อมูลในด้านผู้สอนและผู้เรียนสามารถสรุปผลได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 12 ตารางสรุปผลการวิจัยด้านผู้สอนและผู้เรียน

ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัยด้านผู้สอนและผู้เรียน
ผู้บริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - คัดเลือกครู โดยเน้นการศึกษาทางด้านดนตรี เชี่ยวชาญทั้งการปฏิบัติและการถ่ายทอดความรู้ มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน - เนื่องจากเน้นการทำงานเป็นทีมจึงให้ครูผู้สอนมีส่วนในการหาและคัดเลือกครูกันเอง - ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง ส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือร่วมแสดงดนตรีตามที่ครูได้เสนอมา - เชื่อว่าเมื่อนักเรียนมีความชอบ มีครูที่ดี มีเครื่องดนตรีที่ดี มีหลักสูตรเหมาะสมจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้
ครูผู้สอน	<ul style="list-style-type: none"> - ครูไวโอลิน วิโอลา เชลโล จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านดนตรี ครูดับเบิลเบส ไม่ได้จบทางด้านดนตรี แต่เรียนปฏิบัติดับเบิลเบสเพิ่มเติม - ครูมีประสบการณ์ 7-14 ปี - นอกเหนือจากการสอนแล้ว ครูยังอบรมคุณธรรมและจริยธรรมให้นักเรียนด้วย - นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ไม่เท่ากัน มีความกระตือรือร้นในการเรียนไม่เท่ากัน โดยรวมน่าพอใจ

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัยด้านผู้สอนและผู้เรียน
นักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีพื้นฐานทางดนตรี เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ - ไม่มีการทดสอบความสามารถทางดนตรี - ทดสอบ 5 วิชาหลัก คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และสังคม - เลือกจากความชอบและความสนใจ โดยมีครูพิจารณาความเหมาะสมทางสรีระเป็นอีกครั้งหนึ่ง - ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายทุกอย่างในการเรียน

จากตารางที่ 12 สามารถอธิบายเพิ่มเติมในด้านภาระงานของครู โดยครูแต่ละท่านจะได้รับมอบหมายให้สอนในวิชาดนตรีปฏิบัติ ตรงตามเครื่องดนตรีที่ตนถนัด มีเพียงครูดับเบิลเบสที่มีภาระงานที่นอกเหนือการสอนดับเบิลเบส คือต้องสอนในรายวิชา ไวโอลิน กีตาร์ อูคูเลเล่ เมโลเดียน และ Insight Music ที่แผนกนานาชาติ นอกจากนี้จากการที่นักเรียนทั้งหมดไม่มีพื้นฐานทางดนตรีทำให้ในเบื้องต้นสามารถจัดการเรียนการสอนได้โดยง่าย คือเริ่มวางพื้นฐานไปพร้อม ๆ กัน

ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการศึกษาเก็บข้อมูลในด้านผู้สอนและผู้เรียนสามารถสรุปผลได้ตามตาราง ดังนี้
ตารางที่ 13 ตารางสรุปผลการวิจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ด้าน	สรุปผลการวิจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารเน้นกระบวนการสอน 3 ชั้น คือ ชั้นนำ ชั้นสอน และชั้นสรุป - จัดการเรียนการสอนแบบกลุ่ม โดยในระยะแรกเป็นกลุ่มใหญ่ เมื่อนักเรียนมีความสามารถไม่เท่ากันจะจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มย่อยหรือรายบุคคลแทน - ครูสอนโดยใช้วิธีบรรยายและสาธิตให้ดูโดยแบ่งเนื้อหาเป็นหน่วยย่อย ๆ ให้นักเรียนฝึกฝนเรียนรู้เป็นวรรคย่อย ๆ แล้วจึงต่อวรรคถัดไปจนกว่าจะจบเพลงหรือแบบฝึก โดยระหว่างนี้หากนักเรียนมีปัญหาหรือติดขัดครูจะแนะนำวิธีแก้ไข เสริมแบบฝึกหัดที่ต้องฝึกซ้อมเพิ่มเติมเป็นรายบุคคล - ในการสอนแต่ละครั้งจะประกอบไปด้วยเนื้อหาหลัก ๆ 3 ส่วน คือ บันไดเสียง แบบฝึกหัดเทคนิค และบทเพลง - ให้ความสำคัญกับกระบวนการฝึกซ้อมของนักเรียน เน้นย้ำให้ฝึกซ้อมโดยการตั้งเป้าหมายและซ้อมให้เข้าและถูกต้อง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ด้าน	สรุปผลการวิจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถให้สอดคล้องกับทักษะ ความสามารถ โดยมุ่งหวังให้นักเรียนเกิดความสุขและความภาคภูมิใจในตนเอง มีวินัยในการฝึกซ้อม รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น - กิจกรรมหลักคือ Music Festival ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นทุกปี เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทางดนตรีในหลากหลายรูปแบบ เช่น Orchestra, String Chamber Orchestra และการขับร้องประสานเสียง เป็นต้น - กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ งานกิจกรรมวันคริสต์มาส ดนตรีสัญจร งานวันวิชาการ เป็นต้น - ยังไม่มีการส่งเสริมการสร้างแรงบันดาลใจจากการชมคอนเสิร์ตนักดนตรีอาชีพหรือการร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งครูผู้สอนคิดว่าเป็นสิ่งจำเป็นมาก - นักเรียนเห็นว่าการร่วมกิจกรรมทำให้รู้สึกสนุก มีความมั่นใจในทักษะของตนเอง และกล้าปฏิบัติมากขึ้น

จากตารางที่ 13 สามารถอธิบายเพิ่มเติมในเรื่องรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล พบว่า ในช่วงแรกที่นักเรียนเริ่มเรียนพื้นฐานการจับเครื่องดนตรี การสีสายเปล่า จะเป็นการสอนแบบกลุ่มใหญ่ จากนั้นเมื่อนักเรียนเริ่มปฏิบัติได้แตกต่างกัน มีจุดที่ต้องแก้ไขที่ต่างกัน ก็จะเริ่มเรียนแบบกลุ่มย่อยและเป็นรายบุคคล ในส่วนของการจัดรูปแบบการสอน เป็นการสอนแบบสาธิต โดยจะมีการอธิบายรายละเอียดของบทเพลง และสาธิตให้นักเรียนดู จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติตามเป็นวรรคสั้น ๆ โดยครูตรวจดูความถูกต้อง ให้คำแนะนำในการฝึกซ้อม เน้นย้ำให้นักเรียนฝึกซ้อมซ้ำ ๆ จนกว่าจะได้จึงให้ปฏิบัติเร็วขึ้น ในเวลาฝึกซ้อมครูจะคอยสังเกตความถูกต้องอยู่เสมอ ถ้าหากนักเรียนปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือคิดขัดในจุดใด ครูจะแก้ไขให้เป็นรายบุคคล อย่างไรก็ตาม ครูจะพยายามให้นักเรียนพยายามพัฒนาตนเองให้ทันเพื่อน ๆ มากที่สุด ซึ่งนักเรียนเองก็มีความพึงพอใจกับการเรียนการสอนแบบกลุ่ม เพราะรู้สึกว่าการปฏิบัติ ถึงแม้บางครั้งปฏิบัติไม่ได้ ครูก็จะให้แก้ไขและกระตุ้นให้พยายามกลับมาเล่นร่วมกับเพื่อนให้ได้ มาตรฐานในการฝึกซ้อมของนักเรียนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ นักเรียนที่ตั้งใจจะศึกษาต่อทางดนตรีจะมีความขยัน และกระตือรือร้นการซ้อมมากกว่านักเรียนคนอื่น ๆ ทั้งนี้ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ต้องการเรียนต่อทางด้านดนตรี เนื่องจากเมื่อจบชั้น ม.6 ต้องการกลับไปเรียนที่ภูมิลำเนา บางส่วนต้องการเป็นครูฝึกหัดในเครื่องสาย

ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรพบว่า มีการวางแผนการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูและนักเรียนได้วางแผนการเรียนและการฝึกซ้อมตั้งแต่ต้นปีการศึกษา มีการจัดแบ่งนักเรียนให้ร่วม

กิจกรรมอย่างอย่างเท่าเทียม และจะพยายามส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงในลักษณะของการแสดง
เดี่ยวเพิ่มขึ้น

ด้านที่ 4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

จากการศึกษาเก็บข้อมูลในด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ที่สามารถสรุปผลได้ตามตาราง ดังนี้
ตารางที่ 14 ตารางสรุปผลการวิจัยด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่

ด้าน	สรุปผลการวิจัยด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่
สื่อการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - ครูไวโอลิน วิโอลา เชลโล ใช้แบบเรียน Suzuki เป็นหลัก เนื่องจากเห็นว่าเป็นแบบเรียนที่นักเรียนสามารถฝึกเทคนิคต่าง ๆ ผ่านบทเพลงที่มีความไพเราะ และยังเป็นแบบเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนในระดับพื้นฐานที่เหมาะสมกับสรีระของผู้เรียน - ครูไวโอลินและวิโอลาใช้แบบฝึกหัดเพิ่มเติม Schradieck เป็นหลัก โดยเลือกเฉพาะบทที่ 1 โดยพิจารณาจากรูปแบบโน้ตที่ทำความเข้าใจง่าย จดจำง่าย ไม่จำเป็นต้องพกพา และปรับเปลี่ยนให้ฝึกเทคนิคได้หลากหลาย ทั้งการวางนิ้ว การใช้คันชักในรูปแบบต่าง ๆ - ครูเชลโลใช้แบบฝึกของ Louis.R.FEULLARD (Daily Exercise for Cello) บทที่ 9 โดยพิจารณาจากรูปแบบของแบบฝึกหัดที่เข้าใจง่ายจดจำง่ายและครอบคลุมเทคนิคการใช้ Position ใด้ดี - ครูดับเบิลเบสใช้ตำราของ Franz Simand ชื่อ New Method for the Double Bass เป็นหลัก โดยพิจารณาจากเน้นแบบฝึกที่เป็นการปูพื้นฐานเป็นลำดับจาก Half Position จนกระทั่งถึง Position ที่ 7 และใช้แบบเรียน Suzuki เสริมในส่วนของบทเพลง - สื่อมัลติมีเดียใช้เปิดจากสมาร์ตโฟนของครูผู้สอน
อุปกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนสนับสนุนเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ซึ่งเครื่องดนตรีมีคุณภาพดี เหมาะสมกับการเรียน มีจำนวนครบตามจำนวนนักเรียน - เครื่องดนตรีเชลโล และดับเบิลเบส ควรมีกดงที่สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกเพื่อป้องกันความเสียหาย
สถานที่	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องเรียนแยกตามเครื่องดนตรี มีลักษณะเปิดโล่ง ไม่มีวัสดุซับเสียง ไม่มีกระจกเงา มีเสียงรบกวน - ไม่มีห้องฝึกซ้อม นักเรียนฝึกซ้อมบริเวณโถงทางเดิน ระเบียง และในห้องเรียน - มีห้องฝึกซ้อมรวมวงขนาดใหญ่ มีวัสดุซับเสียง ปรับอากาศ สามารถรองรับการซ้อมวงออร์เคสตราได้ - มีห้องสมุดดนตรี ซึ่งมีหนังสือ แบบเรียน จำนวนหนึ่ง ไม่ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ต นักเรียนที่ต้องการหาข้อมูลต้องใช้อินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ที่อาคารเรียนอื่น ๆ

ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

จากการศึกษาเก็บข้อมูลในด้านการวัดผลและประเมินผลสามารถสรุปผลได้ตามตาราง
ดังนี้

ตารางที่ 15 ตารางสรุปผลการวิจัยด้านการวัดผลและประเมินผล

ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัยด้านการวัดผลและประเมินผล
ผู้บริหาร	- ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการวัดและประเมินผล
ครูผู้สอน	- เน้นการวัดผลในกระบวนการปฏิบัติ - ใช้การสังเกต การพัฒนาของนักเรียน - เก็บคะแนนอย่างสม่ำเสมอตลอดปีการศึกษา - มีการทดสอบแสดงเดี่ยวภาคเรียนละ 2 ครั้ง - ครูและนักเรียนร่วมกันเลือกเพลงสอบเดี่ยว โดยครูเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมอีกครั้ง - การเก็บคะแนนย่อยจะใช้แบบฝึกหัดเดียวกัน เพราะถือว่าเป็นเทคนิคและเนื้อหาที่ทุกคนต้องพัฒนาเหมือนกัน - ประเมินผลแบบอิงเกณฑ์
นักเรียน	- นักเรียนคิดว่าการวัดผลและประเมินผลมีความเหมาะสมและยุติธรรมดี

จากตารางที่ 15 สามารถอธิบายเพิ่มเติมในส่วนของ การเก็บคะแนนซึ่งสามารถแบ่งคะแนน
เป็นสัดส่วน ดังนี้

คะแนนก่อนกลางภาคเรียน 30 คะแนน

สอบแสดงเดี่ยวกลางภาคเรียน 20 คะแนน

คะแนนก่อนปลายภาคเรียน 30 คะแนน

แสดงเดี่ยวปลายภาคเรียน 20 คะแนน

เกณฑ์การประเมินผล แบ่งออกเป็น ระดับเกรด 1,1.5,2,2.5,3,3.5,4 โดยมีค่าระดับคะแนน

ดังนี้

80-100 = 4 75-79 = 3.5

70-74 = 3 65-69 = 2.5

60-64 = 2 55-59 = 1.5

50-54 = 1 0-49 = 0

2. ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสาย สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ทั้ง 5 ด้าน สามารถสรุปได้ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 16 ตารางสรุปผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

ด้าน	ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน
หลักสูตร	-ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร ครูได้รับอิสระในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ต้องระงับการสอนที่ยืดหยุ่นเกินไป จนนักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนและการฝึกซ้อม -การจัดตารางเรียนให้ทุกระดับชั้นมาเรียนพร้อมกัน ทำให้มีเวลาเรียนน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน
ผู้สอนและผู้เรียน	-การคัดเลือกนักเรียนจากความสนใจ ในบางครั้งเป็นการยาก เนื่องจากไม่สามารถบังคับได้จริงว่านักเรียนมีความสนใจจะเรียนจริงหรือไม่ ทำให้นักเรียนบางคนเมื่อเรียนแล้วไม่ชอบจะมีความเบื่อหน่ายและไม่กระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควร
กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร	-กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีส่วนเสริมสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็กเรียนมีน้อยเกินไป
สื่อ อุปกรณ์ และสถานที่	-ห้องเรียนไม่เพียงพอและสภาพไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน มีขนาดเล็ก ไม่เก็บเสียง ไม่มีห้องซ้อมส่วนตัว -การค้นคว้าของมูลทางอินเทอร์เน็ตยังไม่สะดวก เนื่องจากห้องสมุดดนตรีไม่มีระบบอินเทอร์เน็ต
การวัดผลและประเมินผล	- ครูผู้สอนเครื่องสายทุกท่านเข้ามาเป็นกรรมการร่วมสอบและร่วมให้คำแนะนำ แต่สิทธิ์ขาดในการให้คะแนนคือครูผู้สอนเพียงคนเดียว ทำให้เกณฑ์การให้คะแนนอาจจะไม่เท่าเทียมกัน

อภิปรายผล

1. การอภิปรายผล การจัดการเรียนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร

- จากการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีบทบาทในการเป็นผู้สนับสนุนและวางแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้เป็นอย่างดีอย่างราบรื่น ถึงแม้จะมอบหมายให้ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์และจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง แต่ก็คอยติดตามผลการเรียนการสอนและให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนอยู่เสมอ ทั้งนี้ในการกำหนดจุดประสงค์และการออกแบบการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากมี

ครูผู้สอนไวโอลิน 2 ท่าน จึงมีการออกแบบการเรียนการสอนร่วมกัน แต่เครื่องดนตรีไวโอลิน เชลโล และดับเบิลเบส มีครูผู้สอนเพียงเครื่องมือละหนึ่งท่าน จึงมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน

- วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีจำนวนหน่วยกิตรวม 2 หน่วยกิต จัดการเรียนการสอนเป็นแบบกลุ่ม โดยมีเวลาเรียนหลัก 4 คาบต่อสัปดาห์ และจัดเวลาเรียนเพิ่มเติม วันละ 1 ชั่วโมง ซึ่งพบว่าอาจารย์ผู้สอนทุกท่านมีความเห็นว่าเวลาที่กำหนดขึ้นไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร เนื่องจาก นักเรียนทุกระดับชั้นมาเรียนพร้อมกัน ทำให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ทันในเวลาที่กำหนด ทำให้นักเรียนได้เรียนน้อยเมื่อเทียบกับหน่วยกิตที่กำหนดไว้ ครูผู้สอนจึงเห็นว่าควรปรับตารางการเรียนให้แต่ละระดับชั้นมีตารางเรียนที่ไม่ตรงกันเพื่อลดจำนวนผู้เรียนในแต่ละคาบลง อย่างไรก็ตามนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความเห็นว่าจำนวนหน่วยกิตและเวลาเรียนมีความเหมาะสมดีแล้ว แต่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 เห็นว่ามีเวลาเรียนน้อยเกินไป

- จากการวิจัย พบว่ามีกำหนดจุดประสงค์ และเนื้อหา โดยครูผู้สอน โดยคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้การวางพื้นฐานทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง สามารถต่อยอดพัฒนาได้อย่างยั่งยืนในอนาคต เนื้อหารายวิชาที่กำหนดขึ้นจะเป็นการกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาแบบกว้าง ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนได้จัดเนื้อหาย่อย ๆ และกิจกรรมการเรียนให้เหมาะกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม แต่ละคน ซึ่งที่ผ่านมามีการปรับปรุงการวางจุดประสงค์และเนื้อหาทุกปีเพื่อให้เหมาะสมต่อผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น.3) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่าหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายซึ่งเป็นแนวทางสำหรับจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน และยังสอดคล้องกับ ภานุวัฒน์ วัฒนจินดา (2552, น.19-21) ที่กล่าวถึงวิธีการสอนไวโอลินของชูชาติ พิทักษากร ไว้ว่าครูผู้สอนต้องสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนแต่ละคนว่าเหมาะสมกับวิธีการแบบใด และนำวิธีการนั้นเป็นแกนในการสอน

ด้านที่ 2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน

- ด้านครูผู้สอน จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูโดยพิจารณาจากวุฒิการศึกษาที่ต้องจบการศึกษาทางด้านดนตรีโดยตรง มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติและการถ่ายทอดความรู้ในเครื่องดนตรีนั้น ๆ ดังที่ คำริห์ บรรณวิทยกิจ (2545, น.57-58,62-63) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของครูไว้ว่า ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเครื่องดนตรีของตน มีความรักดนตรี มีทักษะในการสื่อสาร อีกทั้งยังพบว่าครูผู้สอนเกือบทั้งหมดจบการศึกษาทางด้านดนตรี เครื่องมือเอกเครื่องสายสากล ยกเว้นครูผู้สอนดับเบิลเบสคนเดียวที่ไม่มีวุฒิทางด้านดนตรีแต่มีการศึกษาการปฏิบัติดับเบิลเบสเพิ่มเติมจนสามารถปฏิบัติและทำการสอนได้ นอกจากนี้โรงเรียนยัง

ส่งเสริมและมีแนวทางพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนโดยสนับสนุนครูเข้าฝึกอบรมเชิงปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่ครูแจ้งความประสงค์มา ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสไปแสดงดนตรีตามความสามารถของตน

- ด้านผู้เรียน จากการวิจัยพบว่า เกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาในสายการเรียน อังกฤษ - ดนตรีนั้น เนื่องจากนักเรียนทั้งหมดไม่มีพื้นฐานทางด้านการปฏิบัติดนตรีประเภทเครื่องสายในเบื้องต้น จึงมีการสัมภาษณ์สอบถามความต้องการในการเรียน และให้ทดลองเรียนในช่วงเวลา 1 เดือนก่อนเปิดปีการศึกษา โดยครูผู้สอนจะให้ให้นักเรียนเป็นผู้เลือกเครื่องมือเอกด้วยตนเองโดยที่ครูผู้สอนจะเป็นผู้พิจารณาให้เหมาะสมกับสรีระของนักเรียนแต่ละคนอีกครั้งหนึ่ง อย่างไรก็ตามหากมีนักเรียนไม่ชอบและต้องการเปลี่ยนเครื่องมือเอกก็สามารถเปลี่ยนได้ แต่อยู่ในการพิจารณาของครูผู้สอน ทั้งนี้ครูผู้สอนจะมีวิธีโน้มน้าวพยายามไม่ให้ผู้เรียนเปลี่ยนเครื่องมือเอกเพื่อไม่ให้เกิดการเรียนการสอนติดขัด หรือต้องไปเริ่มใหม่ แต่ถ้าหากนักเรียนยืนยันที่จะเปลี่ยนเครื่องมือเอกก็จะอนุมัติเป็นกรณีไป ในกระบวนการเรียนการสอนแม้ว่านักเรียนทั้งหมดจะไม่มีพื้นฐานทางดนตรีและเริ่มเรียนเหมือนกันแต่เมื่อผ่านไประยะหนึ่งนักเรียนจะมีการพัฒนาไม่เท่ากัน ดังที่ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2554, น.13) ได้กล่าวถึงบทความของ แครร์รอล (John Carroll, 1963) ว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับนักเรียนด้วย ความถนัด ความสามารถที่จะเข้าใจ ความเพียร การมีโอกาส ทำให้ต้องแบ่งกลุ่มย่อยและวางแผนการสอนให้เป็นรายบุคคล

ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการวิจัยพบว่ารูปแบบการสอนเป็นการสอนแบบกลุ่มใหญ่ในช่วงแรกที่นักเรียนเริ่มเรียนพื้นฐานเดียวกัน จะเริ่มการเรียนแบบกลุ่มย่อยและเป็นรายบุคคลเมื่อนักเรียนเริ่มมีพัฒนาการแตกต่างกัน ในการสอนครูใช้วิธีบรรยาย และสาธิตให้นักเรียนดูทีละขั้นตอน แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม โดยแบ่งเนื้อหาเป็นวรรคย่อย ๆ เมื่อได้แล้วจะสอนวรรคต่อไป แต่ถ้านักเรียนยังปฏิบัติไม่ได้หรือติดขัดอะไร ครูจะแก้ปัญหาในส่วนนั้นก่อน จึงทำให้ส่วนใหญ่ของนักเรียนจะเรียนเป็นรายบุคคล และได้รับแบบฝึกหัด และข้อแนะนำที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ ของเดวิส (Davies, 1971, 50-56) ที่กล่าวถึงขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ว่า ขั้นแรกครูต้องสาธิตให้นักเรียนดูจนจบทักษะ พร้อมแนะนำจุดที่ควรให้ความสนใจ ขั้นที่สองครูผู้สอนแตกทักษะย่อย สาธิตและให้นักเรียนปฏิบัติตามทีละส่วน ขั้นที่สามผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยโดยมีครูชี้แนะและแก้ไขจนสามารถทำได้ จึงเริ่มทักษะย่อยส่วนต่อไป ขั้นที่สี่ครูผู้สอนแนะนำเทคนิควิธีการต่าง ๆ และขั้นที่ห้าผู้เรียนนำทักษะย่อย ๆ มาเชื่อมโยงให้สมบูรณ์อย่างชำนาญ อย่างไรก็ตามอีกสิ่งหนึ่งที่ครูผู้สอนให้ความสำคัญอย่างยิ่งคือ การฝึกซ้อม กล่าวคือ ครูจะเน้นให้นักเรียนซ้อมให้ถูกวิธี มุ่งเน้นการพัฒนาเทคนิค โดยซ้อมบันไดเสียง แบบฝึกหัดเทคนิคและเพลง และต้องซ้อมซ้ำ

ให้ถูกต้องเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการฝึกซ้อมของ ชูชาติ พิทักษากร (2535, น.141-143) ที่กล่าวว่าพัฒนาเทคนิคควรแบ่งออกเป็น 3 อย่าง คือ Scales and Arpeggios, Pure Exercises, Applied Exercises การฝึกซ้อมคือการแก้ไขข้อบกพร่องทางเทคนิคของแต่ละบุคคล เคล็ดลับของความสามรถคือ ฝึกซ้ำ ๆ และมีสติทุกครั้งที่ได้ฝึก เวลาซ้อมต้องเล่นให้ถูกเสมอ การฝึกซ้อมเพื่อให้เล่นได้ถูกต้องเท่านั้นยังไม่พอ แต่จะต้องซ้อมจนเล่นไม่ผิดจึงจะใช้ได้

จากการวิจัยในเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าโรงเรียนเชื่อว่ากิจกรรมที่ดีจะช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียน และเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ สอดคล้องกับทักษะของนักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ ตรงกับที่ อารมณ์ ใจเที่ยง (2550, น.73-76) ได้กล่าวว่า ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน ในส่วนของการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดง พบว่ามีกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ แต่อย่างไรก็ตามหากนักเรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือการชมคอนเสิร์ตบ้าง ก็จะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและเสริมประสบการณ์ทางดนตรีให้นักเรียนอีกทางหนึ่ง

ด้านที่ 4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนสนับสนุนเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ประกอบการเรียนทุกอย่าง ให้นักเรียนทุกคนอย่างครบถ้วน เครื่องดนตรีมีสภาพดีและมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการเรียนในระดับพื้นฐาน เครื่องดนตรีได้รับการดูแลและบำรุงรักษาอยู่ในสภาพที่ดี ในส่วนของอุปกรณ์ประกอบการเรียนเช่น ขางสน ที่รองไหล่ สายไวโอลิน ขาตั้งโน้ต โรงเรียนจัดหาให้นักเรียนอย่างครบถ้วนซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับที่ ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2544, น.167-172) กล่าวว่า ในการสอนทักษะ ผู้เรียนมักเป็นเจ้าของเครื่องดนตรี และควรเป็นเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ และทนทาน

ในส่วนของสถานที่ประกอบการเรียนการสอนนั้น ถึงแม้จะมีอาคารปฏิบัติทางดนตรีโดยตรง แต่พบว่า ห้องเรียนเป็นห้องที่ไม่เก็บเสียง และมีการใช้ห้องเรียนประกอบการสอนดนตรีหลายชนิด และไม่มีห้องซ้อมแยกเป็นส่วนตัว ทำให้เกิดปัญหาเสียงรบกวน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2553, ออนไลน์) กล่าวว่า ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกซ้อม การจัดสถานที่ซ้อมดนตรีที่เหมาะสมให้กับนักเรียนย่อมส่งผลดีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดนตรีที่ดี โดยห้องซ้อมดนตรีที่ดีในบ้านควรเป็นห้องที่มีอากาศถ่ายเท หรือมีเครื่องปรับอากาศ เป็นห้องที่ไม่ได้ทำกิจกรรมอย่างอื่นขณะที่นักเรียนกำลังซ้อมดนตรี มีความสงบเงียบปราศจากเสียงรบกวนสมาธิอื่น

จากการวิจัยในส่วนของแหล่งค้นคว้าทางดนตรี พบว่า ถึงแม้จะมีห้องสมุดดนตรีอยู่ที่อาคารปฏิบัติการดนตรี แต่พบว่าการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ตยังไม่สะดวกมากนักนักเรียนต้องใช้

อินเทอร์เน็ตที่ห้องคอมพิวเตอร์ที่อาคารอื่น ๆ ส่วนสื่อประเภทโน้ตเพลง CD DVD การแสดง คอนเสิร์ตต่าง ๆ จะใช้ของส่วนตัวของครูผู้สอน โดยเปิดจากสมาร์ทโฟน หรือแท็บเล็ตส่วนตัวของครู เพราะสะดวกรวดเร็วกว่า ทั้งนี้ครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนควรได้รับประสบการณ์ทางการฟังดนตรี หรือชมคอนเสิร์ตบ้าง สอดคล้องกับ ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2553, ออนไลน์) ได้กล่าวว่าการที่นักเรียนได้ชมวีดิทัศน์ที่เกี่ยวกับนักไวโอลิน คีตกวี หรือการแสดงดนตรี ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในดนตรีชัดเจนขึ้น เป็นการสร้างแรงจูงใจอยากเล่นดนตรีให้เก่งขึ้น และชดเชยการชมการแสดงดนตรีสดได้บ้าง

ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

จากการวิจัยในด้านการวัดผลพบว่า ในกระบวนการวัดและประเมินผลนั้นผู้บริหารไม่มีส่วนในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลจะดำเนินการโดยครูผู้สอน ซึ่งจะทำการวัดผลในกระบวนการปฏิบัติ กล่าวคือจะมีดำเนินการวัดผลตลอดปีการศึกษา โดยแบ่งเป็นการประเมินผลระหว่างเรียน ซึ่งเป็นการสอบย่อยในทุก ๆ ครั้งที่จบจุดประสงค์การเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นจากแบบฝึกหัดหรือบทเพลง โดยพิจารณาจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติ ความตั้งใจ ความขยัน ฝึกซ้อม และพัฒนาการของนักเรียน และการประเมินผลหลังเรียน โดยการสอบแสดงเดี่ยวภาคเรียนละ 2 ครั้ง คือ กลางภาคเรียน และปลายภาคเรียน สอดคล้องกับที่ ฌรุฑ์ สุทธิจิตต์ (2555, น.248-249) กล่าวว่า การประเมินผลระหว่างเรียน และหลังเรียนเกิดขึ้นเสมอในการเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรี

จากการวิจัยพบว่าครูผู้สอนทั้งหมดใช้วิธีการประเมินแบบอิงเกณฑ์ และนักเรียนมีความพอใจและเห็นว่าวิธีการวัดผลประเมินผลมีความเหมาะสมดีแล้ว

ทั้งนี้จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนพบว่า นักเรียนมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อทางด้านดนตรีอย่างจริงจังในระดับอุดมศึกษามากขึ้น และในปัจจุบันมีนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนหนึ่งสามารถสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อทางด้านดนตรีในสถาบันอุดมศึกษาได้

2. การอภิปรายผลปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร

พบปัญหาในเรื่องการจัดสรรเวลาเรียน เนื่องจากนักเรียนทุกระดับชั้นมาเรียนในเวลาเดียวกัน ทำให้มีเวลาเรียนต่อคนหรือต่อกลุ่มน้อยเกินไป ซึ่ง ณ ปัจจุบันครูผู้สอนได้แก้ปัญหาโดย

พยายามจัดกลุ่มนักเรียนให้ใกล้เคียงกันมากที่สุดและให้นักเรียนใช้เวลาระหว่างรอครูสอนคนอื่น ๆ ฝึกซ้อมทักษะด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาเป็นรายบุคคลนั้น มีความยืดหยุ่นตามผู้เรียนจนเกินไป ทำให้นักเรียนบางคนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนและการฝึกซ้อม ซึ่งเป็นเหตุให้ไม่มีการพัฒนาทักษะเท่าที่ควร

ด้านที่ 2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน

นักเรียนบางส่วนขาดความเอาใจใส่รายละเอียดในการฝึกซ้อม ซึ่งทำให้ไม่สามารถพัฒนาตนเองไปได้อย่างที่ควรเป็น สอดคล้องกับที่ อภิชัย เลี่ยมทอง (2555, น.30-38) ได้กล่าวว่าการฝึกซ้อมที่เป็นเพียงแค่การบรรเลงหรือขับร้องไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีจุดหมายการฝึกที่แน่ชัด นอกจากจะไม่แก้ไขปัญหาในการบรรเลงใด ๆ แล้ว อาจเกิดการย้ำและซ้ำสิ่งที่ผิดพลาดให้เกิดขึ้นบ่อยจนเป็นความเคยชินในสิ่งที่ผิดพลาดนั้น ซึ่งจะทำให้เกิดความลำบากในการนำกลับมาแก้ไขให้ถูกต้องในภายหลัง ในปัจจุบันพบว่า ครูผู้สอนจะเน้นย้ำให้นักเรียนจดรายละเอียดต่าง ๆ ลงในโน้ตเพลง และสอบถามถึงเป้าหมายในการฝึกซ้อมทุกวัน

ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่อยู่ในรูปแบบของการร่วมกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการร่วมชมการแสดงคอนเสิร์ตที่จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจเสริมประสบการณ์ทางด้านดนตรียังไม่มี ซึ่ง ณ ปัจจุบัน ครูผู้สอนจะใช้วิธีให้นักเรียน ได้ดูการแสดงดนตรีสื่อวิทัศน์ ในรูปแบบ DVD และสื่อในช่องทางโซเชียลมีเดีย เช่น YouTube สอดคล้องกับ ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2553, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนดนตรีว่า สื่อทางโทรทัศน์อื่น ๆ เช่น วิทัศน์ ก็นับว่ามีความสำคัญสำหรับนักเรียนมากเช่นเดียวกัน การที่นักเรียน ได้ชมวิทัศน์ที่เกี่ยวกับนักไวโอลิน คีตกวี หรือการแสดงดนตรี ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในดนตรีชัดเจนขึ้น เป็นการสร้างแรงจูงใจอยากเล่นดนตรีให้เก่งขึ้น และชดเชยการชมการแสดงดนตรีสดได้บ้าง

ด้านที่ 4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

ห้องเรียนเป็นห้องที่ไม่เก็บเสียง และไม่มีห้องซ้อมแยกเป็นส่วนตัว ทำให้เกิดปัญหาเสียงรบกวนทั้งในเวลาเรียนและเวลาฝึกซ้อม ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอน สอดคล้องกับ อภิชัย เลี่ยมทอง (2555, น.30-38) ที่กล่าวว่า สถานที่ฝึกซ้อมที่ดีควรเป็นสถานที่ที่มีความเงียบ ไม่มีเสียงรบกวน และเสียงดนตรีของการฝึกซ้อมไม่ควรรบกวนผู้อื่น สถานที่ฝึกซ้อมที่ดีไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ แต่ไม่ควรมีขนาดเล็กจนทำให้ผู้ฝึกซ้อมรู้สึกอึดอัด ในปัจจุบันพบว่า ครูผู้สอนจะให้นักเรียนใช้ห้องเรียนข้างเคียงที่ว่างในเวลานั้น ๆ เป็นที่ฝึกซ้อม

ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลอาจมีเกณฑ์การประเมินไม่เท่ากันในแต่ละเครื่องมือ ถึงแม้ว่าในการสอบแสดงเดี่ยวแต่ละครั้งจะมีครูท่านอื่นเข้ามาเป็นกรรมการร่วมสอบและร่วมให้คำแนะนำ แต่สิทธิ์ขาดในการให้คะแนนคือครูผู้สอนเพียงคนเดียว แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันนี้ในการสอบแต่ละครั้ง ครูผู้สอนและครูผู้ร่วมสอบแต่ละท่านจะมีการพูดคุยและวางแนวทางในการวัดและประเมินผลให้ไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น

3. แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสาธิตสาสน์วิเทศบางบอนและสถาบันอื่น ๆ ที่สนใจ

ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร

- ควรเพิ่มเวลาเรียนหรือจัดตารางการเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมากและมีเวลาเรียนตรงกันทำให้นักเรียนมีเวลาเรียนและฝึกซ้อมในแต่ละวันน้อยเกินไป

- ครูผู้สอนควรมีการวางแผนร่วมกันในการที่จะปรับปรุงและวางแผนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ไม่ยืดหยุ่นจนเกินไป เพื่อที่จะได้ส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและการฝึกซ้อมมากขึ้น ซึ่งอาจจัดทำแบบพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยวางกำหนดระยะเวลาการเรียน ในแต่ละเทคนิคหรือบทเพลงที่ชัดเจนมากขึ้น และแจ้งให้นักเรียนรับทราบเป็นราย ๆ ไป

ด้านที่ 2 ด้านผู้สอนและผู้เรียน

- มุ่งเน้นการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืนของผู้เรียน ปลูกฝังความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความขยันหมั่นเพียร ส่งเสริมทักษะการอ่านโน้ตให้มากขึ้น

- สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของผู้เรียน โดยอาจกำหนดเงื่อนไขการให้ทุนการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี

- ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมครูผู้สอน เสริมสร้างทัศนคติที่ดีในหมู่เพื่อนครู เพื่อให้เกิดความสุขในการทำงาน และสามารถช่วยกันแก้ปัญหาจนผ่านไปได้ด้วยดี

ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

- ส่งเสริมผลักดันให้นักเรียน ได้มีโอกาสได้รับความรู้ เปิดประสบการณ์ใหม่ ๆ และสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนจากผู้เชี่ยวชาญในรูปแบบของการอบรมเชิงปฏิบัติการหรือชมการแสดงดนตรี โดยจะประสานงานขอความอนุเคราะห์จากนักดนตรี ผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานต่าง ๆ มาให้

ความรู้หรือจัดกิจกรรมดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ ที่โรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในด้านการความปลอดภัยของนักเรียน

ด้านที่ 4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

- ควรมีห้องเรียนที่เก็บเสียง มีห้องฝึกซ้อมแยกเป็นส่วนตัว และเพิ่มจำนวนห้องเรียน ในห้องเรียนควรมีกระจก เครื่องเสียงที่ใช้เปิดเพลง หรือโทรทัศน์เครื่องเล่นDVD ที่สามารถเปิดให้นักเรียนดูในห้องเรียนได้ทันที

- ห้องสมุดดนตรี ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมระบบอินเทอร์เน็ตไว้ประจำในห้องสมุดดนตรี เพื่อให้ให้นักเรียนและครูได้ใช้อย่างสะดวกรวดเร็ว ซึ่งถ้ามีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การใช้สื่อมัลติมีเดียก็จะใช้ผ่านคอมพิวเตอร์ได้ทันที ไม่จำเป็นต้องหาแผ่น DVD หรือ CD เพลง

ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

- ในการวัดและประเมินผลในแต่ละครั้งและในแต่ละรายวิชา ครูผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง ซึ่งครูผู้สอนแต่ละคนจะมีเกณฑ์ในการวัดและประเมินไม่เท่ากัน จึงคิดว่าควรจะมีการร่วมพูดคุยและวางแผนกำหนดทิศทาง การวัดและประเมินผลให้ไปในทิศทางเดียวกัน และควรกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ตรงกันมากที่สุด ซึ่งอาจจัดทำเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) เพื่อที่จะได้กำหนดระดับคุณภาพการปฏิบัติให้มีความชัดเจนและสะดวกในการวัดและประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 โรงเรียนที่มีความสนใจเปิดสอนในแผนการเรียนอังกฤษ - ดนตรี ควรมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร ครูผู้สอน นักเรียน สื่อการสอน อุปกรณ์ สถานที่ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ การวัดผลและประเมินผล ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสภาพสังคม ผู้เรียนและสถานศึกษา

1.2 โรงเรียนที่มีความสนใจเปิดสอนในแผนการเรียนอังกฤษ - ดนตรี ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผู้เรียนในเวลาจำกัดเพียง 3 ปี

1.3 ทางโรงเรียนควรพิจารณาและเปิดโอกาสทางการศึกษาโดยการช่วยเหลือทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่มีทักษะความสามารถทางด้านดนตรีและต้องการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้ได้ศึกษาต่อทางด้านดนตรีต่อไปอย่างจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลในแบบต่างๆ เช่น การจัดการเรียนการสอนตามวิธีการสอนของนักไวโอลินและครูที่มีการสอนเป็นที่ยอมรับเช่น ชูชาติ พิทักษากร, ออตโต แลงกี (Otto Langey), กาลาเมียน (Galamian) เป็นต้น

2.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนเครื่องสายสากลในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสถาบันอื่นๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ของนักเรียนที่เรียนสายการเรียนดนตรีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2521). **หลักสูตรใหม่ : เอกสารแนะนำหลักสูตร**. (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- . (2521). **หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา.
- . (2521). **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา.
- . (2545). **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา कुमारักษ์. (2543). **พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษม รักษาเคน. (2543). **ศึกษาการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาตามหลักสูตรสถาบันราชภัฏ : กรณีศึกษาสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จเร สำอางค์. (2550). **สมองดี ดนตรีทำได้ Music Can Do**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล. (2520). **ระบบสื่อการสอน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). **การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : วีพริ้นท์ (1991)จำกัด.
- ชูชาติ พิทักษากร. (2535). **การฝึกซ้อมทักษะประจำวัน ใน สาระดนตรีศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธิจิตต์. (2540). **กิจกรรมดนตรีสำหรับครู**. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2544). **พฤติกรรมการสอนดนตรี : ฉบับปรับปรุงแก้ไข**. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2555). **ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณัชรวิญา อรัญตระกูล. (2533). ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร. ค้นเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2557. จาก <http://www.13nr.org/posts/413569>
- คำรึห์ บรรณวิทยกิจ. (2545). แนวการสอนดนตรีปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ สารดนตรีศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ต่อพงษ์ อุตระพงศ์. (2551). การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาดนตรีปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก กรณีศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ดุริยางคศาสตร์สากล) มหาวิทยาลัยทักษิณ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทัศนีย์ สุขเมธี. (2533). พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูธนบุรีสหววิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- ทิสนา แคมมณี. (2554). ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่14). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2556). รูปแบบการเรียนการสอน:ทางเลือกที่หลากหลาย. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร:การออกแบบหลักสูตรและพัฒนา. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- ชิตี ปัญญาอินทร์. (2550). ระบบการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกในมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนไวโอลิน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- (2552, กรกฎาคม-ธันวาคม). เทคนิคการสอนไวโอลินของ รศ.ดร. โกวิทช์ ขันศิริ. วารสารศิลปกรรมศาสตร์, 13(2), 22.
- (2553). บทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนการเรียนดนตรี. ค้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน. จาก http://mcpswis.mcp.ac.th/html_edu/cgi_bin/mcp/main_php/print_informed.php?id_count_inform=12059
- ปรีวัฒน์ ถานิสโร. (2544). กระบวนการสอนวิชาดนตรีสากลในวิทยาลัยสารพัดช่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรพิมล พรพิรชนม์. (2550). การจัดกระบวนการเรียนรู้. สงขลา : เหมการพิมพ์สงขลา.

- พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล. (2545). เอกสารประกอบการสอน **วิธีวิทยาการสอนดนตรี:แนวทางฝึกปฏิบัติการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา**. ภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล วรคำ. (2556). **การวิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ภาณุวัฒน์ วัฒนจินดา. (2552). **การพัฒนารูปแบบการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีกลุ่มเครื่องสายของโรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ**. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วไลพร คุโณทัย. (2530). **หลักการสอน**. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมวิทยฐานะครูกรมการฝึกหัดครู.
- วัฒนาพร ระวังบุกข์. (2541). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : เลิฟ แอนด์ลิฟเพรส จำกัด .
- วารี ธีระจิตร. (2530). **การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารินทร์ แก้วอุไร. (2549). **การเอกสารคำสอน พัฒนาหลักสูตรและการสอน**. พิษณุโลก : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิจิตรา เตรียมตระการผล. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). **การเรียนการสอนไวโอลินของแผนศิลปะ-ดนตรี ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร**. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 8(2), 185-204.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). **ครุภัณฑ์พัฒนาจากวิธีการพึ่งตนเองเพื่อความสมดุล**. กรุงเทพฯ: หจก. ทิพย์วิสุทธิ์.
- ศรีมงคล เทพธัญ. (2545). **เอกสารคำสอน รายวิชา ทักษะและเทคนิคการสอน**. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สงบ ลักษณะ. (2534). **จากหลักสูตร...สู่แผนการสอน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาขันธ์ บุญใบ. (2543). **การศึกษาระบบการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ ในสถาบันราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุพจน์ ยุคลธรวงศ์. (2540). **การพัฒนาชุดการสอนไวโอลินตามแนวการสอนของ ชูชาติ พิทักษากร สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ไม่ได้ศึกษาไวโอลินเป็นวิชาเอก**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2544). **หลักการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

- สุวรรณค์ โคว์ตระกูล. (2554). **จิตวิทยาการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิชัย เลี่ยมทอง. (2555, มกราคม-มิถุนายน). หลักสำคัญสำหรับการฝึกซ้อมดนตรีเพื่อประสิทธิภาพสูงสุด. **วารสารดนตรีรังสิต**, 7(1), 29-39.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- . (2553). **หลักการสอน ฉบับปรับปรุง**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Block, J. H. & Anderson, L. W. (1975). **Mastery learning Classroom instruction**. New York : Macmillan.
- Bobbitt, F. (1918). **The Curriculum**. Boston : Houghton Mifflin.
- Carroll, J.B. (1963). A model of school learning. **Teacher College Record**, 65, 723-733
- Davies, I.K. (1971). **The management of learning**. London : McGraw Hill.
- Emmer, E. T., Evertson, C. M. & Anderson, L.M. (1980). Effective classroom management at the beginning of the school year. **Elementary school Journal**, 80, 219-231.
- Fischer, S. (1997). **Basics by Simon Fischer**. London : Peters.
- Harrow, A. (1972). **A taxonomy of the psychomotor domain: A guide for developing behavioral objectives**. New York : Longman Inc.
- Klausmeier, H.J. & Ripple, R.E. (1971). **Learning and human abilities: Educational psychology**. (3rd ed). New York : Harper & Row.
- Lavatelli, Celia S., Walter J. Moore & Theodore Kalsounis, (1972). **Elementary School Curriculum**. New York : Holt,Rinehart and Winston.
- Lewis, A.J. & Miel, A. (1972). **Supervision for Improved Instruction, New Challenges, New Responses**. California : Wadsworth Publishing.
- Ragan, W.B. & Gene D Shepherd. (1977). **Modern Elementary Curriculum**. (5th ed). New York: Holt,Rinehart and Wineton.
- Show, G.L. (2000). **Keeping Mozart in mind**. San Diego, CA : a CADEMIC Press.
- Simpson, D. (1972). **Teaching physical education: A system approach**. Boston : Houghton Mufflin Co.
- Suzuki, S. (1969). **Nurtured by Love: A New Approach to Education**. Jericho, New York : Exposition Press.

Taba, H. (1962). **Curriculum Development Theory and Practice**. New York : Harcourt,
Brace & World, INC.

Trump, J.L. & Miller D.F. (1968). **Secondary School Curriculum Improvement : Proposal
and Procedures**. Boston : Allyn and Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นายคุณุสรณ์ กาญจนวงศ์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. นางอรอนงค์ ชมภูพวง ครูผู้เชี่ยวชาญภาษาไทย โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน
3. นางสาวศิริมา พนาภินันท์ อาจารย์ประจำหลักสูตรดนตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๑๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

เนื่องด้วย นางอัญชติ สิริวงษ์สุวรรณ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล กรณีศึกษา นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ ประธานกรรมการ

๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาที่ทำการวิจัยจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในหน่วยงานของท่าน ดังนั้น จึงใคร่ขอลงความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว.ม. ดงอินทร์

(นายวาปี ดงอินทร์)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๕๖๓-๖๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๑๗๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ศิริมา พนาภินันท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางอัญชลี สิริวงษ์สุวรรณ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล กรณีศึกษา นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน” โดยมี คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

> 17/3/58 <

(นายวาปี คงอินทร์)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๕๓๓-๓๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๑๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์คุณสรณ์ กาญจนวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางอัญชลี สิริวงษ์สุวรรณ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ตรีศึกษา นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน” โดยมี คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวาปี คงอินทร์)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๓๓-๓๐๐๐ ต่อ ๑๘๓๐, ๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๑๗๒

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์อรอนงค์ ชมภูพวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางอัญชลี สิริวงษ์สุวรรณ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล กรณีศึกษา นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

วป๋ ดนอิมทร์

(นายวาปี ดนอิมทร์
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี)

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๔๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร
เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล
กรณีศึกษา: นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ-ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ในด้านต่อไปนี้

- 1) หลักสูตร
- 2) ครูผู้สอนและนักเรียน
- 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 4) สื่อ อุปกรณ์และสถานที่
- 5) การวัดผลและประเมินผล

1.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

2. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล กรณีศึกษา

นักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ-ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

- 1.1 ชื่อ นามสกุล และอายุ
- 1.2 ตำแหน่งทางวิชาการ
- 1.3 ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน
- 1.4 วุฒิการศึกษาสูงสุด
- 1.5 หน้าที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

1. หลักสูตร

- 1.1 ทางโรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรีไว้อย่างไร
- 1.2 มีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชาการวางแผนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลหรือไม่ อย่างไร ใครเป็นผู้กำหนด
- 1.3 ปัจจุบันหลักสูตรที่ใช้ในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรีมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 1.4 มีแนวโน้มการพัฒนาหรือแก้ไขในเรื่องใดบ้าง
- 1.5 การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีจำนวนหน่วยกิต คาบเรียนเวลาเรียนเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 1.6 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

2. ครูผู้สอนและนักเรียน

- 2.1 ครูผู้สอนเครื่องสายสากลที่ดีในความคิดของท่านควรมีลักษณะอย่างไร
- 2.2 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลของโรงเรียน มีรายละเอียดอย่างไรบ้าง
- 2.3 ทางโรงเรียนมีการประเมินครูผู้สอนในแต่ละปีการศึกษาหรือไม่ อย่างไร
- 2.4 ทางโรงเรียนมีแผนพัฒนาครูผู้สอนหรือไม่ อย่างไร
- 2.5 ในปัจจุบันครูผู้สอนเครื่องสายสากลในโรงเรียนของท่านมีความรู้ความสามารถเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และควรปรับปรุงพัฒนาตนเองเพิ่มเติมในเรื่องใด
- 2.6 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านครูผู้สอน
- 2.7 ทางโรงเรียนได้กำหนดคุณสมบัติในการรับนักเรียน โครงการพิเศษเข้าศึกษาต่อในสายอังกฤษ - ดนตรีไว้อย่างไร
- 2.8 ในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อใช้วิธีการคัดเลือกแบบใด
- 2.9 ทางโรงเรียนมีนโยบายช่วยเหลือและสนับสนุนนักเรียนโครงการพิเศษในด้านใดบ้าง

- 2.10 ในปัจจุบันนักเรียน โครงการพิเศษในสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรีวิชาเอก เครื่องสายสากลมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใด ควรปรับปรุงเพิ่มเติมในเรื่องใด
- 2.11 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านนักเรียน

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

- 3.1 ทางโรงเรียนมีแนวคิดและนโยบายในการจัดกิจกรรมทางดนตรีเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล
- 3.2 ที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรเพิ่มเติมหรือแก้ไขในด้านใด
- 3.3 ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน โครงการพิเศษสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรีที่ผ่านมามีอย่างไร ควรเพิ่มเติมหรือแก้ไขในด้านใด
- 3.4 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4. สื่อ อุปกรณ์และสถานที่

- 4.1 ทางโรงเรียนให้การสนับสนุนสื่อ และอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลอย่างไรบ้าง
- 4.2 เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใด และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการเรียน ต่อการพัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร
- 4.3 ในการคัดเลือกสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องกับวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีหลักการอย่างไร เช่น งบประมาณ ความคุ้มค่า การนำไปใช้ เป็นต้น
- 4.4 ท่านคิดว่าทางโรงเรียนให้การสนับสนุนในด้านสื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลเพียงพอแล้วหรือไม่ ควรเพิ่มเติมในเรื่องใด
- 4.5 สถานที่เรียนและสถานที่ฝึกซ้อมมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนแล้วหรือไม่ มีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ และมีสภาพเป็นอย่างไร
- 4.6 แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่
- 4.7 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

5. การวัดผลและประเมินผล

- 5.1 วิธีการวัดผลและประเมินผลในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีรายละเอียดอย่างไร
 - 5.2 ทางโรงเรียนคิดว่าวิธีการวัดผลและประเมินผลในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - 5.3 คะแนนจากการวัดผลและประเมินผลในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลที่ผ่านมาเป็นอย่างไรควรแก้ไขในเรื่องใดบ้าง
 - 5.4 ปัจจุบันในการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลการประเมินแบบใด
 - 5.5 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านการวัดผลและประเมินผล
-

แบบสัมภาษณ์สำหรับครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล
เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล
กรณีศึกษา: นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ในด้านต่อไปนี้

- 1) หลักสูตร
- 2) ครูผู้สอนและนักเรียน
- 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 4) สื่อ อุปกรณ์และสถานที่
- 5) การวัดผลและประเมินผล

1.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

2. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลกรณีศึกษา

นักเรียนโครงการพิเศษ สายการเรียนอังกฤษ-ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

- 1.1 ชื่อ นามสกุล และอายุ
- 1.2 ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน
- 1.3 วุฒิทางการศึกษาสูงสุด
- 1.4 วิชาที่สอน และหน้าที่ต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ
- 1.5 งานที่รับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

1. หลักสูตร

- 1.1 ในฐานะครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ท่านได้วางเป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษาให้กับนักเรียนอย่างไร
- 1.2 มีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชาการวางแผนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลหรือไม่ อย่างไร ใครเป็นผู้กำหนด
- 1.3 รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลเป็นอย่างไร และเหตุผลที่เลือกใช้การเรียนการสอนดังกล่าวเพราะอะไร
- 1.4 รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลเป็นอย่างไร และเหตุผลที่เลือกใช้การเรียนการสอนดังกล่าวเพราะอะไร
- 1.5 ท่านมีเทคนิคในการสอนอย่างไรเพื่อให้นักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้
- 1.6 แบบเรียนแบบฝึกหัด หรือบทเพลงที่ใช้ในการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง และใช้เกณฑ์ใดในการคัดเลือกนำมาใช้
- 1.7 การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีจำนวนหน่วยกิต คาบเรียน เวลาเรียนเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 1.8 ท่านคิดว่าปัจจุบันหลักสูตรวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลของทางโรงเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่ และควรเพิ่มเติมในเรื่องใด
- 1.9 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

2. ครูผู้สอนและนักเรียน

- 2.1 วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน
- 2.2 ประสบการณ์ในการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล
- 2.3 ประสบการณ์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลของโรงเรียนมีรายละเอียดอย่างไรบ้าง
- 2.5 ภาระหน้าที่ที่ได้รับในการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีรายละเอียดอย่างไร
- 2.6 คุณสมบัติของครูผู้สอนเครื่องสายสากลในอุดมคติ ควรมีคุณสมบัติแบบใดบ้าง
- 2.7 ในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในแผนการเรียนอังกฤษ-ดนตรีมีวิธีคัดเลือกอย่างไร

- 2.8 พื้นฐานทางเครื่องสายสากลของนักเรียน โครงการพิเศษที่ผ่านการคัดเลือก
เข้าเรียนในโรงเรียนมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
- 2.9 ผู้สอนได้วางแผนแก้ไขปัญหาในเรื่องความแตกต่างทางด้านพื้นฐานทาง
ดนตรีของนักเรียนอย่างไร
- 2.10 มาตรฐานในการเรียนการฝึกซ้อมของนักเรียนในปัจจุบัน โดยรวมครูผู้สอนมี
ความคิดเห็นอย่างไร
- 2.11 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านครูผู้สอนและนักเรียน

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

- 3.1 ในปัจจุบันมีกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องสายสากลมี
ความเหมาะสมแล้วหรือไม่ ควรเพิ่มเติมในด้านใด
- 3.2 ครูผู้สอนมีทัศนะคิดอย่างไรต่อการทำกิจกรรมดนตรีของนักเรียนในปัจจุบัน
- 3.3 นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร
- 3.4 ท่านคิดว่ากิจกรรมต่างๆ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีหรือไม่ อย่างไร
- 3.5 ผลงานทางดนตรีของนักเรียนเครื่องสายสากลที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
- 3.6 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4. สื่อ อุปกรณ์และสถานที่

- 4.1 สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบของหนังสือ แบบเรียน แบบฝึกหัดที่ใช้ใน
การสอน มีอะไรบ้าง และมีที่มาอย่างไร
- 4.2 มีการใช้สื่อการสอนประเภทอื่น ๆ หรือไม่อย่างไร
- 4.3 เครื่องดนตรีและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ทางโรงเรียนสนับสนุนให้
นักเรียนหรือไม่อย่างไร
- 4.4 เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใด และมีประสิทธิภาพเพียงพอ
ต่อการเรียน ต่อการพัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร
- 4.5 สถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนการสอน
หรือไม่ มีสภาพเป็นอย่างไร
- 4.6 ห้องซ้อมดนตรีมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร
- 4.7 แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร
- 4.8 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

5. การวัดผลและประเมินผล

- 5.1 ครูผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลไว้
อย่างไร
 - 5.2 เพลงและแบบฝึกหัดที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลใครเป็นผู้กำหนด ในปัจจุบันมี
ความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
 - 5.3 รูปแบบการวัดผลใช้การวัดผลแบบใด มีการสอบกี่ครั้งและมีรายละเอียดการให้คะแนน
อย่างไร
 - 5.4 การประเมินใช้หลักเกณฑ์อย่างไร
 - 5.5 ท่านคิดว่าปัจจุบันนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการวัดผลและประเมินผลที่ใช้ในปัจจุบัน
หรือไม่ อย่างไร
 - 5.6 เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการวัดผลและประเมินผลนักเรียนได้รับการแนะนำและรับทราบ
ข้อบกพร่องของตนเองหรือไม่ อย่างไร
 - 5.7 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านการวัดผลและประเมินผล
-

แบบสัมภาษณ์สำหรับนักเรียน

เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

กรณีศึกษา: นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนใน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สาขาการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ในด้านต่อไปนี้

- 1) หลักสูตร
- 2) ครูผู้สอนและนักเรียน
- 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 4) สื่อ อุปกรณ์และสถานที่
- 5) การวัดผลและประเมินผล

1.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ สาขาการเรียนอังกฤษ - ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

2. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลกรณีศึกษานักเรียนโครงการพิเศษ สาขาการเรียนอังกฤษ-ดนตรี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

- 1.1 ชื่อ นามสกุล และอายุ
- 1.2 ระดับชั้น
- 1.3 เครื่องมือเอก
- 1.4 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนใด จังหวัดใด

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

1. หลักสูตร

- 1.1 หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันมีจำนวนหน่วยกิต คาบเรียน เวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 1.2 ในเนื้อหาวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ครูผู้สอนได้จัดเนื้อหาการเรียนอย่างไร ใช้แบบเรียนหรือแบบฝึกหัดอะไร บทเพลงอะไร มีความเหมาะสมและพึงพอใจหรือไม่
- 1.3 เนื้อหาที่เรียนเป็นอย่างไร มีความต่อเนื่องกันหรือไม่
- 1.4 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตร

2. ครูผู้สอนและนักเรียน

- 2.1 นักเรียนคิดว่าครูผู้สอนควรมีคุณสมบัติแบบใด
- 2.2 นักเรียนต้องการให้ครูผู้สอนช่วยเหลือให้คำปรึกษาทางการเรียนอย่างไรบ้าง
- 2.3 ครูผู้สอนมีหลักการสอนหรือเทคนิคอย่างไร
- 2.4 นอกเหนือจากการเรียนปฏิบัติเครื่องสายสากลได้อบรมนักเรียนในด้านอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร
- 2.5 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านครูผู้สอน
- 2.6 นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนดนตรีมาก่อนหรือไม่อย่างไร
- 2.7 เหตุผลที่นักเรียนเข้าศึกษาต่อทางด้านดนตรีคืออะไร
- 2.8 นักเรียนได้รับคัดเลือกให้มาเรียนในแผนกอังกฤษ - ดนตรีด้วยวิธีใด
- 2.9 นักเรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลไว้อย่างไร
- 2.10 นักเรียนมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเรียนและการฝึกซ้อมของตนเอง
- 2.11 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านนักเรียน

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

- 3.1 ในปัจจุบันมีกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องสายสากล มีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ ควรเพิ่มเติมในด้านใด
- 3.2 นักเรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมภายนอกโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

- 3.3 ประสิทธิภาพจากการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านมาส่งผลต่อการพัฒนาทักษะคนตรีของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร
- 3.4 กิจกรรมคนตรีต่าง ๆ ที่นักเรียนเข้าร่วมมีผลกระทบต่อการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร
- 3.5 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4. สื่ออุปกรณ์และสถานที่

- 4.1 เครื่องดนตรีและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนหรือไม่ อย่างไร
- 4.2 เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใด และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการเรียน ต่อการพัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร
- 4.3 สถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนการสอนหรือไม่ มีสภาพเป็นอย่างไร
- 4.4 ห้องซ้อมดนตรีมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร
- 4.5 แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร
- 4.6 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านสื่ออุปกรณ์และสถานที่

5. การวัดผลและประเมินผล

- 5.1 บทเพลงและแบบฝึกหัดที่ใช้สอบมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
 - 5.2 นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอน
 - 5.3 หลังจากการวัดผลและประเมินผลนักเรียนได้ทราบข้อบกพร่องของตนเองเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร
 - 5.4 นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อวิธีวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอน
 - 5.5 นักเรียนคิดว่าเกณฑ์การให้คะแนน และวิธีการให้คะแนนมีความยุติธรรมหรือไม่ อย่างไร
 - 5.6 ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านการวัดและประเมินผล
-

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของเครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง การจัดการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล
กรณีศึกษา : นักเรียนโครงการพิเศษโรงเรียนสาธิตสาธิตวิทศบงบอน

ชุดที่ 1
สำหรับผู้บริหาร

ด้านหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	ทางโรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรีไว้อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	มีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชาการวางแผนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลหรือไม่อย่างไร ใครเป็นผู้กำหนด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	ปัจจุบันหลักสูตรที่ใช้ในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรีมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	มีแนวโน้มการพัฒนาหรือแก้ไขในเรื่องใดบ้าง	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
5	การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีจำนวนหน่วยกิตคาบเรียนเวลาเรียนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
6	ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านครูผู้สอนและนักเรียน

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การพิจารณา
		1	2	3			
1	ครูผู้สอนเครื่องสายสากลที่ดีในความคิดของท่านควรมีลักษณะอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลของโรงเรียนมีรายละเอียดอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	ทางโรงเรียนมีการประเมินครูผู้สอนในแต่ละปีการศึกษาหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ทางโรงเรียนมีแผนพัฒนาครูผู้สอนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	ในปัจจุบันครูผู้สอนเครื่องสายสากลในโรงเรียนของท่านมีความรู้ความสามารถเหมาะสมหรือไม่อย่างไร และควรปรับปรุงพัฒนาตนเองเพิ่มเติมในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาในด้านครูผู้สอน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7	ทางโรงเรียนได้กำหนดคุณสมบัติในการรับนักเรียน โครงการพิเศษเข้าศึกษาต่อในสายอังกฤษ - ดนตรีไว้หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8	ในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อใช้วิธีการคัดเลือกแบบใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
9	ทางโรงเรียนมีนโยบายช่วยเหลือและสนับสนุนนักเรียน โครงการพิเศษในด้านใดบ้าง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
10	ในปัจจุบันนักเรียนโครงการพิเศษในสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรีวิชาเอกเครื่องสายสากลมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใด ควรปรับปรุงเพิ่มเติมในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
11	ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาในด้านนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การพิจารณา
		1	2	3			
1	ทางโรงเรียนมีแนวคิดและนโยบายในการจัดกิจกรรมทางดนตรีเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	ที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรเพิ่มเติมหรือแก้ไขในด้านใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของนักเรียนโครงการพิเศษสายการเรียนอังกฤษ-ดนตรีที่ผ่านมามีอย่างไร ควรเพิ่มเติมหรือแก้ไขในด้านใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การพิจารณา
		1	2	3			
1	ทางโรงเรียนให้การสนับสนุนสื่อ และอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใด และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการเรียน ต่อการพัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	ในการคัดเลือกสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องกับวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีหลักการอย่างไร เช่น งบประมาณ ความคุ้มค่า การนำไปใช้ เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ท่านคิดว่าทางโรงเรียนให้การสนับสนุนในด้านสื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลเพียงพอแล้วหรือไม่ ควรเพิ่มเติมในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
5	สถานที่เรียนและสถานที่ฝึกซ้อมมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนแล้วหรือไม่ มีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ และมีสภาพเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง

ด้านการวัดผลและประเมินผล

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	วิธีการวัดผลและประเมินผลในวิชาปฏิบัติเครื่องสายกลมมีรายละเอียดอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	ทางโรงเรียนคิดว่าวิธีการวัดผลและประเมินผลในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	คะแนนจากการวัดผลและประเมินผลในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ควรแก้ไขในเรื่องใดบ้าง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ปัจจุบันในการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลใช้การประเมินแบบใด	-1	+1	+1	1	0.33	ไม่ สอดคล้อง
5	ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านการวัดผลและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ชุดที่ 2

สำหรับครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

ด้านหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	ในฐานะครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ท่านได้วางเป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษาให้กับนักเรียนอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	มีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชาการวางแผนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลหรือไม่ อย่างไร ใครเป็นผู้กำหนด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลเป็นอย่างไร และเหตุผลที่เลือกใช้การเรียนการสอนดังกล่าวเพราะอะไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ท่านได้แบ่งเนื้อหาในการสอนในแต่ละระดับชั้นไว้อย่างไร และที่ผ่านมามีประสพผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ เพราะเหตุใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	ท่านมีเทคนิคในการสอนอย่างไรเพื่อให้นักเรียนประสพผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	แบบเรียนแบบฝึกหัดหรือบทเพลงที่ใช้ในการเรียนการสอนมีอะไรบ้างและใช้เกณฑ์ใดในการคัดเลือกนำมาใช้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7	การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีจำนวนหน่วยกิตคาบเรียนเวลาเรียนเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
8	ท่านคิดว่าปัจจุบันหลักสูตรวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลของทางโรงเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่ และควรเพิ่มเติมในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
9	ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านครูผู้สอนและนักเรียน

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การพิจารณา
		1	2	3			
1	วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	ประสบการณ์ในการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	ประสบการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลของโรงเรียนมีรายละเอียดอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	ภาระหน้าที่ที่ได้รับในการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีรายละเอียดอย่างไร	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
6	คุณสมบัติของครูผู้สอนเครื่องสายสากลในอุดมคติ ควรมีคุณสมบัติแบบใดบ้าง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7	ในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในแผนการเรียนอังกฤษ - ดนตรีมีวิธีคัดเลือกอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8	พื้นฐานทางเครื่องสายสากลของนักเรียนโครงการพิเศษที่ผ่านการคัดเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
9	ผู้สอนได้วางแผนแก้ไขปัญหาในเรื่องความแตกต่างทางด้านพื้นฐานทางดนตรีของนักเรียนอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
10	มาตรฐานในการเรียนการฝึกซ้อมของนักเรียนในปัจจุบัน โดยรวมครูผู้สอนมีความ คิดเห็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
11	ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านครูผู้สอนและนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การพิจารณา
		1	2	3			
1	ในปัจจุบันมีกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องสายสากล มีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ ควรเพิ่มเติมในด้านใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	ครูผู้สอนมีทักษะใดอย่างไรต่อการทำกิจกรรมดนตรีของนักเรียนในปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
3	นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ท่านคิดว่ากิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	ผลงานทางดนตรีของนักเรียนเครื่องสายสากลที่ผ่านมาเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบของหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอน มีอะไรบ้าง และมีที่มาอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	มีการใช้สื่อการสอนประเภทอื่น ๆ หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	เครื่องดนตรีและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใด และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการเรียน ต่อการพัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	สถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนการสอนหรือไม่ มีสภาพเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	ห้องซ้อมดนตรีมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7	แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8	ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาในด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านการวัดผลและประเมินผล

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การพิจารณา
		1	2	3			
1	ครูผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลไว้อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	เพลงและแบบฝึกหัดที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลใครเป็นผู้กำหนดในปัจจุบันมีความเหมาะสม หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	รูปแบบการวัดผลใช้การวัดผลแบบใดมีการสอบกี่ครั้งและมีรายละเอียดการให้คะแนนอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	การประเมินใช้หลักเกณฑ์อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	ท่านคิดว่าปัจจุบันนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการวัดผลและประเมินผลที่ใช้ในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการวัดผลและประเมินผลนักเรียนได้รับการแนะนำและรับทราบข้อบกพร่องของตนเองหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7	ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านการวัดผลและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ชุดที่ 3

สำหรับนักเรียน

ด้านหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันมีจำนวนหน่วยกิต คาบเรียน เวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	ในเนื้อหาวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ครูผู้สอนได้จัดเนื้อหาการเรียนอย่างไร ใช้แบบเรียนหรือแบบฝึกหัดอะไร บทเพลงอะไร มีความเหมาะสมและพึงพอใจหรือไม่	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	เนื้อหาที่เรียนเป็นอย่างไร มีความต่อเนื่องกันหรือไม่	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตร	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง

ครูผู้สอนและนักเรียน

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	นักเรียนคิดว่าครูผู้สอนควรมีคุณสมบัติแบบใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	นักเรียนต้องการให้ครูผู้สอนช่วยเหลือให้คำปรึกษาทางการเรียนอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	ครูผู้สอนมีหลักการสอนหรือเทคนิคอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	นอกเหนือจากการเรียนปฏิบัติเครื่องสายสากล ได้อบรมนักเรียนในด้านอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านครูผู้สอน	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
6	นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนดนตรี มาก่อนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
7	เหตุผลที่นักเรียนเข้าศึกษาต่อทางด้านดนตรีคืออะไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
8	นักเรียนได้รับคัดเลือกให้มาเรียนในแผนกอังกฤษ - ดนตรี ด้วยวิธีใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ครูผู้สอนและนักเรียน (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การพิจารณา
		1	2	3			
9	นักเรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลไว้อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
10	นักเรียนมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเรียนและการฝึกซ้อมของตนเอง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
11	ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านนักเรียน	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง

ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การพิจารณา
		1	2	3			
1	ในปัจจุบันมีกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องสายสากล มีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ควรเพิ่มเติมในด้านใด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	นักเรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมภายนอกโรงเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	ประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ผ่านมาส่งผลต่อการพัฒนาทักษะดนตรีของนักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	กิจกรรมดนตรีต่างๆ ที่นักเรียนเข้าร่วมมีผลกระทบต่อการเล่นวิชาอื่นๆ หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านสื่ออุปกรณ์และสถานที่

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	เครื่องดนตรีและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใดและมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการเรียน ต่อการพัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	สถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนการสอนหรือไม่ มีสภาพเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	ห้องซ้อมดนตรีมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ด้านการวัดผลและประเมินผล

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	ค่า IOC	การ พิจารณา
		1	2	3			
1	บทเพลงและแบบฝึกหัดที่ใช้สอบมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
2	นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
3	หลังจากการวัดผลและประเมินผลนักเรียนได้ทราบข้อบกพร่องของตนเองเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4	นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อวิธีวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
5	นักเรียนคิดว่าเกณฑ์การให้คะแนนและวิธีการให้คะแนนมีความยุติธรรมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
6	ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านการวัดและประเมินผล	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง

ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขข้อคำถามในการทำวิจัย

ที่มา	คำถาม	IOC	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง
แบบ สัมภาษณ์ สำหรับ ผู้บริหาร ตอนที่ 2	ด้านหลักสูตร 1. ทางโรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายและ ขอบเขตทางการศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องสาย สากลสายการเรียนอังกฤษ - คนตรีไว้ อย่างไร	1	การใช้คำว่าขอบเขตทางการศึกษาเป็น การสื่อความหมายที่ไม่ชัดเจน ควรมุ่งไป ที่เป้าหมายทางการศึกษาจะชัดเจน มากกว่า
	4. มีแนวโน้มการพัฒนาหรือแก้ไขในเรื่อง ใดบ้าง	0.67	แนวโน้มคือความคาดหวังที่อาจไม่ได้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสภาพปัจจุบัน
	5. การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสาย สากลมีจำนวนหน่วยกิต คาบเรียน เวลา เรียนเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	0.67	ควรถามรวมใน ข้อการกำหนดจุด ประสงค์รายวิชา
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร 1. ทางโรงเรียนมีแนวคิดและนโยบายใน การจัดกิจกรรมทางดนตรีเพื่อเป็นการส่งเสริม การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่อง สายสากล	1	ควรปรับให้เป็นประโยคคำถาม
	สื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ 6. แหล่งค้นคว้าทางดนตรีเพียงพอต่อความ ต้องการหรือไม่	0.67	สามารถถามรวมในส่วน of สถานที่ เรียนและสถานที่ฝึกซ้อมได้
	7. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้าน สื่อ อุปกรณ์ และสถานที่	0.67	สามารถนำไปถามรวมในเรื่องของ สถานที่เรียนและสถานที่ฝึกซ้อมได้
	การวัดผลและประเมิน 4. ปัจจุบันในการวัดผลและประเมินผลวิชา ปฏิบัติเครื่องสายสากลใช้การประเมินแบบ ใด	0.33	ผู้บริหารอาจไม่ได้เข้ามารับรู้ในขั้นตอน นี้ จึงควรใช้คำถามนี้กับครูผู้สอนจะได้ ข้อมูลมากกว่า

ที่มา	คำถาม	IOC	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง
แบบ สัมภาษณ์ สำหรับ ครูผู้สอน ตอนที่ 2	ด้านหลักสูตร 1. ในฐานะครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสาย สากลท่านได้วางเป้าหมายและขอบเขตทาง การศึกษาให้กับนักเรียนอย่างไร	1	ควรระบุค่าว่าขอบเขตทางการศึกษาให้ ชัดเจนหรือตัดทิ้ง ปรับเปลี่ยน อาจใช้คำว่า ความสามารถ
	7. การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสาย สากลมีจำนวนหน่วยกิต คาบเรียน เวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	0.67	ควรถามรวมในการกำหนดจุดประสงค์
	8. ท่านคิดว่าปัจจุบันหลักสูตรวิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากลของทางโรงเรียนมีความ เหมาะสมหรือไม่ และควรเพิ่มเติมในเรื่องใด	1	เมื่อใช้คำว่าเหมาะสมหรือไม่เทียบกับอะไร
	ด้านครูผู้สอนและนักเรียน 5. ภาระหน้าที่ที่ได้รับในการสอนวิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากลมีรายละเอียดอย่างไร	0.67	ควรถามเฉพาะหน้าที่หลัก
	การวัดผล และประเมินผล 4. การประเมินใช้หลักเกณฑ์อย่างไร	1	ควรถามเพิ่มเติมในส่วนของเหตุผลในการ เลือกใช้เกณฑ์เหล่านั้น
แบบ สัมภาษณ์ สำหรับ นักเรียน ตอนที่ 2	ด้านหลักสูตร 4. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้าน หลักสูตร	0.67	เด็กยังไม่มีวุฒิภาวะมากพอที่จะให้ข้อมูลใน เรื่องนี้ ควรรวบรวมข้อมูลจากปัญหาต่าง ๆ ที่ เด็กเสนอมาแล้วนำมาวิเคราะห์เองจะดีกว่า
	ด้านครูผู้สอนและนักเรียน 5. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านครู ผู้สอน	0.67	เด็กยังไม่มีวุฒิภาวะมากพอที่จะให้ข้อมูลใน เรื่องนี้ ควรรวบรวมข้อมูลจากปัญหาต่าง ๆ ที่ เด็กเสนอมาแล้วนำมาวิเคราะห์เองจะดีกว่า
	11. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้าน นักเรียน	0.67	เด็กยังไม่มีวุฒิภาวะมากพอที่จะให้ข้อมูลใน เรื่องนี้ ควรรวบรวมข้อมูลจากปัญหาต่าง ๆ ที่ เด็กเสนอมาแล้วนำมาวิเคราะห์เองจะดีกว่า
	ด้านการวัดผลและประเมินผล 6. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้าน การวัดผลและประเมินผล	0.67	เด็กยังไม่มีวุฒิภาวะมากพอที่จะให้ข้อมูลใน เรื่องนี้ ควรรวบรวมข้อมูลจากปัญหาต่าง ๆ ที่ เด็กเสนอมาแล้วนำมาวิเคราะห์เองจะดีกว่า

จากตารางดังกล่าวผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว

ภาคผนวก จ
แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย

แบบประเมินคุณภาพของแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล
กรณีศึกษา: นักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้ ใช้ประเมินแบบสัมภาษณ์ เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล กรณีศึกษานักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น
- 2.เกณฑ์ในการลงความเห็นมีดังนี้
 - 2.1 ให้ความเห็น +1 เมื่อท่านแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนหรือสอดคล้องกับเนื้อหา
 - 2.2 ให้ความเห็น 0 เมื่อท่านไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนหรือสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่
 - 2.3 ให้ความเห็น -1 เมื่อท่านแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนหรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหา
3. โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องความคิดเห็นตามที่ท่านเห็นด้วย
4. หากท่านมีข้อเสนอแนะใดๆ โปรดขีดฆ่าหรือเขียนลงในแบบสัมภาษณ์ที่ท่านเห็นสมควรแก้ไข

นางอัญชติ สิริวงษ์สุวรรณ
ผู้วิจัย

ชุดที่ 1
สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	ชื่อ นามสกุล และอายุ				
2	ตำแหน่งทางวิชาการ				
3	ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน				
4	วุฒิการศึกษาสูงสุด				
5	หน้าที่รับผิดชอบในปัจจุบัน				

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสัมภาษณ์	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
เพื่อศึกษา สภาพการ จัดการเรียน การสอน วิชาปฏิบัติ เครื่องสาย สากลสำหรับ นักเรียน โครงการ พิเศษ สายการเรียน อังกฤษ- ดนตรี โรงเรียน สารสาสน์ วิเทศบางบอน	ด้านหลักสูตร				
	1. ทางโรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายและขอบเขต ทางการศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล สาย การเรียนอังกฤษ - ดนตรีไว้อย่างไร				
	2. มีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชาการวางแผนการสอน ในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลหรือไม่ อย่างไร ใครเป็นผู้ กำหนด				
	3. ปัจจุบันหลักสูตรที่ใช้ในวิชาปฏิบัติเครื่องสาย สากลสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรีมีความ เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร				
	4. มีแนวโน้มการพัฒนาหรือแก้ไขในเรื่องใดบ้าง				
	5. การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีจำนวน หน่วยกิตคาบเรียน เวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร				
	6. ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตรการ เรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล				
	ครูผู้สอนและนักเรียน				
	1. ครูผู้สอนเครื่องสายสากลที่ดีในความคิดของท่าน ควรมีลักษณะอย่างไร				
	2. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูผู้สอนวิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากลของโรงเรียนมีรายละเอียดอย่างไรบ้าง				
3. ทางโรงเรียนมีการประเมินครูผู้สอนในแต่ละปี การศึกษาหรือไม่ อย่างไร					
4. ทางโรงเรียนมีแผนพัฒนาครูผู้สอนหรือไม่ อย่างไร					

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสัมภาษณ์	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	5. ในปัจจุบันครูผู้สอนเครื่องสายสากลในโรงเรียนของท่านมีความรู้ความสามารถเหมาะสมหรือไม่อย่างไรและควรปรับปรุงพัฒนาตนเองเพิ่มเติมในเรื่องใด				
	6. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านครูผู้สอน				
	7. ทางโรงเรียนได้กำหนดคุณสมบัติในการรับนักเรียนโครงการพิเศษเข้าศึกษาต่อใน สายอังกฤษ - คนตรีไว้อย่างไร				
	8. ในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อใช้วิธีการคัดเลือกแบบใด				
	9. ทางโรงเรียนมีนโยบายช่วยเหลือและสนับสนุนนักเรียนโครงการพิเศษในด้านใดบ้าง				
	10. ในปัจจุบันนักเรียนโครงการพิเศษในสายการเรียนอังกฤษ - คนตรีวิชาเอกเครื่องสายสากลมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใด ควรปรับปรุงเพิ่มเติมในเรื่องใด				
	11. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านนักเรียน				
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร				
	1. ทางโรงเรียนมีแนวคิดและนโยบายในการจัดกิจกรรมทางคนตรีเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล				
	2. ที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรเพิ่มเติมหรือแก้ไขในด้านใด				

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสังเกต	ระดับ ความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	3. ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน โครงการพิเศษสายการเรียนอังกฤษ - ดนตรี ที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ควรเพิ่มเติมหรือแก้ไขในด้านใด				
	4. ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร				
	สื่อ อุปกรณ์และสถานที่				
	1. ทางโรงเรียนให้การสนับสนุนสื่อ และอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลอย่างไรบ้าง				
	2. เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใด และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการเรียน ต่อการพัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร				
	3. ในการคัดเลือกสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องกับวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีหลักการอย่างไร เช่นงบประมาณ ความคุ้มค่า การนำไปใช้ เป็นต้น				
	4. ท่านคิดว่าทางโรงเรียนให้การสนับสนุนในด้านสื่อประกอบการเรียนการสอนหาปฏิบัติเครื่องสายสากลเพียงพอแล้วหรือไม่ ควรเพิ่มเติมในเรื่องใด				
	5. สถานที่เรียนและสถานที่ฝึกซ้อมมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนแล้วหรือไม่ มีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ และมีสภาพเป็นอย่างไร				
	6. แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่				

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสังเกต	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	7. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านสื่ออุปกรณ์และ สถานที่				
	การวัดผลและประเมินผล				
	1. วิธีการวัดผลและประเมินผลในวิชาปฏิบัติเครื่องสาย สากลมีรายละเอียดอย่างไร				
	2. ทางโรงเรียนคิดว่าวิธีการวัดผลและประเมินผลใน ปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร				
	3. คะแนนจากการวัดผลและประเมินผลในวิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากลที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ควรแก้ไขในเรื่อง ใดบ้าง				
	4. ปัจจุบันในการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติเครื่องสาย สากลการประเมินแบบใด				
	5. ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านการวัดผลและ ประเมินผล				

ชุดที่ 2
สำหรับครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	ชื่อ นามสกุล และอายุ				
2	ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน				
3	วุฒิทางการศึกษาสูงสุด				
4	วิชาที่สอน และหน้าที่ต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ				
5	งานที่รับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน				

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสัมภาษณ์	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
เพื่อศึกษา สภาพการ จัดการเรียน การสอนวิชา ปฏิบัติ เครื่องสาย สากลสำหรับ นักเรียน โครงการ พิเศษสายการ เรียนอังกฤษ- ดนตรี โรงเรียน สารสาสน์ วิเทศบางบอน	ด้านหลักสูตร				
	1. ในฐานะครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ท่านได้วางเป้าหมายและขอบเขตทางการศึกษาให้กับนักเรียนอย่างไร				
	2. มีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชาการวางแผนการสอนในวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลหรือไม่ อย่างไร ใครเป็นผู้กำหนด				
	3. รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลเป็นอย่างไร และเหตุผลที่เลือกใช้การเรียนการสอนดังกล่าวเพราะอะไร				
	4. ท่านได้แบ่งเนื้อหาในการสอนในแต่ละระดับชั้นไว้อย่างไร และที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ เพราะเหตุใด				
	5. ท่านมีเทคนิคในการสอนอย่างไรเพื่อให้ให้นักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้				
	6. แบบเรียน แบบฝึกหัด หรือบทเพลงที่ใช้ในการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง และใช้เกณฑ์ใดในการคัดเลือกนำมาใช้				
	7. การเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลมีจำนวนหน่วยกิต คาบเรียน เวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร				
	8. ท่านคิดว่าปัจจุบันหลักสูตรวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลของทางโรงเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่ และควรเพิ่มเติมในเรื่องใด				
9. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล					

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสัมภาษณ์	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	ครูผู้สอนและนักเรียน				
	1. วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน				
	2. ประสบการณ์ในการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล				
	3. ประสบการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง				
	4. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกครูผู้สอนวิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากลของโรงเรียนมีรายละเอียดอย่างไรบ้าง				
	5. ภาระหน้าที่ที่ได้รับในการสอนวิชาปฏิบัติ เครื่องสายสากลมีรายละเอียดอย่างไร				
	6. คุณสมบัติของครูผู้สอนเครื่องสายสากลในอุดมคติ ควรมีคุณสมบัติแบบใดบ้าง				
	7. ในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในแผนการเรียน อังกฤษ-ดนตรีมีวิธีคัดเลือกอย่างไร				
	8. พื้นฐานทางเครื่องสายสากลของนักเรียน โครงการพิเศษที่ผ่านการคัดเลือกเข้าเรียนใน โรงเรียนมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร				
	9. ผู้สอนได้วางแผน แก้ไขปัญหาในเรื่องความ แตกต่างทางด้านพื้นฐานทางดนตรีของนักเรียน อย่างไร				
	10. มาตรฐานในการเรียนการฝึกซ้อมของ นักเรียนในปัจจุบัน โดยรวมครูผู้สอนมีความ คิดเห็นอย่างไร				
	11. ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านครูผู้สอน และนักเรียน				
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร				
	1. ในปัจจุบันมีกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอนปฏิบัติเครื่องสายสากล มีความเหมาะสมแล้ว หรือไม่ ควรเพิ่มเติมในด้านใด				

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสัมภาษณ์	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	2. ครูผู้สอนมีทัศนคติอย่างไรต่อการทำกิจกรรมดนตรี ของนักเรียนในปัจจุบัน				
	3. นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร				
	4. ท่านคิดว่ากิจกรรมต่างๆ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ ทางด้านดนตรีหรือไม่ อย่างไร				
	5. ผลงานทางดนตรีของนักเรียนเครื่องสายสากลที่ผ่านมา เป็นอย่างไร				
	6. ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านกิจกรรมเสริม หลักสูตร				
	สื่อ อุปกรณ์และสถานที่				
	1. สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบของหนังสือ แบบเรียน แบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอน มี อะไรบ้าง และมีที่มาอย่างไร				
	2. มีการใช้สื่อการสอนประเภทอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร				
	3. เครื่องดนตรีและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนหรือไม่ อย่างไร				
	4. เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใด และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการเรียน ต่อการ พัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร				
	5. สถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความ เหมาะสมในการเรียนการสอนหรือไม่ มีสภาพ เป็นอย่างไร				

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสัมภาษณ์	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	6. ห้องซัอมดนตรีมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร				
	7. แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร				
	8. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านสื่ออุปกรณ์และสถานที่				
	การวัดผลและประเมินผล				
	1. ครูผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากลไว้อย่างไร				
	2. เพลงและแบบฝึกหัดที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลใครเป็นผู้กำหนด ในปัจจุบันมีความเหมาะสม หรือไม่อย่างไร				
	3. รูปแบบการวัดผลใช้การวัดผลแบบใด มีการสอบกี่ครั้ง และมีรายละเอียดการให้คะแนนอย่างไร				
	4. การประเมินใช้หลักเกณฑ์อย่างไร				
	5. ท่านคิดว่าปัจจุบันนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการวัดผลและประเมินผลที่ใช้ในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร				
	6. เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการวัดผลและประเมินผลนักเรียนได้รับการแนะนำและรับทราบข้อบกพร่องของตนเองหรือไม่ อย่างไร				
	7. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านการวัดผลและประเมินผล				

ชุดที่ 3
สำหรับนักเรียน

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	ชื่อ นามสกุล และอายุ				
2	ระดับชั้น				
3	เครื่องมือเอก				
4	จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก โรงเรียนใด จังหวัดใด				

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสัมภาษณ์	ระดับ ความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
เพื่อศึกษา สภาพการ จัดการเรียน การสอนวิชา ปฏิบัติ เครื่องสาย สากลสำหรับ นักเรียน โครงการ พิเศษ สายการเรียน อังกฤษ- ดนตรี โรงเรียน สาธิต วิเทศบางบอน	หลักสูตร				
	1. หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันมีจำนวนหน่วยกิต คาบเรียน เวลาเรียน เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร				
	2. ในเนื้อหาวิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล ครูผู้สอนได้จัดเนื้อหาการเรียนอย่างไร ใช้ แบบเรียนหรือแบบฝึกหัดอะไร บทเพลงอะไร มีความเหมาะสมและพึงพอใจหรือไม่				
	3. เนื้อหาที่เรียนเป็นอย่างไร มีความต่อเนื่องกัน หรือไม่				
	4. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านหลักสูตร				
	ครูผู้สอนและนักเรียน				
	1. นักเรียนคิดว่าครูผู้สอนควรมีคุณสมบัติแบบ ใด				
	2. นักเรียนต้องการให้ครูผู้สอนช่วยเหลือให้ คำปรึกษาทางการเรียนอย่างไรบ้าง				
	3. ครูผู้สอนมีหลักการสอนหรือเทคนิคอย่างไร				
	4. นอกเหนือจากการเรียนปฏิบัติเครื่องสายสากล ได้อบรมนักเรียนในด้านอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร				
	5. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านครูผู้สอน				
	6. นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนดนตรีมาก่อน หรือไม่อย่างไร				
	7. เหตุผลที่นักเรียนเข้าศึกษาต่อทางด้านดนตรีคืออะไร				
8. นักเรียนได้รับคัดเลือกให้มาเรียนในแผนกอังกฤษ- ดนตรีด้วยวิธีใด					

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสังเกต	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	9. นักเรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องสาย สากลไว้อย่างไร				
	10. นักเรียนมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเรียนและการ ฝึกซ้อมของตนเอง				
	11. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านนักเรียน				
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร				
	1. ในปัจจุบันมีกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการ สอนปฏิบัติเครื่องสายสากลมีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ ควรเพิ่มเติมในด้านใด				
	2. นักเรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมภายนอกโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร				
	3. ประสิทธิภาพจากการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ผ่านมาส่งผล ต่อการพัฒนาทักษะดนตรีของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร				
	4. กิจกรรมดนตรีต่างๆ ที่นักเรียนเข้าร่วมมีผลกระทบต่อ การเรียนวิชาอื่นๆ หรือไม่ อย่างไร				
	5. ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในด้านกิจกรรมเสริม หลักสูตร				
	สื่ออุปกรณ์และสถานที่				
	1. เครื่องดนตรีและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ทาง โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนหรือไม่อย่างไร				
	2. เครื่องดนตรีที่นักเรียนใช้มีคุณภาพในระดับใด และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการเรียน ต่อการ พัฒนาเทคนิคที่ยากขึ้นหรือไม่ อย่างไร				

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อสังเกต	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	3. สถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนการสอนหรือไม่ มีสภาพเป็นอย่างไร				
	4. ห้องซ้อมดนตรีมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร				
	5. แหล่งค้นคว้าทางดนตรีมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ อย่างไร				
	6. ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านสื่ออุปกรณ์และสถานที่				
	การวัดผลและประเมินผล				
	1. บทเพลงและแบบฝึกหัดที่ใช้สอนมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร				
	2. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอน				
	3. หลังจากการวัดผลและประเมินผลนักเรียนได้ทราบข้อบกพร่องของตนเองเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร				
	4. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อวิธีวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอน				
	5. นักเรียนคิดว่าเกณฑ์การให้คะแนนและวิธีการให้คะแนนมีความยุติธรรมหรือไม่ อย่างไร				
	6. ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาในด้านการวัดและประเมินผล				

ภาคผนวก จ

รูปภาพกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเครื่องสายสากล
สำหรับนักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

อาคารเรียนดนตรี

ห้องเรียนไวโอลิน

ห้องเรียนไวโอลา

ห้องเรียนเชลโล

ห้องเรียนดับเบิลเบส

การเรียนการสอนไวโอลิน

การเรียนการสอนไวโอลิน

การเรียนการสอนเชลโล

การเรียนการสอนดับเบิลเบส

การฝึกซ้อมรวมวง

การฝึกซ้อมรวมวง

กิจกรรม Music Festival

กิจกรรม Music Festival

มหกรรมเครื่องสายในเครือสารสาสน์

มหกรรมเครื่องสายในเครือสารสาสน์

ภาคผนวก ข
แบบตอบรับการเผยแพร่บทความวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๖๗.๗/ ๔๘๕

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
เลขที่ ๑ ถนนอุทองนอก
แขวงดุสิต เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง แจ้งการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารศิลปปริทัศน์

เรียน นางอัญชลี สิริวงษ์สุวรรณ

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัย เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติเครื่องสายสากล กรณีศึกษานักเรียนโครงการพิเศษ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน (The Study of Music Instruction for String Instruments A Case Study : Scholarship Students at Sarasas Witaed Bangbon School) เพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารศิลปปริทัศน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ ปี พ.ศ.๒๕๖๒ (มกราคม - มิถุนายน) นั้น

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ขอแจ้งให้ทราบว่าบทความวิจัยของท่าน ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ซึ่งคณะกรรมการบรรณาธิการจัดทำวารสารศิลปปริทัศน์ จะดำเนินการตีพิมพ์บทความวิจัยของท่านใน วารสารศิลปปริทัศน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ ปี พ.ศ.๒๕๖๒ (มกราคม - มิถุนายน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.ชุตีมา มณีวัฒนา)

บรรณาธิการวารสารศิลปปริทัศน์

04 มี.ค. 62 เวลา 06:20:18 Non-PKI Server Sign

Signature Code : RgBFA-DcARg-BFAEE-AQwA4

สำนักงานคณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๖๐ ๑๓๘๘-๘๔ ต่อ ๑๑๐

โทรสาร ๐ ๒๑๖๐ ๑๓๘๘ ต่อ ๑๑๑

ภาคผนวก ซ

สำเนาประกาศนียบัตรอบรมภาษาอังกฤษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Ban Somdejchaopraya Rajabhat University

This is to certify that

MRS. AUNCHALEE SIRIWONGSUWAN

Achieved BSRU-TEST of English Proficiency (BSRU – TEP) level

C1

Given on 17th July 2017

Linda Gainma

(Asst. Prof. Dr. Linda Gainma)

President

No. CEFR.14320255/2.560

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	นางอัญชลี สิริวงษ์สุวรรณ
วัน เดือน ปีเกิด	24 พฤษภาคม 2522
ที่อยู่ปัจจุบัน	486/11 หมู่บ้านพฤษาวิไลต์ 4 ถนนเลียบคลองภาษีเจริญฝั่งเหนือ แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร
การศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร